

№4
(3557)

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий газити

Шайшембى,
2024-жылдын
16-январы

ЭРКИН-ТОО

[www.еркин-түрк.кг](http://www.erkin-too.kg)

Кыргыз Республикасынын Экономика жана
коммерция министри Данияр АМАНГЕЛДИЕВ:

**“УСТАВДЫК
КАПИТАЛЫ 500 МЛН
ДОЛЛАРДЫ
ТҮЗГӨН ТҮРК
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ
ФОНДУН ИШКЕ
КИРГИЗҮҮ
КҮТҮЛҮҮДӨ”**

5-БЕТТЕ

Саламаттык сактоо министри
Алымқадыр БЕЙШЕНАЛИЕВ:

**“МАГА КОЮЛГАН
ЖЕТИ КЫЛМЫШ
ИШИНИН БИРӨӨ
ДА ДАЛИЛДЕНГЕН
ЖОК”**

7-БЕТТЕ

ИШ ЖУМА
[www.еркин-түү.кг](http://www.erkin-too.kg)

Текшөө элдер менен терең байланышалы

Жогорку Кеңештин Төрагасы Нурланбек Шакиев Венгриянын Кыргыздандагы Атайын жана Үйгөрүм укуктуу элчиси Шандор Дорогини кабыл алып, баарлашууда эки өлкө ортосундагы саясий-экономикалык, маданий-гуманитардык алакаларды арттыруу, парламенттер аралык кызметташтыкты көнөйтүү маселелерин талкуулады.

Төрага Нурланбек Шакиев быйыл Кыргызстан менен Венгриянын ортосундагы дипломатиялык алакалардын түзүлгөндүгүнө 32 жыл толорун белгилеп: "Биз бир тууган, боордош элбиз. Байыркы тарыхый байланыштарыбыз терең. Андыйтан, Венгрия менен эки тарааптуу, кызметташтыкты өнүктүрүүгө ар дайын кызықдарбыз", - деди.

Муну менен катар 2021-жылы Венгрияда Кыргыздандын элчилиги ачылганын эске салган Төрага жогорку деңгээлдеги жолугушулар жана эки тарааптуу иш сапарлар да өнөктөштүктөөрүүгө өбөлгө түзөрүн кошумчалады. Сөз арасында парламенттер аралык байланыштар тууралуу кеп козгогон Нурланбек Шакиев депутаттык достук топторунун жана тармактык комитеттердин алкагында дагы кызметташтыкты өнүктүрүү керектигин баса белгиледи.

Президент Садыр Жапаров 2010-жылдагы Апрель окуясында каза болгондордун жакындарын жана бул окуянын катышуучуларын кабыл алды.

Белгилей кетсек, буга чейин 2010-жылдагы Апрель окуясынан кийин түзүлгөн коомдук

уюмдардын өкүлдору өз-өзүнчө кайрылып, Мамлекет башчысынын кабыл алуусун өтүнүп келишкен. Жыйынтыгында, Президент Апрель окуясына тиешеси бар делген бардык уюмдардын өкүлдорун чогуу кабыл алды.

Жолугушуу жүрүшүндө Апрель окуясынын катышуучулары жана бул окуяда

каза болгондордун жакындары өздөрүнүн турмуштук-социалдык маселелерин айтып, Мамлекет башчысына суроолорун узатышты. Президент Садыр Жапаров суроолорго жооп берип, өлкөдөгү социалдык-экономикалык өзгөрүүлөр тууралуу айтып берди.

Билим уясы бийиктиги багындырат

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров Бишкек шаарындагы №62 билим берүү комплексинин жаңы имаратынын ачылыши аземине катышып, окуучуларды, ата-энелерди жана мектептин мугалимдерин 1500 окуучуга ылайыкташкан жаңы имараттын ачылыши менен күттүктады.

«Президент Садыр Нургожоевич шаардын мектептерге болгон муктаждыгын эске алып, Бишкек шаарына жаңы мектептерди, кошумча имараттарды куруу жана жаңы имараттарды ачуу боюнча тапшырмаларды берди. Буга чейин И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин окуу корпусу жайгашып, натыйжасыз пайдаланылган бул жерге Мамлекет башчысы билтүр 7-июлда келген. Тез арада имаратты Бишкектин балансына өткөрүп, капиталдык

ондоо иштерин жүргүзүү тапшырмасы берилген. Бүгүнкү күндөн тартып бул имарат №62 мектептин экинчи корпусу катары пайдаланылат. Бишкектө 3 жылдын ичинде 42 билим берүү мекемесин курдук: 26 мектеп, 16 бала бакча. Ошондой эле 180 орундуу №19 бала

бакчанын курулушу жүрүп жатса, 280 орундуу №21 бала бакчанын курулушу аяктоо алдында турат жана мектептердин курулушу уланууда. Бул жаңы имаратта башталгыч класстын 1500 окуучу су окуйт. Мындан тышкary, билим берүү мекемесинде 6

жаштагы балдарды мектепке чейин даярдоо каралган. Имарата окуу кабинеттери, спорт зал, бий залы, китеңкана, аш-кана, заманбап спорт аяналчалары бар. Мектепти ондоо иштерине жана толук жабдылышына бюджеттен 227,7 млн сом бөлүндү», - деди Акылбек Жапаров.

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Президенттин тапшырмасы боюнча жакынкы аралыкта балдарды бала бакча менен камсыз кылууну 40%га чейин жеткирүү зарылдыгы тургандыгын айтты. Бул багытта откөн жылы бала бакчалар учун «Өкмөттүк акселераторлор» программасы ишке кирген. Мындан тышкary, 1 нөөмөттө окуутуу жүргүзүлгөн мектептерде бала бакчалардын кыска мөөнөттүү топторун ачуу пландалууда. Бул мекемеде бала бакча форматында 80 бала тарбияланат.

Чек арадагы тынчтык ар бирибиз үчүн керек

Баткен облусунун Баткен шаарында 12-январда кыргыз-тажик мамлекеттик чек арасын делимитациялоо жана демаркациялоо маселелери боюнча Кыргыз Республикасы менен Тажикстан Республикасынын Өкмөттүк делегацияларынын төңтөрөгөлөр Камчыбек Ташиев менен Саймуун Ятимовдун жолугушуусу болуп еттү.

Жолугушуунун жүрүшүндө Кыргыз Республикасынын жана

Тажикстан Республикасынын Өкмөттүк делегацияларынын жетекчилери кыргыз-тажик мамлекеттик чек арасынын чечиле элек аймактарын делимитациялоону улантуу маселесин талкуулап, Кыргыз Республикасынын жана Тажикстан Республикасынын кыргыз-тажик мамлекеттик чек арасын делимитациялоо жана демаркациялоо боюнча Өкмөттүк делегацияларынын жумушчук топторунун сүйлөшүүлөрүн мындан ары активдештируү боюнча конкреттүү тапшырмаларды бериши.

Інтымакты чыңдап, инвестиция тарталы

Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары Бакыт Төребаев өлкөдөгү бир катар мамлекеттердин элчилери менен жолукту.

Атайдык Атайдык, Кытай Эл Республикасынын Атайын жана Үйгөрүм укуктуу элчиси Ду Дэвэнь, Түркия Республикасынын Атайын жана Үйгөрүм укуктуу элчиси Ахмет Садик Доган, Иран Ислам Республикасынын Атайын жана Үйгөрүм укуктуу элчиси

Голам Хоссейн Ядегари жана Пакистан Ислам Республикасынын Атайын жана Үйгөрүм укуктуу элчиси Хасан Али Зайгам менен эки тарааптуу жолугушуларды откөрдү.

Бул эки тарааптуу жолугушулардын максаты соода-экономикалык кызметташтыкты активдештируү жана андан ары көнөйтүү, Кыргыз Республикасынын экономикасына инвестиция тартуу жана жогоруда аталган өлкөлөр менен соода

жүгүртүүнү жогорулатууга басым жасоо болду.

Жолугушулардын жыйынтыгында тарааптар Кыргызстан менен Кытайдын, Түркиянын, Ирандын жана Пакистандын ишкөр чөйрөлөрүнүн, тармактык министрлөрдөрдин жана өз аракеттенүсүнүн негизинде өкмөттөр аралык деңгээлде кызметтештируү жана бекемдөө үчүн зарыл болгон күч-аралыктерди жумшоого даяр экендиктерин билдириши.

Малайзиядагы маанилүү сапар

Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары Эдил Байсалов Малайзиянын экс-премьер-министри жана азыркы замандын эн белгилүү саясатчыларынын бири, доктор Махатхир Мохамаддын резиденциясында болду.

Эдил Байсалов Республикасынын жетекчилеринин атынан салам жолдоп, бекемден соолук каалады жана Президент Садыр Жапаровдун жетекчилеги алдында ақыркы

уч жылда Кыргызстандын социалдык-экономикалык өнүгүүсүндөгү жетишкендиктерге токтолду.

Экс-премьер-министр Махатхир Мохамад мамлекеттик башкарууну чыңдоо, башкарууну жакшыртуу жана элдин жашоо деңгээлин жогорулатуу боюнча жүргүзүлүп жаткан реформаларды кубаттап, чөлдик инвестицияларды тартуу, жумуш орундарын

түзүү боюнча сунуштары менен бөлүштү.

Кылышбек КУДАЙБЕРГЕНОВ

Газа тилкесинде согуш канчага чейин созулат?

Тишине чейин куралданган Израиль армиясы менен ХАМАС радикал тобуун ортосундагы айыгышкан согуштун тутанганына 100 күндөн ашты. Нечендерген турак жайды урандыга айлантыкан Газа тилкесинде кандуу булоон жүздөгөн адамдын өмүрүн кыйып жатат. Анын азырынча токтой тургандай түрү жок.

Учу-кыйыры көрүнбөгөн согуштун башталып кетишин эч ким күттөн эмес, дүйнө эли бейкапар жаткан болчу. ХАМАС радикал тобуунун күтүсүз жерден кол салган 7-октябрдағы чабуулунан кийин тутанып кетти. Израилдин шаар-кыштактарына Газа тараптан миндерген ракета атып, көп оттой согушкерлер Израилдин Газа менен чектеш аймактарына кирип барганы маалым болгон. Ошол күнү оттуп жаткан музыкалық фестивалда жүздөгөн адам өлгөнү, 200ден ашуун киши барымтага алынганы айтылган. Израиль 1100ден ашуун жараны өлгөнүн билдирип, ХАМАСтын кол салуусуна жооп катары согуш жарыялап, бомба-лоолорун баштап жиберди.

Дүйнө алгачкы чабуулду түрдүүчө жоромолдоп, айрымдары ХАМАС радикалдарынын далай жылдан берки даярдыгынын натыйжасында келип чыккан террордук кол салуу катары бааласа, кээ бири Израиль өзү уюштурган кутум катары баалап жатышат. Кандай болгон күндө дагы согуш жүздөгөн үй-булөлөргө да азап алып келди. Бириккен Улуттар Ююмунун маалыматы боюнча, Газада кандуу согуш башталгандан бери 1,9 миллион адам, тактап айтканда, аймактагы жалпы тургундардын 85 пайызга чукулу жанын сактап калыш учун жер которуюуга аргасыз болду. Жерин таштап чыккандардын дәэрлиг көбүнчөн киришкенин да чымын чакканчалык көрүшпөдү. Жөөт элинин премьер-министри Биньямин Нетаньяху телекайрылуу жолдоп, расмий Тель-Авивди бул сот токтото албай турганин, согуш "толук жеңишке" чейин ула-нарын айтты.

Асыресе, буга чейин Бириккен Улуттар Ююмунун менен эл аралык укук коргоо уюмдары демиккен Израилди Газадагы чабуулдарын токтотууга чакырышкан. Ушундай талап менен дүйнөнүн бир катар өлкөлөрүндө ири жүрүшторду жасаган. Бирок, Израилдин токтой турчутүрү жок, дүйнө коомчулугун украй, согуштуу улантууда. Гаагадагы Эл аралык сот Израилди БҮҮнүн Геноцидге каршы конвенциясын бузууга айыптаган арызыдари киришкенин да чымын чакканчалык көрүшпөдү. Жөөт элинин премьер-министри Биньямин Нетаньяху телекайрылуу жолдоп, расмий Тель-Авивди бул сот токтото албай турганин, согуш "толук жеңишке" чейин ула-нарын айтты.

Газадагы Саламаттыкты сактоо министрлигинин маалыматы боюнча, 7-октябрдан бери тилкеде 23 минден ашуун адам көз жумду. Алардын көбүнчөлүмдөр менен аялдар экенин айтылууда. Далай адамдын соёгу бүгүнкү күнгө дейре урандылардын алдынан чыгарыла элек. Күнү-түнү токтобогон тынымыз сабуулдардын натыйжасында Газада курч гуманитардык кырдаал жарапалды. Эл аралык уюмдар жана маалымат каражаттары Газа тилкесинде тамак-аш, суу, дары-дармек жана күйүчүү май тартыш экенин, аймактын саламаттыкты сактоо системасы кыйроо алдында турганин тынбай эскертип жатышат. Тез арада согуш токтошу кажет.

Кылышбек КУДАЙБЕРГЕНОВ

МИГРАЦИЯЛЫК ПРОЦЕССТИ ЖӨНГӨ САЛУУ УЧУРУ КЕЛДИ

Дүйнөдөгү миграциялык толкундоо өзүнүн апогейине жетти. Жакында эле Мексиканын түштүгүнөн ағылып жөө жүрүшкө чыккан 300 минден ашуун мигрант Американын чек арасын кесип оттуп, АКШ бийлигинин айласын кетирип турган чагы. Жүрүштүн уюштуруучуларынын айтымында, колоннада 24 өлкөнүн, анын ичинде Африка жана Азия өлкөлөрүнүн оқулдору бар экени айтылат. Мындаи легалсыз миграциянын курамында кыргыз жарандары дагы бар экенинен шегим жок. Анткени, Мексика аркылуу АКШдан иш издең кеткен жарандарбызыздын саны жылдан-жылга көбөйүп баратканы расмий статистикалык маалыматтарда катталбаганы менен коомчулук аны сезип-тиуп турат. Сирия, Ливиядагы согуштук кырдаал, андан кийинки Россия-Украина, Израиль-Палестинанын ортосундагы куралдуу кагылышуулар, АКШ, Евросоюзун Россияягы болгон экономикалык санкциялары аймактагы калктын аргасыз жер которуюусуна шыкак берип келгени талашсыз. Ушундай глобалдуу миграциялык процесстин алкагында алып карасак, Кыргызстандын эгемендүүлүккө жеткен жылдардан берки экономикалык кыйынчылыктардан улам чет жактан жумуш издең кеткен жарандарбызыздын агымы ушул күнгө чейин токтобой келет. Мунун дурус жана буруш жактары бар.

Дурус жагы - элибиз чет жакта иштеп, өзүнүн гана жанын бакпай, мамлекеттин экономикасына зор салым кошуп келди. Бүгүнкү күндө деле мигранттардын көтөрүнүн жүз миллиондогон доллар акчалары бир жылдык бюджетиизиге тете карат болуп жатат. Томас Джейферсондун "Коммерсантын мекени болбайт" демекчи, Акаевдин бийлигинин учурундагы талкаланган өнөр жайынын, айыл чарбасынын кесептегинен жумушсуздуук күч алып, элибиз, айрыкча келин-кыздарбызыз соода-сатыкты кылдат өздөштүрүшүп, өлкөнү улуу депрессиядан сактап калды. Айрым цифраларга кайрыла турган болсок, Улуттук банктын отчётуна таянсак, 2023-жылдын сентябрь айында мигранттар Кыргызстан 174,4 миллион доллар көтөрүн, бул август айына салыштырмалуу 18,5 миллион долларга көп экен. Адаттагыдай эле чет өлкөндөн ақча которуюулардын басымдуу бөлүгү Орусияга - 159,8 миллион долларга туура келет. Жалпысынан 2023-жылдын январынан сентябрьна чейин Кыргызстанга 1 миллиард 437,6 миллион доллар түшкөн. Бул сумма 2022-жылга салыштырмалуу 35%га же 774 миллион долларга аз экенин билдиришт.

Канткен менен калктын жашооттурмушун жакшыртууда эмгек мигранттарынын ролу маанилүү. Эң башкысы, миграциялык процесстен чоң сабак алып, анын артыкчылык кемчиликтерин билип калган мезгилде турбайыз. Бирок...

Бирок, откөн жылдын соңунда Бүткүл дүйнөлүк калкты каттоо биоросунун World Population Review басылмасы ар бир 53 мүнөт сайын бир кыргызстандык, же болбосо күнүгө 27 жараныбыз чет өлкөгө миграцияга кетип жатканы тууралуу маалымат таратты. Же болбосо Россия Федерациясынын Ички иштер министрлиги 2023-жылды 1 миллиондан ашык кыргызстандык келгенин билдирип, биринчи жарым жылдыктын жыйынтыгы боюнча 460 минце өсөнүнүн маалымдайт. Бул көрсөткүч 2022-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 45 пайызга көп. Эң өкүнүчтүүсү, иш десе ишке тойбогон, 18 жаштан 45 жашка чейинкөн эмгекке жарамдуу жарандарбызыз эмгек миграциясынын өзөгүн түзүп жатпайбы. Бул биз үчүн жакшы көрүнүшпү? Жок!..

Жаштарбызыздын чет өлкөнөн жумуш издең массалык түрдө кетип жатышы өлкөнү

КҮНДҮН ТЕМАСЫ
www.erkin-too.kg

1388и АКШга кириүүгө колдоо тааптыр. Эгерде миграциялык агым ушул калыбында турса, Кыргызстандын калкы жакында эле "картаңдардын" каторына кирип каларын бөркүнүздөй көрүнүз.

Жаштарды түйшөлтөн бир эле нерсе бар экен. Ал - турек жай маселеси. АКШдан жумуш издең жолго чыккан жалалабаддык Азимбек Сапаров: "Машина деле бар. Чарбам өзүмө жетет. Бирок, айыл жеринде турек жай курууга жер тартыш болсо, шаарда азыркы айлык аяга 30-50 жылдан турек жай сатып ала албайсын. Жашым кырктаң ашып калды. Ал эми АКШга барып бир-эки жыл иштеп келсек, үйлүү болуп каламынбы деген үмүт да..." деп береекелүү айлыкка күнү түшкөндүктөн, аргасыз кетип жатканы билдири. Бул маселе азыркы ар бир жаш үй-булөнүн көйгөйү. Отуз жылдан бери келаткан коомдун жарасы. Эгерде мурдағы бийликтөө өз учурунда жумушсуздук менен күрөшүп, чара көрө билгендө мындай кырдаал жараптайт болчу.

Азыр миграциялык агым токтобогону менен жөцил өнөр жайында, курулушта жумуш орундары пайда болуп жатканы жакшы жышаан. Президент Садыр Жапаров откөн жылдын соңунда куруттайда сүйлөгөн сөзүндө атайын эмгек мигранттарына кайрылып, өлкөдө 10 миндей жумуш оруну түзүп калганын, биздин өлкөбүздө дөлө 70 мин сомдон айлык төлөп жатканын айтып, жаштарбызызды жумушка чакырса келбей жатканы билдириген. Ошону менен бирге Кыргыз Республикасындагы демографиялык процесстер өлкөнүн экономикасын өнүктүрүүгө, эмгек рыногу саясатын иштеп чыгууга жана ишке ашырууга, эмгек миграциясына, калкты иш менен камсыз кылуу жана иш менен камсыз кылуу концепциясына, кадрларды даярдоо системасына өз талаптарын койгон болчу.

Ошондой эле Бүткүл дүйнөлүк мигранттардын күнүнүн каратада күттүктөосунда Президент мигранттарбызызды колдоо максатында 2021-2030-жылдарга Миграция саясатынын концепциясынын алкагында мамлекет тарабынан бул багытта тиешелүү чаралар көрүлүп жатканын айткан. Албетте, максаттителектер жакшы. Бирок, натыйжа аз болуп жатат. Президенттин талабын орундааттуу үчүн жаштар саясатын аныктаган, миграциялык процесстер көзөмдөгөн мамлекеттик органдар чечкиндүү кадамдарга барышы кажет. Анызы, калкыбызыздын эмгекке жарактуу катмарынан ажырап калышыбыз мүмкүн.

Шекербек КАЛЫКОВ

Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министри Данияр АМАНГЕЛДИЕВ:

“АКЫРКЫ ЖЫЛДАРЫ ӨНДҮРҮШТҮН КӨЛӨМҮ ӨСҮҮДӨ”

Өлкөбүздүн өнөр жай, соода жана кызмат көрсөтүү чөйрөсүн өнүктүрүү аркылуу экономикалык өсүштүү жогорулатуу багыштында иштер кызуу жүргүүдө. Акыркы жылдары өндүрүштүн көлөмүнүн өсүү темпи байкалып, тағыраагы, өнөр жай продукциясын өндүрүүнүн көлөмү (алтынды эске албаганда), дээрлик 17,7 пайызга көбөйгөн. Бул багыштагы иштер жөнүндө Экономика жана коммерция министри Данияр Амангелдиев маалымат берди.

- Данияр Жолдошович, 2024-жылга кандай иштерди жана жаңы долбоорлорду аткарууну пландап жатасыздар?

- Министрлик бул жылы инвестицияларды тартуу, товарлардын экспортун көбөйтүүгө бағытталган ички өндүрүштү түзүү боюнча иштерибизди улантабыз. Бизнес-чайре саясатында лицензияларды жана уруксаттарды электрондук форматта берүү киргизилүүдө. Экспорттук потенциалды арттыруу үчүн биздин өлкөдөн ЕАЭБГе мүчө мамлекеттерге жана Түркия, Иран ж.б. өлкөлөргө каттамдарды көнөйтүү иштери аткарылат. Ал эми аралык "Термез" борборунда жакында биздин өкүлчүлүк (Өзбекстан аймагында) ачылат. Бул Ооганстандын, Пакистандын жана Индиянын базарларына товарлар менен чыгууга мумкүндүк берет. Бул эл аралык соода борборунда электрондук коммерция паркын жана соода павильонун түзүү боюнча иштер камтылган. Мындан тышкыры Тышкы жардам чайресүнде уставдык капиталы 100,0 млн долларды түзгөн "Абу-Даби Кыргыз Инвесмент" ачык акционердик коомун жана уставдык капиталы 500,0 млн долларды түзгөн Түрк Инвестициялык фондун ишке киргизүү күтүлүүдө. Ал эми Бишкек – Каракол, Бишкек – Ош автомагистралдары боюнча жана

*Жакында Мамлекет башчысы
Садыр Жапаров “Ак илбирсти
Кыргыз Республикасынын улуттук
символу деп таануу жөнүндө”
Жарлыкка кол койду. Алдыда
жалпы жаратылышты коргоо,
ак илбирстин улуттук символун
жайылтуу, туристтик тармакка
жаңы демилгелерди киргизүү,
улуттук жана эл араптык деңгээлде
иш-чараларды аткаруу иштерин
тишеселүү тарааттарга тапшырды.*

Ак илбирсти сактоо чакырыгы менен жалпы экосистеманын абалын жакшыртууга мезгил келди. Коргулууга тийиш болгон жаныбарларга кол салбай, коргоо иштерин кол-го алуу керек.

Ак илбирс Кызыл китеңек киргөн дүйнөнүн 12 өлкөсүндө сейрек же жоголуп бараткан, аңчылык қылууга тыюу салынган жаныбар. Илбирс дүйнөнүн 12 мамлекетин байырлайт жана 2020-жылга карата болжолдуу салыны 2700-5000ди түзгөн. Ал эми Кыргызстанда ушу тапта болжолдуу 300-400гө чейин илбирс байырлайт. Негизинен биздин өлкөдө ак илбирс 40 жылдан ашык убакыттан бери мамлекет тарабынан юридикалык жактан коргоого алынып келет. Жаратылышта ак илбирстер азайса, экологиялык балансты бузуу тобокелдигине алып келээри чын. Анткени, баары жаратылыш менен тыгыз байланышта. Кыргызстанда айбанаттардын, канаттуулардын жана сойлоп жүрүүчүлөрдүн 68 түрүн мыйзамсыз аткандарга айып пул салуу каралган. Ак илбирсти аткандарга 1,5 миллион сом айып салынат.

Жарагылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлигинин биоресурстар башкармалыгының жетекчиси Кумар Мамбеталиев елкөндө жапайы жаратылышты коргоо багытындағы иштер көп тармақтуу деңгээлде аткарылаарын айтат. “Кыргызстан жапайы жаратылышты коргоо боюнча глобалдык программалардын активдүү катышуучусу болуп келет. Бул багытта ак илбирстүү коргоо боюнча дүйнөлүк форумда ак илбирс жашаган 12 елкөнүн жана эл аралык экологиялык коомчулуктун колдоосу менен

шашлар аралық жолдорду бойлай, езгөчө популярдуу туристтик маршруттар буюнча 100 электр заряддоо станциялары орнотулат. “Жашыл” каржылоо инструменттерин киргизүү башкы пландарбызыда. Өлкөнүн энергетикалык комплексин өнүктүрүү иши колго алынат. Ири жана чакан ГЭСтерди пайданууга берүү күтүлүпде

- Өткөн 2023-жылы өнөр жай өндүрүшүнүң көлөмүнүн өсүү темпи эмне менен байланыштуу болду?

- Биринчиден, өнөр жай, соода жана кызмет көрсөтүү чайре-сүн өнүктүрүү аркылуу экономикалык өсүштүү жогорулатту алка-гында иштер жүрдү. Эки тараптуу экономикалык кызматташуу багытында товарларды сатуу рынокто-рун издөө, соода-транспорттук ко-ридорлорго чыгаруу иштери бүгүн да өз күчүнде. Ушундай биргелеш-кен аракеттөр менен акыркы жыл-дарды өндүруштун көлөмүнүн өсүү темпи байкалууда. Акыркы 5 жыл-дын ичинде өнөр жай продукция-сын өндүруунүн көлөмү 17,7 эсеге көбөйдү. Бул жерде биринчиден, өнөр жай секторунда жүргүзүлгөн системалык реформаларды белги-лөө зарылт. Маселен, өндүруш сект-торунда жер белүү процесси жөнө-кейлөтүлүп, жергилиткүү бийлик өнөр жай зоналарын аныктоо укугу-

на ээ болдуу. Ата мекендик жана чөлөөлүк инвесторлор менен сүйлөшүүлөр күчтөлүүдө. Инвестициялык келишимдерди түзүү менен административдик, финанссылык жана кепилдик инструменттерин колдонуу аркылуу өнөр жай секторун активдештируү уланууда. Акырынчук жылданчинде 60 өнөр жай ишканасы ишке киргизилген. Алардын инвестициясы өткөн жылы дээрлик 1 миллиард долларды түздү. 7 мин 700дөн ашун жаңы жумуш орундары менен камсыз болууда. Негизинен тигүү, энергетика, айыл чарба продукциясын кайра иштетүү, курулуш материалдарын, фармацевтикалык препараттарды өндүрүү сыйктуу тармактарда жаңы өнөр жай объектилери ачылууда. Белгилей кетүүчү нерсе, өлкөдө автомононаа өндүрүү жаатында толук кандуу жөнөкөйлөтүлгөн система түзүлгөн. Мунун аркасында автомобилдерди чогулупчуу жана чыгаруучу заводдор ишке киргизилет. Учурда “Алтын-Тулпар” авто чогулуп заводун пайдаланууга берүүгө даярдык көрүлүүдө. Ошондой эле фармацевтикалык өндүрүүш жаатындагы иштер да абдан жакши. Мисалы, эки ири фармацевтикалык завод колдоого алынган. Жакында биздин өлкөдө биринчи жолу инъекциялык ампуладагы эритмелер жана көз тамчылары чыгарылга-

ны турат. Өлкөбүздө токтоп турган өнөр жай ишканаларын жана жаңаларын ишке киргизүү максатында уставдык капиталы 1 млрд сомду түзгөн "Кыргызиндустрия" ААК түзүлгөн. Ошондой эле, Майлуу-Суу лампа заводуна 1 млрд сом бюджеттеги насыя берилип, жалпы республиканы светодиоддук лампалар, ошондой эле ата-мекендики ишканаларды жогорку сапаттагы айнек идиштер менен камсызылыгу милдети коюлган. Аны менен катар "Кыргыз Петролеум" жана "Джунда" нефтини кайра иштетүүчү заводдорунда 900 млн доллар инвестиция тартуу буюнча иштер жүргүзүлүүдө. Бул максатта министрлик жана Министрлер Кабинети тарабынан бардык администраторлик колдоо көрсөтүлүп, женилдиктер берилүүдө. Ошондой эле Бишкектеги штамптоочу завод учун 41 млн долларга жакын кара жат тартылды. Ал модернизацияланып, Кыргызстандын рыногунда кара металлдын жана болот производисысынын ири өндүрүүчүсү болуп калды. Заводдун кубаттуулугу 150 мин тонна. Жалпысынан өнөр жай секторун модернизациялоодо финансы институттары абдан чон ролду ойнойт. Бул бағытта республиканын бардык мамлекеттик банктарына жана өнүктүрүү фонддоруна өнөр жай секторуна артыкчы-

лыктуу багыт катары өзгөчө көнүл буруу тапшырылган. Россия Кыргызстандын Өнүктүрүү фондунда тарабынан 21 долбоор 144 млн долларга каржыланды. "Айыл", "РСК" банктары мингэ жакын өндүрүштүк ишканаларды 5 млрд сом суммасында каржылашты. Бүгүнкү күндө бардык аймактарда Региондорду өнүктүрүү фонддору ачылып, республикалык бюджеттен 1 млрд сом өлчөмүндө каражат кошумча белүнгөн. Аталган Өнүктүрүү фонддорунда 3 млрд сомго жакын каражат топтолгон. Бул каражаттар жергилиткүү өндүрүш ишканаларын модернизациялоого да багытталышы мумкун.

- Ишкерлер менен инвесторлор үчүн жагымдуу чөйрө түзүүнү дагы да жакшыртуу үчүн кандай аракеттер керек?

- 2022-2023-жылдар инвесторлорго жана ишкерлерге бағытталған олуттуу өзгөрүүлөрдүн мезгили болду. Инвесторлор жана ишкерлер учун ички жағымдуу чөйрөнү түзүү камсыздалууда. Алсак, ар кандай ишкердик субъекттери учун Экономика жана коммерция министрлиги тарабынан укуктук чөйре режимдери иштелип чыгууда. Жалпысынан айтканда экономикалык есүштүү мындан да жакшыртуу аракеттери улантылат. Маселен, ири долбоорлордун бири "Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан" жолун куруу болуп саналат. Министрлик иштеп жаткан экинчи транспорттук коридор – Кыргызстандан Өзбекстан, Туркмэнстан жана Кавказаркылуу Россияга жана Перс булунуна каттам ачылат. Эки тараптуу жана көп тараптуу экономикалык кызметташтыктын алкагында жаңы экспорттук жана импорттук рыноктордору табуу мүмкүнчүлүгүнүз жаралат.

АК ИЛБИРС – ӨЛКӨНҮН УЛУТТУК СИМВОЛУ

Ак илбирсти коргоо буюнча Бишкек декларациясы 2013-жылы бир добуштандырылған кабыл алынган. Анын алкагында ак илбирсти жана анын экосистемаларын сактоо буюнча комплекстүү глобалдык программа жактырылған. Биздин министрлік зер аралық бир нече уюмдар менен иш алыш барат. Бул буюнча өлкөдө ак илбирстин биологиясын изилдөө буюнча кызметташтык жөнүндө меморандум түзүлгөн. Өлкө аймагындағы илбирстин популяциясын аныктоо, санак жүргүзүү максатында атайын атлас-карта иштелип чыгып, өнөктөш мекемелерге жооптуу аймактар бекитилип берилген. Ошондой эле өзгөчө корголуучу аймактар субъекттери менен биргеликте илиминдеги "Изилдөө институту" тобын "жасалады" дейт.

дөө иштерин күчтөү талабы коюлду" дейт. Мыйзамсыз аңчылык қылуу, климаттын өзгөрүшү тоодо байырлаган жаныбарлардын коопсуздуугуна маселе жаратараы чын. Анткени суу, азыктана турган азыгы бар жерде ак илбирс жашайт, муктаждыктары жок болсо ал аймактан башка жакка орун которору же жок болуп кетүүсү мүмкүн. Ак илбирстер негизинен тоо текелер, аркар, кулжага аңчылык қыльып, азыктанышат. Ак илбристин муктаждыктарына адамзат каршы чыкпай, аны сактоого

аракеттерди токтотпоо зарыл дейт “Илбирс” коомдук фондунун жетекчиси Заирбек Кубанычбеков. “Ак илбирсти коргоо, сактоо демилгеси мезгилдин талабы болчу. Президенттин Жарлыгы жаңы демилге болду. Экосистема-бызды жакшыртууга, эл аралык алкакта жаңы аракет деп бааласак болот. Жарлыктын алка-гында көп тармактуу биргелешкен иштер ат-карылат деп ойлойм. Негизинен ак илбирстик сактайбыз десек, жалпы жаратылышыбызды сактоо менен гана ишке ашыра алабыз. Ошол эле ак илбирс байыр алган бийик жерлердеги түрдүү єсүмдүктер, ал азыктанган тоо төке, жапай жаныбарлар, мөңгү сууну сактоо маанилүү. Мисалы, 2 жыл мурда жай мезгилиндеги тоолорго кар жаап салгандар. Ысык-Көл облусунун Сырт өрөөнүндө бир канча акар-кулжалар жей турган азыгын калың кар ба-сып, бир нече тоо жаныбарлары өлүмгө учуралган. Күмтөр ишканасы менен биргеликте биздин фондундын кызматкерлери чөл алыптарып, акарларга чогултуп чакчанбыз, на-тыйжада айрымдары тириү каалган. Бул көрүнүш климаттын өзгөрүшүү, күндүн жылыши, мөңгүлөрдүн төзден ээриши жапай жаны-барларга түздөн-түз терс залакасын тийги-

зээрин билдирет. Ошондой эле жапайы жаныбарлар да кадимки эле мал жаныбарына охшопооруут турушат. Биздин фонд жапайы жаныбарлардын оорусун изилдөө маскантында Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлігите жана чет өлкөлүк университеттер менен биргелікте кулжа менен тоо текенин канын чогултуп атаян лабораториядан изилдөөлердү өткөрөбүз. Жыйынтыгында бруцеллез, чума өндүү ооруларга анализ жүргүзүлөт. Бийик тоолуу жерлерде уй, кой, жылкы өндүү үй жаныбарлары жайытка чыкса, ошол жерде жапайы жаныбарлар да азыктанышат. Мында жапайы жаныбарлардан малга же малдан жапайы жаныбарларга оорулар жугушу мүмкүн деген маселелер бар. Аныктан комлекстүү иш алып баруу зарыл" дейт фонд жетекчиси.

Тоо жаныбарларына мыйзамсыз аңчылыкты токтотуунун бир жолу, жергиликтүү эл менен тыгыз иштерди алып баруу дешет адистер. Азыр Кыргызстан боюнча бир нече коомдук жаратылыш коргоо биримелери түзүлүп, жергиликтүү элдер мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдын кызматкерлери менен чогуу єз жайыттарын коргоо багытында иш алып барышканын айта кетели. Мындан сырткары, дагы бир маселе бул – жапайы жаныбарлардын сөөк, мүйүз, терисинен сувенирлерди жасап сатууну токтотууну адистер айтышат. Мисалы, тиешелүү тараптар атайын изилдөө жүргүзгөндө, елкебүздүн бир эле базарынан 400-600гө чейин эликтиң буттарынан камчылар сатылган учурлар катталган. Аркар, кулжанын мүйүздөрүнөн да көп сувенирлер жасалып, белекке берилет, сатылат. Ушундай көрүнүштөрдү алдын алуу үчүн жалпы аракет натыйжа алып келээри анык. Акырка жылдары Кыргызстан эл аралык деңгээлде жаратылышты коргоо, жашыл экономика багытында жаңы демилгелерди ири эл аралык аянтчаларда көтөрүп чыгууда. Ошол эле тоолордун экосистемасын жана климаттык түрүктуулукту коргоо багытындағы иштер, жакында кабыл алынганд "Ак илбистир өлкөнүн улуттук символу деп таануу жөнүндө" Жарлыгы да бир катар жаңы иштердин башшаты десек болот.

Бетти даярдаган
Мээрим БАКТЫБЕК кызы

Саламаттық сактоо министри Алымқадыр БЕЙШЕНАЛИЕВ:

“МАГА КОЮЛГАН ЖЕТИ КЫЛМЫШ ИШИНИН БИРӨӨ Да ДАЛИЛДЕНГЕН ЖОК”

- Алымкадыр Бейшеналиевич, балалыгыңыз тууралуу айтышканда негизи спортко жакын болгонунуз маалым. Ал эми медицина багытын алыш кетүү, Саламаттыкты сактоо министринин кызматын аркалоого чейинки жолунуз кызык... Кай себептерден улам медицинаны тандап алганыңыз тууралуу айтып берсөнжиз жакшы болор эле?

- Мен өзүм интернатта өскөм. Биз окуп жүргөндө спорттук мектеп, кийин спорттук интернат болду. Ошол жактан жеңил атлетика - чуркоо боюнча машыккам. 8-класстар кезимде ооруп, оорука-нада көп жаттым. Ошол кездерде дарыгер болууга каалоом ой-гонуп, кийин мектепті аяктаган соң КММАнын хирургия факуль-тетине өттүм. Ал жерден окуум-ду аяктаган соң эмгек жолум эң жөнөкөй медқызыматкер болудан башталып тынымыз изденүү, эмгектенүүнүн натыйжасында азыркы деңгээлге жеттим десем болот. Медицина илимдеринен кандидаттык, докторлук диссер-тация жактадым, профессор бол-дум, Илимдер академиясына мү-чө корреспондент болдум. Айттар, кафедрада ассистенттен баштап Иса Ахунбаев түптөп кеткен жал-пы хирургия кафедрасынын баш-чысы болдум. Үч жүздөн ашык илимий эмгегим, ондон ашык мо-нографиям бар, жыйырма миң-ден ашуун хирургиялык опера-ция жасадым. Өзүм жалпы хи-рургамун, операциянын бардык түрүн жасайм. Азыр да хирур-гиядан алыстаган жокмун, айрым учурларда клиникага барып опе-рацияларды жасап турам. Андан сырткары шакирттерим бар, экө докторлук, он бештөн ашыгы мэ-дицина илимдери боюнча канди-даттык диссертациясын жактashты. Ошентип тынымыз изштеп келе жатабыз.

- Жакын арада төрөтү оор
өтүүчү көш бойлуу аялдар-
га алдын ала кам көрүп, эне
жана баланын дөн соолугун
сактоо боюнча атайын пери-
наталдык борбор ачылды, бул
долбоорго жумшалуучу кара-
жат маселесин кантит чече
алдыныздар?

- Балдар биздин келечегибиз, өзүбүздүн улутту сактап калуу үчүн бизге албетте ден соолугу чың балдар төрөлүшү керек. Соңку жылдарда экологиянын бузулушу, азық-түлүктөрдө консерванттар, химикаттардын көп болушу али төрөлө элек балдардын да ден соолугуна абдан чоң залака келтириүүдө. Айрым учурда балдар төрөлгөндө эле аз кандуулук, аллергия жана башка өнөкөт оорулар менен төрөлүп жатат. Ошондуктан бул маселеге Президентибиз баш болуп КР Министрлер Кабинети абдан көңүл бурууда. Эң маанилүү нерсе - балага төрөлгөнгө чейин профилактикалык кам көрүү керек, ал үчүн бүт бардык аракеттерди жасоо зарыл. Ошондуктан биз бул перинаталдык борборду бардык

шарттары менен, толук заманбап жабдуулар менен камсызда-
дык. Азырky шартка толук жооп берет. Ал эми каражатты болсо
“Германияның өнүктүрүү банкы” гранттык негизде бөлүп берди.
Реанимация, операция бөлүмдөрү менен эки жүз эки орундуу
заманбап перинаталдык борбор буюрса аз күндө ишин баштайт.

- Борбор калаадагы тиш дарылоочу жеке менчик клиникаларды туташ текшерип жатканыңыздын себеби эмнеде?

- Себеби, алардын көпчүлүгүнүн лицензиялар жок, талапка жооп бере алган мыкты дарыгерлери деле сейрек, эч кандай жоопкерчилиги жок эле тиши дарылоочу клиникаларды ачып, жеке бизнеске айланырып алышкан. Алар элдин ке-

лечегин ойлобой өздөрүнүн гана чөнтөктөрүн ойлошот. Алсак, ошол клиникаларда асептикалык деп да көйт) сактабагандыктан биздин жаш балдардын, жараптардын баары ар кандай жугуштуу ооруларды жуктуруп алыш жатышат. Экинчиден, ал жерде талапка жооп бере алган мыкты дарыгерлердин жоктугунан наристелердин, жалпы эле жараптардын өмүрүнө коркунуч келтирген абдан кооптуу жагдайлар кездешет. А түгүл айрым учурда аягы өлүм менен аяктап жатканы да жалпы коомчулукка маалым. Мына, кечээ жакында эле өзүңүздөр кубе болдуунуздар, кыргыз медициналык академиясынын клиникасында лицензиясы жок, эч бир жоопкерчилиги жок тиши да-рылоочунун айынан татынакай

үч жаштагы кызыбызды жоготуп алдык. Медицина оюнчук эмес, медицина акча жасоочу бизнес структура эмес. Медицина – адам өмүрү, адам тағдыры менен тыгыз байланыштуу. Ал эми жогорудагыдай мисалдар көп болуп жатат. Мен жер-жерлерди кыдырып жүрүп өз көзүм менен көрүп, күбө болуп жатам. Мындай лицензиясы жок менчик клиникаларды айрымдар эски “гараждарына,” ашканасынын ордуна ачып алып иштетип акча жасап жатышат. Алар санэпидемиялык талаптарга жооп бербегендиктен инфекциялык ооруларды элге таркатып жатат. Мен келгенде бир айдын ичинде текшерип чыксак 13 000 адам гепатитти жүктүрүп алгандыгы аныкталып, диагноздору коюлду. Ошолорду

биз токтотушубуз керек.
Лицензиясы жок менчик
клиникалардын баары жа-
былат. Ал эми лицензиясы
бар, талапка жооп берген мыкты
дарыгерлери бар жеке клиника
ларды болсо жоопкерчилигин кү
чөтүү менен иштөөсүнө жол бе-
ребиз.

- Медицина акча табуучу бизнес эмес деген сөзүнүз-дөн улам дагы бир суроо жа-ралып жатат, учурда бор-бор калаабызда медицина-лык тейлөөлөргө тыгыз бай-ланышкан сулуулук бизнеси өркүндөп жатат. Ар кандай су-луулук клиникалары ачылып ал жерде эң жөнөкейдөн баш-тап эң татаал тейлөөлөргө че-йин элге сунушталып, жарна-масы бардык тарапты капта-кетти. Пластикалық опера-ция жасатып, бирок жыйын-тыгында ден соолугуна оор-залақа алгандардын окуяла-ры коомчулукка белгилүү. Су-луулук клиникалары көзөмөл-гө алынабы?

- Абдан туура суроо экен, косметологияны да бизнеске айланырып алышкан. Лицензиялары жок, санэпидемиялык көзөмөлгө алынбаган, атайын адистерип жок эле эки айлык, уч айлык курстарды окуп алып операцияларды жана башка процедуralарды жасап адамдардын ден соолугун жабыркатьп жатышат. Косметологиядан да жана мен айткан жугуштуу оорулар активдүү түрдө элге таркап жатат. Азыркы кезде КР боюнча косметологиялык клиникаларды текшерип көрүп 485 жеке клиникаларды жаптырып жатабыз. Бирок биз билебиз, 2000ден ашык жеке менчик клиникалар бар, лицензиялары жок, санитардык талаптарга жооп бербейт, ошол эле учурда тийиштүү адис дарыгерлери да жок. Алардын баарын текшерип, учурда Жогорку Кеңешке алып чыгып, маселе көтөрүп жатабыз. Эл өкүлдөрүнүн жардамы менен алардын баары жабылат. Анткени биз алар талапка жооп бербegen учурда 3000ден 7000ге чейин айыппул салууга гана укугубуз ишине Кудай алдында жойп берет. Укук коргоо органдары менин андагы иш-аракетимден эч кандай кылмыштын курамын таба алган жок. Тергөе COVID-19 вакциналарын сатып алуу боюнча бардык чечимдер ошол кездеги өлкөдөгү курч эпидемиологиялык абалдан улам Министрлер Кабинетинин бир катар токтомдорунун негизинде кабыл алынганын эске алып ушундай тыянакка келди. Ошондой эле ички аудиттин материалдарына ылайык, мамлекетке эч кандай материалдык зыян келтирилген эмес жана бүгүнкү күндө да өлкө эли COVID-19га каршы вакциналар менен камсыздалган. Мындан тышкары, “COVID-19 өзгөчө кырдаалдар долбоорун кошумча каржылоо” долбоорунун алкагында өkmөт короткон чыгымды, тагыраагы, 13 454 000 АКШ долларынын ордун 2021-жылы Дүйнөлүк банк толтурған. Мени бюджеттик каражатты мыйзамсыз түрдө адалдоо ыкмасын уюштурду деп күнөөлөөгө аракет кылышкан.

БИРИНЧИ БАЙЛЫК – ДЕН СООЛУК

www.erkin-too.kg

ПАЙЫЗСЫЗ НАСЫЯЛАР БЕРИЛҮҮДЕ

БАЛДАРДЫН РАК ООРУСУ – ОЛУТТУУ КӨЙГӨЙ

Энэ жана баланы коргоо улуттук борборуу эл аралык Global Initiative for Childhood Cancer - Балдар онкологиясы менен күрөшүү глобалдык демилге программасына кирди. Аталган программа рак менен ооруган балдарды дарылоонун сапатын жогорулатууга, алардын үй-бүлөлөрүн социалдык жактан колдоону жакшыртууга жол ачат. Керектүү дары-дармек, технологияларга жеткиликтүүлүктүү кеңейтүүнү шарттайт. Ак халатчандар балдардын рак оорусу - олуттуу жана актуалдуу коомдук саламаттык сактоо көйгөйү дешет. Адистердин айтымында Кыргызстанда болжол менен жылына 5 мингеге жакын рак оорусу аныкталса, анын 180ге жакыны балдар

Мээрим БАКТЫБЕК кызы

ЭРДИК БИЛЕКТЕ
ЭМЕС, ЖҮРӨКТӨ

www.erkin-too.kg

ЭЛ АЛКЫШЫНА ЭЗ БОЛГОН АМАНТУР

Өткөн апта башында Балыкчы калаасында көлмөдегү тоңгон музга чана тәэп жүрүшкөн 10-12 жаштардагы бир тууган эки өспүрүм муз жарылып, суга чөгүп кеткен. Жагымсыз окуяны угаар замат кесиптештери менен кыш чилдеде сууга жалтанбай кирип, куткарып калган шаардык милициянын ага лейтенанты Амантур Бакировдуң өрдиги бүтүндөй социалдык түйүндөр менен интернет желесинде тараады. Анын сыймыктуу кадамы көпчүлүк тарабынан кызуу талкуулар менен колдоого алынып жатканын улам биз болуп өткөн окуянын каарманы менен байланышып, бардыгын өз оозунан уктук.

Балыкчы ШИИББИН
аймактык тескеөчүсү
Амантур БАКИРОВ:

**“СУУДАГЫ
НАРИСТЕЛЕРДИН
БИРИ ЖАНСЫЗДАЙ
СЕЗИЛДИ”**

- Амантур мырза, социалдык түйүндөр менен интернетте сенин өрдигиң колдоого алынып, коомдук пикер өзүңе карай бурулууда. Окуяны өз оозундан угалы дедик...

- 8-январь күнү saat 15.30 чамасында Балыкчы шаарынын мэриясынын 3-кабатында жумуштар менен жүрсөк, калаадагы милиция болумунун нөөмөтчүсү телефон чалып, шаардын күн чыгышындагы көлмөлөрдүн биринде чана тәэп жүрүшкөн эки бала сууга чөгүп жатканын кабарлаشتы. Жагымсыз кабарды угаар замат жанымдагы кесиптештерим Байболот Мамытов жана Темирлан Кубатбеков менен биргеликте окуя болгон жерге жетип барып, сууда чабалактап жаткан тестиер балалыны көрдүм да, эч бүйдалbastan көлмөгө секирип кирдим. Баса, бизге алгач 2 бала сууга чөкту деген кабар келген. Суу жәэкте бир апа жардан сурал кыйкырып жатыптыр. Кызыгы, каратургандар да бар экен, алардын эч кимиси сөөктөн өткөн кышкы сууга киргengе даабай жатышыптыр. Бизге чейин бир киши балларды куткарууга аракет кылышып, көлмөгө кирип, белгө чейин суу кечип барганы менен андан ары кире албай (тоңгон музду сыңдыра албай) жатыптыр. Мындан шартта кантит карат туртууга болсун? Мекен сакчысы караты жумушка киришип жатканда элибиздин коопсуздуугу үчүн ант бергенимди эстедим да, эч ойлонбостон сууга секирип кирдим. Сөзүмдүн башында айтканымдай, биз келгенде сууга чөгүп жаткан 1 гана баланы көрғөнбүз. Анын жанына жетип

барып экинчисин суралынында аны чөгүп кеткенин айтты. Суу ичинен аны дароо издел, акыры издегенимдин акыбети кайтып, таптым. Тапканым менен алгач анын денеси жансыздай сезилди. Ошентип аны жәэкке сүрөп баштасам 1-2 метрдей жылганда кыймылга келе баштады. Кадимкідей сүйүндүм. Жәэкке жетип, жарданып карат турушкандарга бердим да, экинчисин көздөй сүзүп, аны да куткарып, алып чыктым.

- **Жаныңды оозго тишин, сууга кирген турбайсыңбы. Ден соолугун кандай?**

- Кыш чилдедеги сууга кирген кишиге сүук сөзсүз өтүп кеттөкен. Азыр тамчылатма дары алып, оңоддум. Биз эми жигитпиз да, башкысы эки наристенин аман калгандыгы чоң олжо болду.

Балыкчы шаардык
кеңешинин депутаты
Турдақун ДАВЛЕТОВ:

**“АМАНТУР ЭКИ
ЖЫЛ МУРДАГЫ
ЭРДИГИН КАЙРАДАН
КАЙТАЛАДЫ”**

- Амантур Бакировдуң 2 өспүрүмдү куткарып калганын өз оозунан укутуңар. Мен ага токтолбой, бул милиционердин 2 жыл мурунку өрдигин айттып берейин. Ушуну менен Амантур сууга чөгүп бараткан адамды экинчи жолу куткарып калды. 2022-жылдын февраль айы болсо керек, Балыкчы шаарындагы көлдүн секирип түшүүчү жеринде белгисиз кыз сууга секириүүг аракет көрүп жаткандыгы тууралуу кабар милицияга түштөт. Окуя болгон жерге биринчилерден болуп шаардык милициянын аймактык жандармасы киришип кирдим. Сөзүмдүн башында айтканымдай, биз келгенде сууга чөгүп жаткан 1 гана баланы көрғөнбүз. Анын жанына жетип

баш тартууну өтүнгөн. Бирок, көгөрүп, кепке-сөзгө келбegen кыз көлгө секириген. Чөгүп бараткан кызды куткарып калуу үчүн Амантур анын артынан секирип, эси жок кызды жәэкке чыгарууга жетишп, кесиптештери менен бирге ооруулана жеткиришкен. Шаардык кеңештин депутаты катары калаадагы иштерден, өзгөчө укук коргоо органдарынын иштеринен кабардармын. Балыкчыдагы милициянын жетекчилиги менен өздүк курамдагылар Амантур Бакировдуң кесипкөй, өз ишин жогорку үлгүдө аркалалган кызматкер экенин ар убак айттып келишет.

- **Шаардык кеңештин депутаты болсонуз мындай кызматкерге сыйлык ыроолоо жагын ойлонуштуруп жатаңыздарбы?**

- Амантур Бакиров Балыкчы шаардык кеңешинин гана эмес, мамлекеттик маанидеги сыйлыктарга татыктуу жигит. Шаардагы шайлоочуларым дагы ушул маселени көтөрүшүүдө. Куру дегенде ИИМ жетекчилиги ушул маселени көңүлгө алып, жаш жигиттин ишине стимул бергендей бир сыйлык бербесе болбайт. Эл өкүлүк катары шаардын тургундарынын ушул аманатын гезит аркылуу билдирип көюн.

**Балыкчы шаардык
бириктирилген
оорууланаңын
дарыгер-травматологу
Асил НАЗИМОВ:**

**“ЭКИ ӨСПҮРҮМ
ООР АБАЛДА
ООРУУЛАГА ТУШТУ”**

- 8-январь күнү saat 16.00 чамасында Балыкчы шаардык оорууланаңызга 13 жана 11 жаштардагы 2 бир тууган өспүрүмдөр оор абалда түшүштү. Экөө тен оор абалда болгондуктан алгач аларды жандандыруу бөлүмүнө жаткырдык. Келгендөн баштап экөөнү тен жасалма дем алдырып, колубуздан келишинче медициналык жардамдарды көрсөттүк. Учурда Кудайга шүгүр, абалдары жакшыра баштады. Азыр жандандыруу болумүнөн жаракат болумүнө көрдүк. Мындан ары да керектүү дарыуланууну альшат. Эки өспүрүмдүн ден соолугун колубуздан келишинче, мүмкүнчүлүгүбүздүн жетишинче карайбыз.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

ЭЛ МЕНЕН БИЙЛИКТИН ОРТОСУНДА ДАНАКЕР БОЛГОН...

кирди. Бригадирлер баары жашы экенин айтты, жетекчибиз Женишбек Бекболотов бизге жаңы салына турган кинотеатрдын имараты 7-ноябрда Октябрь революциясынын 60 жылдык юбилейине карата бүтүрүш керек экендигин айтты. Айрымдары апрель айында башталган курулуш кантип эле 7-ноябрда бүтө коймок эле дешти. Бирок иш өтө тез менен башталып, 20 адамдан турган 3 бригадага коңшулаш Өзбекстандын Касан-Сай районунан келген тажик улутундагы усталар да жардамта келе турган болду. Көрсө, Женишбек Бекболотовдун аттын түзүлгөн куруучулар бригадасы бар экен. Ал бригада күн-түнгө карабастан иштеп, бүтпөгөн курулуштарды тез арада сапаттуу бүткөрүшчү турат. Ошондо “Юбилейный” деп атталган кинотеатрдын байда курулушу бүткөрүлүп, өзү айткандай 7-ноябрда Октябрь революциясынын 60 жылдык юбилейине карата пайдаланууга берилиген. Ошол кинотеатр бүгүнкү күндө “Алтын-Казык” кинотеатры деп атталып, Аксы районунун борбору Кербен шаарынын калкына 46 жылдан бери кызмат көрсөтүп келе жатат.

Мына ошондой курулуш иштиринде мыкты ийгиликтери үчүн Женишбек Бекболотов Жаңы-Жол районундагы колхоздор аралык курулуш уюмунун төрагасы болуп турганда, ал жетектеген уюмда жөнөкөй курулушчу болуп иштеп калдым. Ал мезгилде Женишбек Бекболотов жетектеген курулуш уюму райондогу колхоз-совхоздорга мал сарайларды, балдар бакчаларын, тұрак жайларды куруп, пайдаланууга берип түрчү.

Райондун Ленин атындагы колхозуна мал сарай курулуп жатып әмнегедир токтоп калды. Мен иштеген бригадага ошол бүтпөгөн курулушту эки айда бүтүрүсүнө деп керектүү техникарды бөлүп берди. Бригадабыз менен айттылган мөөнөттө бүтүрдүк. Андан соң ошол эле колхоздун Кара-Дөбө айылындағы бүтпөй калган бала бакчаны тез арада бүтүрүп, пайдаланууга бересиндер деген тапшырма коюлуптур. Бригадириз Артык аке, бала бакчанын бүтпөй калган бала бакчаны тез арада бүтүрүп, жазгы талаа жумушу башталганча пайдаланууга бересиндер деген жаңы милдеттерди койду. Бала бакчанын ондоо иштерин бүтөрүбүз менен райондун борбору Кербен айылындағы (азыркы Кербен шаары) жаңы кинотеатрдын курулушуна барып иштесиндер деп биздин бригаданы ошол жакка жөнотушту. Биз анда жетекчи менен дөле ишибиз жок жаш элек. “Жениш аке так иштейт, Жениш аке ге айтты чечебиз” деген сөздөрден улам анын мыкты жетекчи экендигин түүштүп жүрдүм. Аны көрүүгө өтө кызылтык.

“Баатырдын атын алыстан ук, жанына келсөн бир киши” дегендөй, бригадабыз менен райондун борборундагы Кербен айылындағы жаңы кинотеатрдын курулуш иштерин баштадык. Биз жаңы келәэрибиз менен Женишбек аке келет деп калышты. Мен баяғы угуп жүргөн Женишбек аке кандай киши болду экен деп кызыгып жүргөм. Көрсө, орто бойлуу, ак жуумал келген жөнөкөй, көз айнек тагынган, өзүнө тыкан киши экен. Баарыбыз менен кол алышип учурашып, ден соолук, ал-акыбалыбызды, иштерибизди, эмне көйгөйлер бар экенин сурап

Женишбек Бекболотовдун кыргыз эли үчүн жана Аксы району үчүн жасаган эмгектери ат көтөргүс экенин айттайт кетүүгө болбайт. Кербен шаардык Кеңешинин депутаттары шаардын борборундагы “Алтын-Казык” кинотеатры анын түздөн-түз жетекчилиги менен курулганын эске алышип, бул кинотеатрга Женишбек Бекболотовдун ысымын ыйгарып койсо ылайыктуу болоор эле.

Орункул САТЫКУЛОВ

**ЭКЗАМЕНДЕРДИ УЮШТУРУУ ЖАНА
ӨТКӨРҮҮ, АУДИТ ЖАНА БУХГАЛТЕРДИК
ЭСЕП ЖААТАЫНДАГЫ ИШ СТАЖЫН ТААНУУ,
АУДИТОРДУН КВАЛИФИКАЦИЯЛЫК
СЕРТИФИКАТЫН БЕРҮҮ, БУХГАЛТЕРДИК
ЭСЕП ЖАНА АУДИТ ЖААТАЫНДАГЫ ЭЛ
АРАЛЫК ТААНЫЛГАН КВАЛИФИКАЦИЯЛЫК
СЕРТИФИКАТТАРДЫ ТААНУУ
ТАРТИБИН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ**
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ

"Аудитордук иш жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 20-беренесин ишке ашыруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети токтом кылат:

1. Экзамендерди уюштуруу жана өткөрүү, аудит жана бухгалтердик эсеп жаатындағы иш стажын таануу, аудитордун квалификациялык сертификатын берүү, бухгалтердик эсеп жана аудит жаатындағы эл аралык таанылган квалификациялык сертификаттарды таануу тартиби ушул токтомдун тиркемесине ылайык бекитилсин.

2. Бул токтом расмий жарыяланууга тийиш жана расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А. ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2024-жылдын 11-январы, №5

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР
КАБИНЕТИНИН 2021-ЖЫЛДЫН
15-НОЯБРЫНДАГЫ №264 "КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АТКАРУУ БИЙЛИГИНИН
МАМЛЕКЕТТИК ОРГАНДАРЫНЫН ЖАНА КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БАШКА МАМЛЕКЕТТИК
ОРГАНДАРЫНЫН, АНЫН ИЧИНДЕ ТЕХНИКАЛЫК
ЖАНА ТЕЙЛӨӨЧҮ ПЕРСОНАЛЫНЫН ШТАТТЫК
САНЫНЫН ЧЕГИ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА
ӨЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ**

Кыргыз Республикасынын
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министригинин ишин оптималдаштыруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 15-ноябрьнадагы №264 "Кыргыз Республикасынын аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарынын жана Кыргыз Республикасынын башка мамлекеттик органдарынын, анын ичинде техникалык жана тейлөөчү персоналышын штаттык санынын чеги жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсін: жогоруда атталган токтомдун 5-тиркемесинде:

-эскертүүнүн 1-пунктунун 2-пунктчасынын сегизинчи абзацы "Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлигинге" деген сөздөрдөн кийин Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлигинге" деген сөздөр менен толукталсын.

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2024-жылдын 12-январы, №8

УЛУТТУК БАНКТЫН РЕЗЕРВИ 3 МЛРД 236 МЛН ДОЛЛАР БОЛДУ

Улуттук банктын эл аралык резервдери 2023-жылдын декабрь айынын жыйынтыгы менен 3 млрд 236 млн доллар болду. Бул көрсөткүч былтыр, 2022-жылдын декабрь айында 2 млрд 798 млн долларды түзгөн. Башкы каржы көзөмөл мекемесинин резерви 3 млрд доллардан алгач ирет төрт жыл мурда ашканын да айта кетти. Атай айтсак, 2020-жылдын августунда 3 млрд 71 млн долларга жетип, кайра 2 млрд 523 млрд долларга чейин түшкөн. 2021-жылдын күзүнде 3 млрд 241 млн долларга көтөрүлгөн. Белгилей кетсек, эл аралык валюталар резерви – бул өлкөнүн акча-насия саясатын жүргүзүүгө, валюталык рыноктугүр курсту кармоого жана башка максаттарга колдонулчук мамлекеттик актив. Улуттук банк Кыргызстанда чет элдик валюталардын курсу кескин озгоруп кетсе резервдеги каражатын рынокко сатып турат. Резерв негизинен алтын түрүндө сакталат. Калганы кубаттуу өлкөрдүн валютасына айлантылып, кармалат. Улуттук банк 2023-жылдын августундагы билдирилүсүндө алардын кампасындағы 49,8 тонна алтындын 17,1 тоннасы эл аралык резервде экенин, калганы жөн гана запас катары сакталып турганын маалымдаган.

ЖОЛ КИРЕ АҚЫСЫ 30-ЯНВАРДА КӨТӨРҮЛӨТ

Бишкекте 30-январдан тарта коомдук транспортто жол кире ақысы көтөрүлорун шаардык көнештин басма сөз кызметинан билдиришти. Токтомдун долбооруна кечээ БШКнын төрагасы Куванычбек Конгантинев кол койгон, расмий жарыяланган учурдан тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет. Ага ылайык, 30-январдан тарта накталай төлөм менен жол кире 20 сом, "Тулпар" картасы менен 17 сом болот. Ал эми MegaPay электрондук капчагы менен жол ақысын төлөө мурдагыдай эле 11 сом болот. Ал эми маршруткаларда болсо төлөм 20 сомду түзөт.

**КАЛКЫ КӨП
АЙМАКАТА**
www.еркин-too.kg

**Кара-Суу райондук
мамлекеттик
администрациясынын
башчысы-аким
Темирболот Абыкеев:**

"АЙМАКТЫК РЕФОРМАДАН КИЙИН АЛГА ЖЫЛУУЛАР БОЛОТ"

**468 миңден ашуун жашоочусу менен Кара-Суу району
өлкө аймагы боюнча алдыда турат. Алтургай Нарын,
Талас облустарынын элинен да кыйла көп экени
белгилүү. Райондун "эки тизгин, бир чылбырын"
жакында колго алган аким Темирболот Абыкеев менен
аткарылып жаткан иштер боюнча баарлаштык.**

- Темирболот Асаналиевич, буга чейин Кочкор, Чоң-Алай санындау бийик тоолуу аймактарды башкардып жүргөн жетекчиге өлкө аймагы боюнча калкынын саны көп өрөндү башкараруу эмнеси менен өзгөчөлөнөт экен?

- Кара-Суу району калкынын саны боюнча өлкөбүздүн аймагындағы чоң райондордун катарын толуктайт. Албетте, калкынын саны көп жерде көп көйгөйлүү маселелер, ага удаа көп ийгиликтер жаралат. Буга чейинки жетекчилик кылган Кочкор, Чоң-Алай райондору менен калкынын санынан гана айырмачылык болбосо, калган жагынан айырмасы жок, милдеттер окшош. Эл менен биргеликте жер-жерлерде түшүндүрүү иштерин жүргүзүү менен көйгөйлүү маселелерди чечип, ийгиликтерге жетүүгө аракеттерибизди көрүп жатабыз.

- Жакында айыл аймактарынын жана шаарлардын

денгээлинде аймактык реформа жүргүзүү боюнча Президентибиздин Жарлыгы жарайк көрдү. Бул жаатта Кара-Сууда кандай иштер аткарылып жатат?

- Административдик аймактык реформа жүргүзүү боюнча тиешелүү долбоорлорду жасап, жөннүттүк. Аймактык ирилештириүү боюнча эл арасында айрым суроолорго жер-жерлерде түшүндүрүү иштерин жүргүзүдүк. Район боюнча 16 айыл аймак, 1 шаар болсо, аймакташтуруудан кийин 10 айыл аймак, 1 шаар сунушталган. Биз Президентибиздин Жарлыгын толук кандуу аткарууга алабыз.

- Кайсы аймак болбосун калкынын санына жараша көйгөй да ошончолук болору талашсыз. Кара-Сууда кайсы негизги көйгөйдү чечүүгө шылданана киришициз?

- Кара-Суу районунда негизги көйгөйлөр болгон курулушу башталып, бирок токтоп калган

социалдык имараттардын курулушун алдыга жылдыруу, конуштарга айыл макамын алып берүү, элди таза суу менен камсыздоо жана райондун борборунан алыста, тоолуу аймактарда жашаган Кызыл-Суу, Папан, Катта-Талдык айыл өкмөттөрүнүн жашоо шарттарын жакшыртуу боюнча ишимди баштадым.

- Район дотацияда турган айыл өкмөттөрүнөн куру болбосо керек. Дегеле айыл өкмөттөрдүн каржылык жана кадрдык абалы кейиштүү эмес бекен?

- Дотацияда турган айыл өкмөттөрдү дотациядан чыгаруу боюнча аракеттер көрүлүүдө. Кара-Суу райондундагы 16 айыл аймак жана 1 шаардын ичинен 4 айыл аймак (Сарай, Нариман, Кызыл-Кыштак, Кашкар-Кыштак жана Кара-Суу шаары) республикалык бюджеттен төндөчү трансферттер албайт. Ал эми 2024-жылда Шарк айыл аймагын дотациядан чыгаруу мүмкүнчүлүгү бар. Административдик аймактык реформадан кийин да бир топ алга жылуулар болоорун таң айта алам.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

БҮГҮН "АК ШУМКАРЛАР" ТАИЛАНД МЕНЕН КЕЗ КЕЛЕТ

Бүгүн, 16-январда 2023-жылкы футбол боюнча Азия Кубогунун "F" тайпасында Таиланд-Кыргызстан беттеши орун алат. Биздин намысыбызды талашып, желегибизди желбиретчү жигиттерге ийгилик каалайбыз. Биз бир гана женишти күтүп жатабыз. Катарда өтүп жаткан футбол боюнча негизги континенталдык турнирдин алкагында "Ак шумкарлар" өз тайпасында кез келчү алгачкы Таиланд командасы болду. Алар менен кыргыз футболчулары өз тарыхында Азия Кубогунда жети жолу ойногон. Таиланд курамасы ФИФАнын дүйнөлүк рейтинги боюнча 113-орунду ээлеп келет. Эске сала кетсек, Азия Кубогу үстүбүзүдөгү жылдын 12-январынан 10-февралына чейинки аралыкта Катардагы 9 стадионунда өтөт. Турнирдин бардык оюндарынын "УТРК Спорт" каналында түз көрсөтүлүүдө.

Зулпукаар САПАНОВ

- Садык агай, "Монпарнас" аттуу журналдын бүгүн биринчи саны чыкты деген кубанычтуу кабарды уктук. Журналга эмне себептөн мындай кызыктуу атты ыйгардыңыз?

- Париже "Монпарнас" аттуу район бар. Аны адабияттын, маданияттын өкүлдөрү ошентип атап алышкан. Кыргызчасы Парнас Тoo болот. Парнас өзү жазмакерлердин тоосу деп айтып жүрбөйбүзүү. "Ала-Тоо" журналына да уйкашып кетет. Ошондуктан ушул атмага жакты.

- "Монпарнасты" кандай максат менен чыгардыңыз?

- "Айтыш" коомдук фондусунун негиздөөчүсү, кинорежиссёр Садык Шер-Нияз:

"Ақын-жазуучуларды колдоо үчүн интернет-журнал ачууну көздөдүм"

баалуулуктарын сактоо жана өнүктүрүү эмеспи. Кудайга шүгүр, айтыш өнөрүбүз өнүп-өсүп, канат-бутагын жайып, азыр акыбетин көрүп, жемишин татып жатабыз. Манасчыларга да мыкты көңүл бурулууда. Ар бир аймактан маңасчылар өнөр айдынына келип, эпосубуз күпүлдөп айтылып, миллиондогон байгелер коюлууда. "Манас" театры колго алынып ишин улантууда. Бир гана ақын-жазуучуларбызга көңүл буруунун жолун таба албай келдик. Калемгерлерди колдоо жана элибиздин көрөңгөсүн байтуу максатында ушул ыкмани колдонолу деп чечтик. Ушу жолду мамлекетибиз андан ары учугун узартып кете турган болсо жазмакерлерди дагы көтөрүп алабыз деген ойдомун. Деги

эле "Айтыш" коомдук фондусунун негизги максаты кыргыз тилин сактоо, өнүктүрүүгө бағытталган. Ошондуктан ақын-жазуучуларды колдон келишинче колдоп, алардын чыгармачылыгына коомдун көңүлүн бурдуруу керек. Элибизди китең окуу маданиятына үйрөтүп алышыбыз зарыл.

- Журналга жарыяланган чыгармаларга калем акы да төлөнөт деп жобосунан окуп калдык. Бүгүнкү калемгерлер алгачкы калем акысын алып, кубанып турган учурлары экен? Кандай чыгармаларды кабыл аласыздар?

- Азырынча роман, повесттерди көтөрүп, ыр-ангемелерден баштайлы дедик. Мурда гезит-китеңке, социалдык желелерге

жарыяланбаган чыгармалар кабыл алынат. Поэзияга ар созүн 50 сомдон, аңгемелерге 20 сомдон калем акы төлөнөт. Келген чыгармалардын иргеп ала турган калыстар курамы бар. Алардын кимдер экенин атоого болбойт. Калыстар курамынын чечими менен жогорку упайды алган калемгерлердин чыгармаларын жарыялап, калем акысын тапшырабыз. Ақын-жазуучулар кыргыз тилин өнүктүрүүгө зор салым кошуп жаткан, бермет сөздүн зергерлери. Калемгерлер езүнү, үй-бүлөсүнү, коомдо дайыма сый-урматтуу адам болушу керек. "Менин чыгармаларым элим үчүн, кыргыз тили үчүн" деп езүн керектүү өнөр адамы сезиши керек.

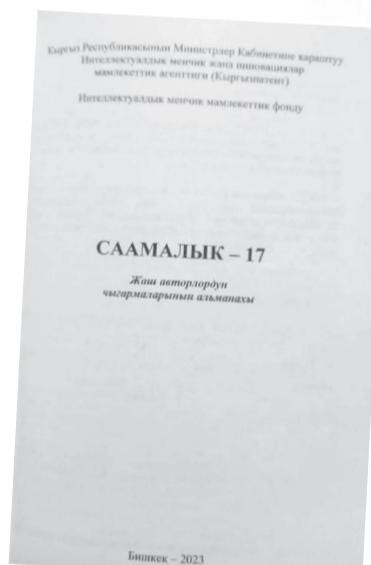

- Айтсаңыз, интернет-журнал канча убакытта бир чыгып турат?

- Журналды жарыялоодо замандын талабына ылайык фейсбуктун мүмкүнчүлүгүн колдонууну ылайык көрдүк. Кагаз түрүндө чыгаргандан басуу, чыгаруу машакаты болот экен. Андан сырткары, каяракат да көбүрөөк кетет эмеспи. Азыр жаштардын баары смартфон аркылуу окуп калышты. Журналды буюрса, жума сайын үзүлтүкүсүн чыгарыбыз деген ниетибиз бар.

Афина БАКИРОВА

ҮЙ УУРУ ЭМЕС, ЫР УУРУ

арасында Кыргызпатент жардамга келип, ақын-жазуучулардын китеңин сыйактык негизде тандап алып бекер чыгара баштады. Бул, албетте, караңгыда чырак күйгүзөндө нур жааган иш болду. Кыргызпатент жаш калемгерлердин чыгармачылыгына демөөр болсун деп "Саамалык" альманахын 17 жылдан бери үзүлтүксүз чыгарып келе жаткан. Бирок, дал ушул 17-чыгарылышина ойго келбес иш болду. Жаш ақын Бүкачча Маматали кызынын дәэрлик 8 ырын Ноокат районундагы Бекиев атындагы орто мектептин 9-классынын Алия Аскарова деген окуучусу толугу менен көчүрүп алып, ал ырларга езүнүн фамилиясын кооп "Саамалыктын" кезектеги сыйагына жөнөткөн. Тилекке каршы, бул уурдалган ырлар эч бир тоскоолдуксуз сыйактан етүп, альманаха чыккан. Аны авторлорун ырларын чогулткан Кыргызпатенттин кызматкерлерди да, калыстар тобунун мүчөлөрү да байкабай калган. "Саамалык-17" альманахында жылдын аягында жарыкка чыгып, анын таанытымы чоң салтанат менен өтүп, республика таркап кеткен. Конгуроону биринчилерден болуп дал ошол ырын уурдаткан жаш ақын Бүкачча Маматали кызы кагып, фейсбуктагы баракчасына жазып чыкты:

"Кыргызпатент чыгарган "Саамалык-17" жынагына "Ырдап барам" "Сонун", "Жигиттер", "Эки

бирдей жылуулук", "Жаз", "Бала-лыкка", "Сүрөтчү кыш", "Ыр канат" деген ырларымды Аскарова Алия Кубанычбековна автор болуп чыгарып алыптыр. Бул ырлар 2018-жылы жарык көртөн "Оттуу ирмемдер" ырлар жынагыма чыккан.

Азыр "авторду" таап чалсам, "өзүм жазгандын" дейт. Эжеси, апалары мени беттен алып кетишти. Ноокат районунун Т.Кулатов айылынын Т.Бекиев орто мектебинин 9-классынын окуучусу экен. Эми билбейм. Саамалыкты ким редактиреп, ырлар кимдин элегиинен өтөт?

Өмүрбек Тиллебаев агай баш сөз жазган экен.

Бул китеңке бир тууган сиңдим Таңчолпон Маматали Кызынын ырлары чыгып, китең үйгө келгенде көрүп калдым.

Мен буга кандай чара көре алам? Автордук укук деген бар эле. Кыргызпатент, "Саамалык" альманахынан кичалык жоопкерчиликтүү?"

"Саамалык-17" альманахына баш сөздү мен жазган болчумун. Ошол үчүн фейсбуктагы окурмандардын көпчүлүгү "эмне үчүн баш сөз жазган" Өмүрбек Тиллебаев агай үн катпайт? Калыстар тобунун башка мүчөлөрү да да өз ойлорун ортого салсын" деген суроо-талаатарды коюшту. Ырас, алардын талабын орунду деп эсептейм.

Кыргызпатент уюштурган "Саамалык-17" конкурсуна 100гө

жакын (так санын патенттегилер билет) жаш калемгерлердин ырлары келген. Кыргызпатент ақындардан, адабиятчылардан турган 6 адам киргөн калыстар тобун түзүп, алардын ырларын карап, жарактуусун тандап бергиле деп баарыбызга таркатып берген. Биз окуп чыгып баа койгонбuz. Анда ырдын техникасына, мазмунуна, көркөмдүүлүгүнө, жаңы табылгаларына, салыштырууларына басым жасап, жарагандарын тандаганбыз. А кимиси кимдин ырын уурдап алганин кайдан билели. Жалан жаш ақындар болсо. Комиссиянын 7 мүчөсү бар. Алар да өз ойлорун айтса болмок. Комиссия мүчөлөрү Кыргызпатент тарабынан чогултуулуп берген гана ырларды окуп, жарактуусун тандап берет. Комиссиянын биринчи отурумунда мен "конкурска катышкан калемгерлердин жаш курактарына чектөө киргизиш керек. Бул жерде окуучулар да, пенсионерлер да жүрөт. Мындай болбойт. Окуучулар менен пенсионерлерди конкурска катыштырыбаш керек" деген сунушумду айткын. Тилекке каршы, менин сунушум колдоо тапкан жок. Аты, чыгармалары аздыр-көптүр элге таанылып, чыгармачылыкка олуттуу мамиле жасап калган жаш авторлорду катыштырыш керек эле. Ошондо Бүкаччанын ырларын бүкүлү бойдон көчүрүп алган Алияга ошкогон мектеп окуучулары катыша албай калмак.

Бул иште Кыргызпатентти күнөөлөй берген болбойт. Алар 17 жылдан бери жаш ақындарга демөөр, стимул болсун деп альманахтарды бекер чыгарып келе жатат.

Кандай болгон күнде да Алия Аскарова өзү жасаган ишке жооп бериш керек.

Ал эми Кыргызпатент Бүкачча Маматали кызынын дооматына мындайча жооп берди:

"Саамалык" жаш ақын-жазуучулардын альманахы Кыргызпатент тарабынан чыгармачылыкка шыктандыруу максатында көп жылдан бери чыгарылат. Бул китеңке авторлордун алгачкы, "тырмак асты" чыгармалары жарайланат. "Саамалыктын" негизги

максаты жаңы чыгармачылыкка араалашып жаткан авторлорду колдоо болгондуктан, жаңы жазып баштагандарга өтө катуу талаптар кююлбайт. Материалдар республика буюнча чогултулат. Айрым авторлор езүнү, үй-бүлөсүнү, коомдо дайыма сый-урматтуу адам болушу керек. "Менин чыгармаларым элим үчүн, кыргыз тили үчүн" деп езүн керектүү өнөр адамы сезиши керек.

Кыргызпатент бул чуулгандуу окуя буюнча "Саамалык-17" альманахынын калыстар тобунун мүчөлөрү менен жыйын өткөрдү. Анда Кыргызпатенттин тиешелүү кызматкерлерди жана калыстар тобунун мүчөлөрү өз ойлорун ортого салышты. "Буга окшогон чектен чыккан окуя мурда-күйин эч болбогондугун, бул ыр уурулук "Кыргызпатенттин" жыйырма жылдан ашыун мезгилден бери жаш калемгерлерди колдоого алып келаткан иш-аракетине көлөө түшүргөнүн айтышты.

Калыстар тобу Алия Аскарова "Саамалык" республикалык конкурс жонундө жобонун 5.1, 5.5 пункттарын (өзүнүн жеке чыгармаларын гана берүү, үчүнчү жактардын өзгөчө укуктарын бузбандыгын кепилдөө") одоно бузгандыгына байланыштуу, конкурс түрү чыгармалары жараксыз деп таылсын" деген чечим кабыл алышты. Учурда элге тарап кеткен китеңтерди артка кайтарып алуу иш-аракеттери жүрүп жатат. Ал эми жаш ақын Бүкачча Маматали кызы ырларын уурдап алган Алия Аскарованы сотко берүүгө камынууда. Сот кандай жыйынтык чыгарат, аны убакыт көрсөтөт.

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ

Kыргызда “ат көтөргүс даңың бар, миңгө бергис баркы бар” деген сөз бар. Бул сөз 39 жашында опол тоодой эмгек кылып, эли-журтуна алынып, бийик адамгерчилиги, иш билги эмгекчилдиgi менен бирге иштешкендердин, билип-тааныгандардын баарынын эсинде кеткис болуп калганга жетишкен Эсенбек Мусаев жөнүндө айтылгандай сезилет. Шум ажал аны 39 жашында капилет алыш кетпегенде ал азыр 80 жашка чыкмак.

Эмне деген күндө да совет мезгилдиндеги кадр даярдоо, өстүрүүнүн үлгү аларлык жагы бар. Ал убакта кадрларды улам бир тепкичке көтөрүп, жөндөмдүү, иш билги, таза кадрларга сый-урмат да, ишеним да жогору болгон. Окууну бүтөөр менен жетекчи кызматтарды берүү ото сейрек кездешип, мындай сыйга чанда гана адам татыган. Эсенбек Мусаев мына ошол чанда адамдардын бири болгон. Ал 1966-жылды Айыл чарба институтун артыкчылык диплому менен аяктап, өзүнүн туулган жеринде, Кочкор районунун Москва колхозунун башкы зоотехники катары эмгек жолун баштаган. Ошол кездеги жетекчилер окууну жаңы эле бүткөн жаш жигитке мына ушундай чон ишеним арткан. Себеби, ал 6 айлык мамлекеттик өндүрүштүк тажрыбысын өтөө учурунда колхоздун башкармасы Жантаеве илим-билимдүү, иштерман, жаштыгына карабай ото олуттуу, уюштургуч жаш адис катары жагып калат. Мындай адисти колдон чыгаргысы келбаген башкарма токтоосуз “окусун бүткөндө бизге жибергиле” деген өтүнч катын окуу жайга жиберген экен.

Жаш кадр Эсенбек Мусаев колхоздо эки жыл башкы зоотехник катары иштеп, колхоздун мал чарбачылыгында жакшы жышаналуу иштер байкала баштаганда, аны дагы бир кыйла жооптуу кызматка - комплекстүү бригаданын жетекчилигине дайындайт. Мурда бир гана мал чарбачылыгы учун жооп берсе, эми бүтүндөй бригаданын жоопкерчилиги мойнуна жүктөлөт. Ал өзүнө тагылган милдетti болгон илим-билимин, күч-аракетин жумашынан албаган эмгеги менен актап, бригада адагенде колхоздо, андан кийин район боюнча ийгиликтерге жетишип, жаш адис райондук жетекчилердин оозуна баштайды.

Бирок Эсенбек Мусаевдин студент кезинде эле көкүрөгүндө багып жүргөн ару тилемги - илимге аралашсам деген максаты бар болчу. Мына ошол нерсе көңүлүнөн чыкпай, 1969-жылы колхоз башкармалыгынын “ары каралып, бери карал күлүп” жаш адистин максат-тилемгин коштол-колдоосу, “ат айланып казыгын

ЭЛ УУЛУ ЭСЕНБЕК

табат” деген илгери умуту менен Москвага Айыл чарба кадрларын кесиптик даярдыгын жогорулатуу боюнча жогорку мектепке окууга кетет. Ал жерде айыл чарба жаныбарларын жасалма уруктандыруу боюнча зоовет адистердин курсунда окуйт. Аны менен токтот калbastan Фрунзеде (азыркы Бишкек) дагы 6 айлык кесипти жогорулатуу курсун окуп, аспирантурага өтөт. Ошол эле учурда Кыргыз илимдер академиясынын академиги, белгилүү окумуштуу М.Н.Лущихин жетектеген Кыргыз мал чарба жана ветеринария илим-изилдөө институтун айыл чарба жаныбарларын жасалма уруктандыруу лабораториясынын кенже илимий кызматкери болуп кызматка кабыл алынат. Ошентип, Сокулук районундагы мал чарбачылыгын илим-изилдөө институтунда иштеп калат. Эсенбек Мусаев илим тармагында илим-изилдөө иштерин жүргүзүп, бир катар

илимий-эксперименталдык тажрыбалардан кийин илимий иши жактоого дээрлик даяр болуп, райондон 3 бөлмөлүү батир берилип, кубанычы койнуга баттай турганда 1970-жылдын кеч күзүндө айылдагы баккан апасы Үркүнбүбү 54 жашында аты жаман оорудан дүйнөдөн кайтат. Бул Эсенбек Мусаевдин турмушундагы күтүлбөгөн бурулуш болуп, айылдагы иниси Кубатты жалгыз калтыра албай кайра айылна кайтып барууга аргасыз болот. Андан беш ай мурда эз энеси Канымбүбү да 63 жашында дүйнө салган эле. Баса, Эсенбек Мусаевдин атасы Исаанын иниси Муса балалуу болбой Эсенбекти жана торөлгөндө эле багып алган экен. Ушул жерде ата теги жөнүндө кеп болуп калган соң, Эсенбек Мусаев кадимки Манап бийдин урпағы экендигин да айта кеткенибиз ашыкча болбос.

Кочкордо Ленин атындагы колхоздун зоотехник-селекционери

катары иштеп, өзүнүн илимий изилдөө иштеринин наыйжаларын турмушка киргизүү аракетинде иш алыш барат. Натыйжада мал чарбачылыгынын ондурмудүүлүгү артып, төл, жүн, сүт-эттин көлөмү осо баштайды. Тынымыз эмгеги, жараткан ийгиликтери менен жаш адис кайрадан эл оозуна алына баштайды. Кайрадан комплекстүү бригададын жетекчилигине дайындалат. Жыл айланбай ишинин ийгиликтери менен райондун, облустук жетекчилердин көзүнө илинет, партиянын мүчөлүгүнө кабыл алынат. Ленин атындагы колхоздун башкы зоотехники, кийин жана талыкпаган Коммунизм колхозунун башкы зоотехники кызматтарында иштейт. Кайсы жерде иштебесин өзүнүн билими, ишке жөндөмү, уюштуруучулугу жана талыкпаган эмгекчилдиgi менен ийгиликтерге жетише алган Эсенбек Мусаев жаңы уюшулган чарбанын ишинин ейдөлөшүнө олчөөсүз салым кашот. Малдын өлүм-житими кескин азайып, ондурмудүүлүгү артып, колхоздун экономикасы ёсёт. Тоолуу аймакта колхоздун негизги кирешесин мал чарбачылыгы түзүт эмеспи. Жаңы уюшулган Коммунизм совхозу учурунда райондо гана эмес, облус боюнча ири чарбалардын бири болгон.

1976-жылы чарбада күзгү оруп-жыйноонун жыйынтыгында кырманга жалган наряд жазылганы боюнча чыр чыгып, совхоздун директору кызматтан алынып, анын ордуна Эсенбек Мусаев директор болуп дайындалат. Райондун жетекчилиги өзүнүн күжүрмөн эмгеги менен оозго алынган отуз уч жаштагы жаш кадрда ишнен артат. Эсенбек Мусаев бул чарбаны жетектеп турган мезгилде мал чарбачылыгы гана эмес, талаачылык иштеринде да кескин ёсуш болуп, дан эгиндеринин ар гектарынан 42,1 центнерден түшүм алууга жетишет. Жазгы айдал-себүү иштерине жогорку деңгээлдеги даярдыктын натыйжасында тоют, дан өндүрүүнүн көлөмү да ёсёт. Жүз тубар койдон 95тен козу, ар бир койдон 3,750 кг жүн алынат, жүз уйдан 80ден музоо, жүз бәэден 60тан күлүн бөлүнөт. 1977-жылы ар бир саан уйдан жылына 1405 кг сүт саап алынса, бир жылдан кийин билеңдүрүүнүн 3229 килограммга жетет. Натыйжада мамлекеттик план-тапшырмалар ашыгы менен аткарылып, совхоздо “Октябрь революциясы”, “Ардак белгиси” сыйктуу мамлекеттик жогорку сыйлыкка татыгандардын катары көбөйгөн. Совхоздун дүн жыйымынын көлөмү 1978-жылы 2 миллион 947 мин 947 миллион рубль түзүсө, 1980-жылы 947 миллион рубль жеткен. Албетте, бул цифралар

совхоздун директору Эсенбек Мусаевдин талыкпаган күжүрмөн эмгеги, уюштуруучулугу жана эмгекчилерге демөөр-шыкак берген иш билгилеринин аркасында жарапланы калетсиз. Коммунизм совхозу 1978-80-жылдары катары менен чарбалык мелдештин жыйынтыгы боюнча союздук деңгээлдеги Өтмө Кызыл Тууну жеңип, республикалык Ардак тактага илинет. Дириектордун ишмердиги да жогору бааланып, партиянын жана комомолдун Ардак грамоталары, Эмгек Кызыл Туу ордени, “Социалисттик мелдештин жөнүүчүсү” төш белгилери менен сыйланат. Ал кезде жетекчи адамдын мындай сыйлыкка жетиши оңой-олтоң иш эмес болуп, татыктуунун татыктуусу гана жете алган. Чарба бүткүл союздук эл чарба жетишкендиктерине катышып, “Газ-24” волга жана “Нива” автомашиналары кызматтык унаа катары сыйлыкка берилет. Эсенбек Мусаев чарбалык иштерден тышкары райондук жана облустук партия комитетинин мүчөсү болгондуктан коомдук иштерге активдүү катышып, Нарын областын кенештин депутаты катары да көп иштерди аткарған.

1982-жылы Эсенбек Мусаев күтүлбөгөн жерден ооруп, райондук ооруканага жаткырлат. Аны өңү керсары тартып турганына карап эле ал жерден сарык деп диагноз коюшуп, туура эмес дарылай башташат. Абаль жакшырбай оорлошо бергенден кийин борбор шаардагы №2 шаардык ооруканага (азыркы М.Мамакеев клиникасы) келип жатат. Тагдырын жазмышыбы ким билет, бирок атын атабасак да элгө, журтак аттын кашкасындай таанымал дарыгер башында турган ак халатчандардын жоопкерчилигиз, шалаакы мамилеси адам омурлун күйүлүшүна себепкер болгондун оқунұттү...

“Өмүр бизден өтүп кетсе, эл эмгектен эскерсин” деп Аалы Токомбаев айткандай, андан бери арадан 40 жылдан ашуун мезгил өтсө да Эсенбек Мусаевдин жаркын элеси аны менен бирге иштешкендердин, таанып-билгендердин эсинде күжүрмөн адис, мыкты жетекчи жана абройлуу инсан катары сакталып калды.

Замандашы Аман МОЛДОГАЗИЕВ:

- Эсенбек Мусаев эли-жерин баккан, анын ысык-суугуна түткөн азамат эле. Мен аны менен 1975-жылы кой кыркын маалында таанышкам. Ага чейин Ленин атындагы колхоздон Коммунизмге жаңы башкы зоотехник келиптири деп уккан элем. 33 жашында совхоз директор болуп, өзүнүн чарбалык иштин көзүн билген уюштуруучу жетекчи экендигин көрсөттү. Бардык ишти илимге, алдыңыз тажрыйбаларга таянуу менен жүргүзүүнү жолго койду. Жаңычыл, демилгечил, алысты коре билген “жасап, сыйнап көрүүдөн” корклогон, азыркыча айтканда реформатор жетекчи болчу. Жазгы талаа жумуштарына эртелеп кам көрүп, каналдарды тазалатып, эспарцеттин жогорку сорттуу уругун септирип, чарба ишин түгөл өзү көзөмөлгө алып, тыным алчу эмес. Мурда чабандар койду кырктыруу учун 50-60 чакырым жерге айдал

барып, 10-15 күнгө чейин кезек күтүп отурушса, Эсенбектин иш билгилерин жана максатына жетпей тынч албаган көктүгү менен кыркын пункту Сөөк жайлоосуна көчүрүлүп келип, чабандар кыркынды ашыкча убаракерчиликсиз, кыска убакытта кыркып алганга шарт түзүлгөн. Ошондой эле ал келгөнгө чейин малды Балыкчыга айдал барып этке төкчүбүз. Ал жакка айдал барыча мал аркытап, жолдо өлүм-житимге учуралап, бөөде чыгымдар болчу. Эсенбек Коммунизм колхозуна атайын тараза алып келип, этке малды кабыл алуучу пункт ачтырган. Ал бир эле биздин совхоз эмес, бүтүндөй Кочкор районунун чабандары малын этке төкчү логистикалык кампага айланган. Эсенбек Мусаев өзү да иштеп, ошол өзүнүн жеке үлгүсү менен башкаларды да иштете алган, анан эмгек адамын туу тутуп абдан кадырлай билген чыныгы элдик жетекчилерден болгон.

Курсташы, коомдук ишмердик Ашыралиев:

- Адам баласынын тагдыры ташы аркандай түштөп белем. Эсенбек анык айкөл, алпейим жар, камкор ата, ак ниет дос-жолдош, чоң уюштуруучу, мыкты адис, иш билги жетекчи эле. Аны менен тен ескөн үзөнгүлөш кесиптештери кийин райкомдун, обкомдун секретары, министр, Борбордук Комитеттин секретары болушту. Сарынжы Жумагазиев совхоздун директору болуп жүрүп кийин райкомдун секретары болду. Кадыракун Базарбаев, Карыбек Тыналиевдер башкарма жана андан жогорку кызматтарда иштешти. К.Алагушев айыл чарба институтунан кийин аспирантурада калып, кийин өзү окуган институттун ректору

болду. Жумгалбек Аманбаев, Арстанбек Дүйшееев, БКнын секретары, Министрлер Советинин председателине чейинки кызматтарда иштешти. Эгерде Эсекем өмүрлүү болгондо сөзсүз ушундай бийиктиктеги жетmek. Тагдыры ушундай экен, өмүрү кыска болуп, арабыздан эрте кетип калды. Аттин, дебеске арга жок... Адам баласынын баа-барьы, жашаган жылдар менен эмес, эл-жер үчүн кылган ак ниет эмгеги, адал мээнети, артында калган жакшы аты, көөнөрбөс өрнөгүү менен бааланат эмеспи. Эсенбек Мусаев өзүнүн туулуп өскөн Кочкор, Төңир-Тоо үчүн эле эмес, бүтүндөй кыргыз эли-жери учун “атан төө көтөргүс” мээнэт кылган анык мекенчил эр адам эле.

Бегим ТУРДАЛИЕВА

ӨМҮРҮ ӨРНӨК
www.erkin-too.kg

**2023-ЖЫЛДЫН 27-ЯНВАРЫНДА БИШКЕК ШААРЫНДА КОЛ
КОЮЛГАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР
КАБИНЕТИ МЕНЕН ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН
ОРТОСУНДАГЫ ӨЗГӨЧЕ КЫРДААЛДАРДЫН АЛДЫН АЛУУ
ЖАНА КЕСЕПТЕРІН ЖОЮУ ЖААТЫНДАГЫ КЫЗМАТТАШУУ
ЖӨНҮНДӨ МАКУЛДАШУУНУ РАТИФИКАЦИЯЛОО ТУУРАЛУУ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2023-жылдын 29-ноябрьнда
Кыргыз Республикасынын Жогорку Көнеши кабыл алган

1-берене

2023-жылдын 27-январында Бишкек шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Өзбекстан Республикасынын Өкмөтүнүн ортосудандағы өзгөчө кырдаалдардын алдын алуу жана кесептерин жоюу жаатындағы кызматташтуу жөнүндө макулдашуу ратификацияланын.

2-берене

Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги көрсөтүлгөн Макулдашуунун күчүнө киришүү үчүн зарыл болгон мамлекеттік ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылганы жөнүндө дипломатиялык каналдар аркылуу өзбек тарапка кабарласын.

3-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти**

Бишкек ш., 2024-жылдын 10-январы №4

С.ЖАПАРОВ

**ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О РАТИФИКАЦИИ СОГЛАШЕНИЯ МЕЖДУ
КАБИНЕТОМ МИНИСТРОВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ И
ПРАВИТЕЛЬСТВОМ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН
О СОТРУДНИЧЕСТВЕ В ОБЛАСТИ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ И
ЛИКВИДАЦИИ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ, ПОДПИСАННОГО
27 ЯНВАРЯ 2023 ГОДА В ГОРОДЕ БИШКЕК**

Принят Жогорку Көнешем Кыргызской Республики
29 ноября 2023 года

Статья 1

Ратифицировать Соглашение между Кабинетом Министров Кыргызской Республики и Правительством Республики Узбекистан о сотрудничестве в области предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций, подписанное 27 января 2023 года в городе Бишкек.

Статья 2

Министерству иностранных дел Кыргызской Республики уведомить по дипломатическим каналам узбекскую сторону о выполнении Кыргызской Республикой внутренгосударственных процедур, необходимых для вступления в силу указанного Соглашения.

Статья 3

Настоящий Закон вступает в силу со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики**

г. Бишкек, 10 января 2024 года №4

С.ЖАПАРОВ

**«ТУРИЗМ ЖӨНҮНДӨ» КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДУ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ**

1-берене

«Туризм жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Көнешинин Жарчысы, 1999-ж., №8, 395-ст.) төмөнкүдей өзгөртүүлөр киргизилсін:

1-1-статьяда:

а) үчүнчү абзац төмөнкүдей редакцияда баяндалын:

«**турист** - акы төлөнүүчү иш менен алектенүүгө укугу жок, ден соопукту чыңдоо, таанышуу, кесиптик-ишкердик, спорттурк, диний жана башка максаттарда убактылуу башка өлкөгө (жерге) удаасы менен байга чейинки же бир түндөн кем эмес мөнөткө келген адам;»;

б) мамлекеттік тилдеги төртүнчү абзацта «котормочу-тилмечтердин» деген сөздөр «котормочу-гиддердин» деген сөздөргө алмаштырылсын;

в) мамлекеттік тилдеги алтынчы абзацта «иши-аракеттер» деген сөздөр «ишимдердүүлүк» деген сөзге алмаштырылсын;

г) мамлекеттік тилдеги жетинчи абзацта «саякаттары же жүрүштерүү» деген сөздөр «саякаттары же жүрүштерүү» деген сөздөргө алмаштырылсын;

д) мамлекеттік тилдеги сегизинчи - онунчу абзацтар төмөнкүдей редакцияда баяндалын:

«**чыгуу туризми** - Кыргыз Республикасында туруктуу жашаган адамдардын башка өлкөгө болгон саякаттары же жүрүштерүү;

кируу туризми - Кыргыз Республикасында туруктуу жашаган адамдардын Кыргыз Республикасынын чегинде саякаттары же жүрүштерүү;

социалдык туризм - мамлекет тарабынан социалдык мұқтаждыктарға белгүнен каражаттардан субсидиялануучу саякаттар же жүрүштерүү;

е) мамлекеттік тилдеги он биринчи абзацта «ықмаларын пайдалануу» деген сөздөр «ықмаларын колдонуу» деген сөздөргө алмаштырылсын;

ж) мамлекеттік тилдеги он үчүнчү абзац төмөнкүдей редакцияда баяндалын:

«**туристтик өндүрүмдү жылдыруу** - туристтик өндүрүмдү ишке ашырууга (жарнама, атайын көргөзмөлөргө, жарманкелерге катышуу, туристтик өндүрүмдү сатуу боюнча туристтик маалымат борборлорун уюштуруу, каталогдорду, китепче-баракчаларды чыгаруу жана башкалар) багытталған чаралардын жыйындысы;»;

з) мамлекеттік тилдеги он бешинчи абзац төмөнкүдей редакцияда баяндалын:

«**экскурсилялк ишмердүүлүк** - жаратылыш, тарых жана маданият эстеликтери, музейлер жана башкалар менен тааныштыруу максыттана күн мурунтан түзүлгөн маршруттар боюнча адис-экскурсоводдун коштоосунда 24 саатка чейинки мөөнөттө саякаттарды уюштуруу боюнча ишмердүүлүк;»;

и) мамлекеттік тилдеги он жетинчи абзацта «иши-аракеттерди жүргүзгөн үйндардын, ошондой эле экскурсилялк кызмат жана катормочу-тилмечтердин» деген сөздөр «ишимдердүүлүктуу жүргүзгөн үйндардын, ошондой эле экскурсилялк кызмат жана катормочу-гиддердин» деген сөздөргө алмаштырылсын;

ж) мамлекеттік тилдеги он сегизинчи жана он тогузунчы абзацтар төмөнкүдей редакцияда баяндалын:

«**туроператордук ишмердүүлүк** - юридикалык жак же жеке ишкер (мындан ары - туроператор) тарабынан жүргүзүлүүчү туристтик өндүрүмдү түзүү, алдыга жылдыруу жана сатуу боюнча ишмердүүлүк;»;

турагенттк ишмердүүлүк - юридикалык жак же жеке ишкер (мындан ары - турограф) тарабынан жүргүзүлүүчү туристтик өндүрүмдү алдыга жылдыруу жана сатуу боюнча ишмердүүлүк;»;

л) мамлекеттік тилдеги жыйырма биринчи абзацта «котормочу-тилмечтин» жана «иши-аракети» деген сөздөр «котормочу-гиддин» жана «ишимдердүүлүгү» деген сөздөргө алмаштырылсын;

м) мамлекеттік тилдеги жыйырма биринчи абзацта «турристик иштин» жана «каныктаган документ» деген сөздөр тиешелүүлүгүнө жараша «турристик ишмердүүлүктүн» жана «макулдашуун тастыктоочу документи» деген сөздөргө алмаштырылсын;

н) статья төмөнкүдей мазмундагы жыйырма төртүнчү жыйырма жетинчи абзацтар менен толукталын:

2023-жылдын 30-ноябрьнда Кыргыз Республикасынын Жогорку Көнеши кабыл алган

«туристтик ишмердүүлүктүн субъекттеринин жана туристтик ресурстардын бирдиктүү мамлекеттік реестри - Кыргыз Республикасынын туристтик ишмердүүлүктүн субъекттери жана туристтик ресурстары жөнүндө маалыматтарды камтыган маалыматтык ресурс;

туруктуу туризм - туризмдин түрү, мында айланачайрын өзгөчөлүктөрүн саралмалдуу пайдалануу камсыз кылышат, кабыл алуучу коомдоштуктардын социалдык маданий өзгөчөлүктөрүн колдоого алынат, узак мөнөттүү экономикалык процесстердин натыйжалуулугу жана жашоого ылайыктуулугу камсыз кылышат, ал эми туризмди өнүктүрүүден алынган каражаттардын бир бөлүгү туристтик ресурстарды калыбына келтирүүгө жана туристтик кызмат көрсөтүүлөрдөр өндүрүү технологияларын өркүндөтүүгө бағытталат;

туризмди туруктуу өнүктүрүү - узак мөнөттүү мезгилге бағытталған туризмди өнүктүрүү, мында өнүгүүнүн экономикалык, экологиялык, социалдык жана маданий максаттарын ишке ашырууда төн салмактуулукка жетишилэт, туристтик ресурстарды саралмалдуу пайдаланууну жана ар тараалтуу өнектештүкүн негизинде бардык кызықдар тараалардын кызықылыктары эске алынат;

маркетингдик ишмердүүлүк - Кыргыз Республикасынын аймагында көрсөтүлүүчү туристтик өндүрүмдөр жана кызмат көрсөтүүлөргө көнүл бурдуруу учун атайын иш-чараларды уюштурууга бағытталған ишмердүүлүк.»;

2) 3-статья төмөнкүдей мазмундагы онунчы-он алтынчы абзацтар менен толукталын:

- туруктуу туризмди өнүктүрүү;

- туристтердин коопсуздугун камсыз кылууну;

- маркетингдик иш-чараларды өткөрүүнү, өлкөнүн он имиджин түзүүнү;

- туристтик инфратүзүмдү өнүктүрүүнү;

- эл аралык стандарттарга ылайык туризмди туруктуу өнүктүрүүнү;

- туризм анын ичинде жер чейрессүндө мамлекеттік мен-чек ресурстарын натыйжалуу пайдаланууну;

- туризмдин айрым аймактарына, түрлөрүнө жана борборлоруна дифференцияланган мамилени колдонууну.»;

3) 4-статьяда:

а) мамлекеттік тилдеги биринчи бөлүктө «иши-аракеттүн», «бул шарттардын бузулушу үчүн» деген сөздөр «ишимдердүүлүктүн», «анын шарттарын бузгандыгы үчүн» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) мамлекеттік тилдеги биринчи бөлүктө «иши-аракеттүн», «бул шарттардын бузулушу үчүн» деген сөздөр «ишимдердүүлүктүн», «анын шарттарын бузгандыгы үчүн» деген сөздөргө алмаштырылсын;

в) статья төмөнкүдей мазмундагы бешинчи бөлүк менен толукталын:

«Туристтердин жайгаштыруу каражаттарын классификациялоо Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктаган тартипке ылайык ыктыярдуу негизде жүргүзүлөт.»;

4) Мыйзам төмөнкүдей мазмундагы 4¹-статья менен толукталын:

«4¹-статья. Туристтик ресурстардын жана туристтик ишмердүүлүктүн субъекттеринин бирдиктүү мамлекеттік реестри

Туристтик ресурстардын жана туристтик ишмердүүлүктүн субъекттеринин бирдиктүү мамлекеттік реестри төмөнкүдей түрдөн турат:

- Кыргыз Республикасынын туристтик ресурстарынын реестринен;

- туристтик ишмердүүлүктүн субъекттеринин реестринен.

Туристтик ресурстардын реестри жаратылышты коргоо мыйзамдарында караган айланча-чайрөгө жол берилген таасири эске алу менен туристтик ресурстардын статусу, алардын географиялык абалы, чектери, коргоо режими жөнүндө маалыматтарды камтыйт.

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О РАТИФИКАЦИИ СОГЛАШЕНИЯ МЕЖ

“КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИ ЖӨНҮНДӨ” КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫНА ОЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

2023-жылдын 29-ноябрьнда Кыргыз Республикасынын
Жогорку Көңөши кабыл алган

1-берене

“Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына (“Эркин-Тоо” газити, 2021-жылдын 11-октябры, №104) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсін:

36-берененин 3-бөлүгү күчүн жоготту деп таанылсын.

2-берене

Ушул конституциялык Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөн-дөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Президенти

Бишкек ш., 2024-жылдын 10-январы, №5

С.ЖАПАРОВ

**КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЯ
В КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ «О КАБИНЕТЕ
МИНИСТРОВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ»**

Принят Жогорку Көңөшем Кыргызской Республики
29 ноября 2023 года

Статья 1

Внести в конституционный Закон Кыргызской Республики «О Кабинете Министров Кыргызской Республики» (газета «Эркин-Тоо» от 11 октября 2021 года, №104) следующее изменение:

часть 3 статьи 36 признать утратившей силу.

Статья 2

Настоящий конституционный Закон вступает в силу по истечении семи дней со дня официального опубликования.

Президент
Кыргызской Республики

г. Бишкек, 10 января 2024 года, №5

С.ЖАПАРОВ

**ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ «О ТУРИЗМЕ»**

Принят Жогорку Көңөшем Кыргызской Республики
30 ноября 2023 года

н) статью дополнить абзацами двадцать четвертым-двадцать седьмым следующего содержания:

«единий государственный реестр субъектов туристской деятельности и туристских ресурсов - информационный ресурс, содержащий сведения о субъектах туристской деятельности и туристских ресурсах Кыргызской Республики;

устойчивый туризм - вид туризма, при котором обеспечивается рациональное использование ресурсов окружающей среды, поддерживаются социально-культурные особенности принимающих сообществ, обеспечивается эффективность и жизнеспособность долгосрочных экономических процессов, а часть получаемых средств от развития туризма направляется на восстановление туристских ресурсов и совершенствование технологий производства туристских услуг;

устойчивое развитие туризма - развитие туризма, ориентированное на долгосрочный период, при котором достигается баланс в реализации экономических, экологических, социальных и культурных целей развития, учитываются интересы всех заинтересованных сторон на основе рационального использования туристских ресурсов и всестороннего партнерства;

маркетинговая деятельность - деятельность, направленная на организацию специальных мероприятий для привлечения внимания к туристским продуктам и услугам, предоставляемым на территории Кыргызской Республики.»;

2) статью 3 дополнить абзацами десятым-шестнадцатым следующего содержания:

- развитие устойчивого туризма;
- обеспечение безопасности туристов;
- проведение маркетинговых мероприятий, формирование положительного имиджа страны;
- развитие туристической инфраструктуры;
- устойчивое развитие туризма в соответствии с международными стандартами;
- эффективное использование ресурсов государственной собственности в сфере туризма, в том числе земельных;
- использование дифференцированного подхода к отдельным регионам, видам и центрам туризма.»;

3) в статье 4:

а) в части первой на государственном языке слова «иш-аракеттин», «бул шарттардын бузулушу учун» заменить соответственно словами «ишмердүүлүктүн», «канын шарттарын бузгандыгы учун»;

б) в предложении первом и втором части четвертой на государственном языке олова «иш», «акыга», «өндүрүп» заменить соответственно словами «ишмердүүлүк», «акы төлөнүүчү», «төлөп»;

в) статью дополнить частью пятой следующего содержания:

«Классификация средств размещения туристов проводится на добровольной основе в соответствии с порядком, определяемым Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;

4) Закон дополнить статьей 4¹ следующего содержания:

«Статья 4¹. Единый государственный реестр туристских ресурсов и субъектов туристской деятельности

Единый государственный реестр туристских ресурсов и субъектов туристской деятельности состоит из:

- реестра туристских ресурсов Кыргызской Республики;
- реестра субъектов туристской деятельности.

Реестр туристских ресурсов содержит сведения о статусе туристских ресурсов, их географическом положении, границах, режиме охраны с учетом допустимого

воздействия на окружающую среду, предусмотренного природоохранным законодательством.

Реестр субъектов туристской деятельности включает информацию о поставщиках туристских услуг - лицах, предоставляющих туристские услуги в Кыргызской Республике. Включение в реестр субъектов туристской деятельности осуществляется на добровольной основе в уведомительном порядке.

Ведение Единого государственного реестра туристских ресурсов и субъектов туристских услуг осуществляется уполномоченным органом в сфере туризма.»;

5) в статье 8:

а) часть первую изложить в следующей редакции:

«Экономическая деятельность в сфере туризма состоит из обеспечения эффективного использования денежных средств и создания новой материально-технической базы туризма, а также увеличения валютных доходов в государственный бюджет, кооперации средств субъектов туристской деятельности, занятости населения и обеспечения удовлетворения его различных потребностей.»;

б) в части второй:

- в абзаце первом на государственном языке слово «иш» заменить словом «ишмердүүлүк»;

- в абзаце втором на государственном языке слово «продуктуну» заменить словом «өндүрүмдү»;

- в абзаце третьем на государственном языке слово «калыптандыруу» заменить словом «түзүү»;

- в абзаце четвертом на государственном языке слова «инфраструктурасын өркүндөтүү» заменить словами «инфраструктуралык жакшыруу»;

- в абзаце шестом слова «и иностранного» заменить словами «и, въездного и выездного»;

- часть дополнить абзацем седьмым следующего содержания:

«развитие сотрудничества с зарубежными странами и международными организациями по вопросам развития туризма для использования международных площадок в реализации туристских проектов.»;

б) в части третьей:

- в абзаце первом на государственном языке слово «иш» заменить словом «ишмердүүлүктуу»;

- в абзаце втором на государственном языке слово «ишинен» заменить словом «ишмердүүлүктөн»;

- в абзаце шестом на государственном языке слова «керсөтүүдөн, иш-аракеттин башка түрлөрүнөн» заменить словами «керсөтүүлөрдөн жана ишмердүүлүктүн башка түрлөрүнөн»;

г) в предложении первом части четвертой на государственном языке слово «иш» заменить словом «ишмердүүлүк»;

6) в статье 11:

а) слово «Правительство» заменить словами «Кабинет Министров»;

б) в тексте на государственном языке слово «иш-аракеттин» заменить словом «ишмердүүлүктүн»;

7) в статье 12 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

8) статью 17 изложить в следующей редакции:

«Статья 17. Ответственность за нарушение настоящего Закона

Ответственность за нарушение настоящего Закона устанавливается в случаях и порядке, предусмотренных уголовным, гражданским законодательством и законодательством о правонарушениях Кыргызской Республики.».

Статья 2

Настоящий Закон вступает в силу по истечении десяти дней со дня официального опубликования.

Президент
Кыргызской Республики

С.ЖАПАРОВ

г. Бишкек, 10 января 2024 года, №6

ДАРЫ КАРАЖАТТАРЫН ЖУГУРТУУ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети

Социалдык маанилүү продукцияларга кириччүү жана адамдын ден соолугуна, өмүрүнө зыян келтириүү мүмкүндүгүнөн улам спецификалык товар болуп саналуучу, ташууда, сактоодо, өндүрүүдө, даярдоодо, сатууда, жок кылууда жана утилдештируүдө өзгөчө контролдоону талап кылуучу дары каражаттарын жүгүртүүгө байланыштуу келип чыккан мамилелер ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети болуп саналат.

Ушул Мыйзам дары каражаттарын жүгүртүүчү субъекттердин ишинин укуктук негизин түзөт, Кыргыз Республикасында дары каражаттарын жүгүртүүгө бирдиктүү талаптарды белгилейт, анын ичинде дары каражаттарын иштеп чыгууга, дары каражаттарын клиникага чейинки (клиникалык эмес) жана клиникалык изилдөөлөргө (сыноолорго), өндүрүүгө, даярдоого, алардын сапатын, натыйжалуулугун, коопсуздугун баалоого, дары каражаттарын сатууга жана дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү башка аракеттерге байланыштуу келип чыккан мамилелерди жөнгө салат.

2-берене. Ушул Мыйзамдын колдонуу чөйрөсү

1. Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасынын аймагында медициналык колдонуу учун дары каражаттарын жүгүртүү тартибин аныктайт.

2. Ушул Мыйзамдын колдонулушу баңгы каражаттары, психотроптук заттар жана прекурсорлор жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген өзгөчөлүктөрдүн эске алуу менен баңгы жана психотроптук дары каражаттарын жүгүртүүгө жайылтылат.

3-берене. Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдары

Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдары ушул Мыйзамдан, Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларынан жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө киргендэл аралык келишишмдерден турат.

4-берене. Ушул Мыйзамда пайдаланылуучу негизги түшүнүктөр

Ушул Мыйзамдын максаттары учун төмөнкүдөй негизги түшүнүктөр пайдаланылат:

1) **активдүү фармацевттик субстанция (фармацевттик субстанция)** – дары препараттарын өндүрүү жана даярдоо учун арналган дары каражаты;

2) **дарыканы** – дары каражаттарын, медициналык буюмдарды жана дарыканы ассортиментиндеги башка товарларды дарыканалык даярдоо жана/же сатуу, берүү учун арналган адистештирилген орун жайлардын (адистештирилген орун жайлардын) жана жабдуулардын комплекси;

3) **дары препаратынын коопсуздугу ("пайда – тобокелдик" катышы)** – дары препаратын колдонууга байланыштуу тобокелдиктерге карата анын терапиялык оң таасирин баалоо (тобокелдик түшүнүгү өзүнө бейтаптын же калктын саламаттыгына карата дары препаратынын сапаты, коопсуздугуга же натыйжалуулугу менен байланышкан кандай болбосун тобокелдикти камтыйт);

4) **дары каражаттарын экинчи жолу (керектөөчүлүк) таңгактоо** – керектөөчүгө сатуу учун баштапкы же ортодогу таңгактагы дары препараты салынуучу таңгак;

5) **клиникага чейинки (клиникалык эмес) изилдөө (сыноо)** – химиялык, физикалык, биологиялык, микробиологиялык, фармакологиялык, токсикологиялык жана башка эксперименттик изилдөө же адамдын ден соолугу учун коопсуздуктун спецификалык таасирин жана/же далилдерин билүү максатында баалоонун илимий усулдарын колдонуу аркылуу затты (дары каражатын) текшерүү боюнча изилдөөлөрдүн сериясы;

6) **дары препараттарын даярдоо** – баштапкы материалдарды сатып алууну, дары препаратын даярдоону, сактоону, сапатын контролдоону, дарыканы шарттарында тариздөөнү жана даяр дары препараттарын сатууну/берүүнү камтыхан дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү иштин түрү;

7) **дары препаратын медициналык колдонуу боюнча нускама (кошумча баракча)** – саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан бекитилүүчү, керектөөчүгө учун маалымат камтыхан жана таңгактадары препаратын коштоочу документ;

8) **дары каражаттарын өндүрүүдө колдонуулучу баштапкы материалдар** – фармацевттик субстанциялар, көмөкүү заттар, баштапкы, аларык жана экинчи жолу таңгактар, анын ичинде өндүрүш процессинде аларды даярдоо учун материалдар;

9) **дары каражатынын сапаты** – фармацевттик субстанциянын же дары препаратынын касиеттеринин жана мүнөздөмөлөрүнүн сапат/спецификация/фармакопея боюнча ченемдик документке шайкештигиг камсыздоо жыйындысы;

10) **дары каражатын клиникалык изилдөө (сыноо)** – дары каражатынын коопсуздугунун жана натыйжалуулугунун далилдерин, дары каражатын медициналык колдонууга адамдын организминин жагымсыз реакциялары жөнүндө жана анын башка дары каражаттарын жана/же тамак-аш продуктулары менен ез ара аракеттенүүсүнүн таасир тараптуулуга маалыматтарды алуу максатында баалоолордун илимий усулдарын колдонуу аркылуу изилдөө субъекти тарабынан дары каражатын медициналык колдонуу процессинде анын диагностикалык, дарылоочу, алдын алуучу, фармакологиялык касиеттерин, анын ичинде синириүү, бөлүштүрүү, метаболизм жана чыгаруу процесстерин изилдөө;

11) **дары препараты** – колдонууга даяр, белгилүү бир дары формасы түрүндөгү дары каражаты;

12) **дары есүмдүк чиики заты** – дары каражаттарын өндүрүү жана даярдоо учун пайдаланылуучу жаңы же кургатылған есүмдүктөр, баалырлар, козу карындар же энилчектөр же болбосо алардын бутүндөй же майдалангандар бөлүктөрү;

13) **дары каражаты** – адамдын организми менен байла-

2023-жылдын 22-ноябрьнда Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши кабыл алган

нышка кириччүү затты же заттардын комбинациясын билдириген же камтыхан, адамдын ооруларынын алдын алуу, дарылоо же ден соолугун камтына келтириүү, фармакологиялык, иммунологиялык же болбосо метаболизмдик таасир аркылуу анын физиологиялык функциясын ондоо же өзгөрүү учун, же адамдын ооруларын жана абалын аныктоо учун арналган каражат;

14) **дарынын формасы** – дары препаратынын аны киргизүү жана колдонуу ыкмаларына ылайык келген жана зарыл натыйжага жетишүүнү камсыз кылуучу абалы;

15) **дары каражаттарын маркалоо** – дары препаратынын баштапкы жана/же экинчи жолку таңгагына түшүрүлген маалымат;

16) **дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүн жөнгө салуу боюнча талаптагыдай жөнгө салуу практикасы** – дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүн жөнгө салуунун мыйзамдуулук, ырааттуулук, көз карандысыздык, кальстык, пропорционалдуулук, ийкемдүүлүк, тактык, натыйжалуулук жана ачык-айкындык принциптерин камсыз кылуу боюнча саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын ишин регламенттөөчү эрежелер;

17) **дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү талаптагыдай фармацевттик практикалар (мындан ары – талаптагыдай фармацевттик практикалар)** – дары каражаттарын жүгүртүүн бардык этаптарына: – талаптагыдай лабораториялык практикага (GLP), талаптагыдай клиникалык практикага (GCP), талаптагыдай өндүрүштүк практикага (GMP), талаптагыдай дистрибьютордук практикага (GDP), талаптагыдай дарыканалык практикага (GPP), талаптагыдай фармакологиялык көзөмдөлөө практикасына (GVP) жана башка практикаларга жайылтылуучу эрежелер;

18) **баңгы дары каражаттары** – баңгы каражаттары болуп саналган же баңгы каражаттарын камтыхан же Кыргыз Республикасында контролдонууга тийиш болгон баңгы каражаттарын, психотроптук заттардын жана прекурсорлордун тизмелирение киргизилген дары каражаттары;

19) **сапатыз (субстандарттуу) дары каражаттары** – сапаты/спецификациясы/фармакопеясы боюнча ченемдик документте ылайык келбекендигин натыйжасында колдонууга жараксыз дары каражаттары;

20) **жагымсыз реакция** – дары (изилденүүчү) препаратты колдонууга байланыштуу организмдин күтүлбөгөн терс реакциясы;

21) **сапат боюнча ченемдик документ** – жүргүзүлгөн экспертизанын негизинде каттоодо саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашулуучу жана каттоодон кийинки мезгилде сапатты контролдоо аралык тарылыштып чыгуучу, дары препаратынын сапатын контролдоо талаптарын белгилөөчү документ (талдоо усулдарынын жана сыноолордун спецификациясы жана сыппаттамасы же аларга шилтемелер, ошондой эле сапаттын көрсөтүлгөн көрсөткүчтөрүүчүн алгылыктуулуктун тиешелүү критерийлер);

22) **дары каражаттарын жүгүртүү** – дары каражаттарын иштеп чыгуу, клиникага чейинки (клиникалык эмес) жана клиникалык изилдөөлөр (сыноолор), экспертиза, каттоо, фармакологиялык көзөмдөлөө, сапатты контролдоо, өндүрүү, даярдоо, ташуу, сактоо, берүү, сатуу, өткөрүп берүү, колдонуу, жок кылуу, ошондой эле аларды Кыргыз Республикасынын аймагына ташып келүү жана Кыргыз Республикасынын аймагына ташып чыгуу;

23) **дары каражаттарын дүнүнөн сатуу (дистрибуция)** – дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү көлөмдерүү чектебестен сатып алуу (алуу), сактоо, ташып келүү, ташып чыгуу, сатуу (калкка сатууну көшпөндөн), дары каражаттарын ташуу жана жок кылуу менен байланышкан иштин түрү;

24) **орфандык дары препараты** – жыштыгы саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан аныкташынча расмий белгиленген деңгээлден ашпаган сейрең көздөшүүчү ооруларды диагноздоо, этиопатогенетикалык же патогенетикалык дарылоо учун арналган дары препараты;

25) **Жашоо учун майнилүү дары каражаттарынын улуттук тизмеси** – оорулардын алдын алуу жана дарылоо максатында саламаттык сактоонун артыкчылыктуу керектөөлөрүн камтыхан жана таңгактагынын тизмеси;

26) **баштапкы (ички) таңгак** – дары каражатына түздөнүз тишилүп турган таңгактоочу материал;

27) **эксперименттик дары каражаттарын пайдалануу программалары (боорукердик менен пайдалануу программалары)** – жактырылган дарылоосу болбогон оорудан жабыркаган байтаптардын жана/же клиникалык сынооого катыша албай турган байтаптардын өмүрүн сактап калуу мүмкүндүгү учун эксперименттик дары каражаттарын бераа чыгуучу;

28) **дары каражаттарын өндүрүү** – дары каражаттарын өндүрүүчүлөр тарабынан өндүрүш процессинин бир, бир нече же бардык стадиялардан дары каражаттарын өндүрүү, анын ичинде дары каражаттарынын сапатын контролдоо, ошондой эле өндүрүлгөн дары каражаттарын сактоо жана сатуу дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү иштин түрү;

29) **психотроптук дары каражаттары** – Кыргыз Республикасында контролдонууга тийиш болгон баңгы каражаттарынын, психотроптук заттардын жана прекурсорлордун тизмелирение киргизилген психотроптук каражаттар болуп саналуучу же психотроптук заттар камтыхануучу дары каражаттары;

30) **радиофармацевттик дары препараты** – колдонууга даярлында таасир этүүчү зат катарында же таасир этүүчү заттын курамында бир же бир нече радионуклииддерди изотоптордорду) камтыхан дары препараты;

31) **каттоо номери** – каттоодо дары каражатына ыйгарылуучу коддук белги, анын алдында Кыргыз Республикасы-

нын дары каражаттарынын мамлекеттик реестрине киргизилет жана Кыргыз Республикасынын аймагында дары каражаттары болгон буткүл мезгил ичинде өзгөрүүсүз сакталат;

32) **дары каражатын мамлекеттик каттоо күбөлүгү** – саламаттык сактоо чейрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан берилүүчү, каттоо фактысын ыраатсоочу жана Кыргыз Республикасынын аймагында дары каражатын медициналык колдонууну учун уруксат болуп саналган бирдиктүү формадагы документ;

33) **дары препаратына рецепт** – ушуну жазу

ДАРЫ КАРАЖАТТАРЫН ЖУГҮРТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Баштамалышы 14-бетте)**5-берене. Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндө келип чыгуучу мамлекеттерди мамлекеттик жөнгө салуу**

Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү мамлекеттерди мамлекеттик жөнгө салуу төмөнкүдөй жолдор менен жүзөө ашырылат:

1) сапаттуу, натыйжалуу жана коопсуз дары каражаттары менен камсыз кылуу чөйрөсүндө бирдиктүү мамлекеттик саясатты жүргүзүү;

2) саламаттык сактоо туутумунун муктаждыктарына жооп берүүчү дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүнүн өнүктүү программасын иштеп чыгуу, кабыл алуу жана аткаруу;

3) дары каражаттарына бааны жөнгө салуунун натыйжалуу саясатын аныктоо;

4) дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү ишти контроддо-көзөмөлдөө/жөнгө салуу органдарынын жана субъекттеринин ишин регламенттештирген ченемдик укуктук актыларды жана стандарттарды иштеп чыгуу, кабыл алуу жана аткаруу;

5) дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү ишти лицензиялоо;

6) дары каражаттарын мамлекеттик каттоо;

7) дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү мамлекеттик контролдоо жана көзөмөлдөө;

8) дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү талаптагыдай фармацевтик практикалардын сакталышын контролдоо;

9) Кыргыз Республикасында колдонууга уруксат берилген дары каражаттары жөнүндө маалыматка калктын эркин же түүсүн камсыз кылуу;

10) дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндө электрондук башкарнуу киргизүү;

11) ушул Мыйзамда, башка ченемдик укуктук актыларда же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө киргөн эл аралык келишимдерде белгиленген башка чадаларды көрүү.

6-берене. Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясатын негизги принциптери

Жарандардын саламаттыбын сактоого багытталган дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясатын негизги принциптери төмөнкүлөр болуп саналат:

1) сапаттуу, натыйжалуу жана коопсуз дары каражаттарына жеткиликтүүлүктуу камсыз кылуу жана аларды рационалдуу пайдалануу жолу менен жарандардын ден соолугун чыңдоо;

2) фармацевтик ишти туруктуу жана ак ииет жүргүзүүнүн камсыз кылуу үчүн зарыл болгон ченемдик укуктук базасын түзүү;

3) фармацевтика өнөр жайын туруктуу өнүктүүрүү үчүн жағымду шарттарды түзүү жана дары каражаттарынын ата мекендиги өндүрүшүн колдоо;

4) дары каражаттары жөнүндө ишенимдүү маалыматтын жеткиликтүүлүгү;

5) дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүн жөнгө салуу боюнча талаптагыдай жөнгө салуу практикасынын принциптерин сактоо;

6) талаптагыдай жөнгө салуу практикасынын принциптерин негизинде мамлекеттик жөнгө салуунун ачыктыгы жана отчеттүүлүгү;

7) дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндө жеткиликтүү баа саясатын түзүү.

7-берене. Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүнүн мамлекеттик жөнгө салуу тутумундагы электрондук башкаруу

1. Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү мамлекеттик жөнгө салуу тутумундагы электрондук башкаруу ушул Мыйзамдын жана Кыргыз Республикасынын электрондук башкаруу жөнүндө мыйзамдарынын талаптарына ылайык ушул Мыйзамга карама-каршы келбegen бөлүгүндө жүзөө ашырылат.

2. Санариптик маркалоонун негизинде каттоо, каттоону ыраастоо, каттоо досьесине өзгөрүүлөрдү киргизүү, дары каражаттарынын мамлекеттик реестрин жүргүзүү, дары каражаттарынын сапатын баалоо, дары каражаттарын ташып келүү (импорттоо), дары препараттарын дүң жана чекене сатуу, фармацевтик инспекциялоо жана аларга байкоо жүргүзүлүшүн камсыз кылуу жол-жоболорунда электрондук башкаруу киргизүү милдеттүү болуп саналат.

3. Кыргыз Республикасында колдонууга уруксат берилген дары каражаттарынын электрондук (маалыматтык) маалыматтар базасын түзүү жана жүргүзүү, ошондой эле дары препараттарына байкоо жүргүзүү толук автоматташтырлын шарттарда жүзөө ашырылат.

2-глава. Дары каражаттарынын жана алар жөнүндө маалыматтын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу**8-берене. Дары каражаттарынын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу**

1. Кыргыз Республикасынын жарандары, Кыргыз Республикасында туруктуу жашаган, ошондой эле убактылуу жүргөн чөлөлүк жарандар жана жарандыгы жок адамдар төмөнкүлөрө укуктуу:

1) сапаттуу, натыйжалуу жана коопсуз дары каражаттарын алуу мүмкүнчүлүгүнө;

2) дары-дәрмек жардамын көрсөтүүде пайдаланылган дары каражаттарынын сапатын түзүү жана сапаты жөнүндө корутунду алуу үчүн экспертик органдарга жана уюмдарга кайрылууга.

2. Дары каражаттарынын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу максатында Кыргыз Республикасынын калкын Министрлер Кабинети тарабынан бекитилүүчү дары каражаттары жана медициналык буюмдар менен камсыз кылуу боюнча мамлекеттик программалар иштелип чыгат жана ишке ашырылат.

3. Сапаттуу медициналык жардамды алуу мүмкүнчүлүгүн жогорулатуу, дары каражаттарын сарамжалдуу пайдай-

лануу жана мамлекеттик каражаттарды натыйжалуу пайдалануу максатында Министрлер Кабинети тарабынан Жашоо үчүн маанилүү дары каражаттарынын улуттук тизмеси бекитилет жана ал эки жылда бир жолудан кем эмес жолу кайра карапат.

Жашоо үчүн маанилүү дары каражаттарынын улуттук тизмесин түзүүнүн тартиби Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

4. Калктын чыгымдарын чектөө жолу менен дары каражаттарынын жеткиликтүүлүгүн жакшыртуу үчүн саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган баалары жөнгө салынууга тийиш болгон дары каражаттарынын тизмесин түзэт.

Дары каражаттарына бааларды жөнгө салуу эрежелери, ошондой эле тизмеге киргизүү жана андан чыгаруу критерийлерине Министрлер Кабинети тарабынан белгиленет.

5. Өмүр үчүн коркунчутуу оорулардан жапа чеккен, жактырылган дары препараторлары менен дарылоо натыйжа бербенгөн ооруларларга эксперименттик дары каражаттарын пайдалануу программаларынын (боорукердик менен пайдалануу программаларынын) алкагында Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартиpte көмөк көрсөтүлөт.

6. Калктын Кыргыз Республикасынын аймагында катталбаган дары препараторларына муктаждыгын камсыз кылуу үчүн саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан ташып келүүгө жана каттоосуз медициналык колдонууга убактылуу уруксат берилген дары препараторларынын атыйн тизмеси бекитилет.

7. Ташып келүүгө жана каттоосуз медициналык колдонууга убактылуу уруксат берилген дары препараторларынын атыйн тизмесин төмөнкүлөр учун дары препараторлары киргизилет:

1) орфандык дары препараторларына муктаждыкты камсыз кылуу;

2) эпидемиологиялык көрсөткүчтөр боюнча вакцина менен башкарылуучу инфекциялардын жана башка инфекциялардын алдын алуу жана дарылоо;

3) инфекциялык оорулар тез жайылганда жана эпидемиологиялык кырдаал татаалдашканда диагностикалоо, дарылоо жана алдын алуу иштерин жүргүзүү;

4) саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик программалардын алкагында дары каражаттарына болгон муктаждыкты камсыз кылуу;

5) конкреттүү байтаптын жашоо көрсөткүчтөр боюнча медициналык жардам көрсөтүү;

6) социалдык маанилүү ооруларды дарылоо.

8. Ташып келүүгө жана каттоосуз медициналык колдонууга убактылуу уруксат берилген дары препараторларынын атыйн тизмесин түзүү тартиби жана ага дары препараторларын киргизүү жана андан алдын алуу салуу критерийлерине Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

9-берене. Дары каражаттары жөнүндө маалымат

1. Кыргыз Республикасынын жарандары, Кыргыз Республикасында туруктуу жашаган, ошондой эле убактылуу жүргөн чет өлкөлүк жарандар жана жарандыгы жок адамдар дары каражаттарынын коопсуздуугу, натыйжалуулугу жана сапаты жөнүндө толук жана анык маалыматты алууга укуктуу.

2. Купуя маалыматты кошпогондо, Кыргыз Республикасынын аймагына ташылып келген же Кыргыз Республикасында өндүрүлгөн дары каражаттарын жүгүртүүнүн бардык этаптары жөнүндө кайсы маалымат болбосун жарандарга жеткиликтүү болууга тийиш.

3. Врачтын рецептисиз берилүүчү дары препараторлары жөнүндө маалымат жарыяларда, адистештирилген жана жалпы басма сөз басылмаларында, дары препараторларынын медициналык колдонуу боюнча нускамаларда, дары каражаттарын жүгүртүү субъекттеринин башка басылмаларында камтыльши мүмкүн.

4. Врачтын рецептисиз берилүүчү дары препараторлары жөнүндө маалыматты медицина жана фармацевтика кызматкерлерине эсептеген адистештирилген басылмаларда гана жайгаштыруга жол берилет. Дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүнүн адистерине арналган дары каражаттары жөнүндө маалымат монографиялар, маалымдамалар, илимий макалалар, конгрессстердеги, конференциялардагы, симпозиумдардагы, илимий көнештердеги докладдар, ошондой эле дары каражаттарын медициналык колдонуу боюнча нускамалар түрүндө берилиши мүмкүн.

5. Дары препараторларын дайындоодо, сатып алууда, бөрүүдө жарандар медицина жана/же фармацевтика кызматкерине дары препараторларын талаптагыдай колдонуу жөнүндө маалыматты алууга укуктуу.

3-глава. Дары каражаттарынын иштеп чыгуу, дары каражаттарын клиникага чейинки (клиникалык эмес) изилдөөлөр (сыноолор) жана дары каражаттарын клиникалык изилдөөлөр (сыноолор)

10-берене. Дары каражаттарынын иштеп чыгуу (ойлоп табуу)

1. Дары каражаттарынын иштеп чыгуу (ойлоп табуу) жана комбинацияларды же жаңы фармакологиялык активдүү заттарды издеөнүү, алардын касиеттерин андан ары изилдөөнүү, фармацевтик иштеп чыгууну жана сапатты контролдоо усулдарын иштеп чыгууну, дары каражаттарын клиникага чейинки (клиникалык эмес) изилдөөлөрдү (сыноолорду) жана дары препараторларынын клиникалык изилдөөлөрдү (сыноолорду) изилдөөнүү (сыноо) жүргүзүү үчүн жеке жактын же алардын мүмкүн болуучу майдандыруулуга тийиш.

2. Дары каражатын иштеп чыгуучуунун (ойлоп табуу) укугу Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык менчик чөйрөсүндөгү мыйзамдары менен корголот.

11-берене. Дары каражаттарын клиникага чейинки (клиникалык эмес) изилдөөлөр (сыноолор) жана дары каражаттарын клиникалык изилдөөлөр (сыноолор)

1. Клиникага чейинки (клиникалык эмес) изилдөөлөр (сыноолор) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык

күчүнө киргөн эл аралык келишимдерде белгиленген талаптагыдай лабораториялык практиканы эрежелерине жана дары каражаттарына изилдөөлөрдү (сыноолорду) жүргүзүгө жарата талаптарга ылайык көлтириүү менен жүргүзүлөт.

2. Дары каражаттарына клиникалык изилдөөлөр (сыноолор) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык көлтириүү менен жүргүзүлөт.

<p

ДАРЫ КАРАЖАТТАРЫН ЖУГҮРТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 16-бетте)

3) 5 жана 6-пункттарды кошпогондо, ушул Мыйзамдын 19-беренесинде караган дары каражаттары;

4) эгерде ташып келүү учурунда ата мекендик өндүрүүчүнүн өндүрүштүк аяңтасы Евразия экономикалык бирлигинин талаптагыдай өндүрүштүк практикасына шайкештиги жөнүндө колдонудагы сертификатка (GMP ЕАЗБ) ээ болсо, ата мекендик өндүрүүчүлөр тарабынан өздүк өндүрүш учун өндүрүлгөн жана/же ташып келинген фармацевттик субстанциялар жана дары өсүмдүк чийки заты.

2. Эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнүн кирген эл аралык келишимдерде башкача аныкталбаса, 22-берененин 2-бөлүгүндө караган тартипке ылайык, ушул берененин 1-бөлүгүнүн 1, 2 жана 4-пункттарында көрсөтүлгөн дары каражаттары сапатын баалодон боштулат.

5-глава. Фармацевттик иш**24-берене. Дары каражаттарын өндүрүү**

1. Дары каражаттарын өндүрүүнүн жүзөгө ашыруучу субъекттер өз ишин лицензиясы болгон учурда жана талаптагыдай өндүрүштүк практиканын эрежелерине ылайык уштурат.

Дары каражаттарын өндүрүүнүн талаптагыдай өндүрүштүк практикасынын талаптарына шайкештиги дары каражаттарын жүгүртүү субъекттеринин ишинин талаптагыдай фармацевттик практиканын эрежелерине шайкештигин баалообон боюнча фармацевттик инспекциянын жыйынтыктары боюнча саламаттык сактоо чейрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан берилүүчүү документ (сертификат) менен ырасталат.

Дары каражаттарын өндүрүүчү талаптагыдай өндүрүштүк практиканын эрежелеринин талаптарына дары каражаттарын өндүрүүнүн шайкештигин ырастоочуу документти (сертификатты) алгандан кийин, Министрлер Кабинети тарабынан белгилөнгөн тартипке үч жылда бир жолудан кем эмес ирет талаптагыдай өндүрүштүк практиканын талаптарына шайкештигин ырастоо максатында дары каражаттарын өндүрүүгө фармацевттик инспекция жүргүзүү мүмкүнчүлүгүн камсыз қылууга тийиш.

2. Клиникага чейинки (клиникалык эмес) жана клиникалык изилдөөлөрдү (сыноолорду) жүргүзүүгө, мамлекеттик каттоону жүзөгө ашырууга арналган дары каражаттарын, ошондой эле экспортко арналган дары каражаттарын кошпогондо, Кыргыз Республикасында мамлекеттик каттоодон өтпөгөн дары каражаттарын өндүрүүгө тыюу салынат.

25-берене. Дары препараттарын даярдоо

Дары препараттарын даярдоо дарыканша шарттарында, лицензиясы болгон учурда жана Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипке жүзөгө ашырылат.

26-берене. Дары каражаттарын маркалоо

1. Дары каражаттарын маркалоого талаптар, санараптик маркалоону кошпогондо, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнүн кирген эл аралык келишимдер менен аныкталат.

2. Дары каражаттарын санараптик маркалоонун тартиби жана ага карата талаптар Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

3. Көмөн көрсөтүүчү мамлекеттин эл аралык медициналык-санитардык түзүлүштерүү жана эл аралык санитардык-эпидемиологиялык бригадалары өзгөчө кырдаалдар жана/же аскердик кагылышулар келип чыкканда жабыркаган калкка медициналык кызмет көрсөтүүдө түзөн-түз пайдаланууга иеттөнген дары каражаттарына ушул мамлекеттин мыйзамдарына ылайык маркалоонун башка система уруксат берилет.

27-берене. Дары каражаттарын дүнүнөн сатуу

1. Дары каражаттарын импорттоо (ташып келүү) жана/же дүнүнөн сатуу менен алектенген фармацевттик уюмдар өз ишин лицензиясы болгондо жана талаптагыдай өндүрүштүк жана/же дистрибутордук практиканын эрежелерине ылайык жүзөгө ашырыт.

2. Дары каражаттарын өндүрүүчүлөр, ошондой эле дары каражаттарын импорттоо (ташып келүү) жана/же дүнүнөн сатуу менен алектенген фармацевттик уюмдар дары каражаттарын төмөнкүлөрдө берүүгө укуктуу:

1) фармацевттик иш жүргүзүүгө лицензиясы бар жеке жана юридикалык жактарга;

2) саламаттык сактоо уюмдарына, алардын уставдык ишин жүзөгө ашыруу үчүн;

3) илимий-изилдөө уюмдарына, алардын илимий-изилдөө иштери үчүн, билим берүү мекемелерине – алардын билим берүү максаттары үчүн;

4) Министрлер Кабинети белгилөнгө тартипке социалдык мунездөгү кызматтарды көрсөтүүчү мамлекеттик уюмдарга;

5) медициналык иш жүргүзүүгө лицензиясы бар жеке жана юридикалык жактарга;

6) өзгөчө кырдаалдар учурунда жеке жана юридикалык жактарга, саламаттык сактоо чейрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан аныкталган тартипке саламаттык сактоо чейрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашуу боюнча;

7) кайрымдуулук ишин жүзөгө ашыруу үчүн мамлекеттик эмес (коммерциялык эмес) уюмдарга, саламаттык сактоо чейрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашуу боюнча, ага дары каражаттарын бөлүштүрүү жөнүндө маалымат берүү менен.

28-берене. Дары каражаттарын чекене сатуу жана берүү

1. Дары препараттарын чекене сатуу, анын ичинде Интернет түйүнүн аркылуу электрондук чекене сатуу лицензиясы болгон учурда жана талаптагыдай дарыканша практикасынын эрежелерине ылайык дарыканалар аркылуу жүзөгө ашырылат.

Дарыканча пункту, көчмө дарыканча пункту жана дарыканча

күркөсү дарыкананын түзүмдүк бөлүмдөрү болуп саналат, калкка дары менен жардам көрсөтүүнү жакындуаттуу максатында уштурат жана өз алдынча иштөө албайт.

Дарыканалардын, дарыканча пункттарынын жана дарыканча күркөрүнүн иштөө критерийлери жана талаптары, анын ичинде алардын аймактык жайгашуусу Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

2. Интернет түйүнүн аркылуу банды жана психотроптук дары препараттарын электрондук сатууга тыюу салынат.

3. Рецепт менен берилүүчү дары препараттарын чекене сатуу врачтын рецеби боюнча гана жүзөгө ашырылат.

4. Дарыканча пункттары жок алыссы, жетүүге кыйын жана аз калктуу пункттарда дарыканча пункттарын ачуу тартиби, дары препараттарын сатуу шарттары, медициналык билимни бар адамдарга мындай дарыканча пункттарында иштөөгө уруксат берүү Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

5. Саламаттык сактоо уюмдарынын түзүмдүк бөлүмдөрү болуп саналган дарыканалардын дары препараттарын берүүсү саламаттык сактоо уюмдарынын талаптары (етүнмелөрү) боюнча, ушул саламаттык сактоо уюмдарында гөйтөнүү түзүмдүк медициналык жардам көрсөтүү учун жүзөгө ашырылат. Саламаттык сактоо уюмдарынын дарыканаларында дары препараттарын кабыл алуу, сактоо, эсепке алуу жана берүү тартиби Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

29-берене. Сатууга жана берүүгө тыюу салынган дары препараттары

1. Дары препараттарын чекене сатууга жана берүүгө төмөнкү учурларда тыюу салынат:

1) дарыканалардан, дарыканча пункттарынан, көчмө дарыканча пункттарынан жана дарыканча күркөрүнөн тышкары;

2) рецепт менен берилүүчү дары препаратын рецептсиз;

3) жаркызыз абалга келген, сапатсыз, фальсификацияланган, жарактуулук мөөнөтүү өтүп кеткендө.

2. Гуманитардык жардам катары Кыргыз Республикасынын аймагына ташып келинген дары каражаттарын дүнүнөн жана чекене сатууга тыюу салынат.

3. Саламаттык сактоо уюмунун түзүмдүк бөлүмү болуп саналган дарыкананын дары препараттарын чекене сатуусуна тыюу салынат.

4. Дарыканаларга жана алардын түзүмдүк бөлүмдөрүнө жеке адамдардан алар мурда сатып алган дары каражаттарын кабыл алууга тыюу салынат.

30-берене. Дары каражаттарын сактоо

1. Дары каражаттарын сактоо Министрлер Кабинети тарабынан белгилөнгөн дары каражаттарын сактоонун талаптагыдай практикасынын эрежелерине жана/же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнүн кирген эл аралык келишиимдерге ылайык жүзөгө ашырылат.

2. Дары каражаттарын сактоонун талаптагыдай практикасы алардын сапатын жана сакталышын камсыз кылуу максатында дары каражаттарын сактоону уштуртуу боюнча эрежелерди белгилейт жана фармацевттик жана (же) медициналык ишти, ошондой эле мыйзамдарга ылайык дары каражаттарын алуу, сактоо, жөнөтүү же алуу жана бөлүштүрүү караганда шашы иштөөгөн жүргүзүлгөн юридикалык жана же жактарга жайылтылат.

3. Кыргыз Республикасынын аймагында жүгүртүүдөгү дары препараттарынын жарактуулук мөөнөтүн узартууга жол берилбейт.

31-берене. Сатууга жана колдонууга жаракызыз дары каражаттары менен иштөө эрежелер

1. Сапатсыз, фальсификацияланган, жарактуулук мөөнөтүү өтүп кеткен жана жаркызыз абалга келген дары каражаттары берүүгүүгө кайтарылууга же жок кылышууга тийиш.

2. Дары каражаттарын жок кылышууга тийиш Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

32-берене. Фармацевттик инспекция

1. Саламаттык сактоо чейрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган дары каражаттарын жүгүртүү субъекттеринин иши талаптагыдай фармацевттик практикалардын эрежелерине шайкештигин баалоо, ошондой эле дары каражаттарын жүгүртүү чейрөсүндө ушул Мыйзамда белгиленген талаптарын жана эрежелердин сакталышын контролдоо жана көзөмдөө максатында фармацевттик инспекциялардын түзүмдүк инспекция.

2. Дары каражаттарын жүгүртүү субъекттеринин иши талаптагыдай фармацевттик практикалардын эрежелерине шайкештигин баалоо боюнча фармацевттик инспекция арыз эзинин (инспекциялануучу субъекттин) каражаттарыннын эсебинен акы төлөөнүн негизинде жүргүзүлт.

Талаптагыдай фармацевттик практикалардын эрежелерине шайкештигин саламаттык сактоо чейрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан жүргүзүлгөн фармацевттик инспекциянын жыйынтыгы боюнча тиешелүү документ берүү менен ырасталат.

Дары каражаттарын өндүрүүчүлөрдүн жана дистрибьюторлордун талаптагыдай өндүрүштүк жана дистрибьютордук практикалардын эрежелерине шайкештигин фармацевттик инспекциялоо үч жылда бир жолудан кем эмес жүргүзүлт.

Талаптагыдай фармацевттик практикалардын эрежелерине шайкештигин сакталышын контролдоо жана көзөмдөө сапатсыз, фальсификацияланган, жарактуулук мөөнөтүү өтүп кеткендө.

3. Дары каражаттарын жүгүртүү чейрөсүндөгү талаптарын жана эрежелердин сакталышын контролдоо жана көзөмдөө сапатсыз, фальсификацияланган, жарактуулук мөөнөтүү өтүп кеткендө.

нөтү өтүп кеткен, жаркызыз абалга келген дары каражаттарынын келип түшүүсүн же жүгүртүүдө жүргүзүлт болтурубо жана аларды өз убагында алып коюу максатында жүргүзүлт.

Фармацевттик иштин субъекттери тарабынан дары каражаттарын жүгүртүү чейрөсүндөгү талаптардын жана эрежелердин сакталышын контролдоонун жана көзөмдөлдөнүн тартиби, анын ичинде дары каражаттарын жүгүртүү чейрөсүндө дары каражаттарын сапатын контролдоонун тартиби Министрлер Кабинети тарабынан бекитет.

4. Ушул берененин 3-бө

ДАРЫ КАРАЖАТТАРЫН ЖУГҮРТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 17-бетте)

тери, наркы (баасы), көлдөнуунун болжолдуу натыйжалары, изилдөөлөрдүн жана сыноолордун жыйынтыктары сяктуу мүнөздөмөлөрүнө карата көркөтөөчүлөрдүн ишенимин кыннаттык менен пайдаланып, аларды адаштырууга тийиш эмес.

7. Саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган дары препараторын жүгүртүүнүн белгиленген тартилте чектөө жөнүндө чечим кабыл алган учурда жарнама берүүчү жарнаманы таратууну дароо токтотууга милдеттүү:

8. Фармацевттик ишти жүзөгө ашырууда фармацевттик уюмдар (алардың өкүлдөрү, ушул уюмдардын атынан иш жүргүзгөн башка жеке жана юридикалык жактар) тарабынан төмөнкүдөй аракеттердин түрлөрүнө жол берилбейт:

1) белгилүү бир дары каражаттарын дайындаандыгы жана бергендиги учун медициналык кызматкерлерге финансалык сыйакы же материалдык же материалдык эмес мүнөздөгү ар кандай башка стимулдарды берүүгө же сунуштоого;

2) оюн-зоок, эс алуу, эс алуу жайына баруу ақыларын төлөөгө;

3) маскаты белгилүү бир дары каражаттарын дайындоого же сунуштоого жараза медициналык кызматкерлер тарабынан материалдык пайда алуу болуп саналган макулдашууларды түзүүгө, конкурстарды, акцияларды же ушул сыйактуу иш-чараларды уштутурууга;

4) дары каражаттарын белгиленбеген улгудегү, ошондой эле дары каражаттарын жөнүндө жарнамалык мүнөздөгү маалыматтарды камтыган кагаздарга жазып берүүгө.

7-глава. Дары каражаттарын ташып келүү жана ташып чыгуу

34-берене. Дары каражаттарын ташып келүү жана ташып чыгуу

1. Дары каражаттарын Кыргыз Республикасынын аймагына ташып келүү жана Кыргыз Республикасынын аймагынан ташып чыгуу ушул Мыйзамга, Кыргыз Республикасынын салык жана бажы мыйзамдарынын, баңғы каражаттарын, психотроптук заттарды жана прекурсорлорду жүгүртүү чөйрөсүндөгү, тышкы соода ишин мамлекеттик жөнгө салуу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамынын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө киргөн эл аралык келишимдердин жоболоруна ылайык жүзөгө ашырылат.

2. Ушул берененин 5 жана 6-бөлүктөрүндө караплан учурларды, ошондой эле фармацевттик субстанцияларды жана дары өсүмдүк чиkey затын ташып келүү учурларын кошполондо, дары каражаттарын Кыргыз Республикасынын аймагына ташып келүү импортко (ташып келүүгө) лицензия болгондо жүзөгө ашырылат.

3. Кыргыз Республикасынын аймагына дары каражаттарын ташып келүү дары каражаттарын Дары каражаттарынын мамлекеттик реестрине киргизилгенди жөнүндө маалымат болгондо жүзөгө ашырылат.

4. Дары каражаттарынын мамлекеттик реестрине киргизилген дары каражаттарын ташып келүү Министрлер Кабинети аныктаган дары каражаттарын ташып келүү жөнүндө тартилке ташып келинет.

5. Дары каражатын ташып келүүгө корутундуу (уруксат берүүчү документ) төмөнкүдөй учурларда берилет:

1) дары каражаттарын экспертизаппо учун арналган дары каражаттарынын стандарттык үлгүлөрүн ташып келүүдө;

2) дары каражаттарын каттоону жүзөгө ашыруу учун арналган катталбаган дары каражаттарын ташып келүүдө;

3) конкреттүү бейтаптын жашоо көрсөтүчтөрү боюнча медициналык жардам көрсөтүү же болбосо сирик көздешүүчү жана/же өзгөчө оор патологиясы бар пациенттердин чектелген контингентине медициналык жардам көрсөтүү учун арналган катталбаган дары каражаттарын ташып келүүдө;

4) дары каражаттарынын мамлекеттик реестрине киргизүү жөнүндө маалыматтардын бар экендигине карабастан, клиникалык изилдөөлөр жана/же сыноолор учун арналган дары каражаттарынын конкреттүү партисын ташып келүүдө;

5) инновациялык медициналык технологияларды киргизүү учун, анын ичинде боорукердик менен пайдалануу (эксперименталдык дары препараторы) программалары боюнча медициналык жардам көрсөтүү учун, ошондой эле медицинада илимий жана башка изилдөөлөрдү жана иштөмөлдерди жүргүзүү учун арналган катталбаган дары каражаттарын ташып келүүдө;

6) көргөзмө улгулеру катары пайдалануу учун арналган катталбаган дары каражаттарын андан ары сатуу укугусуз ташып келүүдө;

7) катталган жана катталбаган дары каражаттарын саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик программалар боюнча же гуманитардык жардам линиясы боюнча ташып келүүдө;

8) өзгөчө кырдаалдарда жардам көрсөтүү учун арналган катталган жана катталбаган дары каражаттарын ташып келүүдө;

9) өзгөчө кырдаалын жана/же аскердик жанжалдардын келип чыгуусунун натыйжасында жабыр тарткан калкка медициналык кызмат көрсөтүүдө түздөн-түз арналган медициналык топтомдордун жана шаймандардын курамында дары каражаттарын ташып келүүдө;

10) эл аралык медициналык-санитардык түзүлүштөр жана эл аралык санитардык-эпидемиологиялык бригадалар өзгөчө кырдаалын жана/же аскердик кагылышулардын пайда болушунун натыйжасында жабыр тарткан калкка түздөн-түз медициналык кызмат көрсөтүүдө пайдаланууга ииеттенген дары каражаттарын ташып келүүдө;

11) саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү программаларды/долбоорлорду ишке ашыруу учун Кыргыз Республикасынын белгиленген тартилте күчүнө киргөн эл аралык келишимдерин алкагында катталбаган дары каражаттарын ташып

кеleүүдө. Мындайда ташылып келинген дары каражаттары келишимдин тарабы болуп саналган өлкөдө медициналык колдонуун учун катталышы керек.

6. Дары каражаттарынын мамлекеттик реестрине дары каражаттарын киргизүү жөнүндө маалыматтардын жана/же саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан берилген дары каражаттын ташып келүүгө корутундуун (уруксат берүүчү документтин) болушу төмөнкүдөй учурларда талап кылынбайт:

1) жеке адамдар тарабынан жекече колдонуун учун катталган жана катталбаган дары каражаттарын товар иретинде ташып келүүдө;

2) эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача карапласа, Евразия экономикалык бирлигинин бажы аймагына келген транспорт каражаттарынын, поезд бригадаларынын жүргүнчүлөрүн жана экипаж мүчөлөрүн жана транспорт каражаттарынын айдоочуларын дарылоо учун катталган жана катталбаган дары каражаттарын биринчи жардам аптечкаларында аларды каттаган мамлекеттин мыйзамдарында аныкталип чектелген елчөмдө ташып келүүдө;

3) расмий эл аралык илимий, маданий, спорттук иш-чаралардын катышуучуларын жана эл аралык экспедициялардын катышуучуларын дарылоо учун катталган жана катталбаган дары каражаттарын ташып келүүдө;

4) дипломатиялык корпустун кызматкерлери же Кыргыз Республикасында аккредитацияланган эл аралык уюмдардын өкүлдөрү тарабынан пайдалануу учун катталган жана катталбаган дары каражаттарын ташып келүүдө;

5. Дары каражаттарын ташып келүү тартиби, дары каражатын ташып келүүгө корутундуун (уруксат берүүчү документтин) негизинде ташып келүүгө корутундуун (уруксат берүүчү документ) берүүнүн же дары каражатын ташып келүүгө корутунду (уруксат берүүчү документ) берүүдөн баш тартуунун тартиби Министрлер Кабинети тарабынан белгиленет.

6. Гуманитардык маскаттарга арналган дары каражаттары Кыргыз Республикасынын аймагына Министрлер Кабинети тарабынан ташып келинет.

7. Гуманитардык жардам линиясы боюнча ташылып келинүүчү дары каражаттарынын ташып келүү датасына карата жарактуулугунун калган мөөнөтү бир жылдан ашык жарактуулук мөөнөтү бар дары каражаттары учун 12 айдан кем эмес жана жарактуулук мөөнөтү бир жыл жана андан аз болгон дары каражаттары учун – бардык жарактуулук мөөнөтүн 50 пайзынан кем эмес болушу керек, буга даректүү жардам көрсөтүү учурлары кирбейт.

35-берене. Ташып келүүгө тыюу салынган дары каражаттары

1. Кыргыз Республикасынын аймагына төмөнкүлөрдү ташып келүүгө тыюу салынат:

1) өндүрүүчү өлкөдө же донор өлкөдө каттоосу жок учурда гуманитардык маскаттар учун арналган катталбаган дары каражаттарын;

2) сапатсыз жана/же фальцификацияланган дары каражаттарын;

3) жарактуулук мөөнөтү өтүп кеткен жана жараксыз абалга келген дары каражаттарын.

2. Кыргыз Республикасынын аймагына ташып келүү учурда карата жарактуулук мөөнөтүнүн аякташи төмөнкүдөй болгон дары каражаттарын ташып келүүгө тыюу салынат:

1) жарактуулук мөөнөтү 3 жылдан аз болгон дары каражаттары учун – буткүл жарактуулук мөөнөтүнүн үчтөн биринен азыз калса;

2) жарактуулук мөөнөтү 3 жана андан көп жыл болгон дары каражаттары учун – 12 айдан аз калса.

3. Ушул берененин 2-бөлүгүнүн жобосу ушул Мыйзамдын 19-беренесине жана 34-берененин 5-бөлүгүнө жайылтылбайт.

36-берене. Кыргыз Республикасынын аймагына дары каражаттарын ташып келүүгө укуктуу жактар

Кыргыз Республикасынын аймагына дары каражаттарын төмөнкүлөр ташып келе алат:

1) өндүрүүчү маскаттары учун дары каражаттарын өндүрүүчүлөр;

2) дары каражаттарын импорттоо (ташып келүү) менен алкентген фармацевттик уюмдар;

3) дары каражаттарын даярдоо маскатында дары каражаттарын даярдоого укугу бар дарыканалар;

4) саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын уруксаты болгондо дары каражаттарын иштеп чыгуу, изилдөө, коопсуздүгүн, сапатын, натыйжалуулугун контролдоо учун илимий-изилдөө уюмдары, жогорку билим берүү уюмдары, дары каражаттарын өндүрүүчүлөр;

5) дары препараторын конкреттүү партисын ташып келүүгө саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын уруксаты болгондо конкреттүү бейтаптын жашоо көрсөтүчтөрү боюнча медициналык жардам көрсөтүү учун менингчинин түрүнө карабастан саламаттык сактоо уюмдары;

6) радиациялык коопсуздук боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык медициналык жардам көрсөтүү учун менингчинин түрүнө карабастан саламаттык сактоо уюмдары;

7) саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик программалар боюнча же гуманитардык жардам линиясы боюнча дары каражаттарын ташып келүүнүн жүзөгө ашырууучу ЮМД;

8) жеке колдонуун учун жеке адамдар;

9) чет өлкөлүк уюмдардын – каттоо күбөлүктөрүн кармоочулардын жана/же дары каражаттарын өндүрүүчүлөрдүн ыйгарым укуктуу өкүпчүлүктөрү (филиалдары) же ишенимдүү адамдары каттоо жана/же экспертизаппо маскатында;

10) саламаттык сактоо чөйрөсүндө программаларды/дол-

боорлорду ишке ашыруу учун Кыргыз Республикасынын белгиленген тартилте күчүнө киргөн эл аралык келишимдерин алкагында дары каражаттарын ташып келүүнүн жүзөгө ашыруучу уюмдар.

37-берене. Дары каражаттарын колдонуунун натыйжасында адамдын өмүрүнө же ден соолугуна келтирилген зыяндын ордун толтуруу

1. Дары каражаттарын колдонуунун натыйжасында адамдын өмүрүнө же ден соолугуна келтирилген зыяндын ордун толтуруу тарабынан толтурулат, эгерде төмөнкүлөр далилденсе:

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОБРАЩЕНИИ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

Глава 1. Общие положения

Принят Жогорку Көнешем Кыргызской Республики 22 ноября 2023 года

Предметом регулирования настоящего Закона являются отношения, возникающие в связи с обращением лекарственных средств, относящихся к социально значимой продукции и являющихся специфическим товаром в силу возможного причинения вреда здоровью и жизни человека, требующих особого контроля транспортировки, хранения, производства, изготовления, реализации, уничтожения и утилизации.

Настоящий Закон создает правовую основу деятельности субъектов обращения лекарственных средств, устанавливает единые требования к обращению лекарственных средств в Кыргызской Республике, в том числе регулирует отношения, возникающие в связи с разработкой лекарственных средств, доклиническими (неклиническими) и клиническими исследованиями (испытаниями) лекарственных средств, производством, изготовлением, оценкой их качества, эффективности, безопасности, реализацией лекарственных средств и иными действиями в сфере обращения лекарственных средств.

Статья 1. Предмет регулирования настоящего Закона

1. Настоящий Закон определяет порядок обращения лекарственных средств для медицинского применения на территории Кыргызской Республики.

2. Действие настоящего Закона распространяется на обращение наркотических и психотропных лекарственных средств с учетом особенностей, установленных законодательством Кыргызской Республики о наркотических средствах, психотропных веществах и прекурсорах.

Статья 2. Сфера действия настоящего Закона

1. Настоящий Закон определяет порядок обращения лекарственных средств для медицинского применения на территории Кыргызской Республики.

2. Действие настоящего Закона распространяется на обращение наркотических и психотропных лекарственных средств с учетом особенностей, установленных законодательством Кыргызской Республики о наркотических средствах, психотропных веществах и прекурсорах.

Статья 3. Законодательство Кыргызской Республики в сфере обращения лекарственных средств

Законодательство Кыргызской Республики в сфере обращения лекарственных средств состоит из настоящего Закона, иных нормативных правовых актов Кыргызской Республики и международных договоров, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 4. Основные понятия, используемые в настоящем Законе

Для целей настоящего Закона используются следующие основные понятия:

1) **активная фармацевтическая субстанция (фармацевтическая субстанция)** – лекарственное средство, предназначенное для производства и изготовления лекарственных препаратов;

2) **аптека** – комплекс специализированных помещений (специализированного помещения) и оборудования, предназначенный для аптечного изготовления и/или реализации, отпуска лекарственных средств, медицинских изделий и других товаров аптечного ассортимента;

3) **безопасность лекарственного препарата (соотношение «польза – риск»)** – оценка положительных терапевтических эффектов лекарственного препарата по отношению к рискам, связанным с его применением (понятие риска включает в себя любой риск, связанный с качеством, безопасностью или эффективностью лекарственного препарата по отношению к здоровью пациента или населения);

4) **вторичная (потребительская) упаковка лекарственных средств** – упаковка, в которую помещается лекарственный препарат в первичной или промежуточной упаковке для реализации потребителю;

5) **доклиническое (неклиническое) исследование (испытание)** – химическое, физическое, биологическое, микробиологическое, фармакологическое, токсикологическое и другое экспериментальное исследование или серия исследований по изучению вещества (лекарственного средства) путем применения научных методов оценки в целях изучения специфического действия и/или доказательств безопасности для здоровья человека;

6) **изготовление лекарственных препаратов** – вид деятельности в сфере обращения лекарственных средств, включающий приобретение исходных материалов, изготовление лекарственного препарата, хранение, контроль качества, оформление в аптечных условиях и реализацию/отпуск готовых лекарственных препаратов;

7) **инструкция по медицинскому применению лекарственного препарата (листок-вкладыш)** – документ, утвержденный уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения, содержащий информацию для потребителя и сопровождающий лекарственный препарат в упаковке;

8) **исходные материалы, используемые в производстве лекарственных средств** – фармацевтические субстанции, вспомогательные вещества, первичные, промежуточные и вторичные упаковки, включая материалы для их изготовления в процессе производства;

9) **качество лекарственного средства** – совокупность свойств и характеристик фармацевтической субстанции или лекарственного препарата, обеспечивающая их соответствие нормативному документу по качеству/спецификации/фармакопее;

10) **клиническое исследование (испытание) лекарственного средства** – изучение диагностических, лечебных, профилактических, фармакологических свойств лекарственного средства в процессе его медицинского применения субъектом исследования, в том числе процессов всасывания, распределения, метаболизма и выведения, путем применения научных методов оценок в целях получения доказательств безопасности и эффективности лекарственного средства, данных о нежелательных реакциях организма человека на медицинское применение лекарственного средства и об эффекте его взаимодействия с другими лекарственными средствами и/или пищевыми продуктами;

11) **лекарственный препарат** – лекарственное средство в виде определенной лекарственной формы, готовое к применению;

12) **лекарственное растительное сырье** – свежие или высушенные растения, водоросли, грибы или лишайники либо их части, цельные или измельченные, используемые для производства и изготовления лекарственных средств;

13) **лекарственное средство** – средство, представляющее собой или содержащее в себе вещество или комбинацию веществ, вступающее в контакт с организмом человека, предназначенное для профилактики заболеваний человека, лечения или восстановления, коррекции или изменения его физиологической функции посредством фармакологического, иммунологического либо метаболического воздействия, или для диагностики заболеваний и состояний человека;

14) **лекарственная форма** – состояние лекарственного препарата, соответствующее способам его введения и применения и обеспечивающее достижение необходимого эффекта;

15) **маркировка лекарственных средств** – информация, нанесенная на первичную и/или вторичную упаковку лекарственного препарата;

16) **надлежащая регуляторная практика по регулированию сферы обращения лекарственных средств** – правила, регламентирующие деятельность уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения по обеспечению принципов законности, последовательности, независимости, беспристрастности, пропорциональности, гибкости, ясности, эффективности и прозрачности регулирования сферы обращения лекарственных средств;

17) **надлежащие фармацевтические практики в сфере обращения лекарственных средств (далее – надлежащие фармацевтические практики)** – правила, распространяющиеся на все этапы обращения лекарственных средств: надлежащая лабораторная практика (GLP), надлежащая производственная практика (GMP), надлежащая дистрибуторская практика (GDP), надлежащая аптечная практика (GPP), надлежащая практика фармаконадзора (GVP) и другие практики;

18) **наркотические лекарственные средства** – лекарственные средства, являющиеся наркотическими средствами или содержащие наркотические средства, включенные в списки наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров, подлежащих контролю в Кыргызской Республике;

19) **недоброкачественные (субстандартные) лекарственные средства** – лекарственные средства, не пригодные к применению вследствие несоответствия нормативному документу по качеству/спецификации/фармакопее;

20) **нежелательная реакция** – непреднамеренная неблагоприятная реакция организма, связанная с применением лекарственного (исследуемого) препарата;

21) **нормативный документ по качеству** – документ, разрабатываемый производителем, устанавливающий требования к контролю качества лекарственного препарата (спецификация и описание аналитических методик и испытаний или ссылки на них, а также соответствующие критерии приемлемости для указанных показателей качества), который при регистрации на основании проведенной экспертизы согласовывается с уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения, и предназначенный для контроля качества лекарственного препарата в пострегистрационном периоде;

22) **обращение лекарственных средств** – разработка, доклинические (неклинические) и клинические исследования (испытания), экспертиза, регистрация, фармаконадзор, контроль качества, производство, изготовление, транспортировка, хранение, отпуск, реализация, передача, применение, уничтожение лекарственных средств, а также их ввоз на территорию Кыргызской Республики и вывоз с территории Кыргызской Республики;

23) **оптовая реализация (дистрибуция) лекарственных средств** – вид деятельности в сфере обращения лекарственных средств, связанный с закупом (приобретением), хранением, ввозом, вывозом, реализацией (за исключением реализации населению) без ограничения объемов, транспортированием и уничтожением лекарственных средств;

24) **орфанный лекарственный препарат** – лекарственный препарат, предназначенный для диагностики, этиопатогенетического или патогенетического лечения редких заболеваний, частота которых не превышает официально установленного уровня, определяемого уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения;

25) **национальный перечень жизненно важных лекарственных средств** – перечень лекарственных средств для медицинского применения, обеспечивающий приоритетные потребности здравоохранения в целях профилактики и лечения заболеваний;

26) **первичная (внутренняя) упаковка** – упаковочный материал, непосредственно соприкасающийся с лекарственным средством;

27) **программы использования экспериментальных лекарственных средств (программы сострадательного использования)** – программы по предоставлению экспериментальных лекарственных средств для потенциального спасения жизни пациентов, страдающих болезнью, от которой не существует одобренного лечения, и/или для пациентов, которые не могут принять участие в клиническом испытании;

28) **производство лекарственных средств** – вид деятельности в сфере обращения лекарственных средств по производству лекарственных средств производителями лекарственных средств на одной, нескольких или всех стадиях процесса производства, включая контроль качества лекарственных средств, а также по хранению и реализации произведенных лекарственных средств;

29) **психотропные лекарственные средства** – лекарственные средства, являющиеся психотропными средствами или содержащие психотропные вещества, включенные в списки наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров, подлежащих контролю в Кыргызской Республике;

30) **радиофармацевтический лекарственный препарат** – лекарственный препарат, содержащий в готовом для применения состоянии один или несколько радионуклидов (радиоактивных изотопов) в качестве действующего вещества или в составе действующего вещества;

31) **регистрационный номер** – кодовое обозначение, присваиваемое лекарственному средству при регистрации, под которым оно вносится в Государственный реестр лекарственных средств Кыргызской Республики и сохраняется неизменным в течение всего периода пребывания лекарственного средства на территории Кыргызской Республики;

32) **регистрационное удостоверение о государственной регистрации лекарственного средства** – документ единой формы, выдаваемый уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения, подтверждающий факт регистрации и являющийся разрешением для медицинского применения лекарственного средства на территории Кыргызской Республики;

33) **рецепт на лекарственный препарат** – документ (бумажный или электронный), содержащий письменное обращение медицинского работника, имеющего на это право, в аптечную организацию об отпуске лекарственного препарата в определенной дозировке и лекарственной форме с указанием способа его применения или изготовления;

34) **розничная реализация лекарственных средств** – вид деятельности в сфере обращения лекарственных средств, связанный с приобретением, хранением, реализацией населению лекарственных средств;

35) **система фармаконадзора** – система, организуемая держателями регистрационных удостоверений лекарственных препаратов и уполномоченными органами для выполнения задач и обязанностей по фармаконадзору, предназначенная для контроля безопасности лекарственных препаратов, своевременного выявления всех изменений в оценке соотношения «польза – риск» лекарственных препаратов, для разработки и внедрения мер по обеспечению применения лекарственных препаратов при превышении пользы над риском;

36) **социально значимые заболевания** – неинфекционные заболевания, требующие медико-социальной защиты, а также инфекционные заболевания, представляющие опасность для окружающих, перечень которых определяется Кабинетом Министров Кыргызской Республики (далее – Кабинет Министров);

37) **спецификация** – перечень показателей качества, ссылок на аналитические методики и испытания, а также нормы, представляющие собой численные (количественные) пределы, диапазоны и иные критерии для указанных показателей качества;

38) **стратегически важные лекарственные средства и медицинские изделия** – лекарственные средства и медицинские изделия, предназначенные для медицинского применения в условиях военных действий, чрезвычайной ситуации, и для организации оказания медицинской помощи лицам, пострадавшим в результате чрезвычайных ситуаций, предупреждения чрезвычайных ситуаций, профилактики и лечения заболеваний, представляющих опасность для окружающих, а также заболеваний и поражений, полученных в результате воздействия неблагоприятных химических, биологических, радиационных факторов. Перечень стратегически важных лекарственных средств и медицинских изделий определяется уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения;

39) **срок годности лекарственного препарата** – время, установленное для применения лекарственного препарата, в течение которого гарантируется его безопасность, эффективность и качество при соблюдении условий транспортировки и хранения;

40) **страна региона Международного совета по гармонизации технических требований к регистрации лекарственных препаратов для медицинского применения (International Council on Harmonisation, ICH)** – государство, требования к регистрации лекарственных средств на территории которого регулируются уполномоченным органом, ставшим учредителем или членом Международного совета по гармонизации технических требований к лекарственным средствам для медицинского применения;

41) **субъекты фармацевтической деятельности** – физические и юридические лица, в том числе иностранные, осуществляющие фармацевтическую деятельность в соответствии с требованиями настоящего Закона и имеющие лицензию на такую деятельность;

42) **фальсифицированное лекарственное средство** – лекарственное средство, противоправно и преднамеренно снабженное недостоверной информацией о его составе и (или) производителе, а также о поставках, включая записи и документы, затрагивающие использованные каналы дистрибуции;

43) **фармакопея** – сборник основных стандартов качества, применяемых в фармакопейном анализе, производстве, изготовлении и контроле качества лекарственных средств;

44) **фармацевтическая деятельность** – вид деятельности, осуществляемые в сфере обращения лекарственных средств и медицинских изделий, по производству, оптовой реализации (дистрибуции), розничной реализации, изготовлению лекарственных средств и/или медицинских изделий, связанные с их ввозом, вывозом, приобретением, маркировкой, транспортировкой, хранением, распределением, отпуском, применением и уничтожением;

45) **фармацевтическая организация** – организация, осуществляющая фармацевтическую деятельность;

46) **фармаконадзор (pharmacovigilance)** – вид научной и практической деятельности, направленный на выявление, оценку, понимание и предотвращение нежелательных последствий применения лекарственных препаратов;

47) **цифровая маркировка** – нанесение кода цифровой идентификации на упаковку лекарственного средства;

48) **экспериментальные лекарственные средства** – лекарственные средства, в отношении которых не завершены все фазы клинических исследований (испытаний), но пройдена II фаза клинических исследований (испытаний) и используются для лечения заболеваний в рамках программ сострадательного использования;

49) **эффективность лекарственного средства** – сово-

(Продолжение на 20-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБРАЩЕНИИ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

(Начало на 19-ой стр.)

купность характеристик лекарственного средства, обеспечивающих достижение профилактического, диагностического и лечебного эффекта или восстановление, коррекцию или модификацию физиологической функции.

Определения иных терминов содержатся в отдельных статьях настоящего Закона.

Статья 5. Государственное регулирование отношений, возникающих в сфере обращения лекарственных средств

Государственное регулирование отношений в сфере обращения лекарственных средств осуществляется путем:

1) проведения единой государственной политики в сфере обеспечения населения качественными, эффективными и безопасными лекарственными средствами;

2) разработки, принятия и исполнения программы развития сферы обращения лекарственных средств, отвечающей потребностям системы здравоохранения;

3) определения эффективной политики регулирования цен на лекарственные средства;

4) разработки, принятия и исполнения нормативных правовых актов и стандартов, регламентирующих деятельность контрольно-надзорных/регуляторных органов и субъектов деятельности сферы обращения лекарственных средств;

5) лицензирования деятельности в сфере обращения лекарственных средств;

6) государственной регистрации лекарственных средств;

7) государственного контроля и надзора в сфере обращения лекарственных средств;

8) контроля за соблюдением надлежащих фармацевтических практик в сфере обращения лекарственных средств;

9) обеспечения свободного доступа населения к информации о лекарственных средствах, разрешенных к применению в Кыргызской Республике;

10) внедрения электронного управления в сфере обращения лекарственных средств;

11) принятия иных мер, установленных настоящим Законом, иными нормативными правовыми актами или международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 6. Основные принципы государственной политики в сфере обращения лекарственных средств

Основными принципами государственной политики в сфере обращения лекарственных средств, направленной на охрану здоровья граждан, являются:

1) укрепление здоровья граждан путем обеспечения доступа к качественным, эффективным и безопасным лекарственным средствам и их рациональное использование;

2) создание необходимой нормативной правовой базы для обеспечения устойчивого и добросовестного ведения фармацевтической деятельности;

3) создание благоприятных условий для устойчивого развития фармацевтической промышленности и поддержка отечественного производства лекарственных средств;

4) доступность достоверной информации о лекарственных средствах;

5) соблюдение принципов надлежащей регуляторной практики по регулированию сферы обращения лекарственных средств;

6) прозрачность и подотчетность государственного регулирования на основе соблюдения принципов надлежащей регуляторной практики;

7) формирование доступной ценовой политики в сфере обращения лекарственных средств.

Статья 7. Электронное управление в системе государственного регулирования сферы обращения лекарственных средств

1. Электронное управление в системе государственного регулирования сферы обращения лекарственных средств осуществляется в соответствии с требованиями настоящего Закона и законодательства Кыргызской Республики об электронном управлении в части, не противоречащей настоящему Закону.

2. Внедрение электронного управления является обязательным в процедурах регистрации, подтверждения регистрации, внесения изменений в регистрационное досье, ведения государственного реестра лекарственных средств Кыргызской Республики, оценки качества лекарственных средств, ввоза (импорта) лекарственных средств, оптовой и розничной реализации, фармацевтической инспекции и обеспечения прослеживаемости лекарственных препаратов на основе цифровой маркировки.

3. Создание и поддержание электронной (информационной) базы данных лекарственных средств, разрешенных к применению в Кыргызской Республике, а также прослеживаемость лекарственных средств осуществляются в условиях полной автоматизации.

Глава 2. Обеспечение доступности лекарственных средств и информации о них

Статья 8. Обеспечение доступности лекарственных средств

1. Граждане Кыргызской Республики, иностранные граждане, постоянно проживающие, а также временно пребывающие в Кыргызской Республике, и лица без гражданства имеют право на получение полной и достоверной информации о безопасности, эффективности и качестве лекарственных средств.

1) доступ к качественным, эффективным и безопасным лекарственным средствам;

2) обращение к экспертным органам и организациям для получения заключения о безопасности, эффективности и качестве лекарственных средств, использованных при оказании им лекарственной помощи.

2. В целях обеспечения доступности лекарственных средств разрабатываются и реализуются государственные программы

по обеспечению населения Кыргызской Республики лекарственными средствами и медицинскими изделиями, утверждаемые Кабинетом Министров.

3. В целях повышения доступа к качественной медицинской помощи, рационального использования лекарственных средств и эффективного использования государственных средств Кабинетом Министров утверждается Национальный перечень жизненно важных лекарственных средств, который пересматривается не реже одного раза в два года.

Порядок формирования Национального перечня жизненно важных лекарственных средств определяется Кабинетом Министров.

4. Для улучшения доступности лекарственных средств путем сдерживания расходов населения уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения формирует перечень лекарственных средств, цены на которые подлежат регулированию.

Правила регулирования цен на лекарственные средства, а также критерии включения в перечень и исключения из него устанавливаются Кабинетом Министров.

5. Больным, страдающим опасными для жизни заболеваниями, лечение которых одобренными лекарственными препаратами является неэффективным, оказывается содействие в рамках программ использования экспериментальных лекарственных средств (программ сострадательного использования) в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

6. Для обеспечения потребности населения в лекарственных препаратах, не зарегистрированных на территории Кыргызской Республики, уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения утверждается специальный перечень лекарственных препаратов, временно разрешенных к ввозу и медицинскому применению без регистрации.

7. В специальный перечень лекарственных препаратов, временно разрешенных к ввозу и медицинскому применению без регистрации, включаются лекарственные препараты для:

1) обеспечения потребности в орфанных лекарственных препаратах;

2) профилактики и лечения вакциноуправляемых инфекций и других инфекций по эпидемиологическим показаниям;

3) проведения диагностики, лечения и профилактики при вспышке и осложнении эпидемиологической ситуации по инфекционным заболеваниям;

4) обеспечения потребности в лекарственных средствах в рамках государственных программ в сфере здравоохранения;

5) оказания медицинской помощи по жизненным показаниям конкретного пациента;

6) лечения социально значимых заболеваний.

8. Порядок составления и критерии включения лекарственных препаратов в специальный перечень лекарственных препаратов, временно разрешенных к ввозу и медицинскому применению без регистрации, и исключения из него определяются Кабинетом Министров.

Статья 9. Информация о лекарственных средствах

1. Граждане Кыргызской Республики, иностранные граждане, постоянно проживающие, а также временно пребывающие в Кыргызской Республике, и лица без гражданства имеют право на получение полной и достоверной информации о безопасности, эффективности и качестве лекарственных средств.

2. Любая информация обо всех этапах обращения лекарственных средств, ввезенных на территорию Кыргызской Республики или произведенных в Кыргызской Республике, за исключением конфиденциальной, должна быть доступной для граждан.

3. Информация о лекарственных препаратах, отпускаемых без рецепта врача, может содержаться в публикациях, специализированных и общих печатных изданиях, инструкциях по медицинскому применению лекарственных препаратов, иных изданиях субъектов обращения лекарственных средств.

4. Размещение информации о лекарственных препаратах, отпускаемых по рецепту врача, допускается только в специализированных печатных изданиях, рассчитанных на медицинских и фармацевтических работников. Информация о лекарственных средствах, предназначенная для специалистов сферы обращения лекарственных средств, может быть представлена в виде монографий, справочников, научных статей, докладов на конгрессах, конференциях, симпозиумах, научных советах, а также инструкций по медицинскому применению лекарственных средств.

5. При назначении, приобретении, отпуске лекарственного препарата граждане имеют право на получение информации от медицинского и/или фармацевтического работника о надлежащем применении лекарственного препарата.

Глава 3. Разработка лекарственных средств, доклинические (неклинические) исследования (испытания) лекарственных средств и клинические исследования (испытания) лекарственных средств

Статья 10. Разработка (изобретение) лекарственных средств

1. Разработка (изобретение) лекарственных средств включает поиск новых комбинаций или новых фармакологически активных веществ, последующее изучение их свойств, фармацевтическую разработку и разработку методов контроля качества, доклинические (неклинические) исследования (испытания) лекарственных средств и клинические исследования (испытания) лекарственных препаратов, а также разработку технологий промышленного производства лекарственных средств.

2. Права разработчика (изобретателя) лекарственного средства охраняются законодательством Кыргызской Республики в сфере интеллектуальной собственности.

Статья 11. Доклинические (неклинические) исследования (испытания) лекарственных средств и клинические исследования (испытания) лекарственных средств

1. Доклинические (неклинические) исследования (испытания)

ния) проводятся в соответствии с правилами надлежащей лабораторной практики и требованиями к проведению исследований (испытаний) лекарственных средств, установленными международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Клинические исследования (испытания) лекарственных средств проводятся в соответствии с правилами надлежащей клинической практики и требованиями к проведению исследований (испытаний) лекарственных средств, установленными международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

3. Клинические исследования (испытания) проводятся в организациях здравоохранения, имеющих право проводить клинические исследования (испытания).

Уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения ведет реестр организаций здравоохранения, имеющих право проводить клинические исследования (испытания), и публикует его на своем официальном сайте.

Порядок аккредитации организаций здравоохранения на право проведения клинических исследований (испытаний) и ведения реестра организаций здравоохранения, имеющих право проводить клинические исследования (испытания), определяется Кабинетом Министров.

4. Экспертиза материалов клинического исследования (испытания) лекарственного средства осуществляется уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения. По результатам проведенной экспертизы уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения выдает заключение об одобрении или отказе в проведении клинического исследования (испытания) лекарственного средства.

Экспертиза материалов клинических исследований (испытаний) осуществляется на платной основе за счет средств заявителя.

Порядок проведения клинических исследований (испытаний) и определения размера оплаты за проведение экспертизы материалов клинических исследований (испытаний) утверждается Кабинетом Министров.

5. Нарушение порядка проведения клинических исследований (испытаний) лекарственных средств влечет ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях и уголовной ответственности.

6. Клинические исследования (испытания) должны быть прекращены в случае возникновения угрозы жизни или здоровью людей, участвующих в клинических исследованиях (испытаниях).

7. Возмещение вреда, причиненного здоровью участникам клинического исследования (испытания) и лицам, понесшим ущерб в результате смерти лиц при проведении клинического исследования (испытания), осуществляется в порядке, установленном гражданским законодательством Кыргызской Республики.

Статья 12. Права лиц, участвующих в клинических исследованиях (испытаниях) лекарственных средств

1. Участие лиц в клинических исследованиях (испытаниях) лекарственных средств является добровольным. Для проведения клинического исследования (испытания) обязательно наличие письменного согласия физического лица или его законного представителя на участие в клиническом исследовании (испытании).

2. Письменное согласие на участие в клиническом исследовании (испытании) включает информацию о:

1) лекарственном средстве, сущности и задачах клинических исследований (испытаний) указанного лекарственного средства;

2) процедуре проведения клинического исследования (испытания);

3) правах и обязанностях лица, участвующего в клиническом исследовании (испытании);

4) ожидаемой эффективности лекарственного средства и степени риска/неудобства для лица, участвующего в клиническом исследовании (испытании);

5) действиях лица, участвующего в клиническом исследовании (испытании), в случае непредвиденных эффектов влияния лекарственного средства на состояние его здоровья;

6) условиях страхования здоровья лица, участвующего в клиническом исследовании (испытании);

7) других видах медикаментозного или немедикаментозного лечения, которые могут быть назначены лицу, участвующему в клиническом исследовании (испытании), а также их потенциальных пользе и риске;

8) компенсации и/или лечении, на которые лицо, участвующее в клиническом исследовании (испытании), может рассчитывать в случае нанесения вреда его здоровью во время клинического исследования (испытания);

9) размере выплат лицу, участвующему в исследовании (испытании), если таковые предусмотрены;

10) нелечебном характере клинического исследования (испытания).

3. При проведении клинических исследований (испытаний) обязательно страхование жизни, здоровья лица, участвующего в клинических исследованиях (испытаниях) лекарственного средства. Страхование проводится за счет стороны, проводящей клиническое исследование (испытание), либо финансирующей стороны в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики в сфере гражданского законодательства.

4. Лицо, участвующее в клиническом исследовании (испытании), имеет право отказаться от участия в клинических исследованиях (испытаниях) на любой стадии проведения клинических исследований (испытаний).

5. Запрещается проведение клинических исследований (испытаний) лекарственных средств:

1) на несовершеннолетних;

2) на военнослужащих;

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОБРАЩЕНИИ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

(Начало на 20-ой стр.)

боды, а также на лицах, находящихся под стражей в следственных изоляторах;

4) на беременных женщинах, а также на женщинах послеродового периода (до шести недель после родов);

5) на лицах с психическими заболеваниями и/или признанных недееспособными в установленном законодательством порядке.

6. Интересы лиц, участвующих в клинических исследованиях (испытаниях), всегда должны преобладать над интересами науки и общества.

7. Лица, принимающие участие в клинических исследованиях (испытаниях), либо лица, представляющие их интересы, имеют право обжаловать действия представителей уполномоченных организаций в судебном порядке.

8. Проведение клинического исследования (испытания) без письменного согласия физического лица или его законного представителя на участие в клиническом исследовании (испытании) влечет ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики об уголовной ответственности.

Глава 4. Обеспечение качества, эффективности и безопасности лекарственных средств**Статья 13. Надлежащая регуляторная практика в сфере обращения лекарственных средств**

1. Регулирование сферы обращения лекарственных средств осуществляется в соответствии с правилами надлежащей регуляторной практики, утверждаемыми Кабинетом Министров Кыргызской Республики, или иными международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Правила надлежащей регуляторной практики разрабатываются на базе соответствующих руководств Всемирной организации здравоохранения или иных эквивалентных руководств (стандартов) регуляторной практики, принятых в рамках международных договоров, участницей которых является Кыргызская Республика.

3. Регулирование сферы обращения лекарственных средств осуществляется в условиях внедрения и поддержания системы обеспечения качества в соответствии с правилами надлежащей регуляторной практики.

4. Уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения внедряет систему обеспечения качества и не менее одного раза в год проводит оценку системы обеспечения качества на соответствие требованиям и принципам надлежащей регуляторной практики с публикацией результатов оценки на официальном сайте уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения.

Статья 14. Надлежащие фармацевтические практики в сфере обращения лекарственных средств

1. На всех этапах обращения лекарственных средств должны соблюдаться правила надлежащих фармацевтических практик.

2. Надлежащие фармацевтические практики, за исключением надлежащей аптечной практики, утверждаются согласно требованиям международных договоров, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

3. Надлежащая аптечная практика утверждается Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Статья 15. Право на занятие фармацевтической деятельностью

1. Физические и юридические лица имеют право заниматься фармацевтической деятельностью при наличии лицензии, полученной в соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики в сфере лицензионно-разрешительной системы.

Физические лица, в том числе зарегистрированные в качестве индивидуального предпринимателя, могут получить лицензию на фармацевтическую деятельность при наличии высшего фармацевтического образования или среднего фармацевтического образования.

Примечание: специалисты со средним фармацевтическим образованием имеют право только на продажу готовых лекарственных препаратов.

2. Требования к организации фармацевтической деятельности, включая наличие соответствующей материально-технической базы, квалификацию персонала и количество квалифицированного персонала, устанавливаются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

3. Осуществление фармацевтической деятельности без получения лицензии запрещено.

4. Субъекты, осуществляющие фармацевтическую деятельность без лицензии, несут ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях и об уголовной ответственности.

Статья 16. Фармакопеи, признаваемые в Кыргызской Республике

В Кыргызской Республике, если иное не предусмотрено в международных договорах, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, признаются фармакопеи по следующим уровням приоритетности:

1) Европейская фармакопея;

2) Британская фармакопея;

3) Фармакопея Соединенных Штатов Америки (США);

4) иные фармакопеи.

Статья 17. Государственная регистрация и подтверждение регистрации лекарственных средств

1. Лекарственные средства ввозятся, производятся, реализуются и применяются на территории Кыргызской Республики, если они прошли процедуру государственной регистрации или подтверждения регистрации, за исключением случаев, предусмотренных настоящим Законом.

Государственная регистрация лекарственных средств является процессом получения разрешения для медицинского применения лекарственных средств на территории Кыргызской Республики.

Подтверждение регистрации лекарственных средств является процессом продления срока действия государственной регистрации лекарственного средства.

Внесение изменений в регистрационное досье лекарственного средства осуществляется на основании экспертизы изменений, вносимых в регистрационное досье в течение срока действия регистрационного удостоверения.

Государственная регистрация, подтверждение государственной регистрации и внесение изменений в регистрационное досье лекарственного средства проводятся на платной основе за счет средств заявителя.

2. Порядок проведения государственной регистрации, подтверждения государственной регистрации лекарственных средств, внесение изменений в регистрационное досье лекарственного средства и критерии определения конфиденциальности информации, содержащейся в регистрационном досье лекарственного средства, утверждаются Кабинетом Министров Кыргызской Республики, если иное не предусмотрено международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Порядок определения размера оплаты за проведение государственной регистрации, подтверждения государственной регистрации лекарственных средств, внесения изменений в регистрационное досье лекарственного средства утверждается Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Держатель регистрационного удостоверения несет ответственность за качество, эффективность и безопасность зарегистрированного на территории Кыргызской Республики лекарственного средства.

3. Ускоренная процедура регистрации применяется к:

– лекарственным средствам, включенными в перечень превалифицированных лекарственных средств Всемирной организации здравоохранения, а также лекарственным средствам, зарегистрированным такими регуляторными органами, как Администрация по пищевым продуктам и лекарственным средствам США (FDA), Европейское агентство по медицинским продуктам (EMA) (по централизованной процедуре), Агентство по лекарственным средствам и продуктам медицинского назначения Японии (PMDA), Агентство терапевтических продуктов Швейцарии (Swissmedic) и Агентство по регулированию лекарственных средств и продуктов медицинского назначения Великобритании (MHRA);
 – орфанным лекарственным препаратам;
 – лекарственным средствам, приобретаемым через организации (представительства), учрежденные Организацией Объединенных Наций (ООН), заключившие договор (соглашение, меморандум) с Кабинетом Министров Кыргызской Республики;
 – стратегически важным лекарственным средствам;
 – лекарственным средствам, произведенным на территории Кыргызской Республики.

Порядок проведения ускоренной процедуры регистрации лекарственных средств, а также определения размера оплаты за проведение ускоренной регистрации лекарственных средств устанавливается Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

4. Заявитель освобождается от оплаты при регистрации, включая ускоренную регистрацию, подтверждении регистрации и внесении изменений в регистрационное досье орфанных лекарственных препаратов и лекарственных средств, поступающих по линии гуманитарной помощи в рамках государственных программ в сфере здравоохранения, а также лекарственных средств, приобретенных через организации (представительства), учрежденные Организацией Объединенных Наций, заключившие договор (соглашение, меморандум) с Кабинетом Министров.

5. Запрещается регистрация под одним торговым наименованием лекарственных средств, имеющих различный качественный состав действующих веществ.

6. Для лекарственных средств, произведенных на территории Кыргызской Республики только для целей вывоза (экспорта), требования части 1 настоящей статьи не распространяются. Такие лекарственные средства могут быть зарегистрированы на добровольной основе.

Статья 18. Регистрационное удостоверение о государственной регистрации лекарственного средства

1. Регистрация лекарственных средств подтверждается выдачей регистрационного удостоверения о государственной регистрации лекарственного средства (далее – регистрационное удостоверение) в порядке, утверждаемом Кабинетом Министров.

2. По истечении 5 лет государственной регистрации напервые регистрируемое лекарственное средство при условии подтверждения его государственной регистрации выдается бессрочное регистрационное удостоверение о государственной регистрации лекарственного средства.

3. Приостановление и прекращение действия регистрационного удостоверения проводится в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики, если иное не предусмотрено международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 19. Лекарственные средства, не подлежащие государственной регистрации

Государственной регистрации на территории Кыргызской Республики не подлежат:

1) лекарственные препараты, изготовленные в аптеках в соответствии с порядком, определяемым Кабинетом Министров;

2) образцы лекарственных средств, предназначенные для государственной регистрации;

3) стандартные образцы лекарственных средств;

4) радиофармацевтические лекарственные препараты, изготовленные непосредственно в организациях здравоохранения в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

ранения в порядке, установленном уполномоченным государственным органом в сфере радиационной безопасности;

5) фармацевтические субстанции;

6) лекарственное растительное сырье;

7) лекарственные средства, ввезенные физическими лицами для личного пользования;

8) лекарственные препараты, предназначенные для использования в качестве выставочных образцов;

9) препараты, предназначенные для проведения доклинических и клинических исследований (испытаний).

Статья 20. Государственный реестр лекарственных средств Кыргызской Республики

1. Государственный реестр лекарственных средств Кыргызской Республики является официальным электронным документом учета лекарственных средств, разрешенных к применению в Кыргызской Республике.

В Государственный реестр лекарственных средств Кыргызской Республики включаются:

1) лекарственные препараты, зарегистрированные на территории Кыргызской Республики, включая фармацевтические субстанции, входящие в состав лекарственных препаратов;

2) фармацевтические субстанции для изготовления лекарственных препаратов в аптеках;

3) лекарственные препараты, входящие в специальный перечень лекарственных препаратов, временно разрешенных к ввозу и медицинскому применению без регистрации.

2. В Государственном реестре лекарственных средств хранится персонифицированная история изменений реестровых записей с указанием даты и времени создания записей. Удаление сведений из Государственного реестра лекарственных средств не допускается.

3. Создание и поддержание в актуальном состоянии Государственного реестра лекарственных средств осуществляется уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения. Уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения обеспечивает постоянный публичный доступ к Государственному реестру лекарственных средств на своем официальном сайте.

4. Порядок формирования и правила ведения Государственного реестра лекарственных средств устанавливается уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

Статья 21. Фармаконадзор

1. С целью обеспечения безопасности лекарственных препаратов, своевременного выявления всех изменений в оценке соотношения «польза – риск» лекарственных препаратов, разработки и внедрения мер по обеспечению применения лекарственных препаратов при превышении их пользы над риском уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения и держатели регистрационных удостоверений осуществляют фармаконадзор в соответствии с правилами надлежащей практики фармаконадзора, установленными международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Держатель регистрационного удостоверения обязан обеспечить организацию и функционирование системы фармаконадзора за зарегистрированными и/или официально находящимися в обращении на территории Кыргызской Республики лекарственными препаратами в соответствии с правилами надлежащей практики фармаконадзора.

3. Порядок проведения фармаконадзора определяется Кабинетом Министров.

Статья 22. Оценка качества лекарственных средств

1. Оценка качества лекарственных средств осуществляется с целью установления соответствия качества конкретных серий (партий) ввозимых в страну или производимых в стране лекарственных средств, включенных в государственный реестр лекарственных средств, требованиям нормативного документа по качеству/спецификации/фармакопеи.

Оценка качества лекарственных средств, ввозимых по линии гуманитарной помощи, проводится на добровольной основе.

По результатам проведенной оценки качества лекарственных средств уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения выдается соответствующее заключение на лекарственное средство.

Оценка качества лекарственных средств проводится на платной основе за счет средств заявителя.

2. Порядок проведения оценки качества лекарственных средств, освобождения от проведения оценки качества лекарственных средств уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения определяется Кабинетом Министров.

3. Лекарственные средства, не прошедшие оценку качества при ввозе, подлежат вывозу с территории Кыргызской Республики или уничтожению в соответствии с порядком, определяемым Кабинетом Министров.

Статья 23. Лекарственные средства, не подлежащие оценке качества

1. Оценке качества не подлежат следующие:

1) зарегистрированные лекарственные средства, произведенные на территории Кыргызской Республики, если на момент производства серии лекарственного средства производственная площадка имеет действующий сертификат о соответствии надлежащей производственной практике Евразийского экономического союза (GMP ЕАЭС);

2) зарегистрированные лекарственные средства, ввозимые на территорию Кыргызской Республики, если на момент ввоза дистрибуторы имеют действующий сертификат о соответствии надлежащей дистрибуторской практике (GDP) при условии, что лекарственные средства произведены на площадках, имеющих действующий на момент производства серии лекарственного средства сертификат о соответствии

(Продолжение на 22-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБРАЩЕНИИ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

(Начало на 21-ой стр.)

надлежащей производственной практике Евразийского экономического союза (GMP ЕАЭС) или сертификат о соответствии надлежащей производственной практике стран региона Международного совета по гармонизации технических требований к регистрации лекарственных препаратов для медицинского применения (ICH);

3) лекарственные средства, предусмотренные частью 1 статьи 19 настоящего Закона, за исключением пунктов 5, 6;

4) фармацевтические субстанции и лекарственное растительное сырье, производимые и/или ввозимые отечественными производителями для собственного производства, если на момент ввоза производственная площадка отечественного производителя имеет действующий сертификат о соответствии надлежащей производственной практике Евразийского экономического союза (GMP ЕАЭС).

2. Лекарственные средства, указанные в пунктах 1, 2, 4 части 1 настоящей статьи, освобождаются от оценки качества в соответствии с порядком, предусмотренным в части 2 статьи 22, если иное не определено международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Глава 5. Фармацевтическая деятельность

Статья 24. Производство лекарственных средств

1. Субъекты, осуществляющие производство лекарственных средств, организуют свою деятельность при наличии лицензии и в соответствии с правилами надлежащей производственной практики.

Соответствие производства лекарственных средств требованиям надлежащей производственной практики подтверждается документом (сертификатом), выдаваемым уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения по результатам фармацевтической инспекции по оценке деятельности субъектов обращения лекарственных средств на соответствие правилам надлежащих фармацевтических практик.

Производитель лекарственных средств после получения документа (сертификата), подтверждающего соответствие производства лекарственных средств требованиям правил надлежащей производственной практики, в последующем не реже одного раза в три года должен обеспечивать возможность для осуществления фармацевтической инспекции производства лекарственных средств в целях подтверждения соответствия требованиям надлежащей производственной практики в порядке, установленном Кабинетом Министров.

2. Запрещается производство лекарственных средств, не прошедших государственную регистрацию в Кыргызской Республике, за исключением лекарственных средств, предназначенных для проведения доклинических (неклинических) и клинических исследований (испытаний), для осуществления государственной регистрации, а также лекарственных средств, предназначенных для экспорта.

Статья 25. Изготовление лекарственных препаратов

Изготовление лекарственных препаратов осуществляется в условиях аптеки при наличии лицензии и в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

Статья 26. Маркировка лекарственных средств

1. Требования к маркировке лекарственных средств, за исключением цифровой маркировки, определяются международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Порядок цифровой маркировки лекарственных средств и требования к ней определяются Кабинетом Министров.

3. К лекарственным средствам, которые международные медико-санитарные формирования и международные санитарно-эпидемиологические бригады содействующего государства намерены использовать непосредственно при оказании медицинских услуг населению, пострадавшему в результате возникновения чрезвычайной ситуации и/или военных конфликтов, допускается иная система маркировок в соответствии с законодательством этого государства.

Статья 27. Оптовая реализация лекарственных средств

1. Фармацевтические организации, занимающиеся импортом (ввозом) и/или оптовой реализацией лекарственных средств, осуществляют свою деятельность при наличии лицензии и в соответствии с правилами надлежащей производственной и/или дистрибуторской практики.

2. Производители, а также фармацевтические организации, занимающиеся импортом (ввозом) и/или оптовой реализацией лекарственных средств, имеют право осуществлять поставки лекарственных средств:

1) физическим и юридическим лицам, имеющим лицензию на фармацевтическую деятельность;

2) организациям здравоохранения для осуществления их уставной деятельности;

3) научно-исследовательским организациям для их научно-исследовательской работы, образовательным учреждениям для их учебных целей;

4) государственным организациям, оказывающим услуги социального характера в порядке, установленном Кабинетом Министров;

5) физическим и юридическим лицам, имеющим лицензию на медицинскую деятельность;

6) физическим и юридическим лицам в случае чрезвычайных ситуаций по согласованию с уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения в порядке, определяемом уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения;

7) негосударственным (некоммерческим) организациям для осуществления благотворительной деятельности по согласованию с уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения с предоставлением ему информации о

распределении лекарственных средств.

Статья 28. Розничная реализация и отпуск лекарственных препаратов

1. Розничная реализация лекарственных препаратов, в том числе электронная розничная реализация через сеть Интернет, осуществляется через аптеки при наличии лицензии и в соответствии с правилами надлежащей аптечной практики.

Аптечный пункт, передвижной аптечный пункт и аптечный киоск являются структурными подразделениями аптеки, организуются с целью приближения лекарственной помощи населению и не могут функционировать самостоятельно.

Критерии и требования к функционированию аптек, аптечных пунктов и аптечных киосков, включая их территориальное расположение, определяются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

2. Запрещается электронная реализация наркотических и психотропных лекарственных препаратов через сеть Интернет.

3. Розничная реализация лекарственных препаратов рецептурного отпуска осуществляется строго по рецепту врача.

4. Порядок открытия аптечных пунктов в отдаленных, труднодоступных и малонаселенных пунктах, в которых отсутствуют аптечные организации, условия реализации лекарственных препаратов, допуск лиц с медицинским образованием к работе в таких аптечных пунктах определяются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

5. Отпуск лекарственных препаратов аптеками, являющимися структурными подразделениями организаций здравоохранения, осуществляется по требованиям (заявкам) организаций здравоохранения для непосредственного оказания медицинской помощи пациентам в этих организациях здравоохранения. Порядок приема, хранения, учета и отпуска лекарственных препаратов в аптеках организаций здравоохранения определяется Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Статья 29. Запрещенные для реализации и отпуска лекарственные препараты

1. Запрещается розничная реализация и отпуск лекарственных препаратов:

1) вне аптек, аптечных пунктов, передвижных аптечных пунктов и аптечных киосков;

2) подлежащих рецептурному отпуску, без рецепта;

3) пришедших в негодность, недоброкачественных, фальсифицированных, с истекшим сроком годности.

2. Запрещается оптовая и розничная реализация лекарственных средств, ввезенных на территорию Кыргызской Республики в качестве гуманитарной помощи.

Запрещается оптовая и розничная реализация лекарственных средств, подлежащих прослеживанию, без нанесенного кода цифровой маркировки и регистрации в системе прослеживаемости лекарственных средств.

3. Запрещается розничная реализация лекарственных препаратов аптекой, являющейся структурным подразделением организации здравоохранения.

4. Аптекам и их структурным подразделениям запрещается принимать от физических лиц лекарственные средства, приобретенные ими ранее.

Статья 30. Хранение лекарственных средств

1. Хранение лекарственных средств осуществляется в соответствии с правилами надлежащей практики хранения лекарственных средств, установленными Кабинетом Министров Кыргызской Республики и/или международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Надлежащая практика хранения лекарственных средств устанавливает правила по организации хранения лекарственных средств в целях обеспечения их качества и сохранности и распространяется на юридических и физических лиц, осуществляющих фармацевтическую и/или медицинскую, а также иную деятельность, предусматривающую в соответствии с законодательством получение, хранение, отгрузку или получение и распределение лекарственных средств.

3. Не допускается продление срока годности лекарственных препаратов, находящихся в обращении на территории Кыргызской Республики.

Статья 31. Правила обращения с непригодными к реализации и применению лекарственными средствами

1. Недоброкачественные, фальсифицированные, с истекшим сроком годности и пришедшие в негодность лекарственные средства подлежат возврату поставщику или уничтожению.

2. Порядок уничтожения лекарственных средств определяется Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Статья 32. Фармацевтическая инспекция

1. Уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения проводит фармацевтическую инспекцию с целью оценки деятельности субъектов обращения лекарственных средств на соответствие правилам надлежащих фармацевтических практик, а также контроля и надзора за соблюдением требований и правил в сфере обращения лекарственных средств, установленных настоящим Законом.

2. Фармацевтическая инспекция по оценке деятельности субъектов обращения лекарственных средств на соответствие правилам надлежащих фармацевтических практик осуществляется на платной основе за счет средств заявителя (инспектируемого субъекта).

Порядок определения размера платы за проведение фармацевтической инспекции на соответствие надлежащим фармацевтическим практикам утверждается Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Соответствие правилам надлежащих фармацевтических практик подтверждается уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения выдачей соответствующего документа по результатам проведенной фармацевтической инспекции.

Фармацевтическая инспекция производителей и дистрибуторов лекарственных средств на соответствие правилам надлежащим производственной и дистрибуторской практик осуществляется не реже одного раза в три года.

Правила проведения фармацевтической инспекции на соответствие надлежащим фармацевтическим практикам утверждаются Кабинетом Министров или международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

3. Контроль и надзор за соблюдением требований и правил в сфере обращения лекарственных средств проводятся в целях предотвращения поступления или нахождения в обращении недоброкачественных, фальсифицированных, с истекшим сроком годности, пришедших в негодность лекарственных средств и своевременного изъятия их из обращения.

Порядок проведения контроля и надзора за соблюдением требований и правил в сфере обращения лекарственных средств субъектами фармацевтической деятельности, включая отбор образцов лекарственных средств с рынка и контроль их качества, утверждается Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

4. Требования части 3 настоящей статьи не распространяются на фармацевтические организации, имеющие действующий сертификат о соответствии надлежащей фармацевтической практике в соответствии с занимаемым видом деятельности, за исключением следующих случаев:

- отбора образцов с рынка лекарственных средств;
- по заявлению субъекта обращения лекарственных средств;
- по требованию уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения.

Статья 33. Контроль рекламы (продвижения) лекарственных препаратов

1. Реклама зарегистрированных лекарственных препаратов осуществляется в соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики в сфере рекламы с учетом особенностей, предусмотренных настоящим Законом.

2. В средствах массовой информации допускается реклама зарегистрированных лекарственных препаратов, отпускаемых без рецепта врача.

3. Реклама зарегистрированных лекарственных препаратов, отпускаемых по рецепту врача, не предназначенных для самостоятельного применения пациентом, допускается только в специализированных печатных изданиях, предназначенных для медицинских и фармацевтических работников, а также в местах проведения медицинских или фармацевтических выставок, семинаров, конференций и иных подобных мероприятий.

4. Размещение (распространение) рекламы о лекарственных препаратах проводится только при наличии у рекламируемого положительного заключения по результатам экспертизы рекламного материала, проведенной в соответствии с порядком и критериями, установленными Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

При рекламе лекарственных препаратов указывается номер регистрационного удостоверения и дата его выдачи.

5. Вне зависимости от способа и канала распространения рекламы стороны (рекламодатель, рекламирапространитель) должны учитывать положения законодательства Кыргызской Республики в сфере рекламы. Реклама лекарственных препаратов должна содержать указание на рекламный характер данной информации и необходимость ознакомления с инструкцией по применению или получения консультации специалистов.

6. Запрещается:

- 1) реклама лекарственных средств, не зарегистрированных в Кыргызской Республике;
- 2) реклама лекарственных средств рецептурного отпуска в средствах массовой информации;
- 3) распространение в целях рекламы образцов лекарственных препаратов;

4) распространение в местах и организациях, не имеющих отношения к назначению, использованию и отпуску лекарственных средств;

5) размещение рекламы лекарственного препарата на транспортных средствах и остановках общественного транспорта;

6) размещение наружной рекламы лекарственных средств;

7) привлекать для рекламы детей, использовать их изображения и голоса в рекламе лекарственных препаратов, кроме предназначенных для детей;

8) использовать образ врача или фармацевта, изображение людей в медицинской униформе, привлекать медицинских и фармацевтических работников для рекламы, ссылаться на мнение известных людей, ученых, специалистов, излечившихся пациентов и их родственников во избежание бесконтрольного самолечения;

9) указывать в рекламе способы лечения заболеваний, передающихся половым путем, онкологических, психических заболеваний, поведенческих расстройств (заболеваний), опасных инфекционных заболеваний, ВИЧ-инфекции, СПИДа, туберкулеза, сахарного диабета;

10) ссылаться в рекламе на рекомендации ученых, специалистов здравоохранения, а также должностных лиц государственных органов, которые могут поощрять применение и/или назначение лекарственных средств;

11) представлять в рекламе лекарственные препараты как уникальные, наиболее безопасные и эффективные;

12) утверждать, что безопасность и эффективность лекарственного препарата обусловлены его природным происхождением;

13) вызывать предположения, что эффективность лечения рекламируемым лекарственным препаратом является гарантированной, применение лекарственного препарата не сопровождается развитием побочных эффектов;

14) приводить в рекламе информацию, не имеющую непосредственного отношения к лекарственному препарату;

(Продолжение на 23-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБРАЩЕНИИ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

(Начало на 22-ой стр.)

15) предлагать лекарственные препараты в качестве подарка при их покупке в аптеках;

16) указывать показания к применению лекарственных препаратов, не содержащиеся в инструкции по медицинскому применению.

Запрещается искажение текста рекламы, который прошел экспертизу уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения.

Реклама лекарственных средств не должна содержать сравнение с другими лекарственными средствами, вводить потребителей в заблуждение, злоупотребляя их доверием, в отношении таких характеристик лекарственного средства, как состав, способ изготовления, потребительские свойства, стоимость (цена), предполагаемые результаты применения, результаты исследований и испытаний.

7. В случае принятия уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения в установленном порядке решения об ограничении обращения лекарственного препарата рекламодатель обязан незамедлительно прекратить распространение рекламы.

8. При осуществлении фармацевтической деятельности не допускаются следующие виды действий со стороны фармацевтических организаций (их представителей, иных физических и юридических лиц, осуществляющих свою деятельность от имени этих организаций):

1) предоставление или предложение финансового вознаграждения или любых других стимулов материального или нематериального характера медицинским работникам за назначение ими и отпуск определенных лекарственных средств;

2) оплата развлечений, отдыха, проезда к месту отдыха;

3) заключение соглашений, организация конкурсов, акций или аналогичных мероприятий, целью которых является получение материальной выгоды медицинскими работниками в зависимости от назначения или рекомендаций определенных лекарственных средств;

4) выписывание лекарственных средств на бумажных носителях неустановленного образца, а также содержащих информацию рекламного характера о лекарственных средствах.

Глава 7. Ввоз и вывоз лекарственных средств

Статья 34. Ввоз и вывоз лекарственных средств

1. Ввоз на территорию Кыргызской Республики и вывоз с территории Кыргызской Республики лекарственных средств осуществляется в соответствии с настоящим Законом, положениями налогового и таможенного законодательства Кыргызской Республики, законодательства Кыргызской Республики в сфере оборота наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров, в сфере государственного регулирования внешнеторговой деятельности, а также международных договоров, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Ввоз лекарственных средств на территорию Кыргызской Республики, за исключением случаев, предусмотренных частями 5, 6 настоящей статьи, а также случаев ввоза фармацевтических субстанций и лекарственного растительного сырья, осуществляется при наличии лицензии на импорт (ввоз).

3. Ввоз лекарственных средств на территорию Кыргызской Республики осуществляется при наличии сведений о включении лекарственных средств в Государственный реестр лекарственных средств Кыргызской Республики.

4. Ввоз лекарственных средств, не включенных в Государственный реестр лекарственных средств, осуществляется при наличии заключения (разрешительного документа) на ввоз лекарственного средства, выданного уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения в соответствии с порядком о ввозе лекарственных средств, определяемым Кабинетом Министров.

5. Заключение (разрешительный документ) на ввоз лекарственного средства выдается в следующих случаях:

1) ввоз стандартных образцов лекарственных средств, предназначенных для экспертизы лекарственных средств;

2) ввоз незарегистрированных лекарственных средств, предназначенных для осуществления регистрации лекарственных средств;

3) ввоз незарегистрированных лекарственных средств, предназначенных для оказания медицинской помощи по жизненным показаниям конкретного пациента либо оказания медицинской помощи ограниченному контингенту пациентов с редкой и/или особо тяжелой патологией;

4) ввоз конкретной партии лекарственных средств, предназначенных для клинических исследований и/или испытаний, независимо от наличия сведений о включении в Государственный реестр лекарственных средств;

5) ввоз незарегистрированных лекарственных средств, предназначенных для внедрения инновационных медицинских технологий, в том числе для оказания медицинской помощи по программам сострадательного использования (экспериментальные лекарственные препараты), а также для проведения научных и иных исследований и разработок в медицине;

6) ввоз незарегистрированных лекарственных средств, предназначенных для использования в качестве выставочных образцов без права их дальнейшей реализации;

7) ввоз зарегистрированных и незарегистрированных лекарственных средств по государственным программам в сфере здравоохранения или по линии гуманитарной помощи;

8) ввоз зарегистрированных и незарегистрированных лекарственных средств, предназначенных для оказания помощи при чрезвычайных ситуациях;

9) ввоз лекарственных средств в составе медицинских наборов и укладок, предназначенных непосредственно при оказании медицинских услуг населению, пострадавшему в результате возникновения чрезвычайной ситуации и/или военных конфликтов;

10) ввоз лекарственных средств, которые международные медико-санитарные формирования и международные сани-

тарно-эпидемиологические бригады намерены использовать непосредственно при оказании медицинских услуг населению, пострадавшему в результате возникновения чрезвычайной ситуации и/или военных конфликтов;

11) ввоз незарегистрированных лекарственных средств в рамках вступивших в силу в установленном порядке международных договоров Кыргызской Республики для реализации программ/проектов в сфере здравоохранения. При этом ввозимые лекарственные средства должны быть зарегистрированы для медицинского применения в стране, являющейся стороной договора.

6. Не требуется наличие сведений о включении лекарственных средств в Государственный реестр лекарственных средств и/или заключения (разрешительного документа) на ввоз лекарственного средства, выдаваемого уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения, в случаях:

1) ввоза физическими лицами зарегистрированных и незарегистрированных лекарственных средств в качестве товаров для личного пользования;

2) ввоза зарегистрированных и незарегистрированных лекарственных средств для лечения пассажиров и членов экипажей транспортных средств, поездных бригад и водителей транспортных средств, прибывших на таможенную территорию Евразийского экономического союза в аптечках первой помощи этих транспортных средств в ограниченном количестве, определенном законодательством государства их регистраций, если иное не предусмотрено законодательством Кыргызской Республики;

3) ввоза зарегистрированных и незарегистрированных лекарственных средств для лечения участников официальных международных научных, культурных, спортивных мероприятий и участников международных экспедиций;

4) ввоза зарегистрированных и незарегистрированных лекарственных средств для использования работниками дипломатического корпуса или представителями международных организаций, аккредитованных в Кыргызской Республике.

7. Порядок ввоза, определение категории лекарственных средств, разрешенных к ввозу на основании заключения (разрешительного документа) на ввоз лекарственного средства, а также порядок выдачи заключения (разрешительного документа) на ввоз лекарственного средства или отказа в выдаче заключения (разрешительного документа) на ввоз лекарственного средства устанавливаются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

8. Лекарственные средства, предназначенные для гуманитарных целей, ввозятся на территорию Кыргызской Республики в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

9. Остаточный срок годности лекарственных средств, ввозимых по линии гуманитарной помощи, на дату ввоза должен составлять не менее 12 месяцев для лекарственных средств со сроком годности, составляющим более одного года и не менее 50 процентов от всего срока годности – для лекарственных средств со сроком годности в один год и менее, за исключением случаев адресной помощи.

Статья 35. Запрещенные к ввозу лекарственные средства

1. Запрещается ввоз на территорию Кыргызской Республики:

1) незарегистрированных лекарственных средств, предназначенных для гуманитарных целей, при отсутствии регистрации в стране-производителе или стране-доноре;

2) недоброкачественных и/или фальсифицированных лекарственных средств;

3) лекарственных средств с истекшим сроком годности и пришедших в негодность.

2. Запрещается ввоз лекарственных средств, до истечения срока годности которых на момент ввоза на территорию Кыргызской Республики остается:

1) менее одной трети от всего срока годности – для лекарственных средств со сроком годности менее 3 лет;

2) менее 12 месяцев – для лекарственных средств со сроком годности 3 и более лет.

3. Положение части 2 настоящей статьи не распространяется на статью 19 и часть 5 статьи 34 настоящего Закона.

Статья 36. Лица, имеющие право на ввоз лекарственных средств на территорию Кыргызской Республики

На территорию Кыргызской Республики лекарственные средства могут ввозить:

1) производители лекарственных средств для целей производства;

2) фармацевтические организации, занимающиеся импортом (ввозом) лекарственных средств;

3) аптеки с правом изготовления лекарственных средств для целей изготовления лекарственных средств;

4) научно-исследовательские организации, образовательные организации высшего образования, производители лекарственных средств для разработок, исследований, контроля безопасности, качества, эффективности лекарственных средств при наличии разрешения уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения;

5) организации здравоохранения вне зависимости от форм собственности для оказания медицинской помощи по жизненным показаниям конкретного пациента при наличии разрешения уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения на ввоз конкретной партии лекарственных средств;

6) организации здравоохранения вне зависимости от форм собственности для изготовления радиофармацевтических лекарственных препаратов в целях оказания медицинской помощи в соответствии с законодательством Кыргызской Республики по радиационной безопасности;

7) организации, осуществляющие ввоз лекарственных средств по государственным программам в сфере здравоохранения или по линии гуманитарной помощи;

8) физические лица для личного использования;

9) уполномоченные представительства (филиалы) или доверенные лица иностранных организаций – держатели регистрационных удостоверений и/или производителей лекарственных средств для целей регистрации и/или экспертизы;

венных средств для целей регистрации и/или экспертизы;

10) организации, осуществляющие ввоз лекарственных средств в рамках, вступивших в силу в установленном порядке международных договоров Кыргызской Республики, для реализации программ/проектов в сфере здравоохранения.

Статья 37. Возмещение вреда, причиненного здоровью человека вследствие применения лекарственных средств

1. Вред, причиненный жизни или здоровью человека вследствие применения лекарственных средств, возмещается производителем (изготовителем) лекарственного средства, если доказано, что:

1) лекарственное средство применялось по назначению в соответствии с инструкцией по медицинскому применению (листком-вкладышем) лекарственного средства и причиной вреда явилось лекарственное средство, произведенное недоброкачественно;

2) вред здоровью причинен вследствие недостоверной информации, содержащейся в инструкции по медицинскому применению (листке-вкладыше) лекарственного средства, изданный производителем лекарственного средства.

2. В случае если вред здоровью причинен вследствие применения лекарственных средств, пришедших в негодность в результате нарушения правил хранения, транспортировки, оптовой и/или розничной реализации, возмещение вреда осуществляется субъектом, осуществлявшим оптовую или розничную реализацию соответственно.

3. В случае если вред здоровью причинен вследствие неправильного или нерационального назначения лекарственного средства, возмещение вреда осуществляется организацией здравоохранения или частнопрактикующим медицинским работником.

4. В случае если вред здоровью причинен вследствие нарушения правил хранения, транспортировки, уничтожения лекарственного средства, возмещение вреда осуществляется юридическим лицом, допустившим эти нарушения.

5. Возмещение вреда, причиненного здоровью и жизни человека вследствие применения лекарственных средств, осуществляется в соответствии с гражданским законодательством.

Статья 38. Ответственность за нарушение законодательства Кыргызской Республики об обращении лекарственных средств

Нарушение норм, содержащихся в настоящем Законе, влечет ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях, гражданским и уголовным законодательством Кыргызской Республики.

Глава 8. Заключительные и переходные положения

Статья 39. Переходные положения

1. Регистрационные удостоверения, выданные на лекарственные средства, зарегистрированные в соответствии с национальной процедурой регистрации, действуют в рамках указанного в них срока, если иное не предусмотрено международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Требования правил надлежащих фармацевтических практик для субъектов фармацевтической деятельности Кыргызской Республики вступают в силу в порядке, установленном Кабинетом Министров, не позднее 31 декабря 2030 года, если иное не предусмотрено международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

3. Требования к прослеживаемости, предусмотренные абзакцем вторым части 2 статьи 29, вступают с силу в порядке, установленном Кабинетом Министров, не позднее 31 декабря 2025 года.

4. Требования к лицензированию импорта (ввоза) лекарственных средств, предусмотренные частью 2 статьи 34, вступают в силу в порядке, установленном Кабинетом Министров, не позднее 31 декабря 2025 года, если иное не предусмотрено международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

5. До вступления в силу части 2 статьи 34 ввоз лекарственных средств на территорию Кыргызской Республики, за исключением случаев, предусмотренных частями 5 и 6 статьи 34, а также случаев ввоза фармацевтических субстанций и лекарственного растительного сырья, осуществляется при наличии лицензии на оптовую реализацию лекарственных средств.

Статья 40. Вступление в силу настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу со дня официального опубликования.

2. Кабинету Министров в шестимесячный срок привести свои решения в соответствие с настоящим Законом.

3. Признать утратившими силу:

1) Закон Кыргызской Республики «Об обращении лекарственных средств» от 2 августа 2017 года №165 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2017 г., №7-8, ст. 767);

2) статью 1 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики (в законы Кыргызской Республики «Об обращении лекарственных средств», «Об обращении медицинских изделий»)» от 3 мая 2018 года №44 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2018 г., №5, ст. 277);

3) статью 2 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики (в законы Кыргызской Республики «Об международной чрезвычайной помощи», «Об обращении лекар

“Жолуккан кандай жакши” деген обону жагымдуу, мааниси терең ырды элдин баары сүйүп угуп, сагынышып, көрүшпөй жүргөн адамдардын гимниндей болуп, эл арасына кеңири тарап кетти. Гүлназ Чыныбекованын аткаруусундагы бул ырдын кыскараақ варианты достордун, жакын адамдардын ортосунда бири-бирине жиберилip, социалдык тармактар аркылуу интернэти аралап жүргөт. Биз мына ушул ырдын автору Мамрасул Мавляновдон бул ырдын жаралыш тарыхына кызыктык.

Ал “Рыспай Абдыкадыров клубунда” Баткен облусу боюнча координатор, маданияттын мыкты кызметкери, Жогорку Кеңештин Ардак грамотасынын жана башка да көптөгөн облустук жана республикалык деңгээлдеги сыйлыктардын ээси. Музикалык билим албаса да табият берген таланты менен элге жагымдуу ырларды жаратма алды. Анын жалпысынан 30дан ашык обондору бар.

“Жолуккан кандай жакшига” чейин белгилүү акын Бактыгүл Чотурованын сөзүнө жазылган “Сүйүү кечи” аттуу ыры Кишижан Жанышалиеванын аткаруусунда элгө кеңири тарап, музика сүйүчүлөрдүн жүргөгүнөн түнөк тапкан. Мындан тышкary Гүлназ Бекбосун кызы жана Кыргыzbай Осмонов “Ак тилек”, Кенже Көбөкова “Жаштык ай”, Гүлназ Чыныбек кызы жана Бурул Раймалиева “Жакши адамдар” аттуу ырын ырдан жүргөт. Бакытбек Карчыгаев деген ырчы “Арзуум сага” ырын

ырдайт. Бул ырдын акыркы эки куплетинде “Мен сени салыштырам, Элмирбек эңсеп тапкан Гүлбүгө” деген саптардан улам ал “текстте эжем менен жездем бар экен, ушул ырыңызды мен ырдайын”, - деп кайрылган экен.

Мамрасул Мавлянов патриоттук духта жазылган бир нече ырлардын автору. Алардын катарына “Кутмандуу же-рим Кадамжай”, “Лейлеким” ырлары бүгүнкү күндө аталган райондордун гимни болуп калды. Советтер Союзунун Баатыры Самат Садыковдун

110 жылдыгына карата “Мекенди коргойм деп аттангандар, биз үчүн баарыңар баатырсына” аттуу ыры жеңиш майрамдарында жана башка иш-чараларда дайым ырдалып жүрөт. Бул ырлардын сөзүн лейлектик акын Омурзак Саттаров жазган.

2020-жылы пандемия алдында туулган жери Лейлек районунда отчеттук жеке концертин берет. “Концерт чоң аншлаг менен өтүп, маданият үйүнде орун жетпей калгандар концерт бүткүчө тикесинен тик турup аягына чейин көрүшкөнү мени чексиз кубантып, чыгармачылыгыма демөөр берди”, - дейт Мамрасул мырза. Андан кийин 2021-жылы 7-ноябрда Бишкекте филармонияда концертин берет. Концертке зал толо эл келип, анын ырын ырдан жүргөн белгилүү ырчылар бардыгы келип, концерт жакшы маанайда етет.

Мамрасул Мавляновдун музыкага болгон ышкысы мектепте окуп жүргөндө эле билинген. Ал 4-класстан баштап райондук жана облустук кароо-фестивалдарда ырдан, аттугүл мектепте жүргөндө эле обон жаратат.

“ЖОЛУККАН КАНДАЙ ЖАКШЫ” ЫРЫ КАНДАЙ ЖАРАЛДЫ?

Мамрасул Мавлянов пандемия учурунда Фейсбуктан Гүлбүгү Байгуулуванын ырын окуп, дароо эле биринчи куплети жагып калат. Авторго кайрылып калган куплеттерин бир аз башкараак ылышып жазып бересизи деп, өзүнүн ою менен бөлүштөт. Ал макул болуп, бир күнде эле текстин жазып бергенден кийин азыр элдин жүргөгүнөн тапкан ыр жаратат. Мамрасул аккордеондун коштоосунда өзү аткарып Фейсбутика салып көёт. Ошол кезде короновирустан улам кошуналар

бири-бирине кирбей, туугандар, достор да бири-бирине барбай эл аябай сагынышып турган учур эле. Гүлназ Чыныбек кызы автордун уруксаты менен ырдан чыгат. “Ырдын тексти да, аранжировкасы да бири-бирине төп келип, жакшы чыкты”, - дейт Мамрасул.

Азыркы учурда бул ырды алтайлыктар, бул жактан кетишкен Германиялык немецтер да ырдан жүрүштөт. Казак туугандардан да алгач бир жигит, дагы бир-эки кыз да ырдан чыгышкан. Бирок алар автордун уруксат сураган эмес. Кийин Эрнар Айдар деген көрүнүктүү казак эстрада ырчысынын продюсери атайын автордун уруксат алып, ырдан чыгышкан.

ДАРИКАНЫН БАТАСЫ

2013-жылы Бактыгүл Сейитбекованын сөзүнө жазылган “Себелейт жамғыр” деген ырына обон жазат. 2013-жылы филармонияда болгон бир концертте аны ырдан чыгат. Концерттөн кийин Дарика Жалгасынова “Себелейт жамғырды сен ырдадыңбы?” деп жогору баасын берип, бүгүнкү концерттеги шаңдуу ыр сенини эле болду, азаматсың деп көңүлүн көтөрүп батасын берет. “Анан эже кайсыны бүтүргөнсүн?” деп калды. “10-классты эле бүтүргөм” дедим. “Ой, профессионал ырчыдай эле ырдадың. Сен эми жок дегенде воказдан Улукмырзага бир жума окуп кой, сага ошол эле жетиштүү болот” дейт Дарика Жалгасынова. “Бул сөздөргө аябай чон таасирленип, мага чыгармачылык демөөр болду. Андан кийин дагы жаңы обондорду чыгара баштады. Алардын бири ошол “Жолуккан кандай жакшы” аттуу ырым болду”, - дейт Мамрасул Мавлянов.

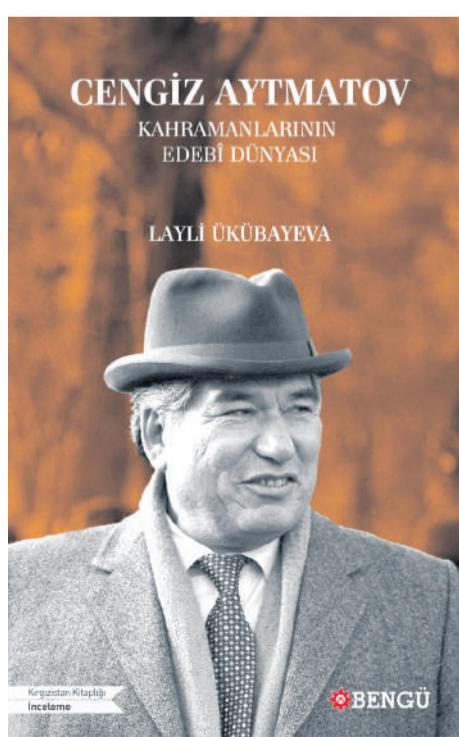
Бегим ТУРДАЛИЕВА

ЭЛ АКЫНЫ ЭЛМИРБЕКТИ ЭСКЕРҮҮ

“Айтыш” коомдук фонду күйөрмандарын 17-январда saat 18:00де Токтогул Сатылганов атындагы улуттук филармонияда өтө турган КРнын эл артисти Элмирбек Иманалиевди эскерүү концертине чакырат. Иш-чара акындын туулган күнүнө карата болот. Анда Элмирбек Иманалиев түптөп кеткен “Төкмө келсе, төр бошот” долбоорунун алкагында концерт тартууламакчы. Эске салсак, жөз таңдай акын 1978-жылы 17-январда Токтогул районунун Өзгөрүш айылында жарык дүйнөгө келген. Ал көп кырдуу талант катары жумуртай-журтка таанылып, кыска болгону менен нускалдуу өмүрүндө обончу, аткаруучу, дастанчы, манасчы, төкмө жана жазма акын өнөрлөрүн аркалады. 2020-жылы 20-апрелде оорудан улам 42 жашында көз жумган.

Зулпукаар САПАНОВ

ҮКҮБАЕВАНЫН КИТЕБИ ТҮРК ТИЛИНДЕ

Белгилүү окумуштуу, адабиятчы, филология илимдеринин доктору, профессор Лайли Үкүбаеванын “Чыңгыз Айтматовдун каармандарынын көркөм дүйнөсү” аттуу китеби Түркияда жарык көрдү. Атталган эмгек улуу жазуучу Чыңгыз Айтматовдун 95 жылдык мааракесине карата чыгарылды.

Бул китебинде Л. Үкүбаева Ч. Айтматовдун алгачкы ангемелеринен тартып “Дениз бойлой жорткон Алада-бөт” повестине чейинки чыгармаларындагы жазуучунун көркөм мүнөз түзүү чеберчилигин эволюциялык планда адабий-илимий изилдөөгө алат. Адабиятчы “Мүнөз проблемасы – бул дайыма көркөм чеберчилик проблемасы” деп белгилейт. Көркөм мүнөз түзүүдө сюжеттик, композициялык элементтер жазуучу тарабынан кандай чеберчилик менен колдонулганында конкреттүү мисалдардын негизинде терен иликтөөгө алынган. Эмгекте сюжет маселеси мүнөзүдү түзүүчү, уюштуруучу, ачуучу каражат катары каралат.

Кыргыз адабиятсынын бул илимий китебин түрк тилине Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин доценти Халит Ашлар которгон.

Омурбек ТИЛЛЕБАЕВ

КООМДУК САЛАМАТТЫК САКТОО ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Жөнгө салуу предмети

1. Ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети болуп Кыргыз Республикасынын аймагында калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин, коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндеги мамлекеттик кепилдиктерди жана иш-чараларды ишке ашырууну, анын ичинде жүгүштүү жана жүгүштүү эмес оорулардын алдын алууну камсыз кылууга байланыштуу келип чыгуучу мамилелер саналат.

2. Ушул Мыйзам:

1) Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаркуу органдарынын, юридикалык жактардын жана жарандардын ортосундагы коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мамилелерди жөнгө салат;

2) Кыргыз Республикасынын аймагында түркүтүү же убактылуу жашаган Кыргыз Республикасынын жарандарына, чет өлкөлүк жарандарга жана жарандыгы жок адамдарга ушул Мыйзамда жана саламаттык сактоо жаатынданыгы мыйзамдарда каратылган тартылтипе жана шарттарда көлдөнүлат.

3. Ушул Мыйзамдын ишке ашырылышина саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарафынан мониторинг жүргүзүлүүгө тиши.

2-берене. Коомдун саламаттыгын сактоо жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдары

1. Коомдун саламаттыгын сактоо жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдары Кыргыз Республикасынын Конституциясына негизделет, ушул Мыйзамдан жана ага ылайык кабыл алынуучу Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктуу акттарынан турат.

2. Жалпы таанылган принциптер жана эл аралык укук ченемдери, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнүн киргөн коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү эл аралык келишишмөр Кыргыз Республикасынын укук системасын курамдың белгүү болуп саналат.

3-берене. Ушул Мыйзамдын негизги максаттары жана милдеттери

1. Ушул Мыйзамдын негизги максаты болуп саламаттык сактоо жана коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү ден соолукта жагымдуу айлана-чөйрөгө адамдын конституциялык укуктарынын ишке ашырылышина камсыз кылуу саналат.

2. Саламаттык сактоого жана коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү ден соолукта жагымдуу айлана-чөйрөгө адамдын конституциялык укуктарынын ишке ашырылышина камсыз кылуу саналат.

3) калктын саламаттыгын чындоо;

2) Кыргыз Республикасынын жарандарынын сергек жашоо мүнөзүн калыптандыруу;

3) калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин камсыз кылуу;

4) коомдун саламаттыгын сактоо кызмат көрсөтүүлөрүнө жеткиликтүүлүктүү жогорулатуу;

5) жүгүштүү жана жүгүштүү эмес оорулардын алдын алуу;

6) коомдун саламаттыгын сактоо уюмдарын өнүктүрүү.

4-берене. Ушул Мыйзамда пайдаланылуучу негизги түшүнүктөр жана аныктамалар

Ушул Мыйзамда төмөнкүдей түшүнүктөр жана аныктамалар пайдаланылат:

1) **адаптация** – организмдин функциялык мүмкүнчүлүктөрүн көнөйтүүсүн, анын иш жөндөмдүүлүгүн жана тышкы таасирлөрө каршы түрүнүн жогорулоосун чагылдыруучу тышкы чөйрөнүн өзөгрүүлүк шарттарына тириү организмдин ынгайлашуу процесстери;

2) **адаптациялык жөндөмдүүлүк** – мүмкүн болуучу зыянды азайтуу, жагымдуу мүмкүнчүлүктөрдү пайдалануу же кесептөрдөри жоюу максатында климаттын өзөгрүүшүн (климаттын өзөгрүү түрүнүн, экстремалдык кубулуштардын коушул аргандан) карата системасын ынгайлашуу жөндөмдүүлүгү;

3) **коомдун саламаттыгын сактоо кызмат көрсөтүүлөрүн алууда анонимдүүлүк** – кызмат көрсөтүүнүн инсандыгын ыраастоочу документтерди көрсөтпөстөн жана адамдын же маалыматтарын кабарлабастан же болбосо кодду пайдалануу менен алуу;

4) **бактерия Бөлүп чыгаруучу** – айлана-чөйрөгө ооруу көзочуу бактерияларды бөлүп чыгаруучу адам же жаныбар;

5) **бактериялардын жүрүүчү** – организмдин өзү байкабаган, жүгүштүү ооруу көзочуу бактериялары бар адам же жаныбар;

6) **вакцина (иммунобиологиялык дарылары препараторы)** – активидүү же пассивидүү иммунитеттөрдө калыптандыруу же иммунитеттөн болушун диагностикалоо же аллэртенин заттарга иммунологиялык жооптун өзгөчө алынган өзгөрүүсүн диагностикалоо (иштеп чыгуу) учун арналган дарылары препараторы;

7) **вакцинациялоо (иммунизациялоо)** – жүгүштүү оорулардын алдын алуу максатында активидүү иммунитеттөрдө (кабыл албоо) түзүү методу;

8) **вирус Бөлүп чыгаруучу** – айлана-чөйрөгө жүгүштүү оорулардын көзочуу вирустарды бөлүп чыгаруучу адам же жаныбар;

9) **адамга зыяндуу таасир этүү** – адам емурүнө же ден соолугуна коркунуч же болбосо келечек муундун емурүнө же ден соолугуна коркунуч жаратуучу жашоо чөйрөсүнүн факторлорун таасир этүүсү;

10) **мамлекеттик санитардык-эпидемиологиялык көзөмөлөр** – калктын саламаттыгын сактоо жана чындоо максатында калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин камсыз кылуу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузуулардын алдын алуу, анытоо, бөгөт тоюу жаңычынан;

11) **басмырлоо** – медициналык-санитардык жардам алууда жынысынын, расасынын, тилинин, саламаттыгынын абалынын, майыптуулугунун, этностук таандыктыгынын, диний ишенимийин, курагынын, саясий же башка ынанымдарынын, билиминин, тегинин, мулкүткө же башка абалынын белгилерине, ошондой эле башка жагдайларга негизделген ар кандай айырмалоо, өзгөчөлөө, чектөө, ажыратуу жана артыкчылык берүү;

12) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

13) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

14) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

15) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

16) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

17) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

18) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

19) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

20) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

21) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

22) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

23) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

24) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

25) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын алдын алуу, ооруларды анытоо жана диагностикалоо, алардын таркап кетүүсүн азайтуу, изилдеөлөрдү жүргүзүү жана баа берүү максатында, медициналык кызматкерлердин ич ара, юридикалык жана/же же жеке жактар жана/же алардын мыйзамдуу екүлдөрү менин аралыктан таасир этүүсү;

26) **коомдун саламаттыгын сактоонун аралыктан кызмат көрсөтүүлөрү** – ден соолукта чындоо, оорулардын ал

КООМДУК САЛАМАТТЫК САКТОО ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 25-бетте)

57) социалдык мобилизация – жалпы максатка жетүү учун коомдун бардык негизги секторлору чогуу иштөөчүү, пландаштырылган процесс;

58) ооруга байланыштуу стигматизация – белгилүү бир адам же жалпы мүнәздемелерүү бар адамдардын тобу менен белгилүү бир ооруу боюнча терс ассоциациясынын келип чыгышы, ушундай адамдарга карата бир тараалтуулуктун, стереотиптердин, басымыроонун жана сегрегациянын таркан кетүүсү жана/же алардын ооруга чалдыгуусуна байланыштуу өздөрүнүн статусун жоогутусу менен түндүрүлат;

59) ден соолуктуу чыңдоо – адамдарга жана жамааттарга социалдык, экономикалык, экологиялык жана башка факторлордун, ошондой эле жашоо чөйрөнүн жана жашоо мүнөзүнүн ден соолукта тийгизген таасирин түшүнүү же жана ден соолукту жакшыртуу максатында аларды контролдоону күчтөтүгө мүмкүндүк берүүчүү процесс;

60) калктын аялуу топтору – оор турмуштук кырдаалга дуушар болгон жана/же эпидемиологиялык ыңгайсыз райондо жашаган жана/же тобокелдик тобуна киргөн ооруга чалдыккан адамдардын топтору;

61) коомдун саламаттыгын сактоо кызматтарын көрсөтүү – жеке жана юридикалык жактардын суроо-талаатарын аткаруу боюнча алардын компетенциясынын алкагында жүзөгө ашырылуучу жана алардын укуктарын ишке ашырууга, мыйзамдуу кызыкчылкытарын канааттандырууга же болбосо ушул Мыйзамдын аткаруунун натыйжасында келип чыгуучу милдеттерди аткарууга багытталган коомдун саламаттыгын сактоо кызматтарынын ишинин натыйжасы;

62) ден соолук жана оорулардын келип чыгышы учун тобокелдик факторлору – оорунун пайда болуу ыктымалдыгын арттыруу же адамдын саламаттыгынын абалына жагымсыз таасир тийгизүүгө алып келүүчүү факторлор;

63) кант диабети боюнча тобокелдик факторлору – кант диабети боюнча оорлошкон тукум куучулук, ашыкча салмак, гипертониялык ооруу, салмагы 4,5 кг жогору болгон балдардын терөрлүшү;

64) калктын максаттуу топтору – оорунун келип чыгуусунун жана анын өөрчүшүнүн, етүшүп кетишинин жана майыптуулукка, эрте олумче алып келүүчүү кесептеттеринин тобокелдиги жогору болгон адамдардын топтору;

65) ден соолуктун санаарын паспорту – адамдын саламаттыгынын абалы жана ага көрсөтүлүүчүү медициналык жардам жөнүндө санаарын сактоо субъекттери тарабынан электрондук булактардан өмүр бою калыптандыруулач, жеке жакка, ошондой эле саламаттык сактоо кызматкерлерине жеткиликтүү болгон коргоого алынган түзүмдөштүрүлгөн же жеке медициналык маалыматтарды Министрлер Кабинети тарабынан аныкташуучу тартипте тоотпо;

66) эпидемиялык очок – жугуштуу ооруну айланасындағыларга жугузуу кооптуулугунун чегинде чектеш аймагы менен жугуштуу ооруну козгогучун булагы чыккан жер;

67) профилактика – ден соолуктуу сактоо жана чыңдоого, оорулардын келип чыгышынын жана (же) таралышынын алдын алууга, аларды эрте табууга, алардын келип чыгышынын жана өөрчүшүнүн себептерин жана шарттарын аныктоо, ошондой эле адамдын ден соолугун зыяндуу таасирлерди четтетүүгө багытталган иш-чаралардын комплекси.

5-берене. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясаттын негизги багыттары

Кыргыз Республикасында коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясаттын негизги багыттары төмөнкүлөр болуп саналат:

1) саламаттык сактоонун алдын алууга багытталгандыгы жана калктын сергек жашоо мүнөзүнө берилүсүн калыптандыруу;

2) коомдун саламаттыгын сактоо кызмат көрсөтүлүрүнүн калыстыгынын жана жеткиликтүүлүгүнүн негизинде адамдардын ден соолугун коргоо жана чыңдоо учун шарттарды түзүү;

3) бутундук калктын жашоо сапатын жана социалдык бейлилдик дөнгөзлөн жогорулатуучу фактор катары психикалык жана физикалык ден соолукту чыңдоо;

4) ден соолукту коргоо жана чыңдоо чөйрөсүндө калктын көркөтөлүрүнө ылайык коомдун саламаттыгын сактоону өнүктүрүү, коомдун саламаттыгын сактоо уюмдарынын иштөөсү учун бирдей шарттарды түзүү;

5) оорулардын алдын алуу, ден соолукту коргоо жана чыңдоо маселелери боюнча объективдүү жана анык маалымат менен жарандарды камсыз кылуу;

6) бирдиктүү ден соолук принципин негизинде коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү ишти координациялоо;

7) калктын активдүү катышуусу менен калктын саламаттыгын коргоо жана чыңдоо маселелерин чечүүдө жомдук жана башка уюмдардын кызматташтыгы жана ез ара аракеттенүүсү;

8) жарандардын сапаттуу, натыйжалуу, коопсуу дары караттарына жана медициналык буюмдарга тартипке салынган жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу;

9) берилген мамлекеттик чөйрөлүк сактоо чөйрөсүндөгү ишти координациялоо;

10) калктын саламаттыгын коргоодо жана чыңдоодо юридикалык жана жактардын экономикалык чызыкчылыгы;

11) профилактикалык иш-чаралардын илимий негиздүүлүгү;

12) коомдун саламаттыгын сактоону өнүктүрүү, ден соолукту чыңдоо, жугуштуу жана иштөөсүнээс оорулардын таркан кетүүсүн жана алардын кесептеттерин азайтууну башкаруу боюнча мамлекеттик, максаттуу жана регионандук программаларды кабыл алуу;

13) эмгек мыйзамына жана пенсиялык жана социалдык камсыз кылуу чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык каратлган тартипте жана шарттарда өзгөчө эмгек шарттарында (зыяндуу жана кооптуу эмгек шарттары) иштегендиги учун женилдиктерди жана на компенсациялардын белгиле;

14) эмгек мыйзамына жана пенсиялык жана социалдык жактан коргоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарда каратлган тартипте жана шарттарда жугуштуу жана жугуштуу эмес оорулардын кесиптик ооруларга киргизүү;

15) коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү маалыматтык технологияларды ишке киргизүү жана өнүктүрүү;

16) адамдын саламаттыгынын абалы жана ага көрсөтүлүүчүү;

17) адамдын саламаттыгынын абалы жана ага көрсөтүлүүчүү;

медициналык жардам жөнүндө санаарыптик саламаттык сактоо субъекттери тарабынан электрондук булактардан өмүр бою түзүлүүчүү, жеке жакка, ошондой эле саламаттык сактоо кызматкерлерине жеткиликтүү болгон түзүмдөштүрүлгөн же жеке медициналык маалыматтарды коргоо;

18) меничинин түрүнө карабастан билим берүү уюмдарынын окуу программаларына ден соолукту чыңдоо, жугуштуу жана жугуштуу эмес оорулардын алдын алуу маселелерине боюнча тематикалык бөлүмдөрдү киргизүү;

19) коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү эл аралык кызматтуу;

6-берене. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү негизги принциптер

Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү негизги принциптер:

1) адамдын ден соолугун өмүр бою чыңдоо жана сактоо;

2) жарандардын коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү укуктарын сактоо жана ушул укуктар менен байланышкан мамлекеттик кепилдиктерди камсыз кылуу;

3) коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү басымыроого жана стигматизациялоо жол бербөө;

4) коомдун саламаттыгын сактоо боюнча кызмат көрсөтүүлөрдө жеткиликтүүлүктуу жана алардын сапаттуулугун камсыз кылуу;

5) коомдун саламаттыгын сактоо боюнча кызматтарды көрсөтүүдө баш тартууга жол берилбестик;

6) жугуштуу жана жугуштуу эмес оорулардын алдын алуунун артыкчылыгы;

7) дарыгерлик сырды сактоо;

8) коомдун саламаттыгын сактоо системасынын ачык-айкындуулугу, натыйжалуулугу жана отчеттуулугу.

2-глава. Мамлекеттик органдардын, жергилиткүү мамлекеттик администрациялардын жана жергилиткүү алдынча башкаруу органдарынын коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү чөйрөлүк укуктары

7-берене. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү чөйрөлүк укуктары

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү чөйрөлүк укуктарын сактоо чөйрөлүк жана кызмат көрсөтүүлөрдө жеткиликтүүлүктуу жана жугуштуу оорулардын таркан кетүүсүн жана алардын кесептеттерин азайтууну башкаруу боюнча теменкүлөр киргизүү;

1) Кыргыз Республикасынын аймагында коомдун саламаттыгын сактоо, калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин камсыз кылуу чөйрөсүндө мамлекеттик саясатты жана мамлекеттик кепилдиктерди ишке ашыруу;

2) Кыргыз Республикасынын жарандарынын коомдун саламаттыгын сактоо, коомдун саламаттыгын сактоо боюнча кызмат көрсөтүүлөрдө жетүүнү жогорулатуу чөйрөсүндө ден соолукту коргоого конституциялык укуктарынын ишке ашырылышинын камсыз кылуу;

3) коомдун саламаттыгын сактоону өнүктүрүү, ден соолукту чыңдоо, жугуштуу жана жугуштуу эмес оорулардын таркан кетүүсүн жана алардын кесептеттерин азайтууну башкаруу боюнча сунуштарды киргизүү;

4) жарандарды медициналык-санитардык жардам менен камсыз кылуу боюнча мамлекеттик кепилдиктердин программасын (мындан ары – МКП) кабыл алуу жана ишке ашырууну контролдоо;

5) коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү чөйрөлүк укуктарын аркыларды кабыл алуу;

6) ЭМСЭни ишке ашырууда аткаруу бийлик органдарынын функцияларын аныктоо;

7) мамлекеттик коомдун саламаттыгын сактоо уюмдарын башкаруу жана жаркылоо ишке ашыруу;

8) коомдун саламаттыгын сактоону өнүктүрүү, калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин камсыз кылуу маселелерине боюнча мамлекеттик органдардын, жергилиткүү мамлекеттик администрациялардын жана жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишне ашыруу;

9) коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү маалыматтык технологияларды өнүктүрүү боюнча чөйрөлүк жана жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу;

10) калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин камсыз кылуу, жарандарга өзгөчө кырдаалдарда, өзгөчө албадагы жагдай жана көрүлүүчүү аткарап жөнүндө маалымдоого багытталган аткарапларды ишке ашыруу;

11) Кыргыз Республикасынын аймагын жутуштуу оорулардын таркан кетүүсүн жана алардын кесептеттерин азайтууну башкаруу коргоону камсыз кылуу жана анын жүзөгө ашыруу тартибин аныктоо;

12) ушул Мыйзамга жана калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин чөйрөсүндөгү чөйрөлүк укуктарын аркылардын жарандарга өзгөчө кырдаалдарда, өзгөчө албадагы жагдай жана көрүлүүчүү аткарап жөнүндө маалымдоого багытталган аткарапларды ишке ашыруу;

13) Кыргыз Республикасынын аймагын жутуштуу оорулардын таркан кетүүсүн жана татаалдашына таасир этүү системасын камсыз кылууга мамлекеттик санитардык-эпидемиологиялык көзөмөл жутуштуун тартибин аныктоо;

14) түрк жайларда жеке ишкерлер тараалынан көрсөтүлүүчүү мектепке чейинчи билим берүү кызматтарын уюштурууда балдардын болуу

КООМДУК САЛАМАТТЫК САКТОО ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 30-бетте)

11. АИВ боюнча медициналык текшеруу саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган тарабынан аныкталган тартилте, ведомстволук баш ийүүсүне жана менингчинин түрүнен карабастан, коомдун саламаттыгын сактоо кызматынын уюмдарында жүргүзүлөт.

12. Ооруу же АЖАны медициналык кубелендүрүүнүн жыйынтыктери жөнүндө маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен корголуучу дарыгерлик сырды түзөт.

13. Төмөнкүлөр кан аркылуу берилүүчү вирустук гепатиттерге милдеттүү медициналык текшерүүдөн етүүнүн караган адамдар. Милдеттүү медициналык текшерүүдөн етүүгө тийиш болгон адистиктердин жана кызматтардын тизмеги Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат;

3) чет өлкөлүк жарапандар жана жарапандыгы жок адамдар.
52-берене. АИВни мажбурлап кубелендүрүү
 1. АИВни мажбурлап кубелендүрүү жашыруун, адамдын маңкулдугусуз, кылмыш иши боюнча тергөөчүнүн өтүнүчүнүн неғизинде, соттун чечими менен жүргүзүлөт.

2. АИВни мажбурлап кубелендүрүү мамлекеттик саламаттык сактоо уюмдарында Министрлер Кабинети аныктаган тартилте жүргүзүлөт.
 3. Мажбурлап кубелендүрүүдөн етүү фактысы жана анын жыныстыктери мыйзамдарга ылайык корголуучу купуя мүнөзөгө ээ.

53-берене. Каттоо жана эсепке алуу

1. АИВнин бардык учурлары Министрлер Кабинети тарабынан аныкталуучу тартилте санараптик технологиялардын неғизинде милдеттүү түрдө мамлекеттик катталууга жана эсепке алынууга тийиш.
 2. Кыргыз Республикасынын ички иштер органдарынын жана жаза аткаруу системасынын медициналык кызматтардын кызматкерлери тергөө изоляторлорунда кармалган же эркиндигинен ажыратуу же жерлеринде жүргөн адамдардын иш жүзүндө жашаган жери боюнча мамлекеттик саламаттык сактоо уюмдарында жана санитардык-эпидемиологиялык көзөмөлдөө органдарына төмөнкүлөр жөнүндө маалымдоого милдеттүү:

1) АИВнин ар бир табылган учуру;
 2) кылмыш-түзүүтүү системасынан бошотулуучу АЖА;
 3) АЖАнын каза болгон учурлары.

§ 6. Ветеринардык-санитардык жана эпизоотияга каршы иш-чараларды өткөрүү

54-берене. Адамдарга жаныбарлардан жугуучу ооруларга каршы ветеринардык-санитардык чаралар жана эпизоотияга каршы иш-чаралар

1. Адамдарга жаныбарлардан жугуучу ооруларга каршы ветеринардык-санитардык чаралар жана эпизоотияга каршы иш-чаралар ветеринария жаатындагы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат.

2. Калктуу конушта ветеринардык-санитардык талаптарга ылайык өзгөчө кооптуу оорулардан елген жаныбарлардын тартилары, ошондой эле алардын этин жана башка продуктуларды жок кылуу/утилдештируү учун жергилитүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан аттайын орун жабдылат.

3. Ветеринардык-санитардык талаптарды, ченемдерди жана эрежелерди бузгандыгы учун жаныбарлардын жана ветеринардык көзөмөлдөө жана контролдо обьекттеринин элери Кыргыз Республикасынын укук бузулар жөнүндө мыйзамдарына жана кылмыш-жаза мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартышат.

6-глава. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик көзөмөл

55-берене. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик көзөмөл

Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мамлекеттик көзөмөл өзүнө төмөнкүлөрдүрүү камтыйт:

1) коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мыйзамдардын, санитардык-эпидемияга каршы (алдын алуу) иш-чаралардын, мамлекеттик санитардык-эпидемиологиялык көзөмөлдөө жүзөгө ашыруучу кызмат адамдарынын жазма буйруктарынын жана токтомдорунун аткарышын контролдоо;

2) Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек арасы аркылуу өткөрүү пункттарында санитардык-карантиндик контролдоо;

3) калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин камсыз кылуу чөйрөсүндөгү бузуларга бөгөт көюн чаралары, коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарды бузуу фактылары жөнүндө жазма буйруктарды берүү жана токтом чыгаруу, ошондой эле алардын жасаган адамдарды жоопкерчиликке тартуу;

4) калктын саламаттыгын жашоо чөйрөсүнүн абалын, санитардык-эпидемиологиялык жагдайды контролдоо;

5) жүгүштүү оорулардын жана массальк жүгүштүү оорулардын (улулануулардын) келип чыгышынын жана таркан кетүүсүнүн себептерини аныктоо жана шарттарын табуга багытталган санитардык-эпидемиологиялык иликтеөлөрдүрүү жүргүзүү;

6) санитардык-эпидемияга каршы (алдын алуу) иш-чараларды өткөрүү жөнүндө сунуштарды иштеп чыгуу;

7) калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдигин мамлекеттик деңгээлде камсыз кылуу чөйрөсүндөгү статистикалык байкоо жүргүзүү, мамлекеттик маалыматтык ресурстарды түзүү максатында жашоо чөйрөсүнүн факторлорунун зыяндуу таасирине байланыштуу жүгүштүү ооруларды, кесиптик ооруларды, жүгүштүү эмес ооруларды, массальк ууланууларды мамлекеттик эсепке алуу;

56-берене. Өнер жай жана түрмүш-тиричилик бағытындагы продукциянын жана анын өндүрүү технологиясынын коопсуздугу

Өндүрүүде, ташууда, колдонууда жана утилдештирудүү өнер жай жана түрмүш-тиричилик бағытындагы продукция адамга жана жашоо чөйрөсүнүн зыяндуу таасир тийгизбеши керек. Калкка өнер жай жана түрмүш-тиричилик бағытындагы продукцияларды сатууга Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана ченемдик укуктук актыларына ылайык адамдын ден соолугу учун анын коопсуздугун ырасточуу документтер болгондо жол берилет.

57-берене. Тамак-аш азыктарынын жана калктын тамактануусунун коопсуздугу

1. Кыргыз Республикасынын аймагында тамак-аш азыктарын, тамак-аш кошумларын, азык-түлүк чийки заттарын жана алар менен байланышта болгон материалдарды жана буюмдарды өндүрүү, сактоо, ташуу, сатуу жана алып келүү адамдын ден соолугуна зыяндуу таасир тийгизбеши керек жана Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана ченемдик укуктук актыларына ылайык келүүгө тийиш.

2. Менингчинин түрүнен карабастан жеке жана юридикалык жактардын коомдук тамактануусуну үшүштүрүсү адамдардын ден соолугу коопсуз болууга жана Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана ченемдик укуктук актыларына ылайык келүүгө тийиш.

3. Мектепке чейинки жана башка билим берүү уюмдарында, дарылоо-профилактикалык уюмдарында, ден соолуктуу чындоо уюмдарында жана социалдык коргоо уюмдарында тамактануусуну үшүштүрүсү, аскер кызматчылары учун тамак-аш менен камсыздаманын ченемдерин белгилөөдө, ошондой эле тергөө изоляторлорунда жүргөн же түзүтүү мекемелеринде жазасын етеп жактан адамдар учун тамак-аштын ченемдерин белгилөөдө адамдын ушул контингент учун иштелип чыккан жана бекитилген тамактануусунун илмий негизделген, сунушталган физиологиялык ченемдери сакталууга тийиш.

58-берене. Ичүүчү суунун жана суу объекттеринин коопсуздугу

1. Ичүүчү суу коопсуз болууга жана Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана мыйзамдарына ылайык келүүгө тийиш.

2. Суу объекттери эпидемиологиялык, радиациялык жана физикалык-химиялык жагынан коопсуз болууга жана Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана ченемдик укуктук актыларына ылайык келүүгө тийиш.

59-берене. Адамдын ден соолугу учун потенциалдуу кооптуу заттарга жана факторлорго карата талаптар

1. Адамдын ден соолугу учун потенциалдуу кооптуу физикалык, химиялык, биологиялык заттарды, радиоактивдүү заттарды камтыган чийки заттарды жана материалдарды, ошондой эле иондоштуруучу нурлануу булактарын өндүрүүгө, ташууга, сатуу алууга, сактоого, сатууга жана пайдаланууга Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жол берилген.

2. Сымап камтыланган медициналык буюмдар менен иштөө жана колдонуу тартиби Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

60-берене. Аба чөйрөсүнүн коопсуздугу

1. Өндүрүштүк орун жайлардын жана өнөр жай аянттарынын, түрак жай жана коомдук имараттардын жумушу зоналарынын, адам түркүтүү же убактылуу болгон жерлердеги аба чөйрөсү адамга зыяндуу таасир тийгизбөөгө жана Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана ченемдик укуктук актыларына ылайык келүүгө тийиш.

2. Калктуу конуштардагы атмосфералык абанын, адам түркүтүү же убактылуу болуучу жерлердеги абанын булганышын болтурбо жана азайтуу боюнча чаралар жергилитүү өз алдынча башкаруу органдары, жеке жана юридикалык жактар тарабынан Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жол берилген жүргүзүүтүү тартибада ылайык жүзөгө ашырылат.

61-берене. Жер кыртышынын коопсуздугу, калдыктарды чогултуу жана утилдештируү

1. Калктуу конуштардын, өнөр жай аянттарынын жана айыл чарба жерлеринин жер кыртышы адамдын ден соолугуна жана айланы-чөрөгө жагымсыз таасир тийгизбөөгө жана Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана ченемдик укуктук актыларына ылайык келүүгө тийиш.

2. Калктуу конуштардын, курорттордун жана рекреациялык зоналардын аймактарын карап-күтүү, ошондой эле өндүрүштүүтүн жана керектөөнүн калдыктарын чогултуу, ташуу жана утилдештируү Кыргыз Республикасынын тиешелүү мыйзамдары менен жөнгө салынат.

3. Медициналык калдыктарды колдонуу тартиби Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

62-берене. Өндүрүштүк, коомдук, түрак жайларды, имараттарды, курулмаларды, жабдууларды жана транспорттуу эксплуатациялоонун коопсуздугу

Өндүрүштүк, коомдук, түрак жайларды, имараттарды, курулмаларды, жабдууларды жана транспорттуу эксплуатациялоо Кыргыз Республикасынын техникалык регламенттерине жана ченемдик укуктук актыларына ылайык адам үчүн коопсуз эмгек мыйзамдарына жана калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдиги чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларга ылайык келүүгө тийиш.

2. Иондоштуруучу нурлануу булактары, физикалык, химиялык жана биологиялык факторлор менен иштөөдө эмгектин коопсуз шарттарын камсыз кылуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык менингчинин түрүнен жана төмөнкүлөр жогоруу чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларга ылайык келүүгө тийиш.

63-берене. Эмгек шарттарынын коопсуздугу

1. Өндүрүштүк орун жайлардын санитардык-техникалык жана гигиеналык абалы, жумуш орундарын жабдуу, эмгек процессин үшүштүрүү адамдын ден соолугуна зыяндуу таасир тийгизбөөгө тийиш жана Министрлер Кабинети тарабынан бекитилүүчүү чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларына ылайык келүүгө тийиш.

2. Иондоштуруучу нурлануу булактары, физикалык, химиялык жана биологиялык факторлор менен иштөөдө эмгектин коопсуз шарттарын камсыз кылуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык менингчинин ченемдик укуктук актыларга ылайык келүүгө тийиш.

64-берене. Билим берүү уюмдарындагы шарттардын коопсуздугу

1. Уюштуруучу-укуктук формасына карабастан, мектепке чейинки жана башка билим берүү уюмдары жана билим берүү уюмдарында жеке жактар (жеке ишкөрлөр) балдардын болтуусунун, аларды окутуунун коопсуз шарттарын, ошондой эле алардын тамактануусун үшүштүрүү жеке ишкөрлөр тарабынан түрак жайларда көрсөтүлүүчүү мектепке чейинки билим берүү кызматтарында жеке жактар (жеке ишкөрлөр) балдардын болтуусунун, аларды окутуунун коопсуз шарттары

КООМДУК САЛАМАТТЫК САКТОО ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 32-бетте)

ларды жүргүзүү, кургак учукка каршы препараторды толук көлемдө сатып алуу, биоматериалдарды ташуу системасы жана ооруандарды тамак-аш менен камсыз кылуу үчүн пайдаланылат. Кургак учукка каршы жарадамды каржылоо багытталган каражаттар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык мамлекеттик социалдык заказ аркылуу кургак учук менен ооруандарды коштол жүрүү үчүн да пайдаланылат.

10. Гландуу алдын ала эмдеөлөр учун вакциналарды берүү Республикалык бюджеттин каражаттарынын эсебинен жүзеге ашырылат. Эпидемиялык көрсөткүчтер боюнча алдын ала эмдеөлөр учун вакциналарды берүү Республикалык, жергиликтүү бюджеттердин каражаттарынын жана бюджеттени тышкарлы каржылоо булактарынын эсебинен жүзеге ашырылат.

11. Иммунопрофилактикалык, жүгуштуу ооруандарын эпидемияларын жана өзгөчө кырдаалдарды кесептеттерин алдын алууга жана жооуга багытталган каржылоо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбegen булактардан жүзеге ашырынышы мүмкүн.

12. Сергек жашоо мунезүн киргизүү жана ден соолукту чындою боянча иш-чараларды ишке ашырууда Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык мамлекеттик социалдык заказ пайдаланышы мүмкүн.

76-берене. Коомдун саламаттыгын сактоону каржылоонун негизги принциптери

Коомдун саламаттыгын сактоону каржылоонун негизги принциптери болуп төмөнкүлөр саналат:

1) мамлекеттин бюджеттен, ошондой эле Бирдиктүү төлөөчү системасынын бюджетинен коомдун саламаттыгын сактоону каржылоо жана кызматтарды көрсөтүү;

2) мамлекеттик, максаттуу жана региондук (вертикальдик жана горизонталдык интеграцияланган) программалардын негизинде бюджетти түзүү;

3) саламаттык сактоо каражаттарын айлелеттүү бөлүштүрүүнүн камсыз кылуу үчүн региондорду каржылоону тендөө;

4) Бирдиктүү төлөөчү системасында саламаттык сактоо каражаттарын топтоо.

77-берене. Саламаттык сактоо системасынын каражаттарын пайдалануу

Саламаттык сактоо системасынын каражаттары төмөнкүлөрдө колдонулат:

1) калкка коомдун саламаттыгын сактоо кызматтарын көрсөтүүгө;

2) коомдун саламаттыгын өнүктүрүү, ооруандардын алдын алуу жана ден соолукту чындоо, жүгуштуу жана жүгуштуу эмес ооруандардын таркап кетүүсүн башкаруу жана кесептеттерин айзаттуу боянча мамлекеттик, максаттуу жана региондук программаларга;

3) коомдук мамлекеттик саламаттык сактоо уюмдарынын материалдык-техникалык базасын өнүктүрүүгө жана карал-кутүүгө;

4) коомдук мамлекеттик саламаттык сактоо уюмдарынын, анын ичинде чет өлкөлөрдө, кадрларын даярдоого, кайра даярдоого жана квалификациясын жогорулатууга;

5) коомдун саламаттыгын сактоону өнүктүрүү, калктын саламаттыгын чындоо, жүгуштуу жана жүгуштуу эмес ооруандардын таркап кетүүсүн жана кесептеттерин айзаттууна башкаруу максатында медициналык жана фармацевтикалык илимди өнүктүрүүгө жана алардын жетишкендиктерин киргизүүгө;

6) жүгуштуу ооруандардын эпидемияларын жана өзгөчө кырдаалдардын кесептеттерин алдын алууга жана жооуга;

7) профилактикалык жана диагностикалык иш-чараларды еткерүүгө;

8) коомдун саламаттыгын сактоонун артыкчылыктуу жаатында илимий изилдөөлөрдүү жүргүзүүгө жана илимий потенциалдын квалификациясын жогорулатууга;

9) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынба-ган башка чыгашаларга.

78-берене. Атайын казыналык эсептердин каражаттарын түзүү

1. Коомдун саламаттыгын сактоонун мамлекеттик жана муниципалдык уюмдарынын атайын казыналык эсептери мамлекеттик жана муниципалдык ақы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдүн эсебинен түзүлтөт.

2. Акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдүн түрлөрүн Республиканын саламаттык сактоо системасын каржылоонун көлемүнө жараши Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

3. Акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдүн түрлөрүн Республиканын саламаттыгын өнүктүрүү, калктын саламаттыгын чындоо, жүгуштуу жана жүгуштуу эмес ооруандардын таркап кетүүсүн жана кесептеттерин айзаттууна башкаруу максатында медициналык жана фармацевтикалык илимди өнүктүрүүгө жана алардын жетишкендиктерин киргизүүгө;

4) жүгуштуу ооруандардын эпидемияларын жана өзгөчө кырдаалдардын кесептеттерин алдын алууга жана жооуга;

5) профилактикалык жана диагностикалык иш-чараларды еткерүүгө;

6) коомдун саламаттыгын сактоонун артыкчылыктуу жаатында илимий изилдөөлөрдүү жүргүзүүгө жана илимий потенциалдын квалификациясын жогорулатууга;

7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган башка чыгашаларга.

79-берене. Мамлекеттик жана муниципалдык саламаттык сактоо уюмдары тарабынан коомдун саламаттыгын сактоо кызмат көрсөтүүлөрүн каржылоо

Бирдиктүү төлөөчү системасында иштебеген мамлекеттик жана муниципалдык саламаттык сактоо уюмдары тарабынан көрсөтүүлүүчү коомдун саламаттыгын сактоо кызмат көрсөтүүлөрүн каржылоо уюштуруучу (менчик ээси) тарабынан мамлекеттик жана жергиликтүү бюджеттин каражаттарынын, жеке булактардын, ал аралык уюмдардан, донор өлкөлөрдөн алынган гранттардын же мыйзам тарабынан тыюу салынбаган башка булактардын эсебинен жүзеге ашырылат.

80-берене. Бирдиктүү төлөөчү системасында мамлекеттик жана муниципалдык саламаттык сактоо уюмдары тарабынан көрсөтүүлүүчү коомдун саламаттыгын сактоо кызмат көрсөтүүлөрүн каржылоо

Мамлекеттик жана муниципалдык саламаттык сактоо уюмдары тарабынан көрсөтүүлүүчү коомдун саламаттыгын сактоо кызмат көрсөтүүлөрүн каржылоо Бирдиктүү төлөөчүнүн бюджетини Каражаттарынын эсебинен медициналык жана башка кызматтарды көрсөтүүгө түзүлген келишимдердин негизинде Бирдиктүү төлөөчү тарабынан жүзеге ашырылат.

81-берене. Мамлекеттик жана муниципалдык саламаттык сактоо уюмдарында баа түзүү

Мамлекеттик жана муниципалдык саламаттык сактоо уюмдарында баа түзүү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тарптипе монополияга каршы саясат боянча ыгайым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашуу менен бир-

диктүү методика боянча саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан жүзеге ашырылат.

8-глава. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү эл аралык кызматташшуу

82-берене. Кыргыз Республикасынын эл аралык кызматташшуусу

1. Кыргыз Республикасынын эл аралык уюмдар жана чет мамлекеттер менен кызматташшуусу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнүн кирген эл аралык келишимдердин, ошондой эле эл аралык укуктуун жалпы таанылган принциптерин жана чөнөмдердин негизинде жүзеге ашырылат.

2. Эл аралык кызматташшуун алкагында саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан түзүлгөн макулдашуулар эл аралык укуктуун жалпы таанылган принциптерине жана чөнөмдерине, ушул Мыйзамдын жоболоруна жана Кыргыз Республикасынын башка чөнөмдик укуктуу актыларына ылайык жарадардын коопсуз айланы-чөйрөгө, ден соолугун сактоого жана чындоого болгон укуктарын чектөөгө тийш эмес.

3. Кыргыз Республикасынын эл аралык уюмдар жана чет мамлекеттер менен ооруандардын эл аралык таркап кетүүсүнүн алдын алуу, алардан сактануу, аларга каршы күрөшүү жана коомдун саламаттыгын сактоо деңгээлинде жооп кайтаруу чараларын көрүү маселелери боюнча кызматташшуусу ЭМСЭге ылайык Улуттук координатор аркылуу жүзеге ашырылат.

9-глава. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарды бузуу учун жоопкерчилик

83-берене. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарды бузуу учун жоопкерчилик

1. Коомдун саламаттыгын сактоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарды бузган адамдар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартат.

2. Менчигинин түрүнүн жана ден соолукту чындоо, көрсөтүүлөрдүн тарбасан саламаттык сактоо уюмдарында инфекциялык контроолдо чараларын уюштуруу жана еткерүү учун жоопкерчиликти уюмдун жетекчиси жана уюштуруучу (менчик ээси) тартат.

84-берене. Иммунопрофилактика чөйрөсүндөгү мыйзамдарды бузуу учун жоопкерчилик

1. Алдын ала эмдеөлөрдүн жоктугы төмөнкүлөргө алып келет:

1) ЭМСЭге же Кыргыз Республикасы катышуучу болуп санаалган, мыйзамда белгиленген тарптипе күчүнүн кирген эл аралык келишимдерге ылайык конкреттүү алдын ала эмдеөлөрдүн талап кылган елкөлөргө жарадардын чыгуусуна тыюу салуу;

2) билим берегүү уюмдарына жана ден соолукту чындоо мекемелерине жарадардын кабыл алуудан убактап тартуу, массалык жүгуштуу ооруулар келип чыккан учурда же эпидемия коркунучу болгондо, билим берегүү ылайыктарын көрсөткөн жеке ишкөрлөрдин кызмат көрсөтүүлөрүн алууга убактап туяктеө;

3) тизими Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген жүгуштуу ооруулардын менен ооруул калуу тобокелдигине байланышы бар жумуштарга жарадардын кабыл алуудан баш тартуу же андай жумуштардан жарадардын чөттүү;

4) жарадардын ишке алыудан баш тартуу же аткаруу жүгуштуу ооруулардын, анын ичинде кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн жана калк менен иштөөнүн жогорку тобокелдигине байланышы бар жумуштардан жарадардын чөттүү;

2. Жашы жете элек баланын оорусунун өөчүрүшүнө алып келген алдын ала эмдеөдөн баш таркандыры учун жоопкерчиликти ата-энеси же анын мыйзамдуу өүүлдерүү тартат.

85-берене. АИВ чөйрөсүндөгү мыйзамдарды бузуу учун жоопкерчилик

1. Өзүндө АИВ инфекциясы бар экендигин билген адам тарабынан башка адамды (же бир нече адамды) АИВни жүгүзүү коркунучу дуушар кылуу же жүгүзүү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген кылмыш жоопкерчилигине алып келет.

2. Буга күнөлүү адам АИВ инфекциясы жуккан адамга (же бир нече адамга) медициналык жана социалдык жардам көрсөтүүгө байланышкан чыгышалардын ордун толтурат.

10-глава. Корутундуу жоболор

86-берене. Ушул Мыйзамдын күчүнүн кириши

1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып алты ай еткендөн кийин күчүнүн кириши көрсөтүү.

2. Ушул Мыйзам күчүнүн кирген күндөн тартып төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) «Калкты кургак учуктан сактоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 1998-жылдын 18-майындагы №65 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Көнешинин Ведомосттору, 1998-ж., №9, 315-ст.);

2) «Йоддун жетишсиздигинен болу

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

Глава 1. Общие положения

Статья 1. Предмет регулирования

1. Предметом регулирования настоящего Закона являются отношения, возникающие в связи с обеспечением санитарно-эпидемиологического благополучия населения на территории Кыргызской Республики, государственных гарантов и реализации мероприятий в сфере общественного здравоохранения, включая профилактику инфекционных и неинфекционных заболеваний.

2. Настоящий Закон:

1) регулирует отношения в сфере общественного здравоохранения между государственными органами, органами местного самоуправления, юридическими лицами и гражданами Кыргызской Республики;

2) распространяет свое действие на граждан Кыргызской Республики, иностранных граждан и лиц без гражданства, постоянно или временно проживающих на территории Кыргызской Республики, в порядке и на условиях, предусмотренных настоящим Законом и законодательством в области здравоохранения.

3. Реализация настоящего Закона подлежит мониторингу уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

Статья 2. Законодательство Кыргызской Республики об общественном здравоохранении

1. Законодательство Кыргызской Республики об общественном здравоохранении основывается на Конституции Кыргызской Республики, состоит из настоящего Закона и принимаемых в соответствии с ним иных нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

2. Общепризнанные принципы и нормы международного права, а также международные договоры в сфере общественного здравоохранения, вступившие в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, являются составной частью правовой системы Кыргызской Республики.

Статья 3. Основные цели и задачи настоящего Закона

1. Основной целью настоящего Закона является обеспечение реализации конституционных прав человека на охрану здоровья и благоприятную для здоровья окружающую среду в сфере общественного здравоохранения.

2. В целях обеспечения реализации конституционных прав человека на охрану здоровья и благоприятную для здоровья окружающую среду в сфере общественного здравоохранения основными задачами настоящего Закона являются:

1) укрепление здоровья населения;

2) формирование здорового образа жизни у граждан Кыргызской Республики;

3) обеспечение санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

4) повышение доступа к услугам общественного здравоохранения;

5) профилактика инфекционных и неинфекционных заболеваний;

6) развитие организаций общественного здравоохранения.

Статья 4. Основные понятия и определения, используемые в настоящем Законе

В настоящем Законе используются следующие понятия и определения:

1) **адаптация** – процессы приспособления живого организма к изменяющимся условиям внешней среды, которые отражают расширение функциональных возможностей организма, повышение его работоспособности и сопротивляемости к внешним воздействиям;

2) **адаптивная способность** – способность системы приспособиться к изменению климата (включая изменчивость климата, экстремальные явления) с целью смягчения возможного вреда, использования благоприятных возможностей или преодоления последствий;

3) **анонимность при получении услуг общественного здравоохранения** – получение услуги, предоставляемой без предъявления документов, удостоверяющих личность, и без сообщения личных данных лица либо предоставляемое с использованием кода;

4) **бактериовыделитель** – человек или животное, выделяющее бактерии – возбудители заболеваний в окружающую среду;

5) **бактерионоситель** – человек или животное, в организме которого, не проявляя себя, находятся бактерии – возбудители инфекционного заболевания;

6) **вакцина (иммунобиологический лекарственный препарат)** – лекарственный препарат, предназначенный для формирования активного или пассивного иммунитета или диагностики наличия иммунитета, или диагностики (выработки) специфического приобретенного изменения иммунологического ответа на аллергизирующие вещества;

7) **вакцинация (иммунизация)** – метод создания активного иммунитета (невосприимчивости) с целью профилактики инфекционных заболеваний;

8) **вирусовыделитель** – человек или животное, выделяющее вирусы – возбудителей инфекционного заболевания в окружающую среду;

9) **вредное воздействие на человека** – воздействие факторов среды обитания, создающее угрозу жизни или здоровью человека либо угрозу жизни или здоровью будущих поколений;

10) **государственный санитарно-эпидемиологический надзор** – деятельность по предупреждению, обнаружению, пресечению нарушений законодательства Кыргызской Республики в сфере обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения в целях охраны и укрепления здоровья населения;

11) **дискриминация** – любое различие, исключение, ограничение, лишение и предпочтение, которое основано на признаках пола,расы, языка, состояния здоровья, инвалидности, этнической принадлежности, вероисповедания, возраста, политических или иных убеждений, образования, происхождения, имущественного или иного положения, а также других обстоятельств при получении медико-санитарной помощи;

12) **дистанционные услуги общественного здравоохранения** – предоставление услуг общественного здравоохранения в целях укрепления здоровья, профилактики заболеваний, выявления и диагностики, снижения распространения заболеваний, проведения исследований и оценок посредством цифровых технологий, мобильных устройств, обеспечивающих дистанционное взаимодействие медицинских работников между собой, с

Принят Жогорку Көнешем Кыргызской Республики
22 ноября 2023 года

юридическими и/или физическими лицами, и/или их законными представителями, идентификацию указанных лиц, а также документирование совершаемых ими действий;

13) **дотестовое консультирование при ВИЧ** – предоставление психосоциального консультирования для принятия решения о прохождении тестирования на ВИЧ;

14) **здоровье человека** – состояние полного физического, психического и социального благополучия человека, а не только отсутствие заболеваний или физических дефектов;

15) **здоровое питание** – питание, обеспечивающее рост, развитие и жизнедеятельность человека, способствующее укреплению его здоровья и профилактике заболеваний, предупреждению преждевременной смертности;

16) **здоровый образ жизни** – образ жизни человека с целью профилактики заболеваний и укрепления здоровья, а также снижение вредного воздействия внешних факторов на здоровье человека (нездоровое питание, алкоголь, табак, психоактивные вещества и т.п.) и предупреждение преждевременной смертности;

17) **зоолого-эпидемиологический пространственный мониторинг** – наблюдение за факторами, определяющими активность природных очагов инфекционных болезней;

18) **иммунопрофилактика (специфическая профилактика инфекционных заболеваний)** – метод предупреждения инфекционных заболеваний путем создания в организме человека иммунитета (невосприимчивости) к определенной инфекции с помощью вакцинации (иммунизации);

19) **индексный случай (индексный пациент) по инфекционному заболеванию** – первоначально выявленный новый или повторный случай инфекционного заболевания у человека любого возраста в конкретном месте его пребывания или других сопоставимых условиях, где существует риск заражения для других людей, в отношении которого проводится расследование контактных лиц;

20) **йодирование продуктов питания (фортификация)** – процесс обогащения продуктов питания йодом для массовой профилактики йододефицитных заболеваний;

21) **инфекция, связанная с оказанием медицинской помощи** – инфекция, поражающая пациента в процессе оказания ему медицинской помощи в организациях здравоохранения независимо от формы собственности, которая отсутствовала и не находилась в инкубационном периоде при его поступлении на получение медицинской помощи, включаяющая инфекции приобретенные, но проявившиеся после выписки, а также инфекционные заболевания медицинского персонала вследствие его работы в данной организации здравоохранения;

22) **инфекционный контроль** – система мероприятий, основанная на данных эпидемиологической диагностики и направленная на предупреждение возникновения и распространения инфекционных заболеваний в организациях здравоохранения;

23) **Календарь профилактических прививок** – документ, утверждаемый уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения и устанавливающий сроки и порядок проведения гражданам профилактических прививок;

24) **ключевые группы населения** – группы с высоким риском или повышенной нагрузкой инфицирования в любых эпидемиологических условиях;

25) **контактные лица** – лица, имеющие/имевшие контакт с выделителем возбудителя инфекции или с контаминированным материалом;

26) **конфиденциальность при медицинском обследовании** – медицинское обследование и наблюдение, при котором лицу гарантировается сохранение в тайне информации о факте прохождения обследования, наблюдения по инфекционному или неинфекционному заболеванию;

27) **лица, пострадавшие от ВИЧ (далее – ЛПВ)** – лица, которые потерпели моральный и имущественный вред в связи с инфицированием ВИЧ их близких родственников;

28) **Международные медико-санитарные правила (далее – ММСП)** – международный документ, устанавливающий правила в сфере общественного здравоохранения с целью усиления медико-санитарной безопасности на национальном, региональном и международном уровнях;

29) **общественное здоровье** – здоровье населения или определенных групп и сообщество по географическому, социальному либо иному признаку, оцениваемое демографическими показателями, характеристиками физического развития, заболеваемости и инвалидности;

30) **общественное здравоохранение** – система мероприятий, направленных на охрану здоровья населения, профилактику заболеваний, продление жизни и укрепление здоровья человека посредством организационных усилий всех заинтересованных сторон, информирования населения, государственных и частных организаций, сообществ и физических лиц;

31) **ограничительные мероприятия (карантин)** – система временных организационных, режимно-ограничительных, административно-хозяйственных, санитарно-эпидемиологических мероприятий, направленных на предупреждение распространения инфекционных заболеваний, массовых отравлений и чрезвычайных ситуаций, обеспечение локализации эпидемического очага с последующей его ликвидацией и предусматривающих особый режим хозяйственной или иной деятельности, ограничение передвижения населения, транспортных средств, грузов, товаров и животных;

32) **особо опасные инфекции** – группа инфекционных заболеваний, представляющих чрезвычайную эпидемиологическую опасность в связи с быстрым распространением и инфицированием большого количества людей, тяжелым течением заболевания, высоким процентом летальности и входящих в перечень событий, способных представлять чрезмерную опасность в сфере общественного здравоохранения, имеющую международное значение;

33) **оценка воздействия на здоровье** – комплексная оценка прямых и косвенных последствий с точки зрения состояния здоровья населения, развития здравоохранения и социально-экономического развития в целом, проведения определенной политики или программы, или деятельности конкретных служб или организаций;

34) **оценка риска для здоровья человека** – количественная и качественная характеристика вредных эффектов, способных развиться в результате воздействия факторов среды обитания

человека на конкретную группу людей при определенных условиях, прогнозирование неблагоприятных последствий загрязнения окружающей среды (воздуха, воды, пищевых продуктов);

35) **побочное проявление после иммунизации (далее – ПППИ)** – постvakцинальные осложнения, вызванные профилактическими прививками, включенными в Календарь профилактических прививок, а также вызванные профилактическими прививками по эпидемическим показаниям, представляющие любое неблагоприятное с медицинской точки зрения проявление, возникшее после иммунизации;

36) **популяционный иммунитет (коллективный иммунитет)** – косвенная защита от инфекционного заболевания, которая возникает на основе развития иммунитета у населения либо в результате вакцинации, либо перенесенной ранее инфекции;

37) **принцип единого здоровья** – подход, предусматривающий взаимосвязь между здоровьем человека, здоровьем животных и окружающей средой, а также межсекторальную координацию для обеспечения здоровья населения;

38) **природно-очаговые инфекции** – инфекционные заболевания (передаваемые от животных человеку), возбудители которых находятся на отдельных территориях – природных очагах, в организмах животных, грызунов, птиц, кровососущих членистоногих (резервуарах различных инфекций) с длительным сохранением, при этом эпидемиологическое проявление природного очага зависит от интенсивности циркуляции возбудителя и степени контакта населения с экосистемой;

39) **профилактика заболеваний** – мероприятие, направленное на предупреждение или снижение вероятности возникновения и распространения заболеваний либо установку их течения, предотвращение рецидива и осложнений;

40) **профилактическое лечение** – метод предупреждения развития или прогрессирования заболевания с помощью лекарственных препаратов у лиц, подвергающихся опасности заражения или прогрессирования заболевания;

41) **профилактические мероприятия** – организационные, административные, инженерно-технические, медико-санитарные, ветеринарные, адаптационные и иные меры, направленные на устранение или уменьшение вредного воздействия на население факторов среды обитания, предотвращение возникновения и распространения заболеваний, массовых отравлений, чрезвычайных ситуаций и их ликвидацию, в том числе от изменения климата, экологии, дорожно-транспортных происшествий;

42) **профилактические прививки** – введение в организм человека медицинских иммунобиологических препаратов для создания специфической невосприимчивости к инфекционным болезням;

43) **психосоциальное консультирование** – конфиденциальный диалог между обследуемым лицом и лицом, предоставляющим поддержку, дающий возможность преодолеть психоэмоциональный стресс и принять решение относительно инфекционного заболевания;

44) **психоактивное вещество** – вещество, которое влияет на функционирование центральной нервной системы и приводит к изменению психического состояния, включаяющее в себя вещества из национальных списков наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров, подлежащих контролю в Кыргызской Республике;

45) **психическое здоровье** – состояние психологического и социального благополучия, при котором человек реализует свои возможности, эффективно противостоит жизненным трудностям и стрессам, осуществляет продуктивную осознанную деятельность и вносит свой вклад в развитие социума;

46) **принудительное освидетельствование** – медицинское обследование на заражение инфекционными заболеваниями, проводимое без согласия лица по решению судебных и следственных органов;

47) **послестетовое консультирование при ВИЧ** – предоставление психосоциального консультирования с целью обсуждения результатов теста на ВИЧ;

48) **предполагаемый случай туберкулеза** – симптомы или признаки у лица, указывающие на туберкулез (кашель, потеря массы тела, потливость в ночное время и повышение температуры тела);

49) **распространители соли** – юридические и физические лица независимо от форм собственности и ведомственной подчиненности, осуществляющие ввоз или реализацию соли;

50) **санитарно-карантинный контроль** – вид государственного санитарно-эпидемиологического надзора (контроля) в отношении лиц, транспортных средств и подконтрольной государственному санитарно-эпидемиологическому надзору (товаров) в пунктах пропуска через государственную границу, на межгосударственных передаточных железнодорожных станциях или стыковых станциях в целях предотвращения ввоза потенциально опасной для здоровья человека продукции (товаров), завоза, возникновения и распространения инфекционных и массовых неинфекцион

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 34 стр.)

56) социальное дистанцирование – комплекс санитарно-эпидемиологических мероприятий немедикаментозного характера, направленных на остановку или замедление распространения инфекционного заболевания через увеличение физической дистанции между людьми и снижение числа близких контактов, предотвращение скопления людей;

57) социальная мобилизация – спланированный процесс, в котором все основные секторы общества действуют вместе ради достижения общей цели;

58) стигматизация в связи с заболеванием – возникновение негативной ассоциации определенного заболевания с определенным лицом или группой лиц с общими характеристиками, выражается в распространении предвзятости, стереотипов, дискриминации и сегрегации в отношении таких людей и/или в потере ими своего статуса вследствие усматриваемой ими связью с заболеванием;

59) укрепление здоровья – процесс, позволяющий людям и сообществам осознать воздействие социальных, экономических, экологических и иных факторов, а также среды обитания, образа жизни на здоровье и усилить контроль над ними в целях улучшения здоровья;

60) уязвимые группы населения – группы людей, подверженные заболеваниям, находящиеся в трудной жизненной ситуации, и/или в эпидемиологически неблагополучном районе, и/или относящиеся к группе риска;

61) услуги общественного здравоохранения – результат деятельности служб общественного здравоохранения, осуществляемых в рамках их компетенции по исполнению запрограммированных и юридических лиц и направленной на реализацию прав, удовлетворение их законных интересов, либо исполнение обязанностей, возникающих в результате исполнения настоящего Закона;

62) факторы риска для здоровья и возникновения заболеваний – факторы, которые увеличивают вероятность появления заболевания или приводят к неблагоприятному воздействию на состояние здоровья человека;

63) факторы риска по сахарному диабету – отягощенная наследственность по сахарному диабету, избыточная масса тела, гипертоническая болезнь, рождение детей весом свыше 4,5 кг;

64) целевые группы населения – группы людей с высоким риском возникновения заболевания и развития его течения,сложнений и последствий, приводящих к инвалидности, преждевременной смертности;

65) цифровой паспорт здоровья – набор структурированных защищенных персональных медицинских данных о состоянии здоровья физического лица и оказываемой ему медицинской помощи, формируемый субъектами цифрового здравоохранения из электронных источников на протяжении всей жизни и доступных как физическому лицу, так и работникам здравоохранения в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики (далее – Кабинет Министров);

66) эпидемический очаг – место пребывания источника возбудителя инфекции с прилегающей территорией в пределах существующей опасности передачи инфекции окружающим;

67) профилактика – комплекс мероприятий, направленных на сохранение и укрепление здоровья, предупреждение возникновения и/или распространения заболеваний, их раннее выявление, выявление причин и условий их возникновения и развития, а также направленных на устранение вредного влияния на здоровье человека.

Статья 5. Основные направления государственной политики в сфере общественного здравоохранения

Основными направлениями государственной политики в сфере общественного здравоохранения в Кыргызской Республике являются:

1) профилактическая направленность здравоохранения и формирование у населения приверженности к здоровому образу жизни;

2) создание условий для охраны и укрепления здоровья людей на основе равенства и доступности услуг общественного здравоохранения;

3) укрепление психического и физического здоровья, как фактора, повышающего качество жизни и уровень социального благополучия всего населения;

4) развитие общественного здравоохранения в соответствии с потребностями населения в сфере охраны и укрепления здоровья, создание равных условий для функционирования организаций общественного здравоохранения;

5) обеспечение граждан объективной и достоверной информацией по вопросам профилактики заболеваний, охраны и укрепления здоровья;

6) координация деятельности в сфере общественного здравоохранения на основании принципа единого здоровья;

7) сотрудничество и взаимодействие общественных и других организаций с активным участием населения в решении вопросов охраны и укрепления здоровья населения;

8) обеспечение упорядоченным доступом граждан к качественным, эффективным, безопасным лекарственным средствам и медицинским изделиям;

9) ответственность государственных органов, местных государственных администраций и органов местного самоуправления в пределах делегированных государственных полномочий, юридических и физических лиц за состояние здоровья населения и качество оказываемых услуг общественного здравоохранения;

10) ответственность человека и гражданина за сохранение и укрепление своего здоровья и здоровья других людей;

11) экономическая заинтересованность физических и юридических лиц в охране и укреплении здоровья населения;

12) научная обоснованность профилактических мероприятий;

13) принятие государственных, целевых и региональных программ по развитию общественного здравоохранения, укреплению здоровья, управлению распространением и уменьшению последствий инфекционных и неинфекционных заболеваний;

14) установление льгот и компенсаций за работу в особых условиях труда (вредные и опасные условия труда) в порядке и на условиях, предусмотренных в соответствии с трудовым законодательством и законодательством в сфере пенсионного и социального обеспечения;

15) отнесение инфекционных и неинфекционных заболеваний к профессиональным заболеваниям в порядке и на условиях, предусмотренных трудовым законодательством и законодательством в области здравоохранения, социальной защиты;

16) внедрение и развитие информационных технологий в сфере общественного здравоохранения;

17) защита структурированных персональных медицинских данных о состоянии здоровья физического лица и оказываемой ему медицинской помощи, формируемым субъектами цифрового здравоохранения из электронных источников на протяжении всей жизни и доступных как физическому лицу, так и работникам здравоохранения;

18) включение в учебные программы организаций образования независимо от форм собственности тематических разделов по вопросам укрепления здоровья, профилактики инфекционных и неинфекционных заболеваний;

19) международное сотрудничество в сфере общественного здравоохранения.

Статья 6. Основные принципы в сфере общественного здравоохранения

Основные принципы в сфере общественного здравоохранения:

1) укрепление и охрана здоровья людей на протяжении жизни;

2) соблюдение прав граждан в сфере общественного здравоохранения и обеспечение связанных с этими правами государственных гарантий;

3) недопущение дискриминации и стигматизации в сфере общественного здравоохранения;

4) обеспечение равного доступа и качества услуг общественного здравоохранения;

5) недопустимость отказа в предоставлении услуг общественного здравоохранения;

6) приоритет профилактики инфекционных и неинфекционных заболеваний;

7) соблюдение врачебной тайны;

8) прозрачность, эффективность и подотчетность системы общественного здравоохранения.

Глава 2. Полномочия государственных органов, местных государственных администраций и органов местного самоуправления в сфере общественного здравоохранения

Статья 7. Полномочия Кабинета Министров в сфере общественного здравоохранения

К полномочиям Кабинета Министров в сфере общественного здравоохранения относятся:

1) реализация государственной политики и государственных гарантий в сфере общественного здравоохранения, обеспечение санитарно-эпидемиологического благополучия населения на территории Кыргызской Республики;

2) обеспечение реализации конституционных прав граждан Кыргызской Республики на охрану здоровья в сфере общественного здравоохранения, повышение доступа к услугам общественного здравоохранения;

3) принятие, финансирование и контроль реализации национальных, государственных, целевых программ по развитию общественного здравоохранения, укреплению здоровья, управлению распространением и уменьшению последствий инфекционных и неинфекционных заболеваний;

4) принятие и контроль за реализацией Программы государственных гарантий по обеспечению граждан медико-санитарной помощью (далее – ПГГ);

5) принятие нормативных правовых актов в сфере общественного здравоохранения;

6) определение функций органов исполнительной власти при реализации ими ММСП;

7) определение принципов управления и финансирования государственных организаций общественного здравоохранения;

8) координация деятельности государственных органов, местных государственных администраций и органов местного самоуправления по вопросам развития общественного здравоохранения, обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

9) принятие, финансирование и контроль реализации мер по развитию информационных технологий в сфере общественного здравоохранения;

10) реализация мер, направленных на обеспечение санитарно-эпидемиологического благополучия населения, информирование граждан об обстановке и принимаемых мерах при чрезвычайных ситуациях, чрезвычайном положении;

11) обеспечение и определение порядка осуществления санитарной охраны территории Кыргызской Республики от завоза (заноса) и распространения инфекционных заболеваний;

12) определение порядка проведения государственного санитарно-эпидемиологического надзора за обеспечением санитарно-эпидемиологического благополучия населения, распространением на территории Кыргызской Республики инфекционных заболеваний и системы реагирования на осложнение эпидемиологической ситуации в соответствии с настоящим Законом и нормативными правовыми актами в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

13) определение минимальных санитарных требований по безопасности условий пребывания детей при организации услуг дошкольного образования, предоставляемых в жилых помещениях индивидуальными предпринимателями;

14) определение порядка проведения государственного эпидемиологического надзора за распространением на территории Кыргызской Республики неинфекционных заболеваний;

15) определение порядка набора структурированных защищенных персональных медицинских данных о состоянии здоровья физического лица и оказываемой ему медицинской помощи, формируемым субъектами цифрового здравоохранения из электронных источников на протяжении всей жизни и доступных как физическому лицу, так и работникам здравоохранения;

16) содействие формированию здорового образа жизни населения;

17) определение порядка и условий предоставления услуг в сфере общественного здравоохранения на основе договора;

18) учет вопросов адаптации к изменению климата при формировании государственной политики в сфере общественного здравоохранения;

19) организация безвозмездного обеспечения донорской кровью.

Статья 8. Полномочия уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения

1. К полномочиям уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения по направлению «общественное здравоохранение» относятся:

1) разработка и реализация государственных, целевых и региональных программ по развитию общественного здравоохранения, профилактике заболеваний и укреплению здоровья, управлению распространением и уменьшению последствий инфекционных и неинфекционных заболеваний;

2) координация деятельности организаций здравоохранения по исполнению национальных, государственных и целевых программ в сфере общественного здравоохранения;

3) разработка и реализация мер в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

4) разработка и внедрение системы управления качеством, безопасностью медицинских услуг;

5) координация проведения мероприятий по санитарной охране территории республики от завоза (заноса) и распространения инфекционных заболеваний;

6) координация проведения санитарно-эпидемиологического надзора и организация противоэпидемических, профилактических мероприятий по своевременной локализации и ликвидации вспышек инфекционных заболеваний и пищевых отравлений;

7) надзор за выполнением требований нормативных правовых актов в сфере общественного здравоохранения;

8) государственный санитарно-эпидемиологический надзор (контроль) выполнения требований нормативных правовых актов в сфере общественного здравоохранения и технического регулирования;

9) участие во взаимодействии с государственными органами, местными государственными администрациями и органами местного самоуправления в решении вопросов, связанных с ликвидацией последствий чрезвычайных ситуаций и в период чрезвычайного положения;

10) осуществление мобилизационной подготовки по организациям мер в сфере общественного здравоохранения в мирное и военное время;

11) осуществление мероприятий по реализации гражданской защиты в сфере здравоохранения;

12) координация деятельности государственных органов, местных государственных администраций и органов местного самоуправления, юридических и физических лиц независимо от форм собственности, включая иностранных, действующих на территории Кыргызской Республики в сфере профилактики инфекционных и неинфекционных заболеваний;

13) наблюдение, оценка и прогнозирование степени распространения инфекционных и неинфекционных заболеваний среди населения, эффективности проведения медицинских услуг;

14) внесение на рассмотрение Кабинета Министров предложений по развитию общественного здравоохранения, укреплению здоровья, управлению распространением и уменьшению последствий инфекционных и неинфекционных заболеваний;

15) подготовка медицинских кадров в сфере общественного здравоохранения;

16) координация и мониторинг деятельности государственных организаций общественного здравоохранения;

17) определение стандартов предоставления услуг общественного здравоохранения;

18) проведение мониторинга и оценки мероприятий в сфере общественного здравоохранения;

19) обеспечение дальнейшего развития и улучшения системы общественного здравоохранения;

20) анализ норм международного права, международной правоприменительной практики в сфере общественного здравоохранения;

21) анализ развития науки и новейших технологий в сфере общественного здравоохранения;

22) организация и осуществление мероприятий по профилактике заболеваний, а также по формированию здорового образа жизни у граждан Кыргызской Республики.

2. Уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения является Национальным координатором Кыргызской Республики по ММСП.

3. Национальный координатор Кыргызской Республики по ММСП (далее – Национальный координатор) в порядке, определяемом Кабинетом Министров, осуществляет координацию деятельности органов исполнительной власти и местного самоуправления по предотвращению международного распространения болезней, предохранению от них, борьбе с ними и принятию ответных мер на уровне общественного здравоохранения и взаимодействует с международными организациями и иностранными государствами по вопросам ММСП.

4. Ответственным лицом Национального координатора по должностям является Главный государственный санитарный врач Кыргызской Республики, полномочия которого в качестве ответственного лица Национального координатора определяются Кабинетом Министров.

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 35 стр.)

форм собственности, местного сообщества с организациями здравоохранения по вопросам проведения периодических медицинских осмотров и профилактических мероприятий;

5) разработка и реализация программ в сфере общественного здравоохранения, финансируемых из местного бюджета;

6) создание и развитие инженерной, коммунальной и телекоммуникационной инфраструктуры для обеспечения инфраструктурной доступности услуг общественного здравоохранения и организаций здравоохранения для населения;

7) предоставление на безвозмездной основе муниципальной собственности государственным организациям общественно-го здравоохранения;

8) обеспечение взаимодействия между гражданским обществом, средствами массовой информации по вопросам содействия развитию здорового образа жизни и минимизации факторов риска заболеваний среди населения, профилактики инфекционных и неинфекционных заболеваний, информирования об особо опасных видах инфекционных заболеваний;

9) проведение информационной и разъяснительной работы среди населения по вопросам организации первичной медико-санитарной помощи, санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий и вакцинации;

10) мониторинг текущей ситуации в сфере общественного здравоохранения и информирование уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения для принятия оперативных совместных решений;

11) создание благоприятных условий для развития организаций общественного здравоохранения.

2. К полномочиям органов местного самоуправления в сфере общественного здравоохранения на соответствующей территории относятся:

1) организация предоставления и развития услуг в сфере общественного здравоохранения;

2) оказание содействия в реализации мероприятий по формированию здорового образа жизни, санитарно-гигиеническому просвещению населения на соответствующей территории;

3) оказание содействия в обеспечении своевременного проведения санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий;

4) оказание содействия в обеспечении своевременного проведения карантинно-ограничительных мер;

5) обеспечение зданиями и иными объектами для предоставления услуг в сфере общественного здравоохранения при deregistration в установленном порядке государственных полномочий;

6) контроль за реализацией программ в сфере общественного здравоохранения, финансируемых из местного бюджета.

3. Местная государственная администрация и органы местного самоуправления на соответствующей территории во взаимодействии создают и развивают инженерную, коммунальную, телекоммуникационную инфраструктуру и условия для реализации конституционных прав человека и гражданина по укреплению здоровья, развития здорового образа жизни, а также благоприятную для здоровья окружающую среду в сфере общественного здравоохранения.

Статья 10. Полномочия должностных лиц, осуществляющих государственный санитарно-эпидемиологический надзор

1. Главный государственный санитарный врач Кыргызской Республики:

1) координирует деятельность службы общественного здравоохранения на территории Кыргызской Республики;

2) вносит в установленном порядке предложения о введении (отмене) ограничительных мероприятий (карантина) на территории Кыргызской Республики;

3) вносит в установленном порядке обоснованные предложения о необходимости проведения профилактических прививок и других мер в случае возникновения эпидемий, массовых, групповых отравлений и радиационных аварий и в иных подобных случаях;

4) в условиях чрезвычайной ситуации и чрезвычайного положения осуществляет координацию мероприятий на территории Кыргызской Республики в сфере общественного здравоохранения и контролирует их реализацией.

2. Главный государственный санитарный врач Кыргызской Республики назначается на должность и освобождается от должности по представлению руководителя уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения Председателем Кабинета Министров и имеет статус заместителя руководителя уполномоченного государственного органа в сфере здравоохранения. Должность Главного государственного санитарного врача Кыргызской Республики может занимать лицо, имеющее высшее медицинское образование, стаж работы в организациях общественного здравоохранения не менее 7 лет, из них на руководящих должностях – не менее 5 лет.

3. Главный государственный санитарный врач Кыргызской Республики и главные государственные санитарные врачи административно-территориальных единиц издают в установленном порядке постановления, обязательные для исполнения на всей территории Кыргызской Республики, и обеспечивают контроль за их исполнением по вопросам:

1) введение ограничительных мероприятий, в том числе карантина, на соответствующих административно-территориальных единицах (на отдельных объектах);

2) проведения санитарно-эпидемиологических экспертиз, расследований, обследования, исследований, испытаний;

3) приостановления деятельности объекта или его части при угрозе жизни человека, возникновения и распространения инфекционных заболеваний и массовых отравлений до устранения нарушений технических регламентов, нормативных правовых актов в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

4) изъятия продукции (товаров), подлежащей санитарно-эпидемиологическому надзору, не соответствующей требованиям технических регламентов и требованиям санитарно-эпидемиологических норм и правил;

5) запрета производства, оборота и реализации продукции (товаров), подлежащей санитарно-эпидемиологическому надзору, не соответствующей требованиям санитарно-эпидемиологических норм и правил и технических регламентов;

6) запрета производства, применения всех видов биологических и химических веществ в случае признания их опасными для жизни и здоровья человека;

7) проведения санитарно-эпидемиологического осмотра ввозимой продукции, товаров, подконтрольных государственному санитарно-эпидемиологическому надзору (контроля).

4. По вопросу запрета ввоза (импорта), вывоза (экспорта) продукции, сырья, подконтрольных государственному санитарно-эпидемиологическому надзору, не соответствующих установленным требованиям, постановление принимается Главным государственным санитарным врачом Кыргызской Республики.

5. Должностные лица, осуществляющие государственный санитарно-эпидемиологический надзор, руководствуются требованиями настоящего Закона и нормативных правовых актов в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения.

6. Должностные лица, осуществляющие государственный санитарно-эпидемиологический надзор, несут персональную ответственность за осуществляющую в пределах своих полномочий деятельность, за законность и обоснованность принимаемых ими решений.

7. Должностные лица, осуществляющие государственный санитарно-эпидемиологический надзор, имеют право:

1) беспрепятственно посещать и обследовать объекты надзора в порядке, предусмотренном законодательством Кыргызской Республики, с предоставлением удостоверения и направления установленного образца, а в случаях чрезвычайных ситуаций, аварии или угрозы жизни или здоровью человека – без предоставления направления установленного образца;

2) получать от государственных органов исполнительной власти, местных государственных администраций и органов местного самоуправления, физических и юридических лиц документированную информацию по вопросам обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

3) требовать от государственных органов, местных государственных администраций и органов местного самоуправления, организаций независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности, граждан обязательного исполнения противовэпидемических мероприятий и санитарно-эпидемиологических норм и правил;

4) проводить санитарно-эпидемиологические расследования;

5) проводить в установленном порядке отбор проб для исследований продукции, сырья, воздуха рабочей зоны, воды, почвы, проводить измерения факторов среды обитания в целях определения соответствия таких факторов санитарным правилам;

6) приостанавливать деятельность объекта или его части при угрозе жизни человека, возникновения и распространения инфекционных заболеваний и массовых отравлений до устранения нарушений технических регламентов, нормативных правовых актов в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

7) принимать решения по изъятию продукции и продовольственного сырья, не соответствующих требованиям технических регламентов и другим нормативным правовым актам в области общественного здравоохранения и санитарно-эпидемиологического благополучия населения выдавать предписания о приостановлении (прекращении) действия, признании недействительными документов, подтверждающих соответствие продукции техническим регламентам;

8) запрещать ввоз (импорт), вывоз (экспорт) продукции, подконтрольной государственному санитарно-эпидемиологическому надзору, не соответствующей установленным требованиям;

9) запрещать производство, оборот и реализацию продуктов питания и продовольственного сырья, товаров, не соответствующих требованиям санитарно-эпидемиологических норм и правил и технических регламентов;

10) запрещать производство, применение всех видов биологических и химических веществ в случае признания их опасными для жизни и здоровья человека;

11) в случае выявления несоответствий требованиям технических регламентов и другим нормативным правовым актам в области общественного здравоохранения и санитарно-эпидемиологического благополучия населения выдавать предписания о приостановлении (прекращении) действия, признании недействительными документов, подтверждающих соответствие продукции техническим регламентам;

12) давать предписания по временному отстранению от работы лиц, которые являются носителями возбудителей инфекционных заболеваний и могут являться источниками распространения инфекционных заболеваний в связи с особенностями выполняемых ими работ или производства, а также лиц, не прошедших медицинское обследование или освидетельствование;

13) проводить санитарно-эпидемиологический осмотр ввозимой продукции, товаров, подконтрольных государственному санитарно-эпидемиологическому надзору (контроль);

14) составлять протокол о нарушениях нормативных правовых актов в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения и выдавать санитарные предписания об их устранении;

15) в случае выявления нарушения законодательства в сфере обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения принимать в установленном порядке меры о наложении взысканий в виде штрафов, обращаться в правоохранительные и судебные органы.

Статья 11. Служба общественного здравоохранения

1. Организации общественного здравоохранения независимо от форм собственности обеспечивают и проводят санитарно-гигиенические и противоэпидемические мероприятия, профилактику инфекционных и неинфекционных заболеваний, способствуют формированию здорового образа жизни и укреплению здоровья населения, предупреждению вредного воздействия на человека факторов среды обитания, проведению гигиенического воспитания и просвещения населения в сфере общественного здравоохранения.

2. Государственные организации общественного здравоохранения представляют собой единую систему, включающую государственные организации общественного здравоохранения городов и районов, подотчетные Главному государственному санитарному врачу Кыргызской Республики.

3. Государственные организации общественного здравоохранения представляют собой единую систему, включающую государственные организации общественного здравоохранения городов и районов, подотчетные Главному государственному санитарному врачу Кыргызской Республики.

4. Структура и деятельность государственных организаций общественного здравоохранения определяются уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения, за

исключением его подведомственных подразделений, создание, реорганизация и ликвидация которых осуществляется по решению Кабинета Министров.

5. На медицинских работников, осуществляющих деятельность в сфере общественного здравоохранения, распространяются права и обязанности, предусмотренные законодательством об охране здоровья.

Статья 12. Подготовка специалистов общественного здравоохранения

Подготовка специалистов в сфере общественного здравоохранения и управление качеством их подготовки осуществляются в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

Глава 3. Права и обязанности физических и юридических лиц в сфере общественного здравоохранения

Статья 13. Общие права и обязанности человека и гражданина в сфере общественного здравоохранения

1. Каждый имеет право:

1) на уважительное и гуманное отношение, исключающее унижение человеческого достоинства в связи с заболеванием;

2) на благоприятную среду обитания, факторы которой не оказывают вредного воздействия на человека;

3) на свободный выбор врача, организаций общественного здравоохранения независимо от форм собственности;

4) на получение информации о правах, характере имеющейся заболевания и применяемых услугах общественного здравоохранения;

5) на получение достоверной информации о заболеваниях и мерах профилактики;

6) получать информацию о санитарно-эпидемиологической обстановке, состоянии среды обитания, качестве и безопасности продукции;

7) осуществлять общественный контроль за выполнением требований технических регламентов в сфере охраны здоровья и санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

8) вносить в государственные органы, местные государственные администрации, органы местного самоуправления и организации общественного здравоохранения предложения об обеспечении охраны и укрепления здоровья населения;

9) на возмещение в полном объеме вреда в соответствии с гражданским законодательством, причиненного их здоровью или имуществу вследствие нарушения другими гражданами, физическими и юридическими лицами законодательства в сфере общественного здравоохранения, а также при выполнении профилактических мероприятий;

10) обращаться с заявлениями (жалобами) в организации службы общественного здравоохранения по вопросам неудовлетворительного состояния объектов, качества продукции и услуг;

11) получать информацию о здоровом образе жизни, укреплении здоровья на протяжении всей жизни и профилактике заболеваний.

2. Каждый обязан:

1) выполнять требования настоящего Закона, нормативных правовых актов в сфере охраны здоровья и санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

2) заботиться о собственном здоровье, а также о здоровье и гигиеническом воспитании и обучении своих детей;

3) не осуществлять действия, влекущие за собой нарушение прав других граждан на охрану здоровья и благоприятную для здоровья среду обитания;

4) выполнять рекомендации медицинского работника по вопросам общественного здравоохранения.

Статья 14. Права и обязанности граждан при осуществлении иммунопрофилактики

1. Граждане при осуществлении иммунопрофилактики имеют право:

1) на получение от медицинских работников полной и объективной информации о необходимости профилактических прививок, последствиях отказа от них, возможных ППП;

2) на получение бесплатных профилактических прививок, включенных в Календарь профилактических прививок, в соответствии с ПГГ в государственных организациях здравоохранения;

3) на получение платных профилактических прививок, не включенных в Календарь профилактических прививок, в организациях здравоохранения независимо от форм собственности;

4) в соответствии с ПГГ на получение профилактических прививок по эпидемиологическим показаниям при угрозе возникновения и распространения инфекционных болезней;

5) на бесплатный медицинский осмотр, а при необходимости и медицинское обследование перед профилактическими прививками в государственных организациях здравоохранения;

6) на бесплатное лечение в государственных организациях здравоохранения при возникновении ППП;

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 36 стр.)

ботников в отношении обязательной или рекомендованной вакцинации;

3) в письменной форме подтверждать отказ от профилактических прививок.

5. Отказ от профилактических прививок с указанием последствий оформляется записью в медицинских документах, в том числе в электронном формате, и подписывается лицом, отказавшимся от профилактических прививок и медицинским работником. В случае отказа от подписания такого отказа, осуществляется соответствующая запись об этом в медицинских документах, в том числе в электронном формате, и подписывается медицинским работником.

6. Территориальные подразделения уполномоченного органа по защите детей вносят в установленном порядке на рассмотрение комиссий по делам детей случаи умышленного отказа родителей и лиц, их заменяющих, от профилактических прививок ребенку, предусмотренных Календарем профилактических прививок, для последующего принятия решений по защите ребенка.

7. Родители и лица, их заменяющие, умышленно отказавшиеся от профилактических прививок ребенку, предусмотренных Календарем профилактических прививок, повлекшее наступление вреда здоровью ребенку, несут ответственность в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики.

8. При умышленном отказе родителей и лиц, их заменяющих, от профилактических прививок ребенку, предусмотренных Календарем профилактических прививок, а также в случаях выявления наступления вреда здоровью ребенку в связи с отказом родителей и лиц, их заменяющих, от профилактических прививок ребенку, предусмотренных Календарем профилактических прививок, медицинские работники не несут ответственности.

Статья 15. Права и обязанности лиц в сфере профилактики и борьбы с туберкулезом

1. Лица, заболевшие туберкулезом, имеют право:

1) на получение информации о своих правах и характере имеющегося у них заболевания и применяемых методах лечения;

2) на получение лечения в государственных и муниципальных организациях здравоохранения первичной медико-санитарной и специализированной медицинской помощи в соответствии с ПГГ;

3) при вызове или направлении на консультацию в противотуберкулезные организации – на бесплатный (туда и обратно) проезд за счет средств республиканского и местного бюджетов;

4) при временной утрате трудоспособности вследствие заболевания туберкулезом – на сохранение места работы и занимаемой должности на срок до установления группы инвалидности либо до клинического выздоровления в соответствии с трудовым законодательством;

5) на бесплатные обязательные лабораторно-диагностические исследования в соответствии с ПГГ;

6) на противоэпидемические мероприятия в местах проживания больных туберкулезом в соответствии с настоящим Законом;

7) если являются официальными безработными, на период поиска работы, включая период временной нетрудоспособности, – на пособие по безработице в соответствии с законодательством в сфере содействия занятости населения.

2. Дети, получающие профилактическое лечение, имеют право на обучение по образовательным программам в соответствии с государственными образовательными стандартами в организациях образования независимо от форм собственности.

3. Контактные лица с заболевшим туберкулезом имеют право:

1) на бесплатные обязательные лабораторно-диагностические исследования для выявления лиц, представляющих риск заражения окружающих туберкулезом, а также на медицинское обследование с периодичностью, определяемой уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения;

2) на профилактические мероприятия в местах проживания больных туберкулезом.

4. Лица, заболевшие туберкулезом, обязаны:

1) встать на учет в организациях здравоохранения по месту фактического проживания;

2) выполнять рекомендации медицинского работника по поведению в быту и на производстве;

3) являться в организацию здравоохранения по вызову медицинского работника;

4) оберегать от заражения туберкулезом окружающих его людей, не препятствовать проведению противоэпидемических и профилактических мероприятий, мер по укреплению здоровья в местах фактического проживания;

5) при смене места жительства в десятидневный срок встать на учет в организациях здравоохранения по месту фактического проживания.

5. Контактные лица с заболевшим туберкулезом обязаны:

1) проходить лабораторно-диагностические исследования для выявления лиц, представляющих риск заражения окружающих туберкулезом, а также медицинское обследование с периодичностью, определяемой уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения;

2) проходить профилактическое лечение, определяемое уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения;

3) являться в организацию здравоохранения по вызову медицинского работника.

Статья 16. Права и обязанности физических лиц в сфере профилактики и борьбы с ВИЧ

1. Гражданам Кыргызской Республики, иностранным гражданам и лицам без гражданства, постоянно проживающим или временно пребывающим на территории Кыргызской Республики, предоставляется право:

1) на добровольное, конфиденциальное, анонимное медицинское обследование на ВИЧ в организациях службы общественного здравоохранения независимо от их ведомственной подчиненности и форм собственности;

2) на добровольное и конфиденциальное медицинское обследование на ВИЧ по достижению возраста 14 лет без согласия законных представителей;

3) на получение дотестового и послетестового психосоциального консультирования на государственном или официальном языках, при этом, в случае с иностранным гражданином или лицом без гражданства – при необходимости на ином языке,

в порядке, определяемом уполномоченным органом в сфере здравоохранения;

4) на добровольное, конфиденциальное медицинское наблюдение в связи с ВИЧ в организациях здравоохранения независимо от их ведомственной подчиненности и форм собственности;

5) на участие в профилактических программах и доступ к профилактическим средствам, включая изделия медицинского назначения, и профилактическое лечение;

6) на получение специализированной, квалифицированной медицинской помощи в сфере профилактики, диагностики в связи с ВИЧ;

7) на получение гарантированного минимума достоверной информации о ВИЧ и мерах профилактики.

2. Права и обязанности лиц, живущих с ВИЧ (ЛЖВ):

1) ЛЖВ имеют право на:

а) получение квалифицированной юридической помощи и психосоциального консультирования;

б) реализацию сексуальных и репродуктивных прав;

в) профессиональное образование, переквалификацию и трудовую деятельность по избранной профессии, за исключением работы по специальностям и на должностях, установленных специальным перечнем, утвержденным Кабинетом Министров;

г) равный доступ к услугам здравоохранения;

д) беспрепятственное передвижение внутри страны и выезд за ее пределы;

2) обязанности ЛЖВ:

а) ЛЖВ обязаны предпринимать меры по предотвращению передачи ВИЧ другому лицу, включая передачу ВИЧ от матери ребенку;

б) законные представители несовершеннолетних, недееспособных ЛЖВ обязаны соблюдать противоэпидемические, профилактические мероприятия, обеспечивать соответствующий уход за несовершеннолетними, недееспособными ЛЖВ при получении ими специализированной, квалифицированной медицинской помощи.

3. Привлечение ЛЖВ в качестве объектов для испытаний лекарственных средств, научного исследования или учебного процесса, фотографирования, видео- или киносъемки производится только с их или их законных представителей письменного согласия.

4. ЛЖВ обладают всей полнотой социально-экономических, политических, личных прав и свобод, а также имеют обязанности, закрепленные Конституцией Кыргызской Республики, гражданским, трудовым законодательством и законодательством в сфере социальной защиты и здравоохранения.

Статья 17. Права и обязанности юридических лиц в сфере общественного здравоохранения

1. Юридические лица имеют право:

1) получать информацию о санитарно-эпидемиологической обстановке, состоянии среды обитания и актах, регламентирующих вопросы общественного здравоохранения;

2) вносить предложения по обеспечению санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

3) на возмещение в полном объеме вреда, причиненного их имуществу вследствие нарушения гражданами, другими физическими и юридическими лицами санитарного законодательства, а также вреда при выполнении профилактических мероприятий.

2. Юридические лица обязаны:

1) выполнять требования настоящего Закона, а также нормативных правовых актов по его реализации;

2) обеспечивать безопасность выполняемых работ, продукции и оказываемых услуг для здоровья человека, проводить производственный контроль;

3) представлять в установленном порядке документы, подтверждающие происхождение, качество и безопасность для здоровья человека новых видов продукции и технологии ее производства;

4) своевременно информировать население, органы местного самоуправления, органы и организации общественного здравоохранения об аварийных ситуациях, остановках производства, нарушениях технологических процессов, экстремальных природно-климатических ситуациях, создающих угрозу здоровью населения;

5) обеспечить прохождение медицинских осмотров и гигиеническое обучение работников, деятельности которых связана с производством, хранением, транспортировкой и реализацией пищевых продуктов и питьевой воды, воспитанием и обучением детей, коммунальным и бытовым обслуживанием населения;

6) проводить контроль за соблюдением санитарных норм и правил, проведением профилактических (санитарных) мероприятий при осуществлении своей деятельности.

Глава 4. Гарантии государства в сфере общественного здравоохранения

§ 1. Гарантии государства в сфере иммунопрофилактики

Статья 18. Государственная политика в сфере иммунопрофилактики

1. Государственная политика в сфере иммунопрофилактики направлена на предупреждение, ограничение распространения и ликвидацию инфекционных болезней.

2. В сфере иммунопрофилактики государство гарантирует:

1) доступность для граждан профилактических прививок;

2) бесплатное проведение профилактических прививок, включенных в Календарь профилактических прививок, и профилактических прививок по эпидемическим показаниям в государственных организациях здравоохранения в соответствии с ПГГ;

3) социальную защиту граждан при ПППИ;

4) использование для осуществления иммунопрофилактики сертифицированных в установленном законодательством порядке эффективных вакцин;

5) государственный контроль качества, эффективности и безопасности вакцин;

6) поддержку научных исследований в сфере иммунопрофилактики и разработки новых вакцин;

7) включение в государственные образовательные стандарты подготовки медицинских работников вопросов иммунопрофилактики;

8) совершенствование системы статистического наблюдения;

9) обеспечение единой государственной информационной политики в сфере иммунопрофилактики;

10) развитие международного сотрудничества.

3. Реализацию государственной политики в сфере иммунопрофилактики обеспечивают Кабинет Министров, уполномоченный орган в сфере здравоохранения и органы исполнительной власти на местах.

Статья 19. Социальная защита граждан при возникновении ПППИ

1. При возникновении ПППИ граждане имеют право, согласно заключению экспертной комиссии, на получение государственных пособий по временной нетрудоспособности и других пособий, установленных законодательством Кыргызской Республики.

2. Выплаты пособий по временной нетрудоспособности производятся из средств государственного социального страхования.

§ 2. Гарантии государства в сфере профилактики туберкулеза

Статья 20. Государственная политика по профилактике туберкулеза

1. Государством гарантируется:

1) специфическая иммунопрофилактика туберкулеза;

2) медицинское обследование лиц, имевших контакт с заболевшим туберкулезом;

3) консультативно-диагностическая помощь в амбулаторных и стационарных условиях в организациях здравоохранения независимо от форм собственности;

4) профилактическое лечение;

5) предоставление информации о состоянии здоровья лица, заболевшего туберкулезом;

6) профессиональная подготовка и повышение квалификации лиц, получивших инвалидность вследствие заболевания туберкулезом, в соответствии с законодательством в сфере защиты прав и гарантii лиц с ограниченными возможностями здоровья;

7) трудоустройство лиц, получивших инвалидность вследствие заболевания туберкулезом, в организации посредством квотирования рабочих мест для лиц с ограниченными возможностями здоровья в соответствии с законодательством в сфере защиты прав и гарантii лиц с ограниченными возможностями здоровья;

8) право на обучение по образовательным программам в соответствии с государственными образовательными стандартами детям, заболевшим туберкулезом, находящимся в организациях здравоохранения, реабилитационных центрах или по состоянию здоровья в домашних условиях.

2. Профилактическая противотуберкулезная помощь обеспечивается организациями здравоохранения, оказывающими первичную медико-санитарную, стационарную противотуберкулезную помощь в соответствии с ПГГ, также организациями здравоохранения независимо от форм собственности посредством:

1) проведения специфической иммунопрофилактики туберкулеза согласно Календарю профилактических прививок;

2) медицинского обследования лиц, имевших контакт с лицом, заболевшим туберкулезом;

3) консультативно-диагностической помощи лицам, заболевшим туберкулезом, в амбулаторных и стационарных условиях организаций здравоохранения независимо от форм собственности;

4) профилактического лечения и предоставления лицам, заболевшим туберкулезом, бесплатной лекарственной помощи в соответствии с ПГГ;

5) предоставления диагностических услуг лицам с предполагаемым туберкулезом.

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 37 стр.)

7) бесплатное медицинское обследование на ВИЧ среди ключевых, целевых и уязвимых групп населения, определенных Кабинетом Министров;

8) конфиденциальность информации о факте медицинского обследования и освидетельствования на ВИЧ и его результатах;

9) обеспечение доступа ко всем видам профилактического лечения ЛЖВ в организациях здравоохранения бесплатно и на льготных условиях в соответствии с ПГГ;

10) социальная защита ЛЖВ и ЛПВ в соответствии с законодательством в сфере социальной защиты и здравоохранения;

11) выплата в установленном порядке денежной компенсации лицам, достигшим 18 лет, а также законным представителям детей, инфицированных ВИЧ, при оказании медицинской помощи в государственных или муниципальных организациях здравоохранения;

12) обеспечение безопасности условий труда, средствами индивидуальной защиты медицинского персонала и других специалистов, имеющих риск заражения ВИЧ;

13) подготовка специалистов для реализации мер по вопросам ВИЧ;

14) развитие научных исследований по проблемам ВИЧ;

15) содействие общественной и благотворительной деятельности, направленной на решение вопросов ВИЧ;

16) развитие международного сотрудничества, регулярный обмен информацией и опытом в рамках международных программ по ВИЧ;

17) анонимность при получении услуг по укреплению здоровья и профилактике ВИЧ через государственный социальный заказ в соответствии с законодательством Кыргызской Республики;

18) обеспечение прозрачности реализуемых мероприятий по ВИЧ;

19) лицам, не достигшим возраста 18 лет на день заражения ВИЧ, в связи с оказанием медицинской помощи в государственных или муниципальных организациях здравоохранения предоставляются образовательные гранты (квоты приема), выделяемые для приема в образовательные организации начального, среднего и высшего профессионального образования.

2. В осуществлении мер по вопросам ВИЧ, включая участие в государственных, целевых и региональных программах по вопросам ВИЧ, могут принимать участие организации независимо от форм собственности, включая международные, а также частные лица и иностранные граждане на основании заключенных в установленном порядке договоров.

3. Не допускается ЛЖВ:

1) отказ в заключении либо прекращение трудового договора в связи с ВИЧ, кроме отдельных видов профессиональной деятельности, установленных перечнем, утверждаемым Кабинетом Министров.

2) отказ в получении услуг в образовательных организациях и организациях здравоохранения независимо от форм собственности.

Статья 24. Социальная защита детей, живущих с ВИЧ

1. Дети в возрасте до 18 лет, которым установлен диагноз ВИЧ, признаются детьми с ограниченными возможностями здоровья.

2. Детям с ВИЧ устанавливается государственное пособие с момента регистрации, а детям, рожденным от матерей, живущих с ВИЧ, – с момента рождения до достижения 18 месяцев в установленном законодательством Кыргызской Республики.

3. Дети, рожденные от матерей, живущих с ВИЧ, обеспечиваются заменителями грудного молока до достижения возраста одного года за счет средств республиканского и местного бюджетов.

4. Лица старше 18 лет, живущие с ВИЧ, проходят обследование в медико-социальной экспертной комиссии на общих основаниях.

5. Дети, живущие с ВИЧ, находящиеся в организациях здравоохранения независимо от форм собственности, реабилитационных центрах или по состоянию здоровья в домашних условиях, имеют право на обучение по образовательным программам средней образовательной школы и начального профессионального образования в соответствии с установленными образовательными стандартами и программами.

6. Не допускается отказ в приеме в организации образования независимо от форм собственности и санаторно-оздоровительные учреждения детей, живущих с ВИЧ.

Статья 25. Социальная защита ЛЖВ и ЛПВ

1. Лицам, достигшим возраста 18 лет, а также родителям (лицам, заменяющим родителей) детей, не достигших возраста 18 лет на день заражения ВИЧ, в случае заражения ВИЧ при оказании медицинской помощи в государственных или муниципальных организациях здравоохранения выплачивается единовременная денежная компенсация. Порядок выплаты единовременной денежной компенсации определяется Кабинетом Министров. Размер единовременной денежной компенсации не может быть ниже 1000 расчетных показателей.

2. ЛЖВ, которым установлена инвалидность, назначается пенсия по инвалидности, а при отсутствии права на пенсионное обеспечение – социальное пособие в соответствии с законодательством в сфере социальной защиты.

3. Одни из родителей ЛЖВ в возрасте до 14 лет либо лицо, осуществляющее фактический уход за ними, имеют право на совместное пребывание в стационарах с выплатой пособия по временной нетрудоспособности в порядке, установленном трудовым законодательством, законодательством в сфере социальной защиты.

Статья 26. Отнесение ВИЧ к профессиональным заболеваниям

1. Инфицирование ВИЧ медицинских, фармацевтических, социальных или других работников при исполнении ими служебных обязанностей относится к категории профессиональных заболеваний.

2. Указанным работникам предоставляются льготы и выплачивается государственное единовременное пособие в размерах и порядке, установленных законодательством Кыргызской Республики.

3. Организации здравоохранения независимо от форм собственности обязаны обеспечивать медицинских работников необходимыми средствами защиты при оказании медицинских ус-

луг и систематическое их обследование с целью выявления инфицирования ВИЧ.

4. Работодатели, независимо от форм собственности, обязаны обеспечивать своих работников информацией о ВИЧ и мерами защиты на рабочем месте при необходимости.

Статья 27. Льготы в области труда

Работникам, занятым оказанием медицинской, социальной и другой помощи ЛЖВ, лабораторной диагностикой ВИЧ, проведением научных исследований с использованием инфицированного материала, производством биологических препаратов для диагностики, а также лечением и профилактикой устанавливается доплата к заработной плате, предоставляется право на ежегодный дополнительный отпуск в соответствии с Перечнем производств, работ, профессий и должностей, утверждаемым Кабинетом Министров.

Глава 5. Укрепление здоровья населения, профилактика инфекционных и неинфекционных заболеваний

§1. Укрепление здоровья населения и проведение профилактики заболеваний

Статья 28. Здоровый образ жизни

1. Формирование и поддержка стремления людей, местных сообществ к позитивным изменениям образа жизни, создание благоприятной среды, способствующей сохранению, укреплению здоровья и снижению воздействия факторов риска, включают:

1) создание мотиваций, условий соблюдения здорового образа жизни, выработку соответствующих умений и навыков, развитие физической культуры и спорта;

2) внедрение в систему образования программ по укреплению здоровья и развитию навыков здорового образа жизни;

3) участие в реализации программ по укреплению здоровья населения;

4) укрепление психического здоровья и изменение стигматизирующего отношения общества к психическому здоровью и больным с психическими расстройствами.

2. Мероприятия по внедрению здорового образа жизни и укреплению здоровья осуществляются физическими и юридическими лицами независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности, координируются службой общественно-го здравоохранения.

3. Профилактические и оздоровительные мероприятия проводятся в отношении всех групп населения на протяжении всей жизни и учитывают половозрастные, психологические и социальные аспекты.

Статья 29. Социальная мобилизация и информационное обеспечение

Социальная мобилизация по вопросам охраны и укрепления здоровья населения проводится с целью увеличения информированности и привития знаний в вопросах здорового образа жизни и сокращения факторов риска инфекционных и неинфекционных заболеваний среди населения Кыргызской Республики.

Статья 30. Участие местных сообществ, общественных организаций в охране и укреплении здоровья населения

Местные сообщества, организации в сфере общественного здравоохранения независимо от форм собственности, медицинские, ветеринарные, фармацевтические, профессиональные союзы, экологические и другие общественные объединения в соответствии с их уставами и иными учредительными документами могут принимать участие в решении вопросов охраны, укрепления здоровья населения и безопасной среды обитания.

Статья 31. Взаимодействие со средствами массовой информации

Теле- и радиокомпании, печатные и электронные издательства освещают проблемы охраны и укрепления здоровья на основе договоров и предоставляют эфирное время для размещения социальных программ, роликов и различных материалов в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 32. Скрининговые исследования

1. Скрининговые исследования проводятся среди ключевых и целевых групп населения с целью выявления заболеваний на ранних стадиях и предупреждения развития заболеваний, факторов риска, способствующих возникновению заболеваний, формирования и укрепления здоровья населения.

2. Целевые и ключевые группы лиц, подлежащих скрининговым исследованиям, должны проходить скрининговые исследования в порядке, объеме и с периодичностью проведения данных исследований, определяемых Кабинетом Министров.

3. Результаты проведенных скрининговых исследований вводятся организациями здравоохранения независимо от форм собственности, осуществляющими данные исследования, в цифровой паспорт здоровья и медицинскую информационную систему.

4. Работодатели создают условия для прохождения скрининговых исследований лицам, подлежащим данным осмотрам, в рамках ПГГ и/или дополнительных мер поддержки работников, а также беспрепятственно отпускают работников для их прохождения в период рабочего времени с сохранением места работы (должности), средней заработной платы в соответствии с трудовым законодательством.

5. Своевременность и качество скрининговых исследований контролируются уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

Статья 33. Динамическое наблюдение

1. Динамическое наблюдение осуществляется за пациентами с хроническими заболеваниями на уровне первичной медико-санитарной помощи в рамках ПГГ в порядке, определяемом уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

2. Перечень хронических заболеваний, подлежащих динамическому наблюдению, утверждается уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

3. Медицинские, фармацевтические и другие работники, осуществляющие свою деятельность в организациях здравоохранения, работа в которых сопряжена с вредными условиями и возможностью нанесения ущерба здоровью работников, имеют право на динамическое наблюдение за счет средств указанной организации.

Статья 34. Профилактика заболеваний в системе образования

1. Профилактика заболеваний в системе образования направлена на укрепление здоровья детей и молодежи, охрану их здоровья и динамическое наблюдение за состоянием здоровья детей и молодежи, проведение иных профилактических мероприятий среди них.

2. Мероприятия по охране здоровья и профилактике заболеваний детей и молодежи включают в себя:

1) проведение скрининговых исследований, обязательных профилактических медицинских осмотров непосредственно в организациях образования независимо от форм собственности и у физических лиц (индивидуальных предпринимателей), предоставляющих образовательные услуги, в том числе с привлечением выездных бригад специалистов;

2) организацию оздоровительных мероприятий в учебный период и во время каникул;

3) внедрение в организациях образования и у физических лиц (индивидуальных предпринимателей), предоставляющих образовательные услуги, здоровьесберегающих технологий, направленных на укрепление здоровья, формирование здорового образа жизни, профилактику заболеваний, внедрение и соблюдение принципов здорового питания, охрану репродуктивного здоровья;

4) охрану психического здоровья, профилактику суициального поведения и зависимостей, вызванных потреблением табачных изделий, немедицинским употреблением психоактивных веществ, а также патологическим влечением к азартным играм;

5) направление детей и молодежи на углубленное медицинское обследование по результатам профилактических осмотров;

6) вакцинацию согласно Календарю профилактических прививок;

7) организацию и проведение обучающих семинаров, тренингов и лекций по профилактике заболеваний, пропаганде и формированию здорового образа жизни среди детей и молодежи;

8) вовлечение родителей и работников организаций образования независимо от форм собственности и у физических лиц (индивидуальных предпринимателей), предоставляющих образовательные услуги, в охрану здоровья детей и молодежи с проведением образовательных и информационно-разъяснительных программ и мероприятий;

9) соблюдение требований санитарных правил и инфекционного контроля;

10) оказание первой помощи при неотложных состояниях до прибытия медицинских работников, оказывающих скорую медицинскую помощь.

3. Организация профилактической медицинской помощи осуществляется в рамках ПГГ организациями здравоохранения, оказывающими первичную медико-санитарную помощь, на территории обслуживания которых находятся организации образования и физические лица (индивидуальные предприниматели), предоставляющие образовательные услуги.

4. Организация деятельности профилактической медицинской помощи осуществляется местными государственными администрациями и органами местного самоуправления совместно с территориальными подразделениями уполномоченного государственного органа в сфере образования и государственными организациями общественного здравоохранения в порядке, определяемом уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

§2. Иммунопрофилактика

Статья 35. Организационные основы деятельности в сфере иммунопрофилактики

1. Иммунопрофилактика в Кыргызской Республике осуществляется организациями здравоохранения, включая государственные организации общественного здравоохранения.

2. В системах уполномоченных государственных органов в сфере обороны, пограничной службы, национальной безопасности, внутренних дел, исполнения наказаний, предотвращения чрезвычайных ситуаций и других воинских формированиях иммунопрофилактика осуществляется ведомственной медицинской службой.

Статья 36. Календарь профилактических прививок

Календарь профилактических прививок включает в себя плановые профилактические прививки против управляемых инфекций. Плановые профилактические прививки проводятся всем гражданам Кыргызской Республики в сроки, установленные Календарем профилактических прививок.

Статья 37. Профилактические прививки по эпидемическим показаниям

1. Профилактические прививки по эпидемическим показаниям проводятся гражданам при угрозе возникновения и распространения инфекционных болезней.

2. Решения о проведении профилактических прививок по эпидемическим показаниям принимают Главный государственный санитарный врач Кыргызской Республики, главные государственные санитарные врачи областей, городов и районов, а в Вооруженных Силах Кыргызской Республики, в организациях уполномоченных государственных органов в сфере внутренних дел, исполнения наказаний, национальной безопасности, предотвращения чрезвычайных ситуаций – руководители соответствующих медико-санитарных служб.

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 38 стр.)

4. Профилактические прививки проводятся гражданам, не имеющим медицинских противопоказаний.

5. Сроки, порядок, регистрация и требования к проведению профилактических прививок, а также формы медицинских документов и сертификата профилактических прививок определяются уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

Статья 39. Требования к вакцинации

1. Для иммунопрофилактики используются зарегистрированные в соответствии с законодательством Кыргызской Республики отечественные и зарубежные вакцины.

2. Вакцины, используемые для иммунопрофилактики, подлежат обязательной сертификации.

3. Запрашивается реализация вакцин, предназначенных для иммунопрофилактики, аптечными организациями.

Статья 40. Хранение и транспортировка вакцин

1. Хранение и транспортировка вакцин осуществляются в соответствии с требованиями санитарных правил.

2. Контроль за хранением и транспортировкой вакцин осуществляют государственные организации общественного здравоохранения.

Статья 41. Государственный контроль вакцин

Государственный контроль качества, эффективности и безопасности вакцин, используемых для иммунопрофилактики, осуществляется государственный орган, уполномоченный Кабинетом Министров на осуществление контроля вакцин.

Статья 42. Обеспечение вакцинацией

1. Обеспечение организаций здравоохранения вакцинами для проведения профилактических прививок, включенных в Календарь плановых профилактических прививок и профилактических прививок по эпидемическим показаниям, осуществляется уполномоченный государственный орган в сфере здравоохранения через государственную организацию общественного здравоохранения.

2. Для своевременного обеспечения вакцинами и проведения профилактических прививок, включенных в Календарь плановых профилактических прививок и профилактических прививок по эпидемическим показаниям, формируется государственный резервный запас вакцин в объеме не менее 6 месяцев от годовой потребности в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

Статья 43. Государственное статистическое наблюдение в сфере иммунопрофилактики

1. Сведения о профилактических прививках, ПППИ, случаях отказа от профилактических прививок подлежат государственному статистическому учету.

2. Сведения о профилактических прививках, ПППИ, случаях отказа от профилактических прививок подлежат регистрации в медицинских документах и сертификатах профилактических прививок.

§3. Профилактика неинфекционных заболеваний**Статья 44. Профилактика неинфекционных заболеваний и травм**

Профилактика неинфекционных заболеваний и травм среди населения обеспечивается посредством:

1) профилактики поведенческих факторов риска для здоровья и возникновения заболеваний и повышения информированности населения путем пропаганды здорового образа жизни и здорового питания, а также информирования населения через средства массовой информации с внедрением обучающих программ по вопросам профилактики заболеваний;

2) проведения мониторинга и анализа специалистами первичной медико-санитарной помощи и общественного здравоохранения состояния неинфекционной заболеваемости, травматизма среди населения, факторов риска для здоровья и возникновения заболеваний с разработкой рекомендаций по их снижению;

3) проведения скоординированных многосекторальных мероприятий по охране и укреплению здоровья населения;

4) разработки и реализации государственных, национальных, целевых и других программ по профилактике неинфекционных заболеваний, несчастных случаев и травм;

5) выявления лиц с хроническими неинфекционными заболеваниями путем проведения скрининговых исследований, мотивации раннего обращения, профилактических медицинских осмотров населения, включая обязательные;

6) динамического наблюдения и своевременного оздоровления лиц с хроническими заболеваниями, включая амбулаторное лекарственное обеспечение отдельных категорий граждан Кыргызской Республики в соответствии с ПГГ;

7) осуществления эпидемиологического надзора за распространением на территории Кыргызской Республики неинфекционных заболеваний и системы реагирования на рост показателей заболеваемости, инвалидности и смертности в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

Статья 45. Профилактика зависимости от психоактивных веществ

1. Профилактика расстройств, вызванных употреблением психоактивных веществ, и их последствий включает:

1) формирование жизненных навыков, способствующих сохранению и укреплению здоровья, стремлению к достижению социального благополучия;

2) создание научно-обоснованных методов и подходов к информированию о негативных последствиях употребления психоактивных веществ;

3) организацию системы поддержки молодежи в кризисных ситуациях;

4) обеспечение доступа к профилактическим программам, включая программы по снижению вреда, направленные на уменьшение негативных последствий среди лиц с расстройствами, вызванными употреблением психоактивных веществ;

5) повышение информированности и привитие знаний о вреде психоактивных веществ, а также медико-социально-правовых аспектах их употребления;

6) запрещение рекламы наркотических средств, психоактивных веществ и их аналогов, в том числе информации о способах, методах разработки, изготовления и использования, местах их приобретения, производства и распространения;

7) проведение гражданам профилактических прививок по эпидемическим показаниям против вирусных гепатитов, передающихся через кровь, в порядке, определяемом Кабинетом Министров;

8) повышение информированности по вопросам профилактики ВИЧ, вирусных гепатитов, передающихся через кровь.

2. Профилактика и психосоциальная помощь лицам с расстройствами, вызванными употреблением психоактивных веществ, и их последствиями, обеспечиваются:

1) организациями здравоохранения независимо от форм собственности;

2) медико-санитарными службами уголовно-исполнительной системы;

3) некоммерческими организациями.

Статья 46. Профилактика онкологических новообразований

Профилактика онкологических новообразований осуществляется путем:

1) проведения обязательных профилактических медицинских осмотров при поступлении на работу, связанную с риском для здоровья;

2) осуществления своевременного динамического наблюдения за детьми и лицами из целевой группы взрослого населения для исключения симптомов, вызывающих подозрение на онкологическую патологию (онкологическая настороженность);

3) проведения санитарно-просветительной работы среди населения о факторах риска возникновения онкозаболеваний;

4) своевременного лечения заболеваний, которые могут осложнять развитие онкологических новообразований;

5) проведения ранней диагностики и скрининговых исследований распространенных видов рака;

6) проведения профилактической вакцинации.

Статья 47. Профилактика сахарного диабета

1. Объектами первичной профилактики сахарного диабета являются все граждане Кыргызской Республики, имеющие факторы риска сахарного диабета.

2. Профилактика сахарного диабета среди населения обеспечивается посредством:

1) проведения ранней диагностики и скрининговых исследований в порядке, определяемом Кабинетом Министров;

2) проведения обязательных профилактических медицинских осмотров среди целевых групп населения;

3) осуществления своевременного динамического наблюдения за детьми и лицами из целевой группы взрослого населения для исключения симптомов, вызывающих подозрение на сахарный диабет;

4) проведения санитарно-просветительной, информационно-разъяснительной работы среди населения о факторах риска и профилактике сахарного диабета, здоровом питании, укреплении здоровья.

Статья 48. Профилактика сердечно-сосудистых заболеваний

1. Профилактика сердечно-сосудистых заболеваний осуществляется с целью предотвращения возникновения и распространения сердечно-сосудистых заболеваний и обеспечения раннего их выявления, создания условий для формирования здорового образа жизни и защиты от негативного воздействия окружающей среды, стимулирования здорового образа жизни, снижения влияния факторов риска на возникновение сердечно-сосудистых заболеваний.

2. Профилактика сердечно-сосудистых заболеваний осуществляется путем:

1) проведения санитарно-просветительной, информационно-разъяснительной работы среди населения о факторах риска и профилактике сердечно-сосудистых заболеваний, о мерах по формированию здорового образа жизни и защите от негативного воздействия окружающей среды, снижению влияния факторов риска на возникновение сердечно-сосудистых заболеваний;

2) создания и развития инженерной, коммунальной и телекоммуникационной инфраструктуры для формирования здорового образа жизни, укрепления здоровья населения и защиты от негативного воздействия окружающей среды, снижения влияния факторов риска на возникновение сердечно-сосудистых заболеваний среди населения;

3) динамического наблюдения за пациентами с сердечно-сосудистыми заболеваниями на уровне первичной медико-санитарной помощи в рамках ПГГ в порядке, определяемом уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения;

4) проведения ранней диагностики и скрининговых исследований;

5) проведения обязательных профилактических медицинских осмотров среди целевых групп населения;

6) усиления взаимодействия между государственными органами, органами местного самоуправления, организациями здравоохранения, образовательными учреждениями, гражданским обществом, средствами массовой информации по вопросам содействия развитию здорового образа жизни и минимизации факторов риска сердечно-сосудистых заболеваний среди населения.

§ 4. Профилактика туберкулеза**Статья 49. Противотуберкулезные мероприятия и принципы их проведения**

1. Противотуберкулезные мероприятия в Кыргызской Республике (санитарно-оздоровительные, противоэпидемические, профилактические, диагностические) проводятся на основании и в порядке, установленном настоящим Законом, законодательством в сфере здравоохранения и вступившими в силу в установленном законодательством порядке международными договорами, участникой которых является Кыргызская Республика.

2. Профилактика туберкулеза осуществляется на принципах бесплатности, общедоступности и равных возможностей для всех граждан и лиц без гражданства, проживающих на территории Кыргызской Республики.

3. Профилактика туберкулеза включает:

1) противотуберкулезную вакцинацию новорожденных, которая является обязательной и проводится в сроки, установленные Календарем профилактических прививок в соответствии с настоящим Законом;

2) профилактическое лечение, проводимое в соответствии с ПГГ;

3) медицинское обследование лиц, имевших контакт с заболевшим туберкулезом;

4) диагностику туберкулеза, проводимую лицам из групп риска.

4. Лица, представляющие опасность распространения туберкулеза, не допускаются к работам, перечень которых утверждается Кабинетом Министров. Запрещается допуск лиц, не прошедших медицинского обследования, к работе, входящей в указанный перечень.

5. Лица, имевшие контакт с заболевшим туберкулезом, и/или лица из группы риска проходят обязательное медицинское обследование с целью диагностики туберкулеза, определяемое уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

6. Для выявления лиц, представляющих риск инфицирования окружающих туберкулезом, осуществляются бесплатные обязательные лабораторные исследования, а также медицинское обследование на наличие микобактерий туберкулеза, с периодичностью, определяемой уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

7. Иностранным гражданам, обращающимся за медицинской услугой в организации здравоохранения Кыргызской Республики, медицинское обследование с целью диагностики туберкулеза проводится в соответствии с законодательством в области здравоохранения и вступившими в силу в установленном законодательством порядке международными договорами, участникой которых является Кыргызская Республика.

Статья 50. Регистрация и учет

1. Все индексные случаи туберкулеза подлежат обязательной государственной регистрации и учету на основе цифровых технологий в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

2. Работники медицинских служб органов внутренних дел и уголовно-исполнительной системы Кыргызской Республики обязаны информировать государственные организации здравоохранения и органы санитарно-эпидемиологического надзора о месте фактического проживания лиц, содержащихся в следственных изоляторах или находящихся в местах лишения свободы:

1) о каждом впервые выявленном случае заболевания туберкулезом;

2) о лицах, заболевших туберкулезом, освобождающихся из уголовно-исполнительной системы;

3) о случаях смерти лиц от туберкулеза.

3. Администрация уголовно-исполнительной системы в справках об освобождении обязана делать отметку о наличии туберкулеза у лиц, отбывавших наказание.

§ 5. Профилактика ВИЧ**Статья 51. Виды и порядок проведения медицинского обследования и освидетельствования на ВИЧ, вирусные гепатиты, передающиеся через кровь**

1. В Кыргызской Республике предусматриваются добровольное, обязательное медицинские обследования, порядок проведения которых утверждается уполномоченным органом в сфере здравоохранения.

2. Добровольное медицинское обследование проводится анонимно и конфиденциально на основе информированного, осознанного, устного согласия обследуемого лица или его законного представителя.

3. Обязательное медицинское обследование проводится конфиденциально. Обязательному медицинскому обследованию на ВИЧ подлежат:

1) доноры крови, биологических жидкостей, органов и тканей;

2) лица, профессиональная деятельность которых предусматривает обязательное прохождение медицинского обследования на ВИЧ. Перечень специальностей и должностей, подлежащих обязательному медицинскому обследованию, определяется Кабинетом Министров;

3) иностранные граждане и лица без гражданства в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

4. Работодатели не имеют права требовать от работников предоставления официального медицинского заключения обследования на ВИЧ, если это не предусмотрено законодательством Кыргызской Республики.

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 39 стр.)

ти в порядке, определяемом уполномоченным органом в сфере здравоохранения.

12. Сведения о заболевании или результатах медицинского освидетельствования ЛЖВ составляют врачебную тайну, охраняемую законодательством Кыргызской Республики.

13. Обязательному медицинскому обследованию на вирусные гепатиты, передающиеся через кровь, подлежат:

1) доноры крови, биологических жидкостей, органов и тканей;

2) лица, профессиональная деятельность которых предусматривает обязательное прохождение медицинского обследования на вирусные гепатиты, передающиеся через кровь. Перечень специальностей и должностей, подлежащих обязательному медицинскому обследованию, определяется Кабинетом Министров;

3) иностранные граждане и лица без гражданства.

Статья 52. Принудительное освидетельствование на ВИЧ

1. Принудительное освидетельствование на ВИЧ проводится конфиденциально, без согласия лица, на основании ходатайства следователя по уголовному делу, по решению суда.

2. Принудительное освидетельствование на ВИЧ проводится в государственных организациях здравоохранения в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

3. Факт прохождения и результаты принудительного освидетельствования носят конфиденциальный характер, охраняемый в соответствии с законодательством.

Статья 53. Регистрация и учет

1. Все случаи ВИЧ подлежат обязательной государственной регистрации и учету на основе цифровых технологий в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

2. Работники медицинских служб органов внутренних дел и уголовно-исполнительной системы Кыргызской Республики обязаны информировать государственные организации здравоохранения и органы санитарно-эпидемиологического надзора по месту фактического проживания лиц, содержащихся в следственных изоляторах или находящихся в местах лишения свободы:

1) каждом выявленном случае ВИЧ;

2) ЛЖВ, освобождающихся из уголовно-исправительной системы;

3) случаях смерти ЛЖВ.

§ 6. Проведение ветеринарно-санитарных и противоэпизоотических мероприятий

Статья 54. Ветеринарно-санитарные и противоэпизоотические мероприятия против болезней, передающихся человеку от животных

1. Ветеринарно-санитарные меры и противоэпизоотические мероприятия против болезней, передающихся человеку от животных, осуществляются в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в области ветеринарии.

2. В населенном пункте органами местного самоуправления оборудуется специальное место для уничтожения/утилизации трупов животных, павших от особо опасных болезней, а также туш и других продуктов убоя в соответствии с ветеринарно-санитарными требованиями.

3. Владельцы животных и объектов ветеринарного надзора и контроля за нарушение ветеринарно-санитарных требований, норм и правил несут ответственность в соответствии с законодательством о правонарушениях и уголовным законодательством Кыргызской Республики.

Глава 6. Государственный надзор в сфере общественного здравоохранения

Статья 55. Государственный надзор в сфере общественного здравоохранения

Государственный надзор в сфере общественного здравоохранения включает в себя:

1) контроль за выполнением законодательства в сфере общественного здравоохранения, санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий, предписаний и постановлений должностных лиц, осуществляющих государственный санитарно-эпидемиологический надзор;

2) санитарно-карантинный контроль в пунктах пропуска через Государственную границу Кыргызской Республики;

3) меры пресечения нарушений в сфере обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения, выдачу предписаний и вынесение постановления о фактах нарушения законодательства в сфере общественного здравоохранения, а также привлечение к ответственности лиц, их совершивших;

4) контроль за состоянием здоровья населения, среди обитания, санитарно-эпидемиологической обстановкой;

5) проведение санитарно-эпидемиологических расследований, направленных на установление причин и выявление условий возникновения и распространения инфекционных заболеваний и массовых инфекционных заболеваний (отравлений);

6) разработку предложений о проведении санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий;

7) статистическое наблюдение в сфере обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения на государственном уровне, государственный учет инфекционных заболеваний, профессиональных заболеваний, неинфекционных заболеваний, массовых отравлений в связи с вредным воздействием факторов среди обитания в целях формирования государственных информационных ресурсов.

Статья 56. Безопасность продукции промышленного и бытового назначения и технологии ее производства

Продукция промышленного и бытового назначения при производстве, транспортировке, хранении, применении и утилизации не должна оказывать вредное воздействие на человека и среду обитания. Реализация продукции промышленного и бытового назначения населению допускается при наличии документации, подтверждающей ее безопасность для здоровья человека, в соответствии с техническими регламентами и нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.

Статья 57. Безопасность пищевых продуктов и питания населения

1. Производство, хранение, транспортировка, реализация и ввоз пищевых продуктов, пищевых добавок, продовольственного сырья и контактирующих с ними материалов и изделий на территории Кыргызской Республики не должны оказывать вредное воздействие на здоровье человека и должны соответствовать техническим регламентам и нормативным правовым актам Кыргызской Республики.

2. Организация физическими и юридическими лицами независимо от форм собственности общественного питания должна быть безопасной для здоровья людей и соответствовать техническим регламентам и нормативным правовым актам Кыргызской Республики.

3. При организации питания в дошкольных и других организациях образования, лечебно-профилактических, оздоровительных организациях, а также организациях социальной защиты, установлении норм пищевого довольствия для военнослужащих, а также при установлении норм питания для лиц, находящихся в следственных изоляторах или отбывающих наказание в исправительных учреждениях, обязательно соблюдать научно-обоснованные, рекомендованные физиологические нормы питания человека, разработанные и утвержденные для данного контингента.

Статья 58. Безопасность питьевой воды и водных объектов

1. Питьевая вода должна быть безопасной и соответствовать техническим регламентам и нормативным правовым актам Кыргызской Республики.

2. Водные объекты должны быть безопасными в эпидемиологическом, радиационном и физико-химическом отношении и соответствовать техническим регламентам и нормативным правовым актам Кыргызской Республики.

Статья 59. Требования к веществам и факторам, потенциально опасным для здоровья человека

1. Потенциально опасные для здоровья человека физические, химические, биологические вещества, сырье и материалы, содержащие радиоактивные вещества, а также источники ионизирующего излучения допускаются к производству, транспортировке, закупке, хранению, реализации и использованию в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Порядок работы и обращения с ртутьсодержащими медицинскими изделиями определяется Кабинетом Министров.

Статья 60. Безопасность воздушной среды

1. Воздушная среда рабочей зоны производственных помещений и промышленных площадок, жилых и общественных зданий, в местах постоянного или временного пребывания человека не должна оказывать вредное воздействие на человека и должна соответствовать техническим регламентам и нормативным правовым актам Кыргызской Республики.

2. Меры по предотвращению и снижению загрязнения атмосферного воздуха населенных мест, воздуха в местах постоянного или временного пребывания человека осуществляются органами местного самоуправления, физическими и юридическими лицами в соответствии с предоставленными полномочиями согласно законодательству Кыргызской Республики.

Статья 61. Безопасность почвы, сбор и утилизация отходов

1. Почва населенных пунктов, промышленных площадок и сельскохозяйственных угодий не должна оказывать неблагоприятное воздействие на здоровье человека и окружающую среду и должна соответствовать техническим регламентам и нормативным правовым актам Кыргызской Республики.

2. Содержание территорий населенных пунктов, курортов и рекреационных зон, а также сбор, транспортировка и утилизация отходов производства и потребления регулируются соответствующим законодательством Кыргызской Республики.

3. Порядок обращения с медицинскими отходами определяется Кабинетом Министров.

Статья 62. Безопасность эксплуатации производственных, общественных, жилых помещений, зданий, сооружений, оборудования и транспорта

При эксплуатации производственных, общественных, жилых помещений, зданий, сооружений, оборудования и транспорта должны обеспечиваться безопасные для человека условия труда, быта и отдыха в соответствии с техническими регламентами и нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.

Статья 63. Безопасность условий труда

1. Санитарно-техническое и гигиеническое состояние производственных помещений, оснащение рабочих мест, организация трудового процесса не должны оказывать вредное воздействие на здоровье человека и должны соответствовать трудовому законодательству и нормативным правовым актам в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения, утвержденным Кабинетом Министров.

2. Обеспечение безопасных условий труда при работе с источниками ионизирующего излучения, физических, химических и биологических факторов возлагается на работодателя в организациях независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 64. Безопасность условий в образовательных организациях

1. Дошкольные и другие образовательные организации независимо от организационно-правовых форм и физических лица (индивидуальные предприниматели), предоставляющие образовательные услуги, должны обеспечивать безопасные условия пребывания, обучения детей, а также организацию их питания в соответствии с минимальными санитарными требованиями по безопасности условий пребывания детей при организации услуг дошкольного образования, предоставляемых в жилых помещениях индивидуальными предпринимателями, требованиями нормативных правовых актов Кыргызской Республики в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения.

2. Ответственность за обеспечение безопасных условий пребывания, обучения и организацию питания детей возлагается на уполномоченный государственный орган в сфере образования.

Статья 65. Обязательные профилактические медицинские осмотры

1. В целях предупреждения возникновения и распространения инфекционных и профессиональных заболеваний работники, деятельность которых связана с производством, хранением, транспортировкой и реализацией пищевых продуктов и питьевой воды, воспитанием и обучением детей, коммунальным и бытовым обслуживанием населения, и занятые на работах с вредными для здоровья условиями труда обязаны проходить предварительные (при поступлении на работу) и периодические профилактические обязательные медицинские осмотры в соответствии с порядком, утвержденным Кабинетом Министров.

2. Перечень профессий, подлежащих обязательным профилактическим медицинским осмотрам, объемы обследований и порядок проведения обязательных медицинских осмотров, учет, ведение отчетности устанавливаются Кабинетом Министров.

3. Ответственность за своевременное прохождение обязательных медицинских осмотров работников и допуск их к работе возлагается на работодателей. Обязательные медицинские осмотры проводятся за счет средств работодателя или по соглашению сторон. Работодатели создают условия для прохождения работниками медицинских осмотров, а также обязаны беспрепятственно отпускать работников для их прохождения в период рабочего времени с сохранением места работы (должности), заработной платы.

4. Регулярные обязательные профилактические медицинские осмотры детей и целевых групп взрослого населения включают в себя комплекс медицинских и иных мероприятий, направленных на предупреждение возникновения заболеваний и их раннюю диагностику, с последующим динамическим наблюдением и оздоровлением. Регулярные обязательные профилактические медицинские осмотры детей и ключевых, целевых групп взрослого населения проводятся в порядке, установленном Кабинетом Министров. Целевые и ключевые группы взрослого населения, подлежащие обязательным профилактическим медицинским осмотрам, а также порядок и периодичность их проведения, объем лабораторных и функциональных исследований, медицинские противопоказания определяются Кабинетом Министров.

5. Своевременность, качество проведения и прохождения обязательных профилактических медицинских осмотров контролируются Главным государственным санитарным врачом Кыргызской Республики.

Статья 66. Обеспечение безопасности здоровья населения с учетом ММСП

1. Порядок применения ММСП определяется Кабинетом Министров.

2. Координация деятельности государственных органов и органов местного самоуправления по вопросам применения ММСП осуществляется Национальным координатором в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

Статья 67. Организация противоэпидемических мероприятий

Предупреждение возникновения и распространения инфекционных болезней обеспечивается посредством:

1) мероприятий по санитарной охране территории Кыргызской Республики от заноса и распространения инфекционных заболеваний;

2) осуществления эпидемиологического надзора за распространением на территории Кыргызской Республики инфекционных заболеваний и системы реагирования на осложнение эпидемиологической ситуации в порядке, определяемом Кабинетом Министров;

3) мер, принимаемых в отношении больных инфекционными заболеваниями;

4) проведения обязательных профилактических прививок по календарю прививок и прививок по эпидемиологическим показаниям при прогнозируемом ухудшении эпидемиологической ситуации;

5) организаций и проведения мер инфекционного контроля в организациях здравоохранения Кыргызской Республики независимо от форм собственности;

6) разработки и реализации государственных или региональных целевых программ и научных, научно-технических программ по профилактике инфекционных заболеваний;

7) взаимодействия организаций здравоохранения и ветеринарной службы в проведении единого надзора и профилактических мер борьбы с болезнями, общими для человека и животных;

8) мероприятий, направленных на предотвращение распространения природно-очаговых и особо опасных заболеваний – проведение постоянного зоолого-эпидемиологического пространственного мониторинга, предупреждение выноса инфекции за пределы природных очагов, принятие мер по локализации и ликвидации очагов особо опасных инфекций, способных вызывать чрезвычайные ситуации;

9) принятия необходимых ограничительно-карантинных мер, обеспечивающих сдерживание распространения инфекций, локализацию и ликвидацию последствий чрезвычайных ситуаций;

10) социальной мобилизации граждан на профилактику инфекционных заболеваний.

Статья 68. Санитарная охрана территории от заноса и распространения инфекционных заболеваний

1. Санитарная охрана территории направлена на предупреждение заноса и распространения инфекционных заболеваний, представляющих опасность для здоровья населения, и осуществляется в соответствии с нормативными правовыми актами Кыргызской Республики в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения и ММСП.

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 40 стр.)

дарственную границу Кыргызской Республики. Перечень таких пунктов пропуска определяется Кабинетом Министров.

5. Порядок и условия осуществления санитарной охраны территории Кыргызской Республики устанавливаются Кабинетом Министров.

Статья 69. Санитарно-эпидемиологические экспертизы, расследования, обследования, исследования, испытания, инфекционный контроль

1. Санитарно-эпидемиологические экспертизы, расследования, обследования, исследования, испытания проводятся должностными лицами, осуществляющими государственный санитарно-эпидемиологический надзор (контроль) в целях:

1) установления и предотвращения вредного воздействия факторов среды обитания на человека;

2) установления причин и условий возникновения и распространения инфекционных заболеваний и массовых неинфекционных заболеваний (отравлений) и оценки последствий возникновения и распространения таких заболеваний (отравлений).

2. Порядок проведения санитарно-эпидемиологических экспертиз, расследований, обследований, исследований, испытаний определяется Кабинетом Министров.

3. Порядок проведения мер инфекционного контроля в организациях здравоохранения Кыргызской Республики независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности определяется Кабинетом Министров.

Статья 70. Меры в отношении лиц, заболевших инфекционными заболеваниями

1. Все случаи инфекционных заболеваний и массовых отравлений подлежат обязательной регистрации организациями здравоохранения независимо от форм собственности по месту выявления, государственному учету и ведению отчетности по ним на основе цифровых технологий в соответствии с порядком, установленным Кабинетом Министров.

2. Перечень инфекционных заболеваний, при которых проводятся эпидемиологические расследования, порядок расследования устанавливаются Кабинетом Министров.

3. Больные инфекционными заболеваниями, лица с подозрением на такие заболевания и лица, контактировавшие с ними, а также лица, являющиеся носителями возбудителей инфекционных заболеваний в случае, если они представляют особую опасность для окружающих, подлежат обязательной госпитализации и/или изоляции в соответствии с требованиями нормативных правовых актов Кыргызской Республики в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения.

4. На лиц, у которых впервые обнаружены микобактерии туберкулеза, кроме регистрации их в противотуберкулезной организации, подается экстренное извещение в органы санитарно-эпидемиологического надзора как на больных инфекционным заболеванием в порядке, установленном Кабинетом Министров. Экстренное извещение в органы санитарно-эпидемиологического надзора подается также при каждом случае смерти, когда при вскрытии трупа установлено, что умерший при жизни страдал туберкулезом, но на учете не состоял.

5. Работники медицинских служб органов обороны, национальной безопасности, внутренних дел, пограничной службы обязаны информировать органы санитарно-эпидемиологического надзора по месту жительства инфицированного в случае выявления у него туберкулеза.

Статья 71. Ограничительные мероприятия (карантин)

1. При угрозе возникновения и распространения инфекционных заболеваний вводятся временные ограничительные мероприятия (карантин).

2. Порядок введения и осуществления ограничительных мероприятий (карантина) устанавливается Кабинетом Министров.

3. Введение временных ограничительных мероприятий (карантина) предусматривает:

1) полную изоляцию эпидемического очага, населенных пунктов и всей зоны карантина с установлением вооруженной охраны (оцепления);

2) строгий контроль за въездом и выездом населения и вывозом имущества из зоны карантина;

3) запрещение проезда через очаг заражения автомобильного транспорта и остановок вне отведенных мест при транзитном проезде железнодорожного транспорта;

4) создание обсерваторов и проведение мероприятий по обсервации лиц, находившихся в очаге и выезжающих за пределы карантинной зоны;

5) раннее выявление инфекционных больных, их изоляцию и госпитализацию в специально выделенные организации здравоохранения;

6) ограничение контактирования между отдельными группами населения и порядок использования средств индивидуальной защиты;

7) установление режима действий в период ограничительных мероприятий (карантина) для населения, работы городского транспорта, торговой сети и предприятий общественного питания, объектов экономической и производственной деятельности в зависимости от складывающейся эпидемиологической обстановки, обеспечивающей их бесперебойную работу;

8) установление противоэпидемического режима работы организаций здравоохранения, находящихся в эпидемическом очаге, подконтрольных государственному санитарно-эпидемиологическому надзору (контролю);

9) проведение мероприятий по обеззараживанию объектов внешней среды, выпускаемой промышленной продукции и санитарной обработке населения;

10) перевод всех объектов пищевой промышленности на специальный технологический режим работы, гарантирующий безбедность выпускаемой продукции;

11) проведение экстренной и специфической профилактики;

12) контроль за строгим выполнением населением, предпринятиями, министерствами и ведомствами установленных правил карантина;

13) проведение санитарно-разъяснительной работы среди населения;

14) круглосуточную вооруженную охрану (оцепление) карантинной территории путем выставления постов охраны по периметру очага заражения, на основных путях движения людей и

транспорта, круглосуточного патрулирования между постами охраны, осуществления строгого контроля за передвижением населения между отдельными населенными пунктами, где введен карантин, установления ограничительных знаков, указателей и выставления постов на проселочных дорогах, тропинках и т. д.;

15) запрет на передвижение населения и транспорта между и внутри карантинизированных населенных пунктов в карантинной зоне, за исключением лиц и транспортных средств, обеспечивающих функционирование пищевой промышленности, системы здравоохранения и др.;

16) запрет на проведение массовых мероприятий (митингов, собраний и др.);

17) закрытие рынков;

18) иные ограничительные мероприятия, предусматривающие особый режим хозяйственной или иной деятельности, ограничение передвижения населения, транспортных средств, грузов, товаров и продовольственного сырья.

Статья 72. Государственный контроль за профилактикой йододефицитных заболеваний

1. Государственный контроль за состоянием заболеваемости населения йододефицитными заболеваниями, предупреждение и устранение йододефицитных заболеваний в целях охраны здоровья и сохранения интеллектуального потенциала населения Кыргызской Республики, а также оценка степени риска заболеваемости населения при обращении йодированной соли осуществляются уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения.

2. Государственный контроль за ввозом пищевой соли на территорию Кыргызской Республики осуществляют уполномоченные государственные органы.

3. Мероприятия по профилактике йододефицитных заболеваний, проводимые государственными органами исполнительной власти и органами местного самоуправления, осуществляются на основе принципов:

1) ответственности государственных органов, органов местного самоуправления, физических и юридических лиц независимо от форм собственности и ведомственной подчиненности за обеспечение соблюдения требований к производству, ввозу, реализации и употреблению йодированной соли на территории Кыргызской Республики;

2) общедоступности в получении лицами, страдающими йододефицитными заболеваниями, квалифицированной медицинской помощи в организациях здравоохранения независимо от форм собственности;

3) обеспечения проведения регулярного биологического мониторинга оценки тяжести йододефицитных заболеваний на всей территории республики не реже одного раза в 5 лет;

4) защиты прав граждан в случае утраты здоровья от вредного воздействия соли и возмещения причиненного здоровью ущерба производителями и распространителями соли;

5) обеспечения целевого финансирования закупок препаратов, содержащих неорганический йод, в целях групповой профилактики лиц с повышенным риском возникновения йододефицитных заболеваний для неблагополучных регионов и экспресс-тестов для определения содержания йода в соли из средств республиканского бюджета.

4. Соль, предназначенная для пищевых и кормовых нужд, должна быть йодирована. Качество, безопасность, содержание свободного йода в пищевой и кормовой соли, методы йодирования и контроля за содержанием свободного йода должны соответствовать установленным санитарно-эпидемиологическим правилам и нормативам.

5. Производство, обогащение соли йодом, редиодирование, хранение и реализация йодированной соли должны соответствовать установленным санитарно-эпидемиологическим правилам и нормативам.

6. На территории Кыргызской Республики не допускается ввоз, производство и оборот пищевой и кормовой соли без подтверждения безопасности и йодирования.

7. Рекламирование йодированной соли проводится в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

8. Физические и юридические лица независимо от форм собственности и ведомственной подчиненности, осуществляющие производство, поставку, реализацию и рекламу йодированной соли, должны гарантировать потребителям качество и безопасность йодированной соли, ее соответствие санитарно-эпидемиологическим правилам и нормативам. Реализация пищевой соли с истекшим сроком хранения не допускается.

9. Должностные лица органов государственной власти в пределах своей компетенции осуществляют государственный контроль за качеством и безопасностью йодированной соли. Граждане Кыргызской Республики и общественные объединения вправе осуществлять общественный контроль за качеством и безопасностью йодированной соли.

Статья 73. Меры в сфере общественного здравоохранения в условиях чрезвычайной ситуации и чрезвычайного положения

1. При введении в соответствии с законодательством Кыргызской Республики чрезвычайной ситуации, чрезвычайного положения Главный государственный санитарный врач Кыргызской Республики в пределах своей компетенции вправе издавать акты, обязательные для соблюдения и исполнения на территории Кыргызской Республики всеми физическими и юридическими лицами, принимать меры государственного санитарно-эпидемиологического надзора и контроля.

2. В целях предотвращения и противодействия международному распространению болезней, принятия оперативных мер в сфере общественного здравоохранения применяются ММСП в порядке и на условиях, регламентированных Кабинетом Министров.

Статья 74. Санитарно-эпидемиологическое благополучие населения

Санитарно-эпидемиологическое благополучие населения обеспечивается посредством:

1) профилактики заболеваний в соответствии с санитарно-эпидемиологической обстановкой и прогнозом ее изменения;

2) выполнения санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий;

3) контроля за соблюдением физическими, юридическими и должностными лицами технических регламентов, а также сани-

тарно-эпидемиологических правил и гигиенических нормативов, минимальных санитарных требований по безопасности условий пребывания детей при организации услуг дошкольного образования, предоставляемых в жилых помещениях индивидуальными предпринимателями, утвержденных Кабинетом Министров;

4) государственного санитарно-эпидемиологического надзора за обеспечением санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

5) санитарно-эпидемиологической экспертизы на соответствие или несоответствие документов, зданий, сооружений, помещений, оборудования, транспортных средств, объектов окружающей и производственной среды принятым в установленном порядке техническим регламентам, санитарно-эпидемиологическим и гигиеническим требованиям к товарам, подлежащим санитарно-эпидемиологическому надзору (контролю);

6) государственной регистрации потенциально опасных для человека химических и биологических веществ, отдельных видов продукции, радиоактивных веществ, а также впервые ввозимых на территорию Кыргызской Республики отдельных видов продукции;

7) обеспечения социально-гигиенического мониторинга;

8) проведения научных исследований в сфере обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

9) своевременного информирования населения о возникновении инфекционных заболеваний, массовых отравлений и неинфекционных заболеваний, состоянии среды обитания и проводимых профилактических, санитарно-противоэпидемических мероприятиях;

10) создания резервов эпидфонда для ликвидации вспышек инфекционных заболеваний, эпидемий, последствий аварий, стихийных бедствий, чрезвычайных ситуаций, катастроф, опасных для жизни и здоровья человека;

11) проведения работы по гигиеническому обучению и воспитанию населения и пропаганде здорового образа жизни;

12) привлечения к ответственности, установленной законодательством Кыргызской Республики, за нарушение требований нормативных правовых актов в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения.

Глава 7. Финансирование в сфере общественного здравоохранения

Статья 75. Источники финансирования организаций общественного здравоохранения

1. Источниками финансирования государственных организаций общественного здравоохранения являются:

1) средства государственного бюджета;

2) ассигнования из республиканского бюджета, передаваемые как средства базового государственного и обязательного медицинского страхования;

3) средства обязательного медицинского страхования;

4) средства местного бюджета;

5) добровольные взносы – самостоятельные отчисления юридических и физических лиц, в том числе иностранных;

6) гранты, кредиты, полученные от международных организаций, стран-доноров;

7) средства от оказания платных государственных и муниципальных услуг;

8) другие средства, не противоречащие законодательству Кыргызской Республики.

2. Остатки неиспользованных средств на счетах организаций здравоохранения, работающих в системе Единого плательщика, оказывающих услуги общественного здравоохранения, переносятся на очередной бюджетный год как остаток на начало очередного бюджетного года.

3. Формирование бюджета государственных и муниципальных организаций общественного здравоохранения осуществляется с учетом прогнозируемых объемов финансирования из средств государственного бюджета, специальных средств и иных источников, не запрещенных законодательством Кыргызской Республики.

4. Формирование бюджета организаций здравоохранения, работающих в системе Единого плательщика, может осуществляться из средств бюджета исполнительного органа по реализации политики в сфере базового государственного и обязательного медицинского страхования граждан в Кыргызской Республике, уполномоченного осуществлять финансирование программ базового государственного и обязательного медицинского страхования, на основании нормативов финансирования по видам медико-санитарной помощи с учетом прогнозируемых показателей по финансированию и объемов медико-санитарной помощи.

5. Средства, получаемые от деятельности государственных и муниципальных организаций здравоохранения, направляются на оказание услуг общественного здравоохранения, содержание и развитие указанных организаций.

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОБЩЕСТВЕННОМ ЗДРАВООХРАНЕНИИ

(Начало на 41 стр.)

9. Средства, направляемые на финансирование противотуберкулезной помощи, используются в первую очередь для проведения специфических диагностических мероприятий, приобретения противотуберкулезных препаратов в полном объеме, системы транспортировки биоматериалов и обеспечения питания больных. Средства, направляемые на финансирование противотуберкулезной помощи, также используются для сопровождения больных туберкулезом через государственный социальный заказ в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

10. Поставки вакцин для плановых профилактических прививок осуществляются за счет средств республиканского бюджета. Поставки вакцин для профилактических прививок по эпидемическим показаниям осуществляются за счет средств республиканского, местных бюджетов и внебюджетных источников финансирования.

11. Финансирование, направленное на иммунопрофилактику, предупреждение и ликвидацию эпидемий инфекционных заболеваний и последствий чрезвычайных ситуаций, может осуществляться из источников, не противоречащих законодательству Кыргызской Республики.

12. При реализации мероприятий по внедрению здорового образа жизни и укреплению здоровья может использоваться государственный социальный заказ в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 76. Основные принципы финансирования общественного здравоохранения

Основными принципами финансирования общественного здравоохранения являются:

1) финансирование и предоставление услуг общественного здравоохранения из государственного бюджета, а также из бюджета системы Единого плательщика;

2) формирование бюджета на основе государственных, целевых и региональных (вертикально и горизонтально интегрированных) программ;

3) выравнивание финансирования регионов для обеспечения справедливого распределения средств здравоохранения;

4) аккумулирование средств здравоохранения в системе Единого плательщика.

Статья 77. Использование средств системы здравоохранения

Средства системы здравоохранения используются на:

1) оказание услуг общественного здравоохранения населению;

2) государственные, целевые и региональные программы по развитию общественного здравоохранения, профилактике заболеваний и укреплению здоровья, управлению распространением и уменьшению последствий инфекционных и неинфекционных заболеваний;

3) развитие и содержание материально-технической базы государственных организаций общественного здравоохранения;

4) подготовку, переподготовку и повышение квалификации кадров государственных организаций общественного здравоохранения, в том числе в зарубежных странах;

5) развитие и внедрение достижений медицинской и фармацевтической науки в целях развития общественного здравоохранения, укрепления здоровья населения, управления распространением и уменьшения последствий инфекционных и неинфекционных заболеваний;

6) предупреждение и ликвидацию эпидемий инфекционных заболеваний и последствий чрезвычайных ситуаций;

7) проведение профилактических и диагностических мероприятий;

8) проведение научных исследований и повышение квалификации научного потенциала в приоритетных областях общественного здравоохранения;

9) другие расходы, не запрещенные законодательством Кыргызской Республики.

Статья 78. Формирование средств специальных казначейских счетов

1. Специальные казначейские счета государственных и муниципальных организаций общественного здравоохранения формируются за счет платных государственных и муниципальных услуг.

2. Виды платных услуг определяются Кабинетом Министров в зависимости от объема финансирования системы здравоохранения республики.

3. Прейскуранты цен на платные услуги разрабатываются и утверждаются уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения по согласованию с уполномоченным государственным органом по антимонопольной политике в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики.

Статья 79. Финансирование услуг общественного здравоохранения, предоставляемых государственными и муниципальными организациями здравоохранения

Финансирование услуг общественного здравоохранения, предоставляемых государственными и муниципальными организациями здравоохранения, не работающими в системе Единого плательщика, осуществляется учредителем (собственником) за счет средств государственного и местного бюджета, собственных источников, грантов, полученных от международных организаций, стран-доноров или иных не запрещенных законодательством источников.

Статья 80. Финансирование услуг общественного здравоохранения, предоставляемых государственными и муниципальными организациями здравоохранения в системе Единого плательщика

Финансирование услуг общественного здравоохранения, предоставляемых государственными и муниципальными организациями здравоохранения, осуществляется Единым плательщиком на основании заключенных договоров на предоставление медицинских и иных услуг за счет средств бюджета Единого плательщика.

Статья 81. Ценообразование в государственных и муниципальных организациях здравоохранения

Ценообразование в государственных и муниципальных организациях здравоохранения осуществляется уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения по единой методике по согласованию с уполномоченным государственным органом по антимонопольной политике в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики.

Глава 8. Международное сотрудничество в сфере общественного здравоохранения

Статья 82. Международное сотрудничество Кыргызской Республики

1. Сотрудничество Кыргызской Республики с международными организациями и иностранными государствами осуществляется на основе международных договоров, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, а также общепризнанных принципов и норм международного права.

2. Соглашения, заключенные уполномоченным государственным органом в сфере здравоохранения в рамках международного сотрудничества, не должны ограничивать права граждан на безопасную окружающую среду, охрану и укрепление здоровья согласно общепризнанным принципам и нормам международного права, положениям настоящего Закона и другим нормативным правовым актам Кыргызской Республики.

3. Сотрудничество Кыргызской Республики с международными организациями и иностранными государствами по вопросам предотвращения международного распространения болезней, предохранения от них, борьбе с ними и принятии ответных мер на уровне общественного здравоохранения осуществляется в соответствии с ММСП через Национального координатора.

Глава 9. Ответственность за нарушение законодательства в сфере общественного здравоохранения

Статья 83. Ответственность за нарушение законодательства в сфере общественного здравоохранения

1. Лица, нарушившие законодательство об общественном здравоохранении, несут ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Ответственность за организацию и проведение мер инфекционного контроля в организациях здравоохранения независимо от форм собственности и ведомственной подчиненности несет руководитель организации и учредитель (собственник).

Статья 84. Ответственность за нарушение законодательства в сфере иммунопрофилактики

1. Отсутствие профилактических прививок влечет:

1) запрет для граждан на выезд в страны, пребывание в которых в соответствии с ММСП либо вступившим в силу в установленном законодательством порядке международными договорами, участницей которых является Кыргызская Республика, требует конкретных профилактических прививок;

2) временный отказ в приеме граждан в организации образования и оздоровительные учреждения, временное ограничение в доступе к услугам индивидуальных предпринимателей, предоставляющих образовательные услуги, в случае возникновения массовых инфекционных заболеваний или при угрозе возникновения эпидемии;

3) отказ в приеме граждан на работы или отстранение граждан от работ, выполнение которых связано с высоким риском заболевания инфекционными болезнями, перечень которых установлен Кабинетом Министров;

4) отказ в приеме граждан на работы или отстранение граждан от работ, выполнение которых связано с высоким риском заболевания инфекционными болезнями, включая сферу услуг и работу с населением.

2. За отказ от профилактической прививки, повлекший развитие заболевания несовершеннолетнего, ответственность несет родители или его законные представители.

Статья 85. Ответственность за нарушение законодательства в сфере ВИЧ

1. Заведомое появление в опасность заражения либо заражение другого лица (или нескольких лиц) ВИЧ лицом, знающим о наличии у него ВИЧ-инфекции, влечет уголовную ответственность, установленную законодательством Кыргызской Республики.

2. Виновное в этом лицо возмещает также расходы, связанные с оказанием зараженному лицу медицинской и социальной помощи.

Глава 10. Заключительные положения

Статья 86. Вступление в силу настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу по истечении шести месяцев со дня официального опубликования.

2. Со дня вступления в силу настоящего Закона признать утратившими силу:

1) Закон Кыргызской Республики «О защите населения от туберкулеза» от 18 мая 1998 года №65 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1998 г., №9, ст. 315);

2) Закон Кыргызской Республики «О профилактике йододефицитных заболеваний» от 18 февраля 2000 года №40 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2000 г., №5, ст. 265);

3) Закон Кыргызской Республики «Об иммунопрофилактике инфекционных болезней» от 26 июня 2001 года №56 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2001 г., №6, ст. 191);

4) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в Закон Кыргызской Республики «О защите населения от туберкулеза» от 31 июля 2005 года №51 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2005 г., №7, ст. 492);

5) Закон Кыргызской Республики «О внесении дополнения в Закон Кыргызской Республики «Об иммунопрофилактике инфекционных болезней» от 18 июня 2005 года №77 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2005 г., №9, ст. 635);

6) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и

дополнений в Закон Кыргызской Республики «О профилактике йододефицитных заболеваний» от 25 июля 2005 года №113 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2005 г., №10, ст. 759);

7) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в Закон Кыргызской Республики «Об иммунопрофилактике инфекционных болезней» от 30 июля 2005 года №118 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2005 г., №11, ст. 869);

8) Закон Кыргызской Республики «О ВИЧ/СПИДЕ в Кыргызской Республике» от 13 августа 2005 года №149 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2005 г., №11, ст. 900);

9) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменения в Закон Кыргызской Республики «О защите населения от туберкулеза» от 31 июля 2006 года №138 (газета «Эркин-Тоо» от 8 августа 2006 года №58);

10) Закон Кыргызской Республики «Об общественном здравоохранении» от 24 июля 2009 года №248 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №7, ст. 758);

11) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнения в Закон Кыргызской Республики «О защите населения от туберкулеза» от 21 апреля 2011 года

№16 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №4, ст. 252);

12) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О ВИЧ/СПИДЕ в Кыргызской Республике» от 13 июня 2011 года №44 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №6, ст. 539);

13) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «Об иммунопрофилактике инфекционных болезней» от 19 июля 2011 года №112 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №7, ст. 1015);

14) Закон Кыргызской Республики «О внесении дополнений в Закон Кыргызской Республики «Об общественном здравоохранении» от 16 мая 2013 года №72 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2013 г., №5, ст. 469);

15) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в Закон Кыргызской Республики «Об общественном здравоохранении» от 29 декабря 2014 года №171 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2014 г., №11, ст. 935);

16) статьи 2 и 3 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по вопросам охраны здоровья граждан» от 29 апреля 2016 года №52 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2016 г., №4, ст. 303);

17) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О защите населения от туберкулеза» от 30 июня 2016 года №94 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2016 г., №6, ст. 543);

18) статьи 4 и 7 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты в сфере делегирования государственных полномочий» от 6 июля 2016 года №99 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2016 г., №7, ст. 817);

19) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О ВИЧ/СПИДЕ в Кыргызской Республике» от 4 мая 2017 года №74 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2017 г., №5, ст. 392);

20) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «Об иммунопрофилактике инфекционных болезней» от 5 июля 2017 года №119 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2017 г., №7–8, ст. 721);

21) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О защите населения от туберкулеза» от 26 февраля 2019 года №31 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2019 г., №2, ст. 76);

22) статью 11 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики в связи с подписанием Дог

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ПРЕЗИДЕНТИНИН 2023-ЖЫЛДЫН
23-МАРТЫНДАГЫ №63 “ӨЛКӨ ҮЧҮН
ИШКЕ АШЫРЫЛУУСУ СТРАТЕГИЯЛЫК
МААНИГЕ ЭЭ БОЛГОН УЛУТТУК
ДОЛБООРЛОР ЖӨНҮНДӨ” ЖАРЛЫГЫНА
ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН
ЖАРЛЫГЫ

Мамлекеттик башкаруу же экономиканы өнүктүрүү чөйрөсү үчүн мамлекеттик бюджеттеги толук же жарым-жартылай каржылануучу, ошондой эле салым катары мамлекеттик активдерди берүү жолу менен стратегиялык инфраструктуралык объекттерди курууга багытталган инвестициялык долбоорлорду колдоо максатында, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 70, 71-беренелерине ылайык **ТОКТОМ КЫЛАТ**:

1. Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 23-мартаңында №63 “Өлкө үчүн ишке ашырылуусу стратегиялык маанигэ ээ болгон улуттук долбоорлор жөнүндө” Жарлыгына төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсін:

1) 1-пункттун бешинчи абзасы төмөнкүдөй редакцияда баяндасын:

“мамлекеттик маанидеги долбоорлор - бул мамлекеттик башкаруу же экономиканы өнүктүрүү чөйрөсү үчүн мамлекеттик бюджеттеги толук же жарым-жартылай каржылануучу, ошондой эле салым катары мамлекеттик активдерди берүү жолу менен стратегиялык инфраструктуралык объекттерди курууга багытталган инвестициялык долбоорлорду колдоо максатында, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 70, 71-беренелерине ылайык **ТОКТОМ КЫЛАТ**:

2) 3-пункттар төмөнкүдөй редакцияда баяндасын:

“мамлекеттик органдар улуттук инвестициялык долбоорлорду жана мамлекеттик маанидеги долбоорлорду ишке ашыруу максатында кепилдикке, инфраструктуралык, фискалдык, административдик колдоого негизделген мамлекеттик колдоонун комплекстүү ыкмасын, региондук долбоорлор үчүн преференциялык шарттарды пайдаланат.

3. Мамлекеттик колдоо көрсөтүү, ошондой эле улуттук инвестициялык долбоорлордун жана мамлекеттик маанидеги долбоорлордун ар бир демилгечин (субъектин) ушул Жарлыктын 1-пунктуңда көрсөтүлгөн артыкчылыктуу багыттарга ылайык толук ишке ашырууга чейин координацияло жана коштоо үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети:

- улуттук инвестициялык долбоорлорду жана мамлекеттик маанидеги долбоорлорду тандоо тартиби жөнүндө регламентти иштеп чыксын жана кабыл алсын;

- мамлекеттик органдарды жана алардын жооптуу қызмет адамдарын бекитүү менен улуттук инвестициялык долбоорлордун жана мамлекеттик маанидеги долбоорлордун тизмегин бекитсін;

- ар бир улуттук инвестициялык долбоор жана мамлекеттик маанидеги долбоор боюнча мамлекеттик органдардын жетекчилерин орун басарларынын ичинен кураторлордун тизмегин бекитсін жана аларды ишке ашыруу үчүн жеке жоопкерчиликти жүктөсүн;

- Кыргыз Республикасынын Салык кодексине улуттук инвестициялык долбоорлор жана мамлекеттик маанидеги долбоорлор үчүн преференцияларды берүү боюнча тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизсін;

- Кыргыз Республикасынын Жер кодексине улуттук инвестициялык долбоорлорду жана мамлекеттик маанидеги долбоорлорду ишке ашыруу үчүн жерлерди акысыз негизде жана өздөштүрүү каралаган жер участоктуродагы айыл чарба жана токой чарба өндүрүшүнүн жоготууларынын ордун толтурууну төлөбөстөн берүү белгүндөн тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизсін.”;

3) 4-пунктта “мамлекеттик инвестициялардын долбоорлорун” деген сездер “мамлекеттик маанидеги долбоорлору” деген сездерге алмаштырылсын.

2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети уч айлык мөнөттө езүнүн чечимдерин ушул Жарлыкка ылайык көлтирилсін.

3. Бул Жарлыктын аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

4. Бул Жарлык расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти
С.ЖАПАРОВ**
Бишкек ш., 2024-жылдын 12-январы, ПЖ №3

**2023-ЖЫЛДЫН 7-ИЮНУНДА БИШКЕК
ШААРЫНДА КОЛ КОЮЛГАН КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИ
МЕНЕН КАТАР МАМЛЕКЕТИНИН ӨКМӨТҮНҮН
ОРТОСУНДАГЫ МАДАНИЙ БОРБОРЛОРДУ
ТҮҮҮ ЖАНА ИШТЕТҮҮ ЖӨНҮНДӨ
МАКУЛДАШУУНУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ

Мамлекеттик ички жол-жоболорду аткаруу максатында, “Кыргыз Республикасынын эл аралык келишимдери жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 18-беренесине, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **ТОКТОМ КЫЛАТ**:

1. 2023-жылдын 7-ионунда Бишкек шаарында кол көлгөн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Катар Мамлекеттинин Өкмөтүнүн ортоосундагы Маданий борборлорду түзүү жана иштетүү жөнүндө тиркелген макулдашуу бекитилсін.

2. Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу “Кыргызреставрация” илимий-изилдөө долбоорлоо институту” мекемесинин кызматкерлеринин чектелген штаттык санын жана эмгек айларынан аныктоо, маданияттын айрым ведомство-лук мекемелеринин ишин өркүндөтүү максатында “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **ТОКТОМ КЫЛАТ**:

3. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги аткарууну күчүнө кирет.

4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы
А.ЖАПАРОВ**
Бишкек ш., 2024-жылдын 9-январы, №3

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН, КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН МАДАНИЯТ ЧӨЙРӨСҮНДӨГҮ АЙРЫМ
ТОКТОМОДОРУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу “Кыргызреставрация” илимий-изилдөө долбоорлоо институту” мекемесинин кызматкерлеринин чектелген штаттык санын жана эмгек айларынан аныктоо, маданияттын айрым ведомство-лук мекемелеринин ишин өркүндөтүү максатында “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **ТОКТОМ КЫЛАТ**:

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-августунда №495 “Маданият, искусство жана маалымат мекемелеринин типтүү чектелген штаттырлык бекитүү жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсін:

1) 1-тиркемеде:

- 12-пунктта “19” деген цифралар “18” деген цифраларга алмаштырылсын;

- 14-пунктта “27” деген цифралар “21” деген цифраларга алмаштырылсын;

- 16-пунктта “20” деген цифралар “16” деген цифраларга алмаштырылсын;

- 18-пунктта “12” деген цифралар “9” деген цифраларга алмаштырылсын;

- “Жыйынтыгы” позициясында “171” деген цифралар “157” деген цифраларга алмаштырылсын;

- 50-пунктта “39” деген цифралар “36” деген цифраларга алмаштырылсын;

- “Жыйынтыгы” позициясында “46” деген цифралар “43” деген цифраларга алмаштырылсын;

- “Бардыгы” позициясында “268” деген цифралар “251” деген цифраларга алмаштырылсын;

2) жогоруда атталган токтомудун 2-тиркемесинде:

- эскертуун 4-пунктунда “31” деген цифралар “38” деген цифраларга алмаштырылсын;

3) жогоруда атталган токтомудун 5-тиркемесинде:

- эскертуү төмөнкүдөй мазмундагы 22, 23-пункттар менен толукталысын:

“22. Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу “Кыргызреставрация” илимий-изилдөө долбоорлоо институту” мекемесинин штаттык саны 10 штаттык бирдиктүн чегинде белгиленет.

23. Талас шаарынын мэриясына караштуу эл аспалтар оркестринин штаттык саны 16 штаттык бирдиктүн чегинде белгиленет.”

2. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 29-майында №278 “Маданият, искусство, маалымат жана кинематография мекемелеринин кызматкерлеринин квалификациялык талаптарды бекитүү жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсін:

1) 1-пункт төмөнкүдөй мазмундагы 18-пунктта менен толукталысын:

“18) Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу “Кыргызреставрация” илимий-изилдөө долбоорлоо институту” мекемесинин, 18-тиркемеге ылайык”;

2) ушул токтомудун 1-тиркемесине ылайык редакцияда 18-тиркемеге менен толукталысын.

3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-мартаңында №180 “Мамлекеттик кызматчылардын категориясына кирбекен жана маданият, маалымат чөйрөсүндөгү мамлекеттик ведомство-лук мекемелерде иштеген кызматкерлердөр эмгек айларынан шарттары жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсін:

- ушул токтомудун 2-тиркемесине ылайык редакцияда 31-тиркемеге менен толукталысын.

4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы
А.ЖАПАРОВ**
Бишкек ш., 2023-жылдын 29-декабры, №736

**2023-2027-ЖЫЛДАРГА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА НАКТАЛАЙ
ЭМС ТӨЛӨМДӨРДҮН ЖАНА ЭСЕПТЕШҮҮЛӨРДҮН УЛУШУН КӨБӨЙТҮҮ
БОЮНЧА МАМЛЕКЕТТИК ПРОГРАММАНЫ БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫНЫН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасында накталай эмс төлөмдердүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн мындан ары кебейтүү, инновациялык жана санаариптик финанссылык қызмет көрсөтүүлөрдүн колдонуунуң өнүктүрүү жана көңөйтүү, ачка жүгүртүүнүн ачык-айкындуулугуна жетишүү жана көмүкске экономиканың кысқарттуу максатында, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17, 31-беренелерине, “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 5, 9, 64-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын тартибы төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсін:

1) Төмөнкүлпөр бекитилсін:

1)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН, КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН МАМЛЕКЕТТИК ЖАНА МУНИЦИПАЛДЫК КЫЗМАТТАРДЫ ҚӨРСӨТҮҮ
МАСЕЛЕЛЕРИ БОЮНЧА АЙРЫМ ТОКТОМДОРУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 9-мартиндагы №51 «Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Мыйзамынын 2-беренесинин экинчи абзасын ишке ашыруу максында, «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 16-январындагы №26 «Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн административдик регламенттерин иштеп чыгуу жана оптималдаштыруу тартиби жөнүндө» токтомуна төмөнкүдей өзгөртүүлөр киргизилсін:

1) 2-пункттун төртүнчү абзасында «Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине өз алдынча башкаруу жөнүндө» токтомуна төмөнкүдей өзгөртүүлөр киргизилсін:

2) 3-пункттун биринчи абзасы төмөнкүдей редакцияда баяндалыснын:

«3. Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлиги менен берилгене;

3) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн административдик регламенттерин иштеп чыгуу жана оптималдаштыруу тартиби жөнүндө жободо:

- 21-пункт төмөнкүдей редакцияда баяндалыснын:

«21. Кызмат көрсөтүүлөрдүн административдик регламенттерини мамлекеттик органдын буйругу/жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын чечими/тиешелүү кызматтарды көрсөтүү үчүн жооптуу башка өз алдынча мекеменин чечими менен бекитилсет:

Кызмат көрсөтүүнүн административдик регламенттин долбоору төмөнкүлөр менен макулдашылууга тайиш:

- тийиштүү кызматты көрсөтүүдө өз ара аракеттеннүү жүзөгө ашыруулау мамлекеттик органдар/жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары (өз ара аракеттеннүү болгон учурда);

- санараптештириүү жаатындағы, ошондой эле мамлекеттик жана муниципалдык электрондук кызмат көрсөтүүлөрдөгө мамлекеттик саясатты иштеп чыгуучу жана ишке ашыруучу аткаруу билигинин мамлекеттик органы;

- мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдүн бирдиктүү реестрин жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн базалык реестрин жүргүзүү үчүн жооптуу аткаруу билигинин мамлекеттик органы.

Кызмат көрсөтүүнүн административдик регламентинин долбоору тиешелүү кызмат көрсөтүү үчүн жооптуу мамлекеттик органдын/жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын веб-сайтында же жергиликтүү мамлекеттик администрациянын же Кыргыз Республикасынын Президентинин тиешелүү облустагы йыгарым укуктуу өкүлүнүн веб-сайтында милдеттүү түрдө жарыяланууга тийшиш.;

- жогоруда аталган Жобонун 3-тиркемесинде:

1-главанын 2-пункттундагы «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн тийиштүү токтомунун же жергиликтүү көнчештин токтомунун» деген сөздөр «кызмат көрсөтүү стандарттарын бекитүү жөнүндө чечимдин» деген сөздөргө алмаштырылсын.

2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 28-октябрьндагы №233 «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине өз алдынча башкаруу жөнүндө чечимдин» деген сөздөргө алмаштырылсын:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин регламенттинге:

- 54⁶-пункттагы «жана административдик регламенттерин» деген сөздөр алып салынын.

3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 3-мартындагы №115 «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине айрым ченем жаратуу йыгарым укуктарын макулдашылууга тартиби жөнүндө» токтомуна төмөнкүдей өзгөртүүлөр киргизилсін:

1) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарына жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органдарына өткөрүп берилген Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин айрым ченем жаратуу йыгарым укуктарынын тизмесинде:

- 2-пункттагы «жана административдик регламенттерин» деген сөздөр алып салынын;

- 5-пункттун 1-пунктчасы күчүн жоготту деп таанылсын;

2) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин өткөрүп берилген ченем жаратуу йыгарым укуктарын ишке ашыруу тартиби жөнүндө жободо:

- 12-пункттун экинчи абзасында «жана административдик регламенттерин» деген сөздөр алып салынын;

- 13-пункттагы түрдүү жөндөмөлөрдөгө жана сандагы «жана административдик регламент» деген сөздөр алып салынын.

4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы А.ЖАПАРОВ**

Бишкек шаары, 2023-жылдын 29-декабры, №726

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР
КАБИНЕТИНИН 2022-ЖЫЛДЫН
23-АВГУСТУНДАГЫ №470 «ЮРИДИКАЛЫК
ЖАКТАРДЫ ЖАНА АЛАРДЫН ФИЛИАЛДАРЫН
(ӨКҮЛЧҮЛҮКТӨРҮН) МАМЛЕКЕТТИК
КАТТОО (КАЙРА КАТТОО) ЖАНА ИШИНИН
ТОКТОТУЛГАНЫН КАТТОО УЧУН ЖЫЙЫМДАРДЫН
ӨЛЧӨМҮ ЖӨНҮНДӨ» ТОКТОМУНА
ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ**

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 23-августундагы №470 «Юридикалых жактарты жана алардын филиалдарын (өкүлчүлүктөрүн) мамлекеттик каттоо (кайра каттоо) жана ишишин токтотулганын каттоо учун жыйымдардын өлчөмү жөнүндө» токтомуна төмөнкүдей өзгөртүүлөр киргизилсін:

- 1-пунктта:

1-пунктчадагы «1200», «2500», «3200» деген цифралар тиешелүү түрдө «2581», «3581», «4581» деген цифраларга алмаштырылсын;

2-пунктчадагы «1700», «3000», «3700» деген цифралар тиешелүү түрдө «4281», «5281», «6481» деген цифраларга алмаштырылсын;

3-пунктчадагы «940», «1880», «2820» деген цифралар тиешелүү түрдө «3150», «4250», «4950» деген цифраларга алмаштырылсын.

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы**

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2023-жылдын 29-декабры, №727

**2023-ЖЫЛДЫН 14-ИЮЛУНДА МИНСК
ШААРЫНДА КОЛ КОЮЛГАН 1995-ЖЫЛДЫН
14-ИЮНУНДАГЫ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ӨКМӨТҮНҮН ОРТОСУНДАГЫ ЭЛ АРАЛЫК
АВТОМОБИЛДИК КАТТАШ ЖӨНҮНДӨ
МАКУЛДАШУУГА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ ЖАНА
ТОЛУКТООЛОРДУ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ
ПРОТОКОЛДУ БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтом кылат:

1. Тиркелген 2023-жылдын 14-июлунда Минск шаарында кол коюлган 1995-жылдын 14-июнундагы Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 14-июнундагы протоколдун 14-июлунда Минск шаарында кол коюлган 1995-жылдын 14-июнундагы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн ортосундагы Эл аралык автомобилдик катташ жөнүндө макулдашууга өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу протокол бекитилсін.

2. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги атлан Протоколдун күчүнө кириши үчүн зарыл болгон мамлекеттик ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылганын күчүнө кирет.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы**

А.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2023-жылдын 29-декабры, №728

**2022-ЖЫЛДЫН 11-НОЯБРЫНДА САМАРКАНДА
КОЛ КОЮЛГАН ТҮРК МАМЛЕКЕТТЕРИНИН
УЮМУНА МУЧӨ МАМЛЕКЕТТЕРДИН
ӨКМӨТӨРҮНҮН ОРТОСУНДАГЫ ЭЛ АРАЛЫК
АЙКАЛЫШКАН ЖҮК ТАШУУЛАР ЖӨНҮНДӨ
МАКУЛДАШУУНУ БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтом кылат:

1. 2022-жылдын 11-ноябрьнда Самарканда кол коюлган Турк мамлекеттеринин уюмuna мучө мамлекеттердин өкмөтөрүнүн ортосундагы Эл аралык айкалышкан жүк ташуулар жөнүндө макулдашуу тиремеге ылайык бекитилсін.

2. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги атлан Макулдашунун күчүнө кириши үчүн зарыл болгон мамлекеттик ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылганын күчүнө кирет.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы**

А.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2023-жылдын 29-декабры, №729

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН 2023-ЖЫЛДЫН
22-МАРТЫНДАГЫ №155 «КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИШКЕРДИК
СУБЪЕКТТЕРИНИН ЭКОНОМИКАЛЫК ИШИНЕ ЖАГЫМСЫЗ ТААСИРИН
ТИЙГИЗЕН ФАКТОРЛОРДУН ЖАНА АЛАРДЫ ЧЕЧҮҮ ЖАНОЧА ЧАРАЛАРДЫН
АВТОМАТТАШЫРЫЛГАН ЭЛЕКТРОНДУК РЕЕСТРИН ТҮҮҮ ЖАНА ЖУРГҮЗҮҮ
ТАРТИБИ ЖӨНҮНДӨ» ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ**

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтом кылат:

ТОКТОМУ

Ишкердик субъекттеринин экономикалык активдүүлүгүн өнүктүрүүнү камсыздыдо, инвестициялык климатты жакшыртуу максызында, «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 22-мартындагы №155 «Кыргыз Республикасында ишкердик

**НОВО-ПОКРОВСКИЙ АЙЫЛ ОКМОТУ
объявляет торги по предоставлению прав аренды
на земли ГФСУ через аукцион, сроком на 5 лет.**

Лот №1 – контур №312; общей площадью 21,7 га пашня орошаемая, с. Ново-Покровка. Стартовая арендная плата – 4000 сом за 1 га, шаг аукциона – 400 сом, гарантийный взнос – 86800 сом.

Лот №2 – контур №93; общей площадью 30 га пашня орошаемая, с. Ново-Покровка. Стартовая арендная плата – 4000 сом за 1 га, шаг аукциона – 400 сом, гарантийный взнос – 120000 сом.

Лот №3 – контур №323; общей площадью 10 га пашня орошаемая, с. Ново-Покровка. Стартовая арендная плата – 4000 сом за 1 га, шаг аукциона – 400 сом, гарантийный взнос – 40000 сом

Лот №4 – контур №323; общей площадью 10 га пашня богарная, с. Ново-Покровка. Стартовая арендная плата – 2000 сом за 1 га, шаг аукциона – 400 сом, гарантийный взнос – 20000 сом

Требования для участия в торгах предоставить следующие документы:

- заявление, в установленной форме на участие в аукционе,
- копию документа, удостоверяющую личность, или документ, удостоверяющий полномочия представителя (доверенность),
- копия квитанции об оплате гарантийного взноса,
- справка о том, что нет задолженности об уплате земельного налога, Соц. Фонда (УГНС) и об оплате арендной платы за земли ГФСУ (Ново-Покровский айыл окмоту),
- реквизиты банковского счета,
- гарантинное письмо или обязательство об уплате земельного налога согласно законодательству Кыргызской Республики и об уплате арендной платы, в случае получения земель ГФСУ в аренду.

Юридические лица дополнительно представляют заверенные нотариально копии учредительных документов, а также документы, подтверждающие полномочия лиц, представляющих интересы юридического лица.

Прием заявлений и других документов прекращаются за 5 рабочих дней до даты проведения торгов (до 7 февраля включительно). Аукцион состоится 15.02.2024г. в 10.00 часов в здании Ново-Покровского айыл окмоту, расположенный в с. Ново-Покровка, ул. Ленина №335б.

Тел. для справок: (03132) 4-07-75.

C/O 032

**ПОДРАЗДЕЛЕНИЕ СЛУЖБЫ СУДЕБНЫХ ИСПОЛНИТЕЛЕЙ
ИССЫК-КУЛЬСКОГО РАЙОНА**
объявляет о проведении аукциона,
недвижимого имущества:

Жилого дома, расположенного по адресу: Кыргызская Республика, Иссык-Кульская область, Иссык-Кульский район, Семеновский а/о с. Семеновка, ул. Бургюева, дом №97, общая полезная площадь 55,6 кв.м. жилой площадь 29,2 кв. м. расположенного на земельном участке мерою 1900,0 кв.м., ИК 2-03-10-1001-0213, принадлежащий на праве собственности Волковой Ирине Николаевне на основании свидетельства о праве на наследство рег. №2-642.

Стартовая цена, установлена в сумме 1 620 000 (один миллион шестьсот двадцать тысяч) сомов.

Торг состоится 19.02.2024 года в 15:00 часов по месту нахождения недвижимого имущества.

Для участия в аукционе необходимо внести гарантийный взнос 5% от стартовой цены. Гарантийный взнос 5% от стартовой стоимости зачислить на депозитный счет ПССИ Иссык-Кульского района № 4404032100000106, БИК 440001, ОКПО-02338200, ИНН 01404199510285, код платежа 14238900.

Прием заявок на участие в торгах заканчивается за один день до начала аукциона.

Организатор аукциона судебный исполнитель ПССИ Иссык-Кульского района Казакбаев Б.М., справки по адресу: г. Чолпон-Ата, ул. Баетова №66, ПССИ Иссык-Кульского района.

Тел.: 4-36-34, факс: 4-36-34, моб.: (0707) 34-08-13.

H-059

ПССИ СОКУЛУКСКОГО РАЙОНА ЧУЙСКОЙ ОБЛАСТИ
объявляет публичные торги на заложенное
недвижимое имущество -

в виде жилого дома, полезной площадью - 33,5 кв.м., жилой площадью - 16,8 кв.м. находящий по адресу: Сокулукский район, с. Сокулук, ул. Киевская, дом 2. идентификационный код: 7-0819-1001-0949, принадлежащее Горбуновой Татьяне Ивановне.

Стартовую стоимость заложенного имущества
на публичных торгах определить 1 102 907 (один миллион сто две тысячи девятьсот семь) сом.

Торги состоятся 29 февраля 2024 года в 11.00 часов по месту нахождения имущества по адресу: Сокулукский район, с. Сокулук, ул. Киевская, дом 2.

Для участия в торгах необходимо внести 5% гарантийного взноса в Сокулукский филиал ОАО «РСК Банк», депозитный счет 4403052100000122; БИК 440305 или 440001; код платежа 14511900, ИНН 00405199510158; получатель Подразделение службы судебных исполнителей Сокулукского района.

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона.

Участник, выигравший публичные торги должен в течение семи дней внести на депозитный счет ПССИ Сокулукского района, покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса.

Обращаться в ПССИ Сокулукского района по адресу: Чуйская область, Сокулукский район, с. Сокулук, ул. Фрунзе, 102/1,

Тел.: (0553) 13-00-20, (0703) 13-00-20.

H-066

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ФИНАНСЫ
МИНИСТРЛИГИНИН САНАРИПТИК КАЗИНАЛЫК
МИЛДЕТТЕНМЕЛЕРИН ЧЫГАРУУ, ЭСЕПКЕ
АЛУУ, ПАЙДАЛАНУУ ЖАНА ЖОЮ ТАРТИБИ
ЖӨНҮНДӨ ЖОБОНУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ**

Мамлекеттик финансый натыйжалуу башкаруу, санараптик технологияларды өнүктүрүү, мамлекеттик баалуу кагаздардын жаңы инструментин түзүү максатында, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 60-беренесине, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин санараптик казыналык милдеттенмелерин чыгаруу, эсепке алуу, пайдалануу жана жою тартиби жөнүндө жобо тиркемеге ылайык бекитилсін.

2. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу "Инфосистеме" мамлекеттик ишканасы атайдын программалык платформанын техникалык оператору болуп аныкталсын.

3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 4-ноябрьнадагы №606 "Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин санараптик казыналык милдеттенмелерин чыгаруу жана пайдалануу тартиби жөнүндө жобо бекитүү тууралуу" токтом күчүн жоготту деп таанылсын.

4. Бул токтомун аткарылышин контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жаңы Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалығына жүктелсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөнден кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин Төрагасы А.ЖАПАРОВ
Бишкек ш., 2024-жылдын 11-январы, №6**

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

Жалал-Абад облусунун Ноокен районуна караштуу
Масы айыл өкмөтүнүн тургуну Назарматов
Жолдошко таандык
1996-жылдын 10-янаварында
№3050 санда катталган
(идент. код. 3-04-05-0013-0369;
3-04-05-0012-0370) жер улушуне
болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү
кубөлүгү жоголуп кеткендигине байланыштуу
жараксыз деп табылсын.
П/П 111

Жалал-Абад облусунун Ноокен районуна караштуу
Ноокен айыл өкмөтүнүн тургуну Ахимбетова
Динара Азимбековнага таандык 2007-жылдын
жылдын 7-июлунда серия Ж-НО №0099760
санда катталган (идент. код 3-04-07-0011-0450)
жер улушуне болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү
кубөлүгү жоголуп кеткендигине байланыштуу
жараксыз деп табылсын.
П/П 0163

Тыналиева Асеге тиешелүү мамлекеттик актысы серия
Ч №651342 жоголгондуугуна байланыштуу жараксыз
деп табылсын.
H-061

В связи с утерей
свидетельства на право
пользования земельной
долей №0112005 на имя
Нусубалиевой Барипы
считать недействительным.
H-062

В связи с утерей
свидетельства о
государственной
регистрации ИП Амираев
Максат Абдурасолович
код ОКПО 23088411,
ИИН 20411196910054 считать
недействительным.
H-063

В связи с утерей
свидетельства о
государственной регистрации
ИП Байходжаев Турахун
код ОКПО 28937091,
ИИН 20709195800715 считать
недействительным.
H-064

В связи с утерей
свидетельства на право
пользования земельной
долей серия ЧА №0007902
на имя Севрюковой Ольги
Васильевны считать
недействительным.
H-065

Акматова Дилзат
Байболотовнага тиешелүү
сериясы СС №100053426
диплому жоголондуугуна
байланыштуу жараксыз
деп табылсын.
H-067

В связи с утерей
свидетельства о
государственной
регистрации ИП Нурбакытов
Урмат Нурбакытович
код ОКПО 27653351 считать
недействительным.
H-068

Мамбетова Анаркулгө таандык
Кум-Арык айылы, Т.Казаков
көчсү 199 дарегинде
үйдүн техпаспорту №6-04-08-1001-0544
жоголондуугуна байланыштуу
жараксыз деп табылсын.
K.B.

Сагынбаев Абдантилге таандык жеке ишкердикти
тастыктоочу мөөрү жоголондуугуна байланыштуу
жараксыз деп табылсын.
K.B.

Мамбетова Анаркулгө тишиштүү ТТ №689, №004666
улуш жердин кубөлүгү жоголондуугуна
байланыштуу жараксыз деп табылсын.

K.B.

“Кыргызалтын” ААК

2024-жылдын 5-февралында
саат 10.00дө “Кыргызалтын” ААКын
акционерлеринин кезексиз жалпы
чогулушун чакырат. Дареги: Бишкек
шаары, Абдумомунов көчөсү, 195.

КҮН ТАРТИБИ:

1. Эсептөө комиссиясынын курамы жөнүндө.
2. Ири бутум жасоо жөнүндө.
3. “Кыргызалтын” ААКын бюджеттин түзүү жөнүндөгү” Жобону бекитүү туурасында.

Чогулушка катышууга укугу бар акционерлердин тизмесин түзүү күнү – 2024-жылдын 25-январы. Каттоонун башталышы саат 10.00дө.

С-О 033

ОАО «Кыргызалтын»

5 февраля 2024 года в 10.00 часов
созывает внеочередное общее собрание
акционеров ОАО «Кыргызалтын»
по адресу: г. Бишкек,
ул. Абдумомунова, 195.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О составе Счетной комиссии.
2. О совершении крупной сделки.
3. Об утверждении Положения «О бюджетировании ОАО «Кыргызалтын».

День списка на право участия на собрании
25 января 2024 года. Начало регистрации
в 10.00 часов.

Департамент по управлению муниципальным имуществом мэрии города Бишкек

объявляет аукцион по реализации транспортных средств, находящихся
в муниципальной собственности мэрии города Бишкек, состоящих из 41 лотов,
20 февраля 2024 года в 14.00 часов по адресу: г. Бишкек, ул. Чокморова, 246.

Регистрация участников завершается 16 февраля 2024 г. в 17.00 часов.

№ ЛОТА	Марка АТС	Гос. номер	Состояние АТС	Оценочная стоимость	Размер гарант-го взноса
1	САЗ-3507 413	942 ВВ	не рабочее	1970 сом	197 сом
2	ГАЗ 5314 К 413	531 ВК	не рабочее	1970 сом	197 сом
3	Автомашина КО-713	661 ВВ	не рабочее	1970 сом	197 сом
4	Трактор ЮМЗ-6	1825 KRT	не рабочее	1610 сом	161 сом
5	ЗИЛ 433362 КО-449-10	0265 KGBR	не рабочее	2150 сом	215 сом
6	ВАЗ 2107	4561 ВА	не рабочее	4470 сом	447 сом
7	ГАЗ САЗ 3507	1941 ФИМ	не рабочее	1970 сом	197 сом
8	Спец. мусоровоз Г-53М	520 ВК	не рабочее	2320 сом	232 сом
9	ГАЗ САЗ 3507	928 BS	не рабочее	1970 сом	197 сом
10	Трактор Т-28 Х4М	122 TRBA	не рабочее	1610 сом	161 сом
11	МАЗ 3533702 КО 449-31	9047 ВА	не рабочее	1970 сом	197 сом
12	Москвич ИЖ 2715	3204 ВВ	не рабочее	2680 сом	2680 сом
13	ГАЗ САЗ 3507 мусоровоз	206 BS	не рабочее	1970 сом	197 сом
14	МАЗ 3533603-240	6488 ВВ	не рабочее	80440 сом	8044 сом
15	МАЗ 533703 КО 42732	6952 ВС	не рабочее	125130 сом	12513 сом
16	Трактор ЛТЗ-55	1809 KRT	не рабочее	26810 сом	2681 сом
17	МАЗ 533702 КО 326	6963 ВС	не рабочее	116190 сом	11619 сом
18	МАЗ 533702 КО 42732	6981 ВС	не рабочее	80440 сом	8044 сом
19	Самосвал САЗ-3507	463 ВВ	не рабочее	2320 сом	232 сом
20	МАЗ-533702 КО-449-31	9014 ВА	не рабочее	8040 сом	804 сом
21	ГАЗ САЗ 3507	981 ВВ	не рабочее	2320 сом	232 сом
22	МАЗ 533702 КО 326	6961 ВС	не рабочее	98310 сом	9831 сом
23	Спец. мусоровоз ГАЗ-53	350 ВВ	не рабочее	11620 сом	1162 сом
24	МАЗ 533603-240	6489 ВВ	не рабочее	98310 сом	9831 сом
25	ГАЗ 5314 К413	004 BS	не рабочее	8940 сом	894 сом
26	ЗИЛ ММЗ-4502	927 ВС	не рабочее	1970 сом	197 сом
27	МАЗ 533702 КО 449-31	9049 ВА	не рабочее	1610 сом	161 сом
28	ЗИЛ 43336 КО-449-10	0251 KGBR	не рабочее	71500 сом	7150 сом
29	МАЗ 3533702	6957 ВС	не рабочее	107250 сом	10725 сом
30	МАЗ 533702 КО 42732	6948 ВС	не рабочее	125130 сом	12513 сом
31	ГАЗ-САЗ-3507 самосвал	931 BS	не рабочее	16090 сом	1609 сом
32	ЗИЛ ММЗ-4502 самосвал	539 ВК	не рабочее	1790 сом	179 сом
33	САЗ 3507 самосвал	156 BS	не рабочее	26810 сом	2681 сом
34	МАЗ 533702 КО 42732	6951 ВС	не рабочее	107250 сом	10725 сом
35	МАЗ 533603 КО-449-35	6972 ВС	не рабочее	107250 сом	10725 сом
36	МАЗ 533702 КО 449-31	9048 ВА	не рабочее	7150 сом	715 сом
37	ЗИЛ 431410	545 ВК	не рабочее	1970 сом	197 сом
38	ЗИЛ-133 ЭД-403	926 BS	не рабочее	2320 сом	232 сом
39	ЗИЛ 433362 КО 449-10	0264 KGBR	не рабочее	2680 сом	268 сом
40	Автомашина ГАЗ-51 А	366 BS	не рабочее	9830 сом	983 сом
41	Автомашина ЗИЛ-130	018 ВА	не рабочее	1970 сом	197 сом

Для получения права участвовать в открытом аукционе претендент предоставляет в
Департамент по управлению муниципальным имуществом мэрии города Бишкек:

- 1) Письменное заявление о намерении участвовать в открытом аукционе с указанием номера ЛОТА;
- 2) Документ, удостоверяющий личность физического лица-претендента;
- 3) Документ подтверждающий, что лицо является руководителем юридического лица-претендента, либо доверенность на право выступать от имени физического или юридического лица-претендента;
- 4) Платежные документы, подтверждающие оплату гарант-го взноса (задатка).

Реквизиты Депозитного счета для перечисления гарант-го взноса:

Депозитный счет
Получатель: Департамент по управлению муниципальным имуществом мэрии города
Бишкек
Расчетный счет 4402062200010083
Банк Центральное казначейство МФ КР
БИК 440001
Код платежа: 14511900
Назначение: ДУМИ ИНН 00501201710120 залоговая сумма за участие в конкурсе ЛОТ №

Заявки принимаются до 16 февраля 2024 года по адресу: г. Бишкек, ул. Чокмирова, 246, Департамент по управлению муниципальным имуществом мэрии города Бишкек, отдел учета муниципальной собственности, кабинет №2.

По всем возникающим вопросам обращаться в Департамент по управлению муниципальным имуществом мэрии города Бишкек, в отдел учета муниципальной собственности,
тел.: (0312) 35-33-89, (0707) 45-19-48.

С-О 033

Отчет ОАО «МФК «АБН»

о выплате дохода по облигациям
шестого транша четвертого выпуска
(рег.№KG 0204211518 от 11.01.2023 г.)
за второй процентный период, установленная
дата выплаты с 3 января 2024 г., фактически с учетом
выходных дней в Кыргызстане выплата
производилась с 8 января 2024 г.

Общее количество владельцев облигаций (физ. и юр. лица)	89
Общая сумма начисленных доходов (сом)	1 164 950,71
Общее количество владельцев облигаций, получивших доходы (физ. и юр. лица)	75
Сумма выплаченных доходов, в сомах	1 094 830,15
Сумма не выплаченных доходов, в сомах	70 120,56
Количество владельцев облигаций, по которым не выплачены доходы (физ. лица)	14
Количество облигаций, по которым не выплачены доходы (экз.)	298
Причина невыплаты	не востребованы инвестором*

* Причина невыплаты и предполагаемая дата выплаты: На дату представления отчета проценты не востребованы инвесторами. Выплата процентов будет производиться по мере их явки в ОАО «МФК «АБН», предполагаемая дата выплаты: с даты востребования.

Н-060

Начисленные и (или) выплачиваемые (выплаченные) доходы по ценным бумагам эмитента

ОАО «МФК «АБН»

объявляет о выплате доходов за четвертый процентный период и начале действия пут-опциона (досрочного выкупа) по именным процентным облигациям по первому траншу четвертого выпуска.

Выплата доходов будет осуществляться с 24 января 2024 года (KG 0204211518).

- Номинальная стоимость облигации - 5 000 сом
- Размер дохода на одну облигацию (4 выпуск) - 19%
- Общая сумма досрочного выкупа - не более 30% от общей номинальной стоимости размещенных облигаций. Максимальная сумма пут-опциона в месяц: 1 000 000 (один миллион) сом.
- Срок действия досрочного выкупа - с 24 января 2024 года до 24 января 2026 года.

Список владельцев облигаций, имеющих право на получение процентного дохода, определяется на дату 21 января 2024 г.
Форма выплаты - денежные средства.

Выплата процентов будет осуществляться путем перечисления денежных средств на банковский счет держателя облигаций, согласно поданного им заявления, либо в офисе ОАО «МФК «АБН» по адресу: г. Бишкек, ул. Юсупа Абдрахманова, 136.

Для реализации своего права по досрочному выкупу облигаций, владельцем облигаций необходимо обратиться в ОсОО ФК «СЕНТИ» и заключить с ним договор с оплатой услуг, далее направить на имя эмитента Заявление о досрочном выкупе облигаций и выставить свои заявки (приказы) в торговой системе ЗАО «Кыргызская Фондовая Биржа». Выкуп облигаций эмитентом производится в срок не позднее 30-ти (тридцати) дней со дня выставления заявки (приказа) в торговой системе ЗАО «Кыргызская Фондовая Биржа».

Справочная информация по тел.: 51-11-51 или 2810; www.abn.kg

Четвертый выпуск облигаций ОАО «МФК «АБН» зарегистрирован Службой регулирования и надзора за финансовым рынком при Министерстве экономики и коммерции Кыргызской Республики 11 января 2023 г. (KG 0204211518).

Н-060

Начисленные и (или) выплачиваемые (выплаченные) доходы по ценным бумагам эмитента.

ОАО «МФК «АБН»

объявляет о выплате доходов за первый процентный период по именным процентным облигациям по седьмому траншу четвертого выпуска (KG 0204211518).

Выплата доходов с 23 января 2024 года.

- Номинальная стоимость облигации - 5 000 сом
Размер дохода на одну облигацию (4 выпуск) - 19%

**ЖАЛАЛ-АБАД ШААРДЫК СОТ АТКАРУУЧУЛАР
КЫЗМАТЫНЫН БӨЛҮМҮ ТАРАБЫНАН**

Меркәмдебаева Мадина Мамагиязовнага таандык күрөөгө коюлган Жалал-Абад шаарынын Низами көчөсүндө жайгашкан №48а үйү, идентификациялык коду 3-10-04-0004-0293 сандуу, жалпы аянты - 376,0 кв. м., пайдалуу аянты - 80,9 кв. м., жашоо аянты - 68 кв.м. болгон түрек жайына экини жолу ачык соода-сатык (тоорук) жарыяланат.

Түрек жайдын баштапкы (старттык) баасы - 1 813 900 (бир миллион сегиз жүз он үч мин тогуз жүз) сом.

Ачык соода-сатык (тоорук) 2024-жылдын 16-февраль күнүн saat 11.00де мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Аукциондо катышууну каалпоочулар арыз берүүгө жана аукциондо алардын катышуусуна тоскоолдуктар жоғ жөнүндө тил кат берүүгө, ошондой эле түрек жайдын баштапкы баасынын 5% өлчөмүндө сот аткаруучулардын аймактык бөлүмүнүн депозиттик эсебине шерт пул төлөөгө милдеттүү. Сот аткаруучунун аукциондо катышууга арыздарды кабыл алуусу аукцион башталганга чейин бир күн мурда бүттөт. Аукциондо утуп алган адамдын төлөген шерт пулу катын алуу баасынын эсебине чегерилет. Тооруктардын калган катышуучулары төлөгөн шерт пул тооруктар аяктагандан кийин үч жумушчу күндүн ичинде ездерүнө кайтарылып берилет. Сатып алуучу протоколго кол коюлгандан кийин жети күндөн кечириктөрбестен аукциондун баштапкынын алдында тегүлгөн шерт пулдуун суммасын кошуу менен мулктуун сатып алынган наркын толук төлөөгө милдеттүү. Сатып алуучу протоколго кол коюлдан кашканда же андан алынуучу бардык суммасы белгиленген мөөнөттө төлөбөгөндө шерт пулдуун суммасы ага кайтарылып берилбейт жана аткаруу ёндурушун өнүктүрүп боюнча атайын эсепке келип түштөт. Ёндуруп алуучу жана карызкор тооруктарды өткөрүү жөнүндө кошумча кабарларды башка жалпыга маалымдоо каражаттарында жана интернеттин маалыматтык-телекоммуникациялык тармагындаа ездерүнүн эсебинен жарыялоо укуктуу. Жалал-Абад шаарынын сот аткаруучулар кызматынын бөлүмүнүн депозиттик эсеби: "РСК Банк" аркылуу ИНН: 00501199510013, БИК: 440001, төлөм коду: 14511900, э/счет 4408012100000241.

Байланыш тел.: (0553) 85-08-08.

Д-05

ПССИ АКСЫЙСКОГО РАЙОНА

объявляет первичные публичные торги по реализации недвижимого имущества.

Жилой дом с земельным участком расположенный по адресу: Аксыйский район, Кара-Сууский а/а, уч. Копуро-Башы, ул. Бурулкан Эргешова без номера идентификационный код №3-03-11-1003-0041 принадлежащий Тууганбаеву Сатыбай Абылдабековичу.

Начальная стартовая цена: 930 000 сомов.

Торги состоятся в 10.00 часов 16 февраля 2024 года, по месту нахождения имущества. Желающие принять участие на торгах до начала торгов обязаны внести гарантыйный взнос 5% от стартовой цены на депозитный счет ПССИ Аксыйского района в РСК банк. Участник выигравший торги должен в течение пяти дней после торгов внести сумму (покупную цену) за вычетом суммы ранее внесенного гарантыйного взноса. Выигравшим торги признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Гарантыйный взнос участника, выигравшего торги, но не оплатившего покупную сумму, поступает в доход государства.

За справками обращаться в ПССИ Аксыйского района по тел.раб: (03742) 5-06-43, (0771) 49-00-01.

Д-05

ПССИ АКСЫЙСКОГО РАЙОНА

объявляет первичные публичные торги по реализации недвижимого имущества.

1) Жилой дом с земельным участком расположенный по адресу: Аксыйский район, Кара-Жыгачский а/а, с. Кара-Ой, ул. Нуркеев Кыйдык №18/2 идентификационный код №3-03-12-1004-0281 принадлежащий Байызову Мундузбек Аскаровичу.

Начальная стартовая цена: 529 000 сомов.

2) Кондитерский цех с земельным участком расположенный по адресу: Аксыйский район, Кара-Жыгачский а/а, с. Сыны, ул. Байдоолотов Сатыбай №24/2 идентификационный код №3-03-12-1004-0637 принадлежащий Байызову Мундузбек Аскаровичу.

Начальная стартовая цена: 904 000 сомов.

Торги состоятся в 14:00 часов 16 февраля 2024 года, по месту нахождения имущества. Желающие принять участие на торгах до начала торгов обязаны внести гарантыйный взнос 5% от стартовой цены на депозитный счет ПССИ Аксыйского района в РСК банк. Участник выигравший торги должен в течение пяти дней после торгов внести сумму (покупную цену) за вычетом суммы ранее внесенного гарантыйного взноса. Выигравшим торги признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Гарантыйный взнос участника, выигравшего торги, но не оплатившего покупную сумму, поступает в доход государства.

За справками обращаться в ПССИ Аксыйского района по тел.раб: (03742) 5-06-43, (0771) 49-00-01.

Д-05

Жеке ишкер Кемелова Асель Оболкановнага тиешелүү ИСН 11204197900370 МСКнын Жумгал району боюнча башкармалыгы тарабынан (14.05.2012-жылы берилген) идентификациялык салык карточкасы жана райондук статистикалык бөлүмү тарабынан берилген код ОКПОсы 25978451 жеке ишкердик күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-052

"Надежда плюс" коомдук бирикмеси өзүнүн жабылгандыгын билдириет. Бардык дооматтар 2 ай ичинде кабыл алышат. Дареги: Бишкек шаары, 6-микр. Үй №25/1. Тел: (0700) 10-05-66.

Н-057

«Ак-Шумкар» ААК

2024-жылдын 7-февралында saat 12.00дө Бишкек шаары, Манас проспекти 40 дарегидеги 228 бөлмөдө акционерлердин кезексиз жылдык жалпы чогулушу боло тургандыгын маалымдайт.

КҮН ТАРТИБИ:

1. Эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү.
2. "Ак-Шумкар" ААКнын директорун шайлоо.

Акционерлерди каттоо: saat 11.00ден баштап saat 12.00гө чеин. Чогулушка катышууга укугу бар акционерлердин тизмесин түзүү күнү - 2024-жылдын 16-январы.

Сурал-билиү телефондору: (0772) 57-59-19.

Чогулушка даярдык көрүү, өткөрүү боюнча акционерлерге сунушталган материалдар менен коомдон таанышууга болот.

Эскертуу: Акционерлердин өзүлөрүндө паспорту, ал эми акционерлердин өкүлдөрүндө жана юридикалык жактарда тастыкталган ишеним каты жана паспорту болууга тийиш.

ОАО «Ак-Шумкар»

извещает,

что 7 февраля 2024 года в 12.00 часов по адресу:
г. Бишкек, пр-т Манаса, 40 каб. 228 состоится
внеочередное общее собрание акционеров.

ПОВЕСТКА ДНЯ

1. Утверждение состава счётной комиссии.
2. Избрание директора ОАО «Ак-Шумкар»

Регистрация акционеров: с 11.00 часов до 12.00 часов. День списка акционеров имеющих право участвовать на общем собрании акционеров - 16 января 2024 года.

Телефон для справок: (0772) 57-59-19.

С материалами, подлежащими представлению акционерам при подготовке к проведению собрания, можно ознакомиться в обществе.

Примечание: акционерам необходимо иметь при себе паспорт, а представителям акционеров и юридических лиц – оформленную доверенность и паспорт.

Төн районуна караштуу Б.Алаков атындаагы жалпы орто билүм берүү мектебинен 14.12.2023-жылы №83 "Азат Мебель" ЖЧКсына берилген ишеним каты жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П 827

П/П 979

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Воропай Игорь Васильевич код ОКПО 31618544, ИНН 22908197350052 считать недействительным.

Н-055

Токторалиев Ильяс Казакбаевичке 2018-жылы берилген №761214 мамлекеттик актысы жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П 979

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫ

ФИНАНСЫЛЫК АБАЛ ЖӨНҮНДӨ ОТЧЕТ

2023-жылдын 31-декабрына карата*

Статьялардын аталышы	31.12.2023-ж. МИН СОМ	31.12.2022-ж. МИН СОМ
Активдер:		
Алтын	127 413 613	81 833 825
Кассадагы, банктардагы жана финансы уюмдардагы каражаттар	124 651 157	119 522 906
Берилген кредиттер	-	2 526 768
Башка жыйынды киреше аркылуу адилет наркы боюнча бааланган инвестициялар	36 325 677	38 367 938
Амортизациялган наркы боюнча бааланган инвестициялар	10 203 674	5 007 033
Туунду жана ассоциациялган уюмдарга инвестициялар	12 031 732	11 798 316
Негизги каражаттар	2 007 563	2 002 524
Материалдык эмес активдер	31 964	27 559
Монетардык эмес алтын жана алтын түрүндөгү запас	127 985 566	133 962 227
Башка активдер	2 870 162	1 372 105
Жыйынтыгында, активдер	443 521 108	396 421 201
Милдеттенмелер жана капитал:		
Жүгүртүүдөгү банкноттор жана монеталар	207 251 028	198 810 147
Банктардын жана башка финансы уюмдардын каражаттары	58 999 018	58 035 390
Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин каражаттары	42 491 725	31 808 702
Чыгарылган карыздык баалуу кагаздар	54 281 514	34 350 617
ЭВФтен бөлүштүрүү тартибинде алынган АКУ боюнча милдеттенмелер	10 204 524	16 171 080
Башка милдеттенмелер	408 822	198 073
Жыйынтыгында, милдеттенмелер	373 636 631	339 374 009
Капитал:		
Уставдык капитал	4 000 000	4 000 000
Милдеттүү резерв	8 262 982	7 244 293
Чет өлкө валютасын жана алтынды кайра баалоо боюнча резерв	47 886 430	35 858 965
Башка жыйынды киреше аркылуу адилет наркы боюнча бааланган инвестицияларды кайра баалоо боюнча резерв	(162 272)	(242 955)
Отчеттук мэзгилдин пайдасы**	9 897 337	10 186 889
Жыйынтыгында капитал	69 884 477	57 047 192
Жыйынтыгында, милдеттенмелер жана капитал	443 521 108	396 421 201

Төрага

Башкы бухгалтер

* 2023-жылдын ишмердигинин жыйынтыгы боюнча алынган финанссылык натыйжа аудитордук корутундуга чейин алдын ала деп эсептөлөт

** 2022-жылдын ишмердигинин жыйынтыгы боюнча алынган финанссылык натыйжа «Эрнст энд Янг Аудит» ЖЧКсынын аудитордук корутундусу менен тастыкталынган

<p

Беловодский айыл окмоту

объявляет конкурс по предоставлению в аренду земельного участка сроком на 5 (пять) лет по следующему лоту:

ЛОТ №1 земельный участок по адресу:
с.Беловодское, ул. Ленина, б/н (территория центрального парка, площадь - 508,0 кв.м., годовая арендная ставка составляет 30 000 (тридцать тысяч) сом.

Для участия в аукционе Вам необходимо предоставить следующие документы:

- письменное заявление о намерении участвовать в торгах с указанием номера лота;
- документ, удостоверяющий личность физического лица-претендента;
- документ, подтверждающий правоспособность юридического лица-претендента;
- документ, подтверждающий, что лицо является руководителем юридического лица-претендента, либо доверенность на право выступать от имени физического или юридического лица-претендента;
- платежные документы, подтверждающие оплату гарантиного взноса (задатка) в размере 10% от стартовой годовой арендной ставки;
- Юридическое лицо, изъявившее желание участвовать в торгах по предоставлению прав собственности на земельный участок, дополнительно представляет документ, подтверждающий, что юридическое лицо не является иностранным (копия устава или учредительного договора, выписка из реестра акционеров и т.п.).

Конкурс состоится 15.02.2024 года в 14.00 часов в здании Беловодского айыл окмоту. Документы для участия необходимо предоставить до 10.02.2024 года.

ОАО «КЕРЕМЕТ БАНК»

(юр. адрес: г. Бишкек, ул. Тоголок Молдо, 40/4)

сообщает о существенных фактах:

Решением Совета директоров Банка (протокол №58 от 20 декабря 2023 года), Мамытова К.К. освобождена от занимаемой должности Заместителя Председателя Правления с 21 декабря 2023 года.

Также решением Совета директоров Банка (протокол №60 от 28 декабря 2023 года), Дадыбаев М.К. освобожден от занимаемой должности Заместителя Председателя Правления с 29 декабря 2023 года.

**ПОДРАЗДЕЛЕНИЕ СЛУЖБЫ СУДЕБНЫХ ИСПОЛНИТЕЛЕЙ
СОКУЛУКСКОГО РАЙОНА ЧУЙСКОЙ ОБЛАСТИ**

объявляет публичные торги на заложенное имущество - в виде жилого дома общей полезной площадью - 32,6 кв.м., с земельным участком мерою - 510 кв.м, с надворными постройками, находящийся по адресу: Чуйская область, Сокулукский район, село Новопавловка, улица Проектируемая, дом 301 А, идентификационный код №7-08-15-2001-0138, принадлежащее Абдыразаковой Гулзат Маматкадыровне на праве частной собственности.

Торги состоятся 20 февраля 2024 года в 10.00 часов, по месту нахождения жилого дома по адресу: с. Новопавловка, ул. Проектируемая, 301А (ныне Мейкиндик) Сокулукского района.

Стартовая стоимость составляет 711 291 (семьсот одиннадцать тысяч двести девяносто один) сом.

Для участия в торгах необходимо внести 5% гарантиного взноса в Сокулукский филиал ОАО «РСК Банк» депозитный счет 4403052100000122, БИК 440305, код платежа 14511900, ИНН 00405199510158 получатель ПССИ Сокулукского района Чуйской области.

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона.

Участник выигравший публичные торги должен в течение семи дней внести на депозитный счет ПССИ Сокулукского района, покупную цену за вычетом суммы гарантиного взноса.

По поводу аукциона обращаться к судебному исполнителю в ПССИ Сокулукского района Ниязбекову Н.Э. по адресу: с. Сокулук, ул. Фрунзе, 102/1

Тел.: (0500) 28-84-54.

С/О 27

Базар-Коргон шаарындагы Көнеш айыл өкмөтүнүн Шылдыр айылындағы М.Каирев көчөсү, 26 үйүнүн тургуну Тойчубек уулу Бектурганга тиешелүү мамлекеттик актысы №451142 жана техникалык паспорту жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-049

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

Кара-Суу районунун Папан айыл өкмөтүндөгү Андагул айылынын тургуну Сатиев Манас Ашировичке таандык иден.коду:5-04-13-0015-0833 №341 сандуу жер үлүш күбелүгү жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

К.

Амирбекова Гулмира Эргешовнага таандык ИНН 11902196600657 салыктык каттоо баракчысы жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

К.

Кочконова Айнагул Жанибековнага таандык ИНН 11510196500805 салыктык каттоо баракчысы жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

К.

Дуванов Засир Борисевичке таандык ИНН 21004196700294 салыктык каттоо баракчысы жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

К.

Исакова Света Асанакуновнага таандык жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мамлекеттик акт сериясы №195457 жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-053

Барманкулов Койлубай Айлчевичке тиешелүү жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчүү күбелүгү серия К-О-Ч-Ж-VII №281 жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-222

Базарбаев Насыранбекке тиешелүү эмгек күтепчеси серия НТ-1 №0675376 жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-044

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на земельный участок серия №150480 на имя Омаровой Орозохан Кадыркуловны считать недействительным.

Н-045

В связи с утерей трудовой книжки серии АТ-Х №0808768 (от 11.04.2005 г.) на имя Еркинбаева Учкуна Сагынбаевича считать недействительным

Н-046

Иманкулов Бактыбек Женешбековичке таандык мамлекеттик актысы серия Ч №392163 жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-047

В связи с утерей диплома серия ГВ №22173 на имя Карпенко Максима Алексеевича считать недействительным.

Н-048

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС)

объявляет тендер на

«Техническое обслуживание и ремонт служебного автотранспорта АРИС»

Более подробную информацию по тендеру можете получить по телефону, указанному ниже или отправив запрос на электронную почту zakupki@aris.kg с копией iRuslanov@aris.kg

Для получения тендерных документов необходимо пройти регистрацию на сайте АРИС если вы еще не зарегистрированы, затем подать заявку на участие в данном тендере.

Конкурсные предложения должны быть доставлены в нижеуказанный офис **не позднее 30 января 2024 г., 14.00 часов местного времени.**

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики

720040, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, тел.: + 996 (312) 62-07-52, 30-18-05, факс: + 996 (312) 62-47-48, e-mail: zakupki@aris.kg iRuslanov@aris.kg

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС)

объявляет тендер на

«Предоставление услуг автомойки служебного автотранспорта АРИС»

Более подробную информацию по тендеру можете получить по телефону, указанному ниже или отправив запрос на электронную почту zakupki@aris.kg с копией iRuslanov@aris.kg

Для получения тендерных документов необходимо пройти регистрацию на сайте АРИС если вы еще не зарегистрированы, затем подать заявку на участие в данном тендере.

Конкурсные предложения должны быть доставлены в нижеуказанный офис **не позднее 30 января 2024 г., 14.00 часов местного времени.**

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики

720040, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, тел.: + 996 (312) 62-07-52, 30-18-05, факс: + 996 (312) 62-47-48, e-mail: zakupki@aris.kg iRuslanov@aris.kg

КАРА-КӨЛ ШААРДЫК СОТ АТКАРУУЧУЛАР КЫЗМАТ БӨЛҮМУ ТАРАБЫНАН

карызкор Бекөнбаева Салима Бекишовнага таандык Карап-Көл шаарынын Чоң-Таш көчөсүндө жайгашкан жалпы аянты- 72,74 чарчы метрди түзгөн №71 «Б» үйүнүн 600,0 жер тилкеси менен болгон кыймылсыз мүлкүнө экинчи жолу ачык соода-сатык жарайланат.

Баштапкы (старттык) баасы – 1 575 400 (бир миллион беш жүз жетимиши беш миң төрт жүз) сом.

Ачык соода-сатык 2024-жылдын 16-февраль күнү саат 10.00де Карап-Көл шаардык сот аткаруучулар кызмат бөлүмүндө өткөрүлт. Соода-сатыкта катышууну каалагандар сатык боло турган күнгө бир күн калганга чейин мүлктүн баштапкы баасынын 5%ын соода-сатык өткөрүлгөнгө чейин Карап-Көл шаардык САКБынын депозиттик эсебине кепилдик төлем катары төлөп берүү менен мүлктүн сатып алынган суммасын толгуу менен төлөп берүүгү милдеттүү. Карап-Көл шаардык сот аткаруучулар кызмат бөлүмүнүн депозиттик эсеби: **Борбордук Казна МФ КР, БИК: 440001, е/счету: 4408102100000190, төлөө коду: 14239400.**

Байланыш телефону: (03746) 5-13-28, (0773) 47-35-42.

Д-05

Жунусов Жоомарт Көнешовичке тиешелүү мам.актысы №056728 жана сатуу, сатып алуу келишиши №2014/158566 (07.10.2014-жылы берилген) жоголгондууга байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-058

ЭРКИН-ТОО

Гезит ээси: КР Министрлер Кабинети

Башкы редактор

АСАНБАЕВ

Наралы

Камбаралиевич

Кабылдама

62-38-75

Башкы редактордун 1-орун басары

КАЛЫКОВ Шекербек - 62-38-77

Башкы редактордун орун басары

ДЫЙКАНОВА Жылдыз - 62-38-78

Жооптуу катчы

КУЛАТАЕВА Бактыгул - 62-38-71

Белүмдөр:

Саясат, укук жана экономика

бөлүмү - 66-22-27

Маданият, адабият жана

спорт бөлүмү - 62-38-71

Жарнама жана аймактар менен

иштөө бөлүмү - 62-19-06 факс

Үйлдүк тел.: (0705) 11-75-87

(0773) 11-75-87

Веб-сайт - 62-18-64

Коммерциялык бөлүм - 62-18-66

"Нормативдик актылар"

журналы - 62-38-71

Башкы эсепчи - 62-38-73

Компьютердик